

Marika Mäntylä ja Bettina Salmelin

Tarunomainen vesipelastaja ja
uskollinen ystävä:

NEWFOUNDLANDIN KOIRA

Ilmaiskopio - Alkuperäisen painetun kirjan lyhennelmä.
Ei kaupalliseen käyttöön tai jakoon.
© Mäntylä & Salmelin

Taru newfoundlandinkoiran synnystä

Siellä, missä valtameren aallot murskautuvat kuohuvana vaahtona rantakallioihin, syntyi tämä taru. Jumala tarkasteli aikaansaannoksiaan. Hän katseli myrskyjen eristämää saarta, jolla asui pieni kalastajakansa.

Nämä karaistuneet ihmiset taistelivat urhoollisesti armotonta luontoa vastaan, mutta talven kylmyys ja karikkoiset rannat vaativat veronsa ihmishenkien muodossa. Siitä huolimatta nämä ihmiset pysyivät sitkeästi saarellaan.

Jumala katseli näiden ihmisten puuhia ja hänen kävi sääliksi heitä. Luoja mietti, kuinka hän voisi lievittää näiden ihmisten kärsimyksiä. Hän etsi luomakunnastaan sellaista eläintä, joka sopisi tarkoitukseen, mutta hän ei löytänyt sopivaa. Siksi hän päätti luoda uuden eläimen. Hän otti karhun rungon. Vahva luusto sopi hyvin kovaan työhön ja paksu turkki suojeli hyvin kylmyyttä vastaan.

Jumala päätti kuitenkin pehmentää luomustaan hylkeen rungon muodolla, jotta se pystyi paremmin uimaan sekä liukumaan sujuvasti aaltojen harjalla.

Jumala loi katseensa merelle ja havaitsi siellä delfiinejä, jotka eloisasti ja uteliaina seurasivat laivoja. Niiden ystävälliset pienet silmät paljastivat iloisen eläimen, joka rakasti ihmisiä niin paljon, että se oli valmis pelastamaan heidän henkensäkin. Jumalan ihmeellisen luomisvoiman ansiosta syntyi komea sähköväturkkinen eläin, joka oli samalla kookas että pehmeä.

Mitä tämä luomus tarvitsi vielä, jotta se olisi aina uskollinen, jotta se voisi elää ihmisten kanssa ja jotta se olisi valmis uhraamaan henkensä ihmisen puolesta? Jumala antoi luomukselleen koiran sydämen ja silloin ihme oli täydellinen.

Siitä hetkestä lähtien on ihmisillä ollut rohkea, voimakas ja uskollinen seuralainen. Newfoundlandinkoira

(Suomentanut Pertti Rytönen.)

Nöffit toimivat kalastajien apureina. Piirros: Tero Mäntylä.

NEWFOUNDLANDINKOIRAN ALKUPERÄ JA HISTORIA

Newfoundlandinkoira on vanha rotu, ja se on saanut nimensä Newfoundlandin saaresta, jossa rotu kehittyi nykyiseen muotoonsa. Saari ei kuitenkaan ole rodun syntymäseutu. Newfoundlandinkoiran alkuperä on hämärän peitossa, ja siitä on olemassa useita teorioita ja tarinoita.

Yksi viehättävimmistä tarinoista liittyy intiaaneihin, joiden kerrotaan eläneen ja työskennelleen yhdessä suurten karhumaisten koirien kanssa. Intiaanit pitivät mustia koiriaan jumalten lahjana ja pyhinä henkinä, jotka suojelivat heimon naisia, kun miehet olivat kauempana metsästämissä. Koirat auttoivat intiaaneja vetämällä kuormia, metsästyksessä sekä lapsenvahteina. Tarinaa hieman himmentää se, että varhaisimmat raportit beothuk-intiaaneista kertovat näiden olleen pelästyneitä eurooppalaisten mastiffien koosta. Varmuudella tiedetään querecho- ja algonquin-intiaaneilla olleen suuria juhtakoiria, jotka olivat luultavasti kehittyneet alkuperäisistä koirista ja eurooppalaisista mastiffeista, jotka tuotiin Amerikan mantereelle 1500-luvulla.

Toisen teorian mukaan intiaanien koirat polveutuivat suoraan ns. Amerikan mustasta sudesta. 1700-luvun loppupuolella vaikuttanut professori Bartonin mukaan intiaanien koirat muistuttivat mustaa sutta enemmän kuin mitään muuta eläintä. Sukupuuttoon kuolleet mustat sudet poikkisivat muista susilajeista värityksensä, turkin laadun sekä silmien sijainnin puolesta. Urokset olivat kokonaan mustia, ja naaraila oli päässään valkea piirto. Arkeologisissa kaivauksissa on löydetty 5000-luvulla jKr. olevien intiaanien hautojen viereltä jättimäisten koirien luurankoja. Näillä koirilla on ilmeisesti ollut kolmiomainen pää, kapeneva kuono-osa, pystyt korvat ja kippura häntä. Amerikan mantereen ensimmäiset asukkaat ja heidän jälkeläisensä vaelsivat Aasiasta Alaskaan, ja sieltä nykyisen Yhdysvaltojen alueelle ja Etelä-Amerikkaan saakka. Muuttovaellus alkoi aikaisintaan 50 000 vuotta sitten, kun merenpinta laski niin matalalle, että Aasian ja Pohjois-Amerikan mantereiden välille syntyi kannas. Amerikan intiaanit polveutuvat niistä ihmisistä, jotka olivat edenneet etelään ennen kuin Kanadan suuret jäätiköt muodostuivat. Eskimot taas polveutuvat niistä ihmisistä, jotka jäivät asumaan jäätiköiden pohjois- ja länsipuolelle. Eskimot ovat käyttäneet vuosisatojen ajan apunaan siperianhuskeja metsästyksessä, vetokoirina sekä kantamassa tavaroita. Eskimoita asui alkujaan myös Newfoundlandinsaarella ja sen länsipuolella Kanadan mannermaalla. Siperianhuskya pidetäänkin yhtenä newfoundlandinkoiran varhaisena esi-isänä.

Beothuk-intiaanit eli Red Intias (punaiset intiaanit) asuivat Newfoundlandin saarella ainakin vuoden 600 jKr. Mannermaan rannikko saaren länsipuolella oli vielä vuonna 1640 eskimoiden hallussa. Beothukit värjäisivät ihonsa punaiseksi okralla, ja koska he olivat ensimmäisiä intiaaneja, joiden kanssa eurooppalaiset olivat tekemisissä, intiaaneja alettiin yleisesti kutsua punanahoiksi. Vuoden 1000 jKr tienoilla islantilaiset viikingit olivat matkalla Grönlantiin, mutta joutuivat myrskyn vuoksi poikkeamaan kurssista, ja päätyivät Newfoundlandin saarelle. Palatessaan Islantiin he kertoivat saaresta, ja Leif Ericson päätti purjehtia Newfoundlandiin. Hän toi mukanaan monenlaisia kotieläimiä, joihin lukeutui suuri musta karhukoira. 1010-luvulla Thorfinn Karnlsefini matkusti Newfoundlandiin uuden tutkimusretkikunnan mukana, johon kuului kuusikymmentä miestä ja viisi naista sekä kaikenlaista karjaa.

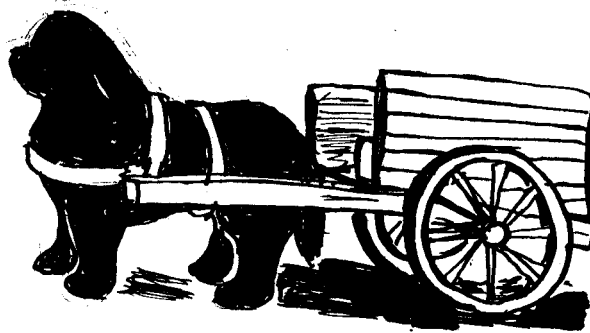
Viikingit olivat innokkaita tutkimaan uusia asuinalueita, mutta huonoja asettumaan aloilleen. He eivät viihtyneet saarella muutamaa sukupolvea pidempään. Mitä ilmeisemmin he jättivät saarelle osan koiristaan. Viikinkien koirilla oli paksu ja tiheä turkki suojaamassa kylmältä. Todennäköisesti heidän koiransa olivat lapinkoiria ja karjalankarhukoiria. Lapinkoirat ovat mustia ja mustavalkoisia ja niiden turkki on samanlainen kuin newfoundlandinkoiralla. Karjalankarhukoirat ovat mustavalkoisia, ja alkuperäisten karhukoirien valkoiset merkit sijaitsevat lähes identtisesti samoissa paikoissa kuin valkomustilla nf-koirilla. Viikinkien koirat ja saaren alkuperäiset koirat saivat keskenään pentuja. Viikingit huomasivat alkuperäisten koirien olevan hyviä uimareita.

Viikingit vierailivat saarella myöhemminkin, mutta mikäli heillä oli koiria mukanaan, he tuskin jättivät niitä saarelle. Satunnaisia astutuksia tosin saattoi tapahtua. Viikinkien lisäksi saarella vieraili espanjalaisia kalastajia, jotka kalastivat rannikolla ja myivät saaliinsa kotimaassaan. Heillä oli

heillä oli koiria mukanaan, he tuskin jättivät niitä saarelle. Satunnaisia astutuksia tosin saattoi tapahtua. Viikinkien lisäksi saarella vieraili espanjalaisia kalastajia, jotka kalastivat rannikolla ja myivät saaliinsa kotimaassaan. Heillä oli mukanaan mastiffeja, jotka vaikuttivat saaren koirakantaan.

Saari oli eristyksissä miltei neljäsataa vuotta. Ilman vierasta vaikutusta saaren koirat kehittyivät selväksi rotutyypiksi. Ajanjaksoon mahtuu ainakin sadan sukupolven ahdas sukusiitos. Giovanni Caboto löysi saaren uudelleen vuonna 1497. Matka oli Kolumbuksen laivaston kolmas retki valtameren yli. Newfoundlandin maaperässä oli paljon mineraaleja, ja saarella kasvoi runsaasti puuta. Lisäksi ympäröivällä merialueella oli hylkeitä ja kaloja. Luonnonrikkaudet kiinnostivat Cabotoa seuraavia merimiehiä ja tutkimusmatkailijoita. Yleinen käsitys on, että varhaiset tutkimusmatkailijat tapasivat Amerikassa vain eskimotyypisiä koiria. Kirjurit kuvaavat alkuperäisiä intiaanikoiria keskikokoisiksi ja sitä pienemmiksi, kuten Grönlandissa asuvat eskimokoirat, ja yleensä mustiksi tai mustavalkoiksi. Frobisher kuvaili eskimokoirien käyttöä vetojuhtina seuraavasti:

Eskimot kokoavat suden näköisiä otuksia reen ja kärryjen eteen ihan niin kuin me teemme hevosille ja härille. Mikäli ruokaa on vähän, suden näköiset otukset syödään. Eskimoille ne ovat yhtä tärkeitä kuin härät ja hevoset meille.

Nöffit kuljettivat postia ja elintarvikkeita uudisasukkaille. Piirros: Tero Mäntylä.

Toinen tutkimusmatkailija kuvaili intiaanien koiria seuraavasti: Koirat ovat hieman pienempiä kuin eskimokoirat, pystykorvaisia, ja niiden häntä on vähemmän kippuralla. Turkki on karkea, paksu ja musta tai mustavalkoinen. Koirat ovat hentorakenteisia, ja suurin piirtein yhtä korkeita kuin greyhoundit. Niitä esiintyy Alaskassa ja sen eteläpuolella.

Saaren asuttaminen alkoi 1500-luvun loppupuolella, jolloin koirakantaan tuli eurooppalaisia vaikutteita. Englantilaiset perustivat saarelle kalanjalostustehtaan, ja laivaliikenne Englannin ja Newfoundlandin välillä vilkastui. Laivojen mukana saattoi matkata useita eri rotuja, jotka sekoittuivat alkuperäiseen intiaanikoiraan ja tuloksena oli nykyinen newfoundlandinkoira. Seuraavien rotujen uskotaan vaikuttaneen nf-koiran syntyyn: portugalinvesikoira, suurempi muunnelma pyreneit-tenkoirasta, suuret ajavat koirat, lammaskoirat sekä spanielit. Maahan saapuvien englantilaisten mukana matkusti etenkin spanieleita. Tätä jatkui siihen saakka, kunnes Newfoundland kielsi koirien tuonnin saarelle.

Englantilaisten lisäksi saarella oli ranskalaisia siirtokuntia ja portugalilaiset kalastajat vierailivat saarella usein. Portugalinvesikoiraa onkin aina pidetty varteen otettavana esi-isäehdokkaana. Vaikka se on pienempi ja kevytrakenteisempi, yhtäläisyyksiä on paljon: esimerkiksi päät ovat samanlaisia ja kummallakin on räpylät jaloissaan. Vesikoirien ja newfoundlandinkoirien lisäksi vain chesapeakekelahtennoutajalla on räpylät.

Nf-koiralla on rakenteellisia yhtäläisyyksiä myös pyreneittenkoiraan. Sukulaisuussuhdetta näillä roduilla tuskin on, sillä pyreneittenkoiralla on takajaloissaan kannukset. Ominaisuus periytyy voimakkaasti, ja nf-koirilla kannuksia esiintyy todella harvoin.

Newfoundland ja sen yhdyskunnat ovat eristettyjä tänäkin päivänä, ja eristäytyneisyys oli vielä suurempaa ennen nykyaikaisia liikenneyhteyksiä. Niinpä rodusta kehittyi paikallisia muunnoksia. Pääsaarella oli valkomustia koiria (landseereita), ja St Pierren ja Miguelon saarilla mustat koirat olivat yleisempiä. Erityisesti St John's tuotti Englantiin pienempiä mustia koiria, joista labradorinoutaja ja sileäkarvainen noutaja ovat myöhemmin kehittyneet.

Kaikilla edellä mainituilla roduilla on ollut teoreettinen mahdollisuus risteytyä paikallisiin intiaanikoiiriin, ja näin on kehittynyt tuntemamme newfoundlandinkoira. Armoton ilmasto ja saaren eristyneisyys muovasivat koiratyypin, joka kykeni palvelemaan kalastajien ja uudisasukkaiden vaatimuksia. Elämä oli taistelua hengissä pysymisestä, ja vain parhaimmat koirat jätettiin henkiin.

Newfoundlandinkoirat työskentelivät purjelaivoissa 1600–1900-luvuilla. Hyvän uimataidon lisäksi voimakkuus ja miellyttämishalu tekivät niistä arvokkaita apulaisia merimiehille. Koirat kantoivat ja vetivät raskaita verkkoja sekä pyydystivät verkoista karanneita kaloja. Verkoista karkaavat kalat on helpompi paikallistaa koiran hajuaistin avulla kuin ihmissilmällä. Lisäksi koirat pystyivät jopa särkemään uimalla jäätä. Merimiehet arvostivat koirien pelastusvaistoa, jota hyödynnettiin kahdella tavalla. Myrskyisillä rannikoilla laivat ajautuivat usein karille, eikä ihminen jaksanut uida tuulisessa meressä eikä olisi välttämättä edes löytänyt pimeässä rantaan. Olosuhteet sopivat paremmin tiheäturkkiselle koiralle, joka jaksoi uida pahassakin aallokossa ja löysi rantaan tai veneelle hajuaistinsa aamulla. Koiralle annettiin laivasta köysi, jonka koira vei uimalla rantaan, ja rannalla olevat pelastajat saattoivat vetää laivan turvaan tai merihädässä olevat merimiehet rantaan köydestä kiinni pitäen. Mikäli laivassa ei ollut koira, saatettiin nelijalkainen pelastaja lähettää rannalta viemään köyttä veneeseen. Newfoundlandinkoirat pelastivat vuosisatojen aikana tuhansia ihmisiä hukkumasta. Näyttävin tapa oli uida vedessä olevan ihmisen luokse, ja kun tämä tarttui koiran pitkästä turkista kiinni, uida rantaan ihminen mukanaan. Samalla tavalla koirat toivat rantaan pieniä kalastusveneitä, joissa roikkui vetämiseen sopiva köysi.

Talvisin koiria käytettiin valjakoissa vetokoirina muun muassa raskaiden puukuormien vetämiseen. Metsurit käyttivät koiria kuljettamaan kaadettuja puita metsästä. Koska puut olivat jättimäisiä ja painavia, yhtä puuta saattoi vetää jopa neljätoista koira. Toinen tärkeä tehtävä oli postin ja elintarvikkeiden kuljettaminen uudisasukkaille. Newfoundlandinkoirien kuvat koristavat postimerkkejä tänäkin päivänä kunnianosoituksena tärkeästä työstä.

Englannissa newfoundlandinkoiria käytettiin kalasaaliiden ja muiden myyntitavaroiden kuten maidon, leivän, hedelmien ja vihannesten kuljettamiseen satamakaupungeista Lontooseen. Koirien käyttö kiellettiin Lontoossa vuonna 1837 kahdestakin syystä. Lastit olivat usein niin raskaita, että Lontooseen päästyään koirat olivat lopen uupuneita. Toinen syy oli meteli: vetokärryjen metallipyörät pitivät kamalaa ääntä mukulakivetyillä kaduilla eikä koirien haukkuminen niinä varhaisaamun tunteina, joina maito- ja elintarvikkeet jaettiin, miellyttänyt nukkuvia lontoolaisia. Tilalle tulivat hevoset, jotka jaksoivat vetää raskaampia kuormia eivätkä haukkuneet isäntänsä perään.

Olipa totuus rodun synnystä mikä tahansa, newfoundlandinkoira ilmaantui ihmisten näköpiiriin koirana, jolla oli kokoa ja voimaa suorittaa sille annetut tehtävät. George Cartwright käytti ensimmäistä kertaa sanaa newfoundlandinkoira vuonna 1775.

Rotu levisi ympäri maailmaa laivoissa, ja etenkin englantilaiset ja ranskalaiset kalastajat toivat newfoundlandinkoiria mukanaan Eurooppaan käydessään kalastusmatkoillaan Newfoundlandissa. Koiria tarjottiin myyntiin Englannissa, ja ne saavuttivat suosiota epätavallisen ulkomuotonsa ja miellyttävän luonteensa ansiosta. Koiria vietiin Newfoundlandista niin paljon, että saaren oma kanta tyrehtyi täysin jo 1800-luvun alkupuolella. Englannissa taas rotu eli kukoistuskauttaan 1800-luvun puoliväliin asti. Esimerkiksi Englannin kuningasperheellä oli newfoundlandinkoiria, ja isäntänsä hengen pelastaneen koiran hauta sijaitsee Windsorin linnan alueella. Rotu virallistettiin vuonna 1878, ja ensi esiintyminen näyttelyssä tapahtui vuonna 1860 Birminghamin näyttelyssä. Samoihin aikoihin syntyi myös Englannin Nf-yhdistys. Englantilaisilla on ollut merkittävä osuus rodun kehityksessä.

Taiteilijoiden suosikkeja

Newfoundlandinkoirat ovat olleet niin maalareiden kuin kirjailijoiden suosiossa. Kirjailijat ovat sekä omistaneet nf-koiria että kuvanneet näitä kirjoissaan.

Lordi Byron tunnetaan ennen kaikkea naissankari Don Juanin tarinasta, mutta myös hänen nf-koiralleen kirjoittama hautakirjoitus tunnetaan ympäri maailmaa. Boatswain oli musta nf-koira, jolla oli valkoista jaloissa ja rinnassa. Byronin kiintymys koiraansa kohtaan ylitti normaalit rajat. Boatswain kuoli suhteellisen nuorena, ilmeisesti raivotautiin. Raivotautiin liittyy voimakasta kuolan ja vaahdon eritystä, ja Byron pyyhki paljain käsin vaahtoa pois koiran huulilta tartuntavaaraa ymmärtämättä tai siitä välittämättä. Runoilija hautasi koiran Newstead Abbeyssa olevaan sukuhautaan perheensä vastalauseista huolimatta.

*Tässä lepää olento,
joka oli kaunis, mutta ei turhamainen,
voimakas, mutta ei pöyhkeä,
rohkea, mutta ei julma,
ja jolla oli kaikki ihmisen hyveet,
mutta ei ainuttakaan hänen pahettaan.
Nämä säkeet olisivat tyhjää imartelua,
jos ne olisi kirjoitettu ihmisen muistolle.
Mutta Boatswainin, koiran, muistolle ne tekevät oikeutta,
Boatswainin, joka syntyi Newfoundlandissa toukokuussa 1803
ja kuoli Windsorissa 18. marraskuuta 1808.
(Lordi Byronin newfoundlandinkoiralleen kirjoittama muistokirjoitus.)*

Muistokirjoitus tunnetaan kaikkialla maailmassa koiran ja ihmisen välisen ystävyyden ja luottamuksen osoituksena.

Rotu tuli tunnetuksi myös Englannin ulkopuolella erään erikoisen koiran ja tunnetun maalarin välityksellä. Maalari oli Sir Edwin Landseer, joka 1837 maalasi kuuluisan taulun Arvostettu yhteiskunnan jäsen. Maalauksessa esiintyy suuri mustavalkoinen koira, Paul Pry, joka oli pelastanut isäntänsä ja useita muita veden varaan joutuneita ihmisiä.

Sankarinöffi Gander palkittiin viktorianristillä

Newfoundlandinkoira Ganderille myönnettiin vuoden 2000 elokuussa toisen maailmansodan taisteluissa osoitetusta urhollisuudesta viktorianristi. Juhltilaisuudessa muistettiin Hong Kongissa taistelleita veteraaneja.

Vuonna 1940 Gander tunnettiin nimellä Pal, ja sen omisti Newfoundlandin Ganderissa asuva Rod Hayden perheineen. Kaikki kaupungin asukkaat tunsivat Palin, joskin lentotukikohtaan saapuvat lentäjät luulivat sitä karhuksi. Ystävällinen jättiläinen oli lasten suosikki ja innokas vetämään lapsia kelkassa. Valitettavasti Pal raapaisi vauhdikkaalla tassunannollaan kuusivuotiasta lasta naamaan. Niinpä Haydenit antoivat Palin Royal Rifles of Canadan ensimmäisen pataljoonan maskotiksi. Uusi omistaja alkoi kutsua Palia Ganderiksi tukikohtansa mukaan.

Vuonna 1941 Royal Rifles ja sen tuore maskotti lähetettiin Hong Kongiin, jossa joukko liittyi muiden liittoutuneiden joukkoihin suojelemaan saarta japanilaisten hyökkäystä vastaan. Gander osoitti arvonsa Lye Mun taistelussa, jossa se suojeli urheasti ystäviään. Kun japanilaiset rantautuivat kanadalaisten vartioimalle saarelle, Gander haukkui uhkaavasti ja puri vihollista sääreen. Toisella kerralla japanilaiset lähestyivät paikkaa, jossa oli haavoittuneita kanadalaissotilaita. Gander harhautti vihollisia, jotka eivät halunneet ampua koiraa vaan muuttivat reittiään. Näin haavoittuneet kanadalaissotilaat saatiin turvaan.

Suurimman ja viimeisimmän urotyönsä Gander teki japanilaisten hyökkäyksen aikana. Taistelun tiimellyksessä japanilaisten kranaatti putosi kanadalaissotilaiden läheisyyteen. Luultavasti Gander vaistosi ystäviensä pelon ja otti kranaatin suuhun ja kantoi sen pois sotilaiden läheisyydestä. Valitettavasti kranaatti räjähti Ganderin suussa, ja koira kuoli välittömästi. Gander antoi elämänsä muiden puolesta.

Mannermainen landseer

Mustat newfoundlandit yleistyivät Englannissa, mutta valkomustien suosio hiipui. Onneksi niitä oli viety paljon Manner-Eurooppaan, jossa 1900-luvun alussa muutama newfoundlandkasvattaja ihaili Sir Landseerin maalauksissa olevaa koiraa, ja piti sitä alkuperäisenä ja oikeana valkomustana newfoundlandina. Saksalaiset, sveitsiläiset ja itävaltalaiset kasvattajat päättivät elvyttää vanhan tyyppisen koiran. 1902 rekisteröitiin Newfoundländer-Klub für den Kontinentalissa ensimmäinen puhdas landseerpentue. Pentueen vanhemmat olivat Englannin tuonteja. Mannermainen kasvatustyö aloitettiin lähinnä Englannin tuonneilla, joihin yhdistettiin mustia newfoundlandinkoiria ja mahdollisesti valkoisia paimenkoiria. Rodun säilyttäjänä pidetään saksalaista Otto Walterspieliä, joka von Scharthenberg -kennelissä teki määrätietoista kasvatustyötä.

Toisen maailman sodan jälkeen koirakannan laatu oli epätasaista useimmissa Euroopan maissa, ja myös koiramaailma eli jälleen rakentamisen kautta. Mannermainen landseer hyväksyttiin viralliseksi roduksi vuonna 1960, ja vuonna 1976 rotumääritelmä virallistettiin ja rodun nimeksi vakiintui The European Continental Type Landseer (ECT). Valkomustia koiria maalannut taiteilija antoi näin nimensä rodulle.

Englannissa muunnos virallistettiin omaksi rodukseen vuonna 1988, ja nykyään mannermaiset tuonnit rekisteröidään landseer e.c.t -nimikkeellä eikä niitä enää siirretä newfoundlandinkoiriksi. Suurinta kasvatustoimintaa on Saksassa, Hollannissa ja Ranskassa.

Ensimmäiset landseerit, kaksi narttua, tuotiin Suomeen vuonna 1977 Englannista, jossa ne oli rekisteröity newfoundlandinkoiriksi. Suomen Kennelliitto rekisteröi koirat kuitenkin Suomessa landseereiksi, sillä niiden isä oli Saksasta Englantiin viety mannermainen landseer Lasso v.d. Weilerhohe.

Rotumääritelmissä on paljon samaa, mutta käytännössä valkomustien nf-koirien ja continentalien erot ovat selvät. Continentalin luoja ja kehittäjä tavoittelivat aktiivista koiraa, ja pitivät nykyaikaisia newfoundlandinkoiria liian raskaina ja massavina. Mannermaiset landseerit ovatkin korkearajaisempia, niillä on vähemmän turkkia, heikompi luusto, kapeampi pää ja suurempi otsapenger, pystymät olkavarret ja pidempi kaula. Turkki on lyhempää ja pehmeämpää. Turkki on yleensä puhtaanvalkoinen, valkoinen on hallitseva väri ja nokipilkut harvinaistuvat koko ajan. Luonteeltaan continentalien pitäisi olla valppaita, aktiivisia, toiminnanhaluisia ja soveltua newfoundlandeja paremmin vahtikoiriksi. Ne vaativat pandamaisesta ulkonäöstään huolimatta määrätietoisen kotikasvatuksen.

Landseerit kuuluvat Suomessa PEVISA-rotuihin, eli jalostukseen käytettävien yksilöiden lonkat ja kyynärnivelet on kuvattava ennen kuin jälkeläiset voidaan rekisteröidä. Keskimäärin suomalaisilla landseereilla on newfoundlandinkoiria paremmat lonkat, toisaalta rodun kiusana on ns. verenvuototauti, jota nf-koirilla ei ole esiintynyt. Tosin verenvuototaudin kantajat löydetään geenitestillä, joten sairaan pennun syntyminen on nykyään epätodennäköistä.

Lähteet

Bruno, Emmy. 1997. *The Newfoundland*.

Carol Cooper: *The Newfoundland*.

Cornish, Jim. Gander, *The Heroic Newfoundland Dog*.

<<http://www.things4yourdog.com/page/912651>>

Gothen, Birgitte: *Newfoundlandshunden*.

Landseer. *Suomen Landseeryhdistys ry 1982–2002. 20-vuotisjuhlakirja*. Toimitus Herala, Anu & Nygård, Taina.

2 ROTUMÄÄRITELMÄ

Puhdasrotuisten koirien kasvatuksen tärkeimpänä kulmakivenä toimii rotumääritelmä, joka kuvaa rodun ihanneyksilöä. Rotumääritelmän tarkoitus on estää kasvattajia muuttamasta koiran ulkomuotoa. Koiraa verrataan rotumääritelmään ulkomuotona näyttelyissä.

Newfoundlandinkoirien alkuperämaa on Kanada, mutta rodun historian ja englantilaisten vahvan panostuksen rodun muotoutumiseen vuoksi vastuu on kansainvälisellä koirayhteisöjen kattojärjestöllä FCI:lla. Kanadalla on sanavaltaa rotumääritelmään, mutta viimeisen sanan sanoo kuitenkin FCI. Yksittäisen harrastajan on miltei mahdotonta vaikuttaa alkuperäiseen rotumääritelmään. Rotujärjestöt voivat lähestyä rodun kotimaata mahdollisten puutteiden korjausta varten, mutta ainoastaan rodun koti- tai vastuumaalla on oikeus tehdä määritelmään muutoksia.

Newfoundlandinkoira (Newfoundland)

Alkuperämaa: Kanada **Vastuumaa:** FCI

Käyttötarkoitus: Raskaiden taakkojen vetämiseen tarkoitettu vetokoira sekä vesikoira.

Lyhyt historiaosuus: Rotu on kotoisin Newfoundlandin saarelta. Se polveutuu paikallisista koirista ja viikinkien vuoden 1100 jälkeen maahantuomista suurista mustista karhukoivist. Eurooppalaisten kalastajien mukanaan tuomat monet uudet rodut auttoivat newfoundlandinkoiran kehittämisessä ja elvyttämisessä. Olennaiset rotuominaisuudet kuitenkin säilyivät. Kun siirtokuntien perustaminen saarelle alkoi vuonna 1610, newfoundlandinkoira oli jo suureksi osaksi saanut käyttötarkoitukseensa soveltuvan rakenteen ja luontaisen käytöksen. Näiden ominaisuuksien ansiosta se pystyi kestäämään äärimmäisen ankaria ilmasto- ja meriolosuhteita vetäessään raskaita taakkoja maalla tai toimiessaan vesi- ja pelastuskoirana.

Yleisvaikutelma: Newfoundlandinkoira on massiivinen, vahvarunkoinen ja lihaksikas koira, jolla on tasapainoiset liikkeet.

Tärkeitä mittasuhteita: Rungon pituus mitattuna lapojen kärjestä istuinluun kärkeen on suurempi kuin säkäkorkeus. Runko on tiivis. Nartun runko voi olla hieman pitempi eikä niin massiivinen kuin uroksen. Etäisyys säästä rintakehän syvimpään kohtaan on hieman suurempi kuin rintakehän alaosasta maahan.

Käyttäytyminen / luonne: Ilmeestä heijastuu hyvántahtoisuus ja lempeys. Newfoundlandinkoira on arvokkaan iloinen ja kekseliäs sekä tunnettu aidosta ystävällisyydestään ja rauhallisuudestaan.

Pää: Massiivinen. Nartun pään rakenne on sama kuin uroksen, mutta se ei ole yhtä jyrkö.

Kallo-osa: Leveä; päälaki on hieman kaartuva ja niskakyyhmy voimakkaasti kehittynyt.

Otsapenger: Selvästi havaittava mutta ei koskaan jyrkkä.

Kirsu: Suuri ja hyvin pigmentoitunut. Sieraimet ovat hyvin kehittyneet. Mustilla ja valkomustilla koirilla kirsu on musta, ruskeilla ruskea.

Kuono-osa: Ehdottomasti neliömäinen, syvä, kohtuullisen lyhyt, lyhyen ja hienon karvan peittämä sekä rypytön.

Huulet: Suupielet ovat selvästi havaittavat, mutta eivät ylikorostuneet.

Purenta: Leikkaava tai tasapurenta.

Posket: Pehmeät.

Silmät: Suhteellisen pienet, kohtuullisen syvällä sijaitsevat ja etäällä toisistaan. Sidekalvoa ei ole näkyvissä. Mustilla ja valkomustilla koirilla väriltään tummanruskeat, ruskeilla sallitaan vaaleammat sävyt.

Korvat: Suhteellisen pienet, kolmiomaiset, pyöreäkärkiset, kallon takasivulle kiinnittyneet ja päämyötäiset. Kun aikuisen koiran korvaa vedetään eteenpäin, korvalehden kärki ulottuu saman puoleisen silmän sisänurkkaan.

Kaula: Vahva, lihaksikas, hyvin lapoihin kiinnittynyt ja tarpeeksi pitkä, jotta pään asento on ylväs. Ei runsaasti löysää kaulanahkaa.

Runko: Luusto on kauttaaltaan massiivinen. Sivulta katsottuna runko on syvä ja voimakas.

Ylälinja: Vaakasuora ja kiinteä säästä lantioon.

Selkä: Leveä.

Lanne: Vahva ja lihaksikas.

Lantio: Leveä ja viisto noin 30°:en kulmassa.

Rintakehä: Leveä, täyteläinen ja syvä. Kylkiluut ovat hyvin kaareutuneet.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on lähes suora, ei koskaan ylöspäin kohoava.

Häntä: Newfoundlandinkoira käyttää häntäänsä peräsimenä uidessaan. Siksi häntä on vahva ja tyvestään leveä. Koiran seistessä häntä riippuu suorana mahdollisesti hieman kärjestään kaartuneena ulottuen kintereeseen tai hieman sen alapuolelle. Koiran liikkeessä tai innostuessa häntä nousee selkälinjan tasolle hieman ylöspäin kaartuvana, mutta ei saa kiertyä selän päälle tai kaartua takaraajojen väliin.

RAAJAT

Eturaajat

Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset sekä kävellessä että hitaassa ravissa.

Lavat: Erittäin lihaksikkaat ja taakse sijoittuneet.

Kyynärpäät: Rintakehän myötäiset.

Välikämmenet: Hieman viistot.

Käpälat: Suuret ja sopusuhtaiset runkoon nähden, selvästi pyöristyneet ja tiiviit. Varpaat ovat vahvat ja tiiviisti yhdessä ja niiden välissä on räpylät.

Takaraajat

Yleisvaikutelma: Newfoundlandinkoiran takaosan rakenne on ensisijaisen tärkeä, sillä työntövoima, jota tarvitaan taakkojen vetämiseen, uimiseen ja maatavoittaviin liikkeisiin on pääasiassa riippuvainen takaosasta. Lantioluun tulee olla vahva, leveä ja pitkä.

Reidet: Leveät ja lihaksikkaat.

Polvet: Hyvin kulmautuneet, mutta eivät niin että vaikutelma olisi ylikulmautunut.

Sääret: Vahvat ja melko pitkät.

Kintereet: Melko lyhyet, matalat, etäällä toisistaan ja yhdensuuntaiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Käpälat: Vahvat ja tiiviit. Mahdolliset kannukset tulee poistaa.

Liikkeet: Newfoundlandinkoiran eturaajan askel on pitkä ja takaraajan työntö voimakas, mikä antaa vaikutelman vaivattomasta liikunnasta. Lievä selän rullaus on luonnollista. Vauhdin lisäantäessä raajat lähenevät keskiviivaa ylälinjan pysyessä suorana.

KARVAPEITE

Karva: Kaksinkertainen ja vettähylyvä. Peitinkarva on kohtalaisen pitkää ja suoraa, ei lainkaan kiharaa. Lievä laineisuus on sallittua. Pohjavilla on pehmeää ja tiheää, talvisin tiheämpää kuin kesällä, mutta aina havaittavissa jonkin verran takaosassa ja rinnassa. Pään, kuonon ja korvien karva on lyhyttä ja hienoa. Etu- ja takaraajat ovat hapsuiset. Häntä on kauttaaltaan pitkä- ja tuuheakarvainen, mutta karvoitus ei ole viirimäinen. Karvapeitteen trimmausta ja leikkausta ei suositeta.

Väri: Musta, valkomusta ja ruskea.

Musta: Perinteinen väri on musta. Väriin tulee olla mahdollisimman tasainen, hieman auringon polttama sävy sallitaan. Valkoiset merkit rinnassa, varpaissa ja/tai hännän päässä ovat sallitut.

Valkomusta: Tämä väritys on rodulle historiallisesti merkittävä. Toivotuin värijakauma: Musta pää, jossa mieluiten kuonoon asti ulottuva valkoinen ”pläsi”, symmetrinen musta satula, musta lantio ja hännän tyvi. Muut osat ovat valkoiset ja valkoiset ja niissä voi esiintyä vain vähäisessä määrin pilkkuja.

Ruskea: Ruskea väri vaihtelee suklaanruskeasta pronssiin. Valkoiset merkit rinnassa, varpaissa ja/tai hännän päässä ovat sallitut.

Näyttelyissä kaikki värit kilpailevat samassa luokassa.

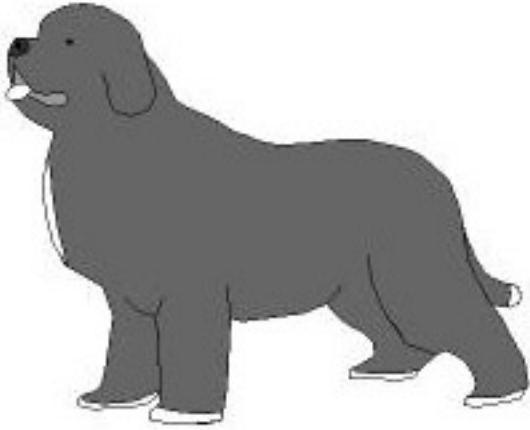
KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Keskikorkeus on täysikasvuisilla uroksilla 71 cm ja nartuilla 66 cm.

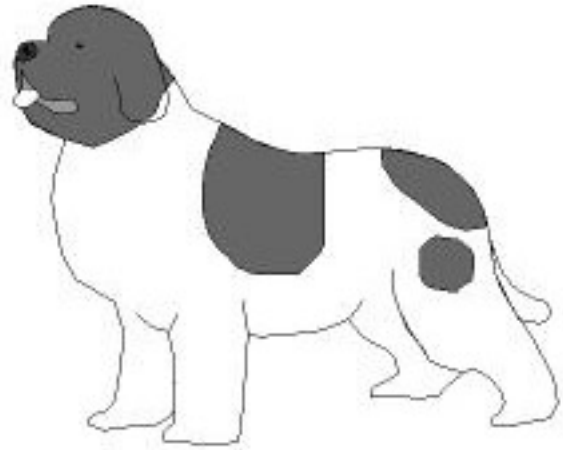
Paino: Keskipaino on uroksilla noin 68 kg ja nartuilla noin 54 kg. Suuri koko on toivottava edellyttäen että rodunomainen sopusuhtaisuus, voimakas rakenne ja oikeanlaiset liikkeet säilyvät.

Silmät: Pyöreät, ulkonevat tai väriltään keltaiset, voimakkaasti näkyvä sidekalvo.

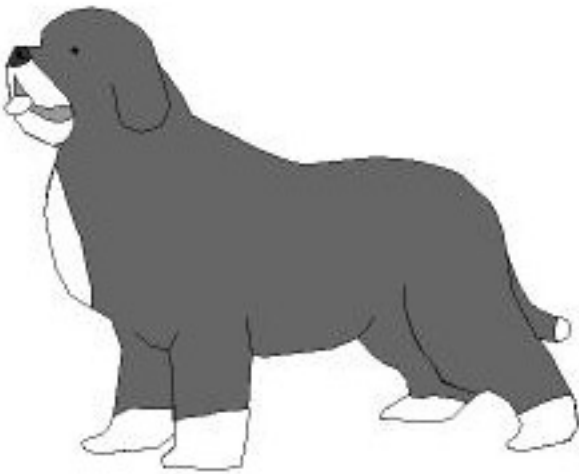
VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

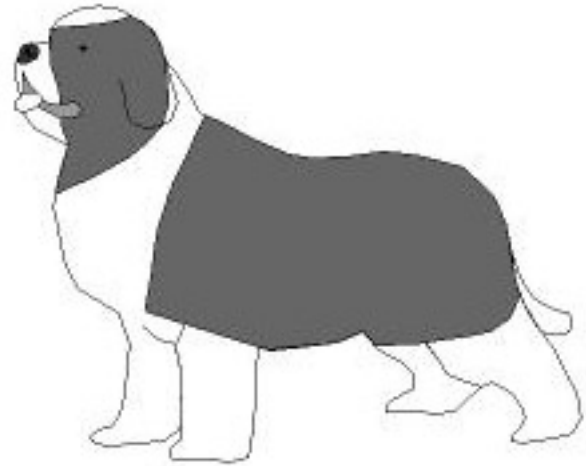
Musta koira, jolla valkoista rinnassa, varpaissa ja hännänpäässä.
(Rotumääritelmän hyväksymä väritys)

Toivotuin värijakauma: Musta pää, jossa mieluiten kuonoon asti ulottuva valkoinen "pläsi", symmetrinen musta satula, musta lantio ja hännän tyvi.
Muut osat ovat valkoiset ja niissä voi esiintyä vain vähäisessä määrin pilkkuja.
(Rotumääritelmän hyväksymä väritys)

Musta koira, jolla on rotumääritelmän mukaan liikaa valkoista.
(Värivirheellinen: Jaloissa valkoista muuallakin kuin varpaissa)

Valkoinen koira, jolla on rotumääritelmän mukaan liikaa mustaa.

Yleisvaikutelma: Ilmavuus ja massattomuus.

Luuston rakenne: Veltto olemus ja hento luusto.

Luonne: Aggressiivisuus tai arkuus.

Pää: Kapea.

Kuono-osa: Suippo tai pitkä.

Huulet: Ylikorostuneet.

Silmät: Pyöreät, ulkonevat tai väriltään keltaiset, voimakkaasti näkyvä sidekalvo.

Selkä: Köyry, pehmeä tai painunut.

Häntä: Lyhyt, pitkä tai koukkuhäntä, kiertynyt hännänpää.

Eturaajat: Painuneet ranteet, hajavarpaat, sisä- tai ulkokierteiset käpälät, räpylöiden puuttuminen varpaiden välistä.

Takaraajat: Suorat polvet, pihtikinttuisuus, länkisäärisyys ja sisäkierteiset käpälät.

Liikkeet: Sipsuttavat, laahustavat, sivuttain etenevät, liian kapeat tai kehräävät, ristiinastuminen eturaajoilla, ulos- tai korostuneesti sisäänkiertyvät etukäpälät, hackney liikkeet (korkea etuaskel) ja peitsaus.

Karvapeite: Täysin avonainen. Pohjavillan puute.

Hylkäävät virheet: Huono luonne. Ylä-, ala- tai vino purenta. Lyhyt ja litteä karvapeite. Muut kuin valkoiset värimerkit mustilla tai ruskeilla koirilla, muut värit kuin musta, valkomusta ja ruskea.

Huom. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Lähteet

Rotumääritelmä.

<<http://www.kennelliitto.fi/NR/rdonlyres/8EAECDAC-DE99-4EB6-A15A-D6C1DC81A882/0/new-foundlandinkoira716.pdf>>

kuva:
Karhukumpu Xaviero voitti vuoden 2009 erikoisnäyttelyn. Kuvassa koiran kasvattaja Virpi Paajala sekä tuomari Peter Montfoort. Kuva: Marko Vuokko.

3 RODUN OMINAISPIIRTEET

Newfoundland on aikuisenakin sielultaan pentu, ja se on aina valmis piristämään päivää pikku kujeilla.

Aina hyvällä tuulella ja aina yhtä iloinen kotiin tullessani, olin sitten ollut kotoa pois minuutin tai muutaman tunnin.

Toimielias, utelias, seurallinen, sopivasti leikkisä, uskollinen, omaa norsun muistin, huomionhakuinen, itsevarma.

Nöffit ovat tervepäisiä, hyvähermoisia ja -luonteisia koiria. Puhunkin niistä koiramaailman rauhanlähettiläinä.

Rauhallinen, iloinen, toimielias, ystävällinen, rakastava, uskollinen. Karvakasan alta löytyy suuri sydän.

Lempeä, iloinen, ihmisrakas, lössykkä.

Kävelimme uimarannan ohi. Roni vapisi, kurnutti, vinkui, uikutti ja kaikkea mahdollista, kun sen olisi pitänyt päästä pelastamaan ne kaikki.

Ainoa vieras, jolle nöffi on ollut vihainen, on joulupukki.

Suurenmoinen, upea koira. Päältä ja sisältä.

Lapsirakas, suojelee sekä omia että vieraita lapsia.

Hellä, hoitaa lähimpiään. Rakas ystävä, jonka kanssa voi jakaa ilot ja surut. Ymmärtää puhetta ja vaistoa, mikäli kaikki ei ole hyvin.

Mitä pienempi lapsi, sen varovaisempi koira on.

Noutohullu? Mein koirat vois sanoa: Hae itse keppisi ja pallosi.

Ulkonäkö

Newfoundlandinkoira on yksi kauneimmista ja majesteettisimmista koiraroduista, mutta pelkän ulkonäön perusteella ei kannata nöffiä hankkia. Koirakirjaan on valittu valioyksilö, jonka turkki on viimeistely suortuva suortuvalta, ja valtaosa kauneudesta on saatu aikaan turkin hoidolla. Koira ei näytä samalta loskaisen metsälenkin jälkeen. Turkin hoitamiseen menee vähintään tunti viikossa, eikä sitä voi laiminlyödä missään vaiheessa. Harjaat samassa ajassa viisikymmentä griffonia tai viisi landseeria kuin yhden newfoundlandinkoiran. Toisaalta, jos sinulla on ennen ollut vanhaenglanninlammaskoira tai afgaani, nöffin kanssa pääsee vähällä. Voit myös varautua siihen, että asunto on täynnä mustia karvoja ja turkin mukana sisään kantautuu hiekkaa ja kuraa.

Yksi miinuspuolista on kuolaaminen. Tosin kaikki nöffit eivät kuolaa: pääsääntönä voisi sanoa, että urokset kuolaavat narttuja enemmän, ja mitä runsaammat huulet koiralla on, sitä enemmän se erittää kuolaa. Lisäksi osa nöffeistä kuorsaa.

Nöffit ovat valtavan kokoisia, mutta omaa egoa kannattaa pönkittää muuten kuin ison koiran hankinnalla. Et voi etukäteen tietää, kasvaako pennusta niin iso kun haluat ja kasvoipa koirasta miten iso tahansa, jokainen vastaantulija kertoo sinulle, miten heidän tuttunsa nöffi on puolta isompi kuin sinun koirasi.

Osalla nöffeistä on kielitäpliä. Kielitäpliä kutsutaan usein mustikkatahroiksi. Ne ovat vain harmittonta, tummentunutta kielen pigmenttiä. Koiran vanhetessa täplät usein vahvenevat.

Luonne ja käyttäytyminen

Newfoundlandinkoira on ennen kaikkea uskollinen ystävä. Rotumääritelmä kuvaakin luonnetta seuraavasti: Ilmeestä heijastuu hyväntahtoisuus ja lempeys. Newfoundlandinkoira on arvokkaan iloinen ja kekseliäs sekä tunnettu aidosta ystävällisyydestään ja rauhallisuudestaan. Newfoundland ei ole yhden ihmisen koira: se kyllä jumaloi sinua, mutta myös postinkantajaa, naapuria ja murtovarkaita. Se lähtisi ajelulle kenen tahansa kanssa. Mikäli inhoat puhua vieraiden kanssa, nöffin kanssa liikkuminen on kamala kokemus. Kaikki tulevat puhumaan sinulle ja silittämään koiraasi. Newfoundlandinkoira ei vaadi nopeatempoista juoksuttamista ja pärjää vähemmällä liikunnalla kuin vaikkapa saksanpaimenkoira, mutta se tarvitsee kuitenkin aivotyöskentelyä ja kohtuullisesti liikuntaa pysyäkseen kunnossa.

Newfoundland ei ole varsinainen vahti- tai suojelukoira. Stanley Coren laatiman listan mukaan kaikkein huonoin vahtikoira on vihikoira, ja nf-koira toiseksi huonoin. Corenin mukaan nf-koira pysyy vaiti eikä häiritse, vaikka lähistöllä tapahtuisi mitään. Tosin yksilöllisiä eroja on paljon, ja vaikka nf-koira ei ole haukkuerkkä rotu, et voi olettaa minkään koiran olevan haukkumatta yksin ollessaan. Vahtikoiran pitää hälyttämisen lisäksi käydä tunkeilijaan kiinni joissakin tilanteissa. Nf-koira ei ole luonnostaan aggressiivinen, joten se ei ole paras mahdollinen suojelukoira.

Nöffi ei yleensä haasta riitaa muiden koirien kanssa, mutta jotkut yksilöt ovat väriarasisteja, ja aina valmiina syöksymään väärän väristen kimppuun.

Mikäli pidät palveluskoiramaisesta miellyttämishalusta, kannattaa miettiä muita rotuja. Kouluttaessa ruokapalkkio on se kaikkein mieluisin, ja kehuissa ei saa säästellä. Nöffi ei tee mitään pakosta, vaan kun se saa jotain päähänsä, se toimii itsepäisesti oman mielensä mukaan.

Metsästysominaisuudet ovat pienet. Jos haluaa sorsa- tai hirvikoiran, kannattaa hankkia muun rotuinen koira. Pääsääntöisesti nf-koira on metsästyskoiraa helpompi opettaa pysymään pihalla, sillä ei ole intoa ajaa eläinten jälkiä. Tosin maailma on täynnä surullisia kertomuksia koirista, jotka pysyvät sataprosenttisen varmasti pihassa, mutta jotka tarpeeksi voimakkaan yllykkeen seurauksena karkaavat ja jäävät auton alle tai putoavat jäihin.

Newfoundland pärjää turkkinsa puolesta tarhakoirona, mutta se kaipaa ihmisen seuraa, ja on onnellisin saadessaan osallistua normaaliin perhe-elämään. Varaudu kuitenkin siihen, että koira hakeutuu mahdollisimman viileään paikkaan, ja vilvoittelee vesikupissa.

Suurin osa nöffeistä rakastaa vettä. Toisille se on yhdentekevää; toki vesikupissa on kiva läträtä tassujaan tai kahlata ojassa, mutta uiminen on typerää. Jotkut ovat väärinrakentuneita, ja uppoavat pohjaan saman tien. Toiset ovat liiankin uintihulluja, ja ryntäävät veteen vaikka ihminen roikkuu remmin toisessa päässä tai karkaavat auton ikkunan läpi järveen. Se raahaa vaistonsa varassa turvaan niin uppotukit kuin sinutkin, ja naapurin mummon siinä samassa. Jos koirallasi on voimakas vesipelastusvaisto, sinun on koulutettava se niin, että yhteiselämä sujuu. Vesipelastaja rakastaa myös noutamista ja esineiden kantamista. Tuore pennun omistaja huomaa taipumuksen nopeasti: pentu kantaa kaikkia esineitä, yleensä nahkaesineet tosin kiinnostavat eniten. Osa nöffeistä tarttuu omistajaa kädestä ja ohjaa tämän haluamaansa paikkaan.

Luonnetestin kertomaa

Luonnetestien perusteella newfoundlandinkoirat ovat hyväntahtoisia, luoksepäästäviä ja avoimia, ja ne omaavat kohtuullisen tai pienen toimintakyvyn. Tyypillisin hermorakenne on suhteellisen rauhallinen ja temperamentti kohtuullisen vilkas. Useimmat ovat hieman pehmeitä, korkeintaan kohtuullisen kovia. Suomessa on testattu Jorma Lankisen ylläpitämän luonnetestitietokannan mukaan vuoteen 2004 mennessä 71 newfoundlandinkoiraa. Vuosina 2004–2009 on testattu 35 newfoundlandinkoiraa. Valitettavasti Koiranetistä löytyy vain kokonaispistemäärä, joten tuloksia ei voi hyödyntää eri osa-alueiden tarkastelussa.

Testin loppupistemäärä ei käytännössä kerro lähestulkoon mitään itse koirasta, vaan tulos on luetava eri osa-alueiden arvosanoista. Testin maksimipistemäärä (300 pistettä) ei suinkaan ole optimi kaikille koiraroduille. Testituloksia tarkasteltaessa tulee aina muistaa rodun alkuperäinen tarkoitus, ja verrata tuloksia sen vaatimuksiin. Esimerkiksi suurikokoisille seurakoiraroduille testin optimiarvot (suuri taisteluhalu, vilkas temperamentti, kohtuullinen terävyys) eivät kuulu, eikä niitä tule testituloksessa toivoakaan.

Toimintakyky on yksi testin tärkeimmistä tuloksista. Toimintakyvyn arvosana kuvaa koiran kykyä tehdä ratkaisuja erilaisissa uusissa tilanteissa. Toimintakykyä ilmaisee yhtäläillä puolustautuminen kuin pakokin, toimintakyvyttömyys ilmenee koiran pyrkiessä joko mitätöimään tilanteen, tai sen muutoin jähmettyessä paikalleen mitään tekemättömäksi.

Valtaosa (42) testatuista nöffeistä omaa kohtuullisen toimintakyvyn, ja loput omaavat joko suuren (13) tai pienen (13) toimintakyvyn. Tulosjakauma kertoo seurakoiraroduista, jonka kanssa ei pyritä varsinaiseen työkäyttöön. Osaltaan tämä vaikuttaa nöffien huonoihin tuloksiin vepekokeissa: jos vene tai uhri onkin kauempana rannasta kuin harjoituksissa, niin koira ei lähde laisinkaan uimaan.

Terävyys on koiran taipumusta reagoida aggressiivisesti sitä uhkaavaa ihmistä kohtaan. Mitä terävämpi koira on, sitä pienemmästä ärsytyksestä se käyttäytyy aggressiivisesti. Aggressiivisuus ei kuulu nöffin luonteeseen, ja luonnetesti tukee tätä vaadetta: Valtaosalla (62) nöffeistä terävyys on pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua ja muutamalla (9) kohtuullinen ilman jäljellejäävää hyökkäyshalua.

Temperamentti on koiran kyky havainnoida ympäristöään ja toimia sen mukaisesti. Kyse ei ole ainoastaan sen nopeudesta reagoida, vaan optimissaan koiran tulisi havaita kaikki siihen vaikuttavat ympäristön tapahtumat ilman viivettä ja reagoida niihin. Temperamentin ollessa liian korkealla, häiritsevät kaikki ympäristön tapahtumat sen keskittymistä tilanteisiin. Työ- ja harrastuskäytössä olevalle palveluskoiralle ideaali temperamentti on vilkas, nöffille kohtuullisen vilkas/kohtuullisen rauhallinen. Valtaosa testatuista nöffeistä onkin kohtuullisen vilkaita/kohtuullisen rauhallisia (+2), tosin vilkkaitakin nöffejä löytyy yllättävän paljon.

Nöffejä pidetään yleisesti laiskoina sohvaperunoina, ja temperamentti vaikuttaa eniten tähän käsitykseen. Nöffeistä löytyy kyllä tarvittaessa nopeakin reagointia, mutta newfoundland ei vietä päiväänsä haukkumalla kaikkia ympäristön ääniä ja ohikiitäviä polkupyöräilijöitä. Newfoundland on rauhallinen pohdiskelija, joka ei yleensä liiku vaikkapa vapaana pihalla ollessaan. Nöffi ei viitsi reagoida kaikkiin ärsykkeisiin, ja osaakin sulkea turhat asiat pois mieltään häiritsemästä. Tärkeisiin asioihin sen reagoi nopeasti ja vauhdilla: Ruokakippo ja lenkille lähtö yhdessä isännän kanssa saa koiran aina sekaisin riemusta, ja koira hyppii ja pomppii vauhdittaakseen omistajan toimia.

Puolustushalu on koiran perinnöllinen halu puolustaa laumaansa. Koiran toiminnan voimakkuus sen puolustaessa ohjaajaansa ei vaikuta arvosanaan, tärkeämpää on sen asema ohjaajaan ja hyökkääjään nähden. Kun koira pyrkii pysymään ohjaajan ja hyökkääjän välissä osoittamatta minkäänlaista aggressiivisuutta, voidaan katsoa sillä selvästi olevan puolustushalua, kun taas voimakkaastikin ohjaajan selän takaa haukkuva ja muriseva koira saattaa omata puutteita tässä ominaisuudessa.

Tarinoiden perusteella nöffi on perheen ja etenkin lasten suojelija. Nykynöffeistäkin löytyy puolustushalua, kun ne kokevat oman lauman olevan vaarassa. Nöffi pysyy tyynenä vaaran uhatessa, ja kuumenee vain harvoin adrenaliinikimpuksi, joka hyökkää suin päin uhkailijan päälle. Myös testitulokset tukevat tätä käsitystä: Kolmasosa testatuista nöffeistä omaa kohtuullisen puolustushalun ja kaksikolmasosaa pienen puolustushalun. Nöffi tarkkailee tilannetta viileän harkitsevaisena ja pysyy tyynenä jopa silloin, kun joku hyökkää sen kimppuun. Nöffi menee ensin laumansa ja uhkailijan väliin suojakilveksi ja vasta sen jälkeen käyttää aggressiivisiä keinoja. Usein suojeleminen ja vahtiminen yllättävät omistajan kokonaan.

Taisteluhalu on koiran perinnöllinen halu käyttää ruumistaan leikkimieliseen tai todelliseen taisteluun saavuttaakseen haluamansa päämäärän. Tämä ilmenee useimmiten leikkimishaluna.

Väsyessään fyysisesti koira jatkaa toimintaa nimenomaan taisteluhalunsa avulla.

33 testatuista nöffeistä omaa kohtuullisesti taistelutahtoa, ja pienen taistelutahtoon omaa 32 nöffiä. Tulos kielii tyypillisestä seurakoiraprofiilista. Vesipelastuskokeessa pieni taistelutahto haittaa siinä vaiheessa kun koira väsähtää.

Koiran **hermorakenne** on sen tärkeimpiä jokapäiväiseen elämään vaikuttavia tekijöitä. Tämä ominaisuus ei ole mitenkään omistajan vaikutettavissa. Syntyään hermoheikkoa koiraa ei voi esimerkiksi pentuajan totuttamisella parantaa. Samoin perimältään hyvähermoinen koira kestää merkittävästi enemmän kolhuja. Hermorakenteen rauhallinen/rauhaton-määritelmät eivät kuvaa niinkään koiran perusolemusta vaan "hermoja" stressitilanteessa, palautumista.

Kaikenrotuisista koirista hyvin suuri osa, varmaan kahdeksan kymmenestä, saa tuloksekseen +1:sen. Siihen mahtuu hyvin erilaisia koiria: juuri--ja--juuri hermot plussalla -koirista melkein +2 koiriin. +3 on ideaali, johon yltyy hyvin harva koira, ehkä yksi tuhannesta. Newfoundlandinkoirien hermorakenne on tyypillisimmillään +1 (49), kuten useimmalla muullakin rodulla.

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa sille epämiellyttäviä kokemuksia ja välttää niiden kohtaamista uudelleen. Tämä ominaisuus on ratkaisevassa asemassa koiran käyttäytymisen ilmenemiseen. Perimältään pehmeän koiran näkyvä käyttäytyminen muuttuu etenkin sen elämän alkuvaiheessa paljonkin kokemusten perusteella, kun taas kova koira ei anna näiden vaikuttaa käyttökseen.

Valtaosa (45) nöffeistä on hieman pehmeitä, kouluttaessa keskivertonöffiä kannattaa siis suosia mahdollisimman kannustavia koulutustapoja.

Luoksepäästävyttä mitataan koiran suhtautumisella vieraaseen, ystävällisesti käyttäytyvään ihmiseen. Koiran tulisi antaa tämän ottaa kontakti ja koskea itseensä.

Lähes kaikki luonnetestatut nöffit ovat *hyväntahtoisia, luoksepäästäviä ja avoimia* (+3), jokunen suhtautuu vieraisiin jopa *erittäin hyväntahtoisesti, erittäin luoksepäästävästi, avoimesti* (+2 a) tai *hyväntahtoisesti, aavistuksen pidättyväisesti ilman hyökkäyspyrkimyksiä* (+2 b). Tältäkin osin nöffien luonteisiin voi olla äärimmäisen tyytyväinen. Nöffin avoin ja höveli suhtautuminen kaikkiin vastaan tulijoihin ja vieraisiin on tuttu ilmiö arkielämässäänkin.

Tietokantaan tallennettujen tulosten mukaan nöffit ovat **laukausvarmoja** tai **laukauskokemattomia**

Nöffi ja lapset

Tarinoiden ja historiansa perusteella nöffi on kuin luotu lapsiperheen koiraksi ja katraan suojele-ksi. Perusnöffi pitääkin kaikesta pienestä; niin ihmis- kuin eläinlapsista mitä se luontaisesti suo-jelee. Hyvin koulutettu aikuinen nöffi on mitä ihanteellisin kumppani lapsille, eikä ole sattumaa että alkuperäisessä Peter Panissa oleva Nana oli juuri newfoudlandinkoira.

Kun kyseessä on pikkuisen turvallisuus, saattaa tavallisesti lapaselta vaikuttavasta nöffistä löytyä vartiointi- ja puolustusviettiä. Suuri karhu luo turvallisuuden tunteen jo pelkällä läsnäolollaan. Valp-paimmillaan vesipelastaja on toki vesileikeissä.

Pennusta ei kasva itsestään lapsiystävällistä Nanaa, vaan omistajan ja perheen vanhempien tehtävänä ja vastuulla on kasvattaa pentu hyvin käyttäytyväksi aikuiseksi. Useimmat pennut ra-kastavat juoksevien lasten jahtaamista ja kaatamista. Kädet ovat sopivalla korkeudella ja niihin on mukava upottaa naskalihampaat. Lasten pipoihin yltää helpommin kuin aikuisten lakkeihin. Pentu rikkoo lattialle jätetyt lelut ja syö alhaalla olevat leivät.

Pentu kannattaa totuttaa lapsiin ja järkevään yhteiseloön vaikkei itsellä olisikaan lapsia. Koira tulee kuitenkin kohtaamaan innokkaita taputtelijoita elämänsä aikana.

Mikäli perheeseen syntyy vauva, kannattaa uusi perheenjäsen esitellä koiralle myönteisissä merkeissä. Tutustumistilanteessa koira ei saa kieltää tai ko-mentaa. Kun vauva on syntynyt, mutta vielä laitoksella, voidaan kotiin tuoda haisteltavaksi vauvan vaatteita, jotta tuoksu tulee tutuksi. Kun vauva sitten ko-tiutuu, tervepäinen koira reagoi uuteen tulokkaaseen uteliaasti ja innokkaasti. Tärkeintä on, että koira pääsee tutustumaan tulokkaaseen saman tien. Koiran tapa tutustua maailmaan on nuuskuttelu, joten vauva kannattaa nostaa koiran eteen ja antaa koira nuuskia tulokasta.

Tosin nöffi voi olla loukkaantunut omistajan poissaolosta ja jättää siksi äidin ja vauvan huomioimatta. Tästä on turha olla huolissaan, koira kyllä leppyä pian kun se huomaa, että sen kanssa touhutaan ja puuhaillaan kuten ennenkin. Jotkut koirat voivat olla mustasukkaisia tulokkaalle, ja masentua jos ne koke-vat jäävänsä ulkopuoliseksi.

Nöffit sopivat lapsiperheen koiraksi. Tosin pennusta ei kasva itsestään rauhallista aikuista. Koiran koulutus on aina vanhempien vastuulla. Kuvassa Mustajan kennelpoika ja L-pennut. Kuva: Leena Pirinen.

Lähteet

Adler, Judi: *The Newfoundland Puppy: Early Care, Early Training.*

Bruno, Emmy. 1997. *The Newfoundland.*

Lankinen, Jorma. *Suomalainen luonnetesti.* <<http://www.dogsports-online.com/lte/luonnetesti.htm>>

Mäntylä, Marika. *Newfoundlandinkoirien luonne ja käyttäytyminen.* NF-utiset 4/2006.

Tapaat lenkkipolulla rauhallisen ja löntystelevän nöffin, ja rakastut leppoisaan nalluk-kaan saman tien.

Koiranäyttelyssä katseesi vangitsee upeaturkkinen koira, ja haluat itsellesi maailman kauneimman rodun edustajan.

Todellisuus ja kotiolot ovat kuitenkin karummat.

Nöffi

kuolaa

kuraa

karvaa

kastelee.

Nöffi vaatii

päivittäisen lenkityksen säässä kuin säässä

vapaana oloa (Vapaana juokseminen metsässä tai niityllä on parasta liikuntaa.)

uimamahdollisuuden (Uiminen on turvallista ja tehokasta liikuntaa.)

säännöllisen turkinhuollon

vähintään peruskoulutuksen ja tapakasvatuksen

johdonmukaisen ja kärsivällisen kasvatuksen ja kohtelun

huumorintajuisen omistajan

omistajan, jolle kodin siisteys ei ole tärkein arvo.

Ostohinta on vain jäävuoren huippu verrattuna kaikkiin muihin kuluihin, joita koiran omistaminen tuo mukanaan.

Rahaa kuluu

ruokaan (minimissään 60 euroa/kuukaudessa)

madotuksiin (40 euroa/vuosi)

eläinlääkäriin (Perusterveikin koira tarvitsee rokotukset ja voi saada vaikkapa lasinsirun jalkaansa. Jos koiralla on kasvuhäiriöitä tai jokin muu sairaus, kustannukset ylittävät usein hankintahinnan.)

vakuutus (keskimäärin 200 euroa/vuosi)

tarvikkeet (harjat ja hoitotarvikkeet, ruokakupit, hihna, panta, mahdolliset valjaat ja koulutustarvikkeet)

kirjallisuus ja jäsenyhdistyksien maksut

pentu tuhoaa yleensä ainakin yhden esineen, irtaimiston lisäksi myös kodin pinnat kärsivät

aita pihan ympärille?

autoon turvaverkko, koiran turvavyö tai jopa uusi auto?

Mistä pennun hinta koostuu?

Newfoundlandinkoiran hinta on noin 1000—1200 euroa. Kasvattajalle kertyy pennuttamista paljon kuluja ja työtä.

- astutusmaksu uroksen käytöstä ja matkakulut uroksen omistajan luo
- vanhempien terveystulot (lonkat, kyynäreet, kystinuria, mahdollisesti silmä-, polvi-, sydän- ja kilpirauhastutkimus)
- mahdolliset ylimääräiset eläinlääkärikulut (progesteroniarvojen otto, keinosiemennys, komplikaa-tiot synnytyksessä)
- pentujen ja emän madotus
- emän ja pentujen ruokinta laadukkaalla ruualla
- pentujen tunnistusmerkintä, rekisteröintimaksu ja pentuetarkastus ennen luovutusta
- Aikaa kuluu pentujen hoitoon, ruokintaan, siivoamiseen, sosiaalistamiseen myös uusien omistajien tapaaminen ja ohjeistaminen vie aikaa

Koiranet

Koiranet (<http://jalostus.kennelliitto.fi/>) on Suomen Kennelliiton koiratietojärjestelmä, josta löytyy Suomessa rekisteröityjen koirien koe-, näyttely- ja terveystulokset. Järjestelmä on avoimesti selailtavissa oleva tietovarasto, jossa voi suorittaa monipuolisia hakuja koirien tiedoista. Järjestelmä sisältää yli miljoonan koiran tiedot. Tutustu terveystuloksiin ennen kuin ostopäätök-sen! Newfoundlanddog-databaseen (<http://www.newfoundlanddog-database.net/>) on koottu eri maa-laisten newfoundlandinkoirien sukutauluja ja tietoja. Osasta koirista on myös kuva. Tietokannan kieleksi voi valita saksan tai englannin.

Lainsäädäntö

Myyjä ja ostaja täyttävät aina virallisen Kennelliiton Sopimus koiran kaupasta –kauppasopimuk-sen. Kaavakkeeseen kirjataan koiran viralliset tiedot ja maksuehdot. Sopimuksessa myyjä sitoutuu toimit-taan uudelle omistajalle rekisteritodistuksen määrääjässä sekä palauttamaan myyntihin-nan, mikäli koi-ra osoittautuu sekarotuiseksi. Jos uroskoira todetaan myöhemmin kivesvikaiseksi, myyjä palauttaa kol-masosan kauppahinnasta viimeistään silloin, kun koira täyttää vuoden tai jos vika todetaan tätä myöhemmin, 30 päivän kuluessa sen toteamisesta. Napatyrän ilmetessä myyjä maksaa leikkauksesta ja hoidosta aiheutuneet tarpeelliset kulut. Muiden sairauksien korvaaminen riippuu siitä, mitä on sovit-tu. Jos myyjä kertoo rodussa esiintyvän ihottumaa, sydänvikaa ja nivel-rikkoo, ja ostaja on valmis os-tamaan pennun riskeistä huolimatta, näistä sairauksista ei tarvitse korvata. Rodussa esiintyvät sairau-det kannattaa kirjata kauppakirjaan vaikkapa liitteeksi. Yleensä pentu myydään lemmiksi eli kotikoiraksi. Kasvattaja ei voi taata koiran menestystä näytte-lyis-sä, käyttölajeissa tai sopivuutta jalostukseen. Mikäli nuorelle koiralle tulee vakava, omistajasta riippu-maton sairaus, kasvattaja voi palauttaa osan kauppahinnasta, mikäli vakuutus ei korvaa sairautta.

Koirakauppaan ja lainsäädäntöön kannattaa tutustua osoitteessa:

<<http://www.spl.fi/kasvattajat/kasvattajapaivat.php>>

4 PENNUN VALINTA JA HOITO

Pennun valinta

Kasvattajat

Koirankasvattaja voi rekisteröidä itselleen kennelnimen, joka liitetään jokaisen hänen kasvattamansa pennun nimen eteen. Kennelnimi anotaan Kennelliitolta, ja se rekisteröidään hyväksyttynä myös FCI:n rekisteriin, jonka jälkeen kukaan muu FCI-maissa asuva ei voi ottaa käyttöönsä samaa nimeä.

Kennelnimi voidaan myöntää seuraavin edellytyksin:

- Hakija on täyttänyt 18 vuotta.
- Hakija on sopiva kennelnimien haltijaksi.
- Hakija on Kennelliiton ja rotujärjestön jäsen.
- Kennelliitton on toimitettu rotujärjestön lausunto asiasta tai rotujärjestön antama todistus jäsenyydestä, josta ilmenee, että rotujärjestö ei halua antaa lausuntoa kennelnimeä varten.
- Hakija on hyväksytysti suorittanut kasvattajan peruskurssin.
- Hakija on allekirjoittanut kasvattajasitoumuksen.

Kennelnimi sinällään ei ole laadun tae, periaatteessa sen voi anoa kuka tahansa omistamatta yhtään koiraa. Rekisteröityjen koirien tilastoissa kennelnimillä on suuri merkitys. Olisi vaikea erottaa kaikki Nallet ja Muskat toisistaan, jollei nimen edessä olisi kennelnimeä.

Yleensä kasvattaja nimeää ensimmäisen pentueensa kaikki pennut A-kirjaimella alkaviksi, toisen pentueensa B-kirjaimella alkaviksi ja niin edelleen. Toinen tapa on aloittaa aakkostus vaikka kennelnimien ensimmäisen kirjaimen mukaan, ja jatkaa aakkostusta siitä. Näin ei ole pakko menetellä, mutta pentusisarukset on helppo tunnistaa etukirjaimen mukaan, ja aakkosjärjestyksen mukaisesti etenevän kasvattajan koirat on helppo sijoittaa ”sarjaan” alkukirjaimen perusteella.

Osa kasvattajista nimeää pentueen tietyn teeman mukaan: Frodo ja Sam Gamvais kuuluvat Taru Sormusten Herra –pentueeseen, Luke ja Han Solo kuuluvat Tähtien Sota –pentueeseen.

Sana kennel mielletään yleensä paikaksi, jossa on paljon koiria ja pääasiallinen elanto tulee pentujen myynnistä. Tosi asiassa Suomessa ammattimaisia kasvattajia on vain muutama. Valtaosa omistaa muutaman nartun, ja käy normaalissa päivätyössä, ja kasvattaminen on rakas harrastus. Newfoundlandinkoirien kasvattajat ovat Suomessa suurimmaksi osaksi pienkasvattajia.

Rodun hyvinvoinnista kiinnostunut kasvattaja kertoo pennun ostajille rotuun liittyvistä kielteisistä puolista, ja omien koiriensä puutteista. Jokaisella kasvattajalla on huonojakin pentueita, joten kaikkein tärkeintä on se, että kasvattaja kertoo niistä sinulle avoimesti. Mukaan saat myös kirjalliset ruokinta- ja hoito-ohjeet sekä tuen jatkossa. Kasvattaja, joka kyselee sinun elämästäsi, harrastuksista ja asuinoloistasi, on vilpittömän kiinnostunut siitä, minkälaisiin oloihin hänen kasvatamansa pentu päätyy. Usein kasvattajat tarjoutuvat vastaamaan ongelmiisi mihin vuorokauden aikaan tahansa. Yleensä kasvattajat haluavat, että kerrot kuulumisia silloin tällöin.

Matkakulujen vuoksi ei kannata ostaa pentua lähimmältä kasvattajalta, vaan valitse omasta mielestäsi sopivin pentu sellaiselta kasvattajalta, jonka kanssa omat kemiasynkkaavat. Jatkossa kasvattajan läheisyydestä saattaa olla hyötyä monessa asiassa. Trimmausopetusta ja koulutusneuvoja on helpompi antaa kasvokkain, ja harva viitsii ajaa satoja kilometrejä korvakarvojen trimmaamisen vuoksi. Tosin nykyään yhteydenpito onnistuu vaikka maapallon toiselle puolelle. Onnistuneen tuonnin kautta rotu saa uutta verta.

Olosuhteet ja käyttäytyminen

Pentujen tulee olla pirteitä ja uteliaita. Pikkupennut nukkuvat paljon, joten on normaalia, että ne voivat nukkua suuren osan ajasta, jonka olet niitä katsomassa. Valveilla ollessaan niiden tulisi kuitenkin olla kiinnostuneita ympäristöstään, sinusta, toisistaan ja ruuasta. Pennut, jotka ovat flegmaattisia tai menevät piiloon sinua tai kasvattajaa, eivät todennäköisesti isonakaan ole pirteitä tai rohkeita. On normaalia, että pennut tulevat tutustumaan sinuun, leikkivät kanssasi, haluavat raputuksia ja leikkivät myös keskenään.

Emän tulee olla hyväluonteinen. Ei ole harvinaista, että koiraemo on jossakin määrin tarkka pen- nuistaan, mutta etenkin pentulaatikon ulkopuolella sinun pitää pystyä silittämään sitä ilman, että se osoittaa pelkoa tai aggressiivisuutta. Mikäli mahdollista, tutustu myös pentujen isään: puolet geeneistä on peräisin siltä.

Sekä pentujen että emän tulee olla terveitä. Emän turkki voi olla nukkavieru synnytyksen ja ime- tyksen jäljiltä, ja se näyttää erilaiselta kuin parhaassa näyttelykunnossa olevat koirat. Sen pitää kuitenkin olla pirteä, eikä sillä saisi olla merkkejä tulehduksista tai loisista. Sama pätee pentuihin- kin: tarkista, että niiden silmät ovat kirkkaat eivätkä punoita, korvat eivät punoita tai haise pahal- le, ja iho turkin alla on vaalea ja terve. Normaalisti saat mukasi eläinlääkärintodistuksen pentujen terveydentilasta.

Kannattaa myös tarkkailla muita olosuhteita kasvattajan luona. On luonnollista, että usean pen- nun taloudessa paikat eivät ole viimeisen päälle siistejä, mutta ne eivät myöskään saa olla kovin likaisia ja epäilyttäviä. Kiinnitä myös huomiota siihen, missä pennut asustavat – yleensä pätee, että mitä enemmän normaalielämässä pennut ovat mukana heti pienestä asti, sitä rohkeampia ja luottavaisempia ne ovat. Ihmisten parissa varttuneet pennut ovat jo tottuneet kaikenlaisiin kodin ääniin sekä sopivaan määrään ihmisen läheisyyttä, kun taas erillisessä kenneltilassa asuneet pen- nut voivat jäädäkin aroiksi ja säikyiksi.

Kuinka valita se oikea pentu?

Kun olet löytänyt pentueen, jonka kasvattaja vaikuttaa asialliselta ja luotettavalta ja jonka van- hemmat ovat hyväluonteisia ja terveitä, ongelmana on löytää juuri sinulle oikea pentu.

Pentueessa voi olla useita eriluonteisia pentuja: toiset rohkeampia, toiset seurallisempia, toiset vilkkaampia. Jotkut kasvattajat antavat kunkin pennunostajan valita oman pentunsa jäljellä ole- vista pennuista, toiset taas haluavat itse valita tai ainakin pyrkivät vaikuttamaan valintaan. Usein kannattaa luottaa siihen, että kokenut kasvattaja on pentujen ensimmäisten elinviikkojen aikana muodostanut hyvän käsityksen kunkin pennun luonteesta, ja löytää sopivan pennun sinulle.

Jos saat itse valita pennun, huomiota kannattaa kiinnittää pentujen keskinäiseen leikkiin ja siihen, miten ne suhtautuvat sinuun. Pentu, joka on selvästi pentueen kuningas, voi olla vahvaluonteinen ja lupaava pentu vesipelastuksesta kiinnostuneelle. Toisaalta se saattaa pyrkiä johtajak- si her- kemmin kuin pentu, joka jo pienenä oppi, ettei se aina voi olla niskan päällä.

Tyypillisessä pentueessa ei ole parasta ja huonointa pentua, vaan tietty pentu sopii tietyille osta- jalle riippuen siitä, haluaako tämä vilkkaan ja energisen harrastuskaverin, vai levollisen seura- koiran. Lapsiperheen ja vesipelastusharrastajan ihannekoirat voivat olla erityyppisiä. Muutama kasvattaja testauttaa pentueen pentutestillä, josta saa hyödyllistä tietoa koiran ominaisuuksista. Monet valitsevat pennun antamalla pennun valita, eli ottavat sen, joka tulee nopeasti tervehti- mään, pitää ihmisten seurasta ja istuu mielellään sylissä. Pentu osoittaa olevansa utelias ja seu- rallinen, mitkä yleensä ovat hyviä perusominaisuuksia koirassa kuin koirassa.

Mikäli olet kiinnostunut näyttelyistä, kannattaa valita pentu näyttelyissä pärjänneistä vanhemmis- ta. Tittelit eivät kuitenkaan suoraan periydy. Kasvattajat myyvät nf-koiria ensi sijassa lemmikkei- nä eli kotikoirina eikä kukaan takaa myyvänsä näyttelytähteä. Luovutusikäisestä pennusta ei voi taata, että siitä kehkeytyy valio. Kasvun aikana voi tapahtua monenmoista, ja näyttelyissä arvioi- daan myös sellaisia asioita, joihin voit itse vaikuttaa turkin hoidolla, ruokinnalla, liikunnalla ja kou- luttamisella. Kannattaa kuitenkin mainita kasvattajalle, jos jo nyt mietit mahdollisesti meneväsi koiran kanssa näyttelyihin, sillä kasvattaja näkee pennut monen viikon ajan, ja sinä vain muuta- mia tunteja. Kasvattajalla on myös parempi silmä valita omasta mielestään lupaava pentu.

Rekisteröity vai rekisteröimätön

Vaikka et olisikaan kiinnostunut näyttelyistä tai koetoiminnasta, älä kuitenkaan osta rekisteröimätöntä pentua. Rekisteröimätön koira lasketaan sekarotuiseksi, eikä sen kanssa ole asiaa viralliseen harrastustoimintaan lukuun ottamatta tottelevaisuus- ja agilitykokeita. Koira elää ihan netapauksessa 12-vuotiaaksi, ja kipinä koiraharrastukseen voi syntyä jo vuoden päästä pennun hankinnasta. Väriverheelliset, purentavikaiset ja muutoin näyttelyharrastukseen sopimattomat pennut myydään 2/3 hinnalla, ja ne rekisteröidään EJ-rekisteriin (ei jalostukseen rekisteri). Rekisteröimättömyyteen ei ole muuta järkevää syytä, kuin veronkierto tai nartun liian tiheä pentutustahti, jotka kumpikin viittaavat pentutehtailuun. Koirat voidaan rekisteröidä vain kasvattajan toimesta, koko pentue kerrallaan. Ostaja ei voi oma-aloitteisesti rekisteröidä koira myöhemmin. Mikäli ostat newfoundlandinkoiran ja jonkun toisen rotuisen koiran risteytyspennun, tutustu kummankin rodun luonteeseen ja ominaisuuksiin. Esimerkiksi laumanvartijaristeytys ei sovellu kerrostaloon ja ajokoiraristeytys saattaa olla metsästysviettinsä vuoksi vaikeasti irtipidettävä.

Uros vai narttu

Yleensä narttua suositellaan ensimmäiseksi koiraksi helpomman luonteen vuoksi. Tämä pitääkin paikkansa tietyssä mielessä. Toisaalta uros on suoraviivaisempi ja kovakalloisempi. Uros unohtaa erimielisyydet nopeasti. Urosten tappeluissa on enemmän ääntä kuin tekoja, kun taas nartut yleensä tappelevat vaikka kuolemaan saakka. Uroksella ei ole juoksuaikoja, mutta se on koko ajan kiinnostunut nartuista. Uroksen kanssa liikkuessasi saat varautua siihen, että lenkkimatkat venyvät, sillä kaikkiin ruohonkorsiin täytyy jättää oma haju, ja kaikki kadunkulmaukset täytyy nuuskia.

Aikuinen vai pentu

Useimmat haluavat kouluttaa koiransa itse, ja pennun suloisuus pitää huolen siitä, että koiran hankinta tarkoittaa yleensä pennun ostamista. Pentu sitoo omistajaa enemmän ja muistuttaa monin tavoin ihmisvauvaa, sen tarpeista on huolehdittava koko ajan. Aikuinen on jo sisäsiisti ja mahdollisesti koulutettu. Vaikka elinikäinen koti on ihannetilanne, vuosittain uutta kotia etsii allergioiden ja avioerojen vuoksi hyvin hoidettuja ja perheilleen rakkaita nöffejä. Lisäksi huonosti pidetyt rescue-tapaukset voivat osaavissa käsissä olla ihania koiria. Mikäli olet kiinnostunut aikuisesta nöffistä, kannattaa seurata yhdistyksen pentuvälitystä, jossa ilmoitetaan myös aikuisista koirista.

Sijoitukseen vai omaksi

Sijoittaminen tarkoittaa sitä, että koiran vastaanottaja saa koiran itselleen normaalia halvemmalla – ns. takuumaksua vastaan – ja kasvattajalle jää koiran omistus- ja jalostusoikeus määräajaksi. Narttu synnyttää kasvattajalle pentueen, jonka jälkeen omistusoikeus siirtyy koiran haltijalle. Mikäli koira ei haluta käyttää jalostukseen tai pentuja ei tule, omistusoikeus siirtyy nartun osalta haltijalle viimeistään kun koira täyttää neljä vuotta. Mikäli kyseessä on uros, kasvattaja saa käyttää sitä veloituksetta astutukseen tietyn ajan tai kunnes sovittu astutusmäärä on täynnä. Kasvattajan tilat ja usein aika ovat rajallisia, eikä kaikkia lupaavia yksilöitä voi pitää itsellään. Koiran ottaja säästää hankintakuluissa, ja saa ihannetapauksessa pentueen parhaan yksilön itselleen.

Sijoitus toimii, mikäli kasvattajan tavoitteena on jatkaa hyvänä pitämäänsä verilinjaa, ja ostajan tavoitteena on saada itselleen mahdollisimman laadukas koira, ja opetella kasvattamista kokeneen kasvattajan siipien suojassa. Etua on myös siitä, että vastaanottaja on kiinnostunut käyttämään koira näyttelyissä. Yhteistyön on toimittava hyvin.

Ongelmavyyhti on valmis, mikäli kasvattaja haluaa tehdä mahdollisimman paljon pentuja rahan kiilto silmissä, tai ostaja hinkuu ilmaista koira. Sijoitukset ovat koiramaailman riidellyin juttu. Sijoitussopimus säätelee, mitkä maksut kuuluvat kasvattajalle, mitkä haltijalle. Vastaanottaja maksaa yleensä tavanomaisista kuluista: ruuasta, rokotuksista, madotuksista. Kasvattaja maksaa taas jalostuskäytöstä tulevista lisäkuluista: kuten terveystarkastuksista ja nartun ruokinnasta pennutusaikana.

Kaikki sijoitukseen liittyvät asiat on sovittava kirjallisesti. Valmiita kaavakkeita saa Kennelliitosta. On ehdottoman tärkeää tietää mihin ryhtyy ennen kuin ottaa koira sijoitukseen.

Pentu kotona

Olet päätynyt siihen, että nöffi on tosiaan sinun rotusi, ja löytänyt maailman parhaan pennun. Pentu on nyt kotonasi, ja tarkoitus on, että yhteiselämästä muodostuu mahdollisimman miellyttävä kummallekin osapuolelle. Pennun muutto uuteen kotiin on sille suurten mullistusten aikaa. Se on elänyt turvallista elämää emänsä ja sisarusten kanssa. Emo on hoivannut sitä, nuollut, imettänyt ja tarjonnut lämpöä ja turvaa. Sisarusten kylkeen on ollut kiva kellahtaa unille, aina herätessä on ollut leikkikaveri tarjolla. Kasvattaja on tarjonnut terveellistä ruokaa, pentu on totunut synty-mäkö-tinsa ääniin, hajuihin ja makuihin. Jos jotain ikävää on tapahtunut, pentu on kiljahtanut ja emä on rynnännyt pelastamaan pienokaisensa pulasta.

Kun pentu muuttaa uuteen kotiin, sen maailman on ihmeitä täynnä. Sinun velvollisuutesi on tehdä pennun olo niin turvalliseksi kuin mahdollista. Se tarvitsee ruokaa usein, ja vähintäänkin yhtä usein sen on käytävä tarpeillaan. Sinun on huolehdittava, ettei pentu kylmetä itseään, ja että sillä on virikkeitä. Koirat ovat laumaeläimiä, ja lauman jäsenellä on myös velvollisuuksia. Sääntöjen on oltava selkeät, ja ne on selvitettävä pennulle alusta pitäen. Mitä paremmin koira tietää paikkansa laumassa, sen varmemmaksi se itsensä tuntee. Jan Fennelin Kuuntelen koiraani –kirjassa neuvotaan, miten laumanjohtaja toimii.

Ensimmäiset päivät ja viikot ovat omistajalle työläitä, mutta myös ihania, ja kaipaat niitä myöhemmin. Muista, että saat myöhemmin kaiken uhraamasi ajan takaisin korkojen kera.

1. Ruoka

Sama aika, sama paikka, samaa ruokaa. Ihmiset haluavat vaihtelua aterioihinsa. Pentu ei kaipaa vaihtelua sen paremmin ruokaan kuin ruoka-aikaan. Ruuansulatus toimii paremmin kuin ruoka-ajat ovat säännöllisiä, ja sisäsiisteyden opettaminen sujuu helpommin.

Luovutusikäinen pentu syö neljästi päivässä. Kun pentu on muutaman kuukauden ikäinen, se ei enää tarvitse ruokaa yhtä usein. Totuta se silloin syömään myös muualla kuin tutussa paikassa, ja myös muuta kuin tuttua ruokaa.

2. Suojapaikka

Uuden pennun omistajan on joskus vaikea malttaa antaa pennun olla rauhassa, mutta pentu nukkuu valtaosan ajasta. Koira ei saa herättää kesken unien, ja pentu kannattaa opettaa rauhoittumaan vaikkapa jalkojen juureen. Samaa ideaa voi hyödyntää myös vieraisissa paikoissa, eli menet-te yhdessä vaikkapa torille. Ihminen istuu penkille ja koira lepäilee jaloissa. Lapsiperheessä pen-nulle voi järjestää oman suojapaikan, jossa se saa nukkua ja olla rauhassa aina kun haluaa. Kun nöffeistä on kysymys, älä järjestä nukkumapaikkaa patterin viereen, vaan mahdollisimman viile-ään paikkaan.

3. Sisäsiisteys

Sisäsiisteyden opettaminen alkaa samana päivänä kun pentu tulee taloon. Nöffi on iso koira, joten myös sen jättämät lätäköt ovat isoja. Viisikuinen pentu uittaa jo koko lattian pissallaan. On siis ehdottoman tärkeää opettaa pentu sisäsiistiksi pian.

Toki jotkut pennut ovat luonnostaan -- tai kasvattajan tekemän pohjatyön ansiosta -- siistimpiä kuin toiset, mutta pentu on sisäsiisti juuri niin nopeasti kuin sinä haluat. Mitä enemmän uhraat aikaa sisäsiisteyden opettamiseen, sitä nopeammin pentu oppii sisäsiistiksi.

Vie pentu ulos aina kun se on syönyt ja aina kun se herää. Toimi nopeasti, sillä kymmenen sekuntia myöhässä on liian myöhään. Jos vahinko on jo tapahtunut, älä toru pentua, vaan vie pentu paikkaan, minne olisit sen halunnut tekemän asiansa. Kun opetat pennulle sisäsiisteyttä, tarkkaavaisuutesi ei saa herpaantua hetkeksikään. Jos pentu näyttää siltä, että sillä on hätä, toimi saman tien vaikka sinulla olisi juuri puhelu kesken anopin tai pankinjohtajan kanssa. Ennen pissaamista koira yleensä pyörii ympyrää, poistuu vaikkapa kaapin taakse, kulkee nenä maassa tai häntä ylhäällä.

Pennun raajoille ei ole hyväksi liukastella lattioilla, joten et voi poistaa mattoja lattialta, vaikkei pentu olisikaan sisäsiisti. Pentu ei pissaa vieraaseen paikkaan, jossa on paljon hajuja. Ei kannata viedä pientä pentua lenkille, vaan sisäsiisteyttä opetellaan nimenomaan kodin lähetyvillä.

4. Hoitotoimenpiteet

Turkinhoito tulee olemaan iso osa elämääne, niinpä on tärkeää totuttaa pentu käsittelyyn mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kyse ei ole pelkästä estetiikasta, hoitamaton nöffi haisee ja hoidettu koira on taatusti terveempikin kuin hoitamaton. Ajattele vaikka ihottumia ja korvatulehduksia: takkujen alta et huomaa kumpaakaan.

Turkinhoito alkaa heti kun pentu muuttaa taloon. Ei siksi, että sen turkki vaatisi hoitoa, mutta pennun on opittava, että turkinhoito kuuluu osana elämää. Samalla myös sinä itse opettelet asiaa. Aikuisen koiran turkki vaatii säännöllistä huoltamista, mutta mitä enemmän uhraat aikaa pentuun, sitä helpommalla pääset myöhemmin. Saat uhraamasi ajan korkojen kanssa takaisin myöhemmin. Kun aikuinen koira pysyy paikoillaan eikä näyki kättäsi, huollat sen nopeasti, ja tapahtuma on miellyttävä teistä kummastakin. Mikäli et totuta pentua hoitotoimenpiteisiin, saat varautua myöhemmin tappeluun ja ainaiseen riiteltyyn. Sama matematiikka pätee myös turkin hoidon säännöllisyyteen: mikäli harjaat koiran niin usein, ettei takkuja edes pääse muodostumaan, pääset paljon vähemmällä kuin riuhtomalla takkuja auki parin kuukauden välein.

Kun olet valinnut roduksesi newfoundlandinkoiran, vaihtoehtoja ei ole. Turkki on hoidettava. Harjaamisen ei tarvitse olla henkien taistelua, vaan se voi olla mukava yhdessä olon tuokio. Valta on sinulla. Totuta pentu heti alusta alkaen käsittelyyn.

5. Sosiaalistaminen

Pennun sosiaalistaminen alkaa samana päivänä kun se tulee uuteen kotiinsa. Pennun ei tarvitse tavata kaikki kylän lapsia ja koko sukua ensimmäisellä viikolla, mutta sille pitää esitellä maailma kaikkine ihmeineen vähitellen. Sosiaalistamiseen käytetty aika ja vaiva palkitaan vielä vuosienkin päästä ja mahdollistaa sen, että koirasta tulee mukava ja ongelmaton kumppani. Aikuisen koiran ongelmakäyttäytyminen johtuu usein sosiaalistamisen tai opetuksen puutteesta sen pentuaikana. Jos et opeta pennulle, kuinka sen kuuluu toimia erilaisissa tilanteissa, se keksii oman toimintamallinsa: se voi jähmettyä, haukkua, murista tai aloittaa taluttimessa vetämisen. Omistajan tehtävänä on opettaa pennulle, kuinka tilanteissa tulisi toimia. Älä tee uusista asioista ja tilanteista ohjelmanumeroa, vaan reagoi niihinkin mahdollisimman rauhallisesti, sillä pentu tarkkailee omistajansa reaktioita. Rauhoittavat signaalit ovat tehokkain viestintätapa. Jos pentu pelästyy, älä ala sääliä sitä ja vie sitä pois tilanteesta. Mikäli alat surkutella sitä sen pelästyttyä ja kaappaat sen syliisi, vahvistat vain sen pelkoa ja pentu saa toimintamallin, jonka mukaan pelkääminen onkin kyseisessä tilanteissa tarpeellista. Palkkaa ja huomioi pentu aina rohkeudesta, älä pelkäämisestä. Ohjattuihin koirakouluihin ja koulutuksiin kannattaa mennä heti, kun pennun rokotukset ovat voimassa. Käy pennun kanssa vaikkapa rautatieasemalla, metrossa, lentokentällä, satamassa, to-rilla ja ihmisvilinässä. Kaikkia erilaisia tilanteita ei voi opetella, mutta mitä enemmän koira on nähnyt maailmaa, sitä helpompi sen on hyväksyä tapahtumat ja sitä hyvähermoisempi aikuinen siitä kasvaa.

6. Koulutus

Kaikki koirat tarvitsevat kunnollisen peruskoulutuksen. Ison rodun kohdalla et voi lykätä asiaa hamaan tulevaisuuteen, vaan koulutus on aloitettava samana päivänä kun pentu tulee taloon. Jatkuva koulutus on tärkeää, joskin uhmaiässä voi tulla takapakkia. Pentu tai nuori koira ei jaksa keskittyä pitkäksi aikaa mihinkään, joten kannattaa aina kiinnittää ensin koiran huomio. Makupaloja kannattaa hyödyntää. Pieniä makupaloja annetaan palkkioksi hyvästä suorituksesta. Kun koiraa osaa jo jonkin asia, palkka jätetään vähitellen pois.

Varma luoksetulo voi pelastaa pennun hengen. Kannattaa opetella luoksetuloa positiivisessa merkeissä eli kutsua koiraa kun tiedossa on jotain kivaa: makupaloja, ruokakuppi, silittelyä tai leikkimistä. Jos rankaiset pentua luoksetulossa tai se oppii, että kaikki kiva loppuu kutsuttaessa, pentu ei enää tottele käskyä. Sinun luoksesi tuleminen ei saa merkitä aina hihnaan laittoa ja vapaana juoksemisen loppumista. Kutsu koiraa silloin tällöin luoksesi ja anna sille makupala. Pentu saa jatkaa leikkiä saman tien. Älä kutsu koiraa, jos huomaat sillä olevan muuta mielenkiintoisempaa, koska silloin kulutat ehdotonta käskyä turhaan. Mene ennemmin piiloon.

Rauhoittavat signaalit

Koirat käyttävät susilta perimiään rauhoittavia signaaleita välttääkseen ristiriitoja. Koirat käyttävät signaaleja itsensä rauhoittamiseksi silloin, kun ne kokevat olonsa stressaantuneeksi tai epämiellyttäväksi. Ihminen voi opetella lukemaan signaaleja ja käyttämään osaa niistä itsekin.

<lista>Rauhoittavia signaaleja

Pään kääntäminen

katse (Silmien siristäminen niin, että toiseen kohdistettu katse pehmenee. Uhkaajan katseen väistäminen.)

selän tai kyljen kääntäminen

kuonon nuolaisu

paikalleen jähmettyminen

hitaasti ja rauhallisesti liikkuminen

liehittäminen

leikkiinkutsuasento

istuutuminen

maahanmeno

haukottelu

kaartaen lähestyminen

haistelu

muiden väliin asettuminen

tassun nostaminen

silmien räpyttely

merkkaaminen

korvaava toiminta

hymyily.

Asiaan kannattaa perehtyä lukemalla Turid Rugaasin *Rauhoittavat signaalit* –kirja.

Veli-Matti Ahosen kotisivuilla on operanttiin ehdollistamiseen perustuvat artikkelit *Pennun ensimmäiset 16 viikkoa* ja *Pennun toiminnan valinnat: luoksetulo*. Artikkeleissa opastetaan yksinoharjoituksiin, eri taitojen opettamisen ajankohtaan sekä luoksetulon opettamiseen. Blogis-ta löytyy koulutusaiheisia videoita ja koulutusneuvoja.
<<http://www.freewebs.com/klikki/>>

5 LIIKUNTA JA RUOKINTA

Liikunta

Newfoundlandinkoira moninkertaistaa painonsa ensimmäisen vuoden aikana. Nivelet ja raajat joutuvat koville kasvukauden aikana. Kannattaakin välttää liiallista liikuntaa, liukkaita alustoja ja portaita. Jokaisella on omat niksinsä muuntaa kotinsa kasvavalle pennulle turvallisiksi liikku-
mapaikaksi vaikkapa matoilla ja rajaamalla aluetta.

Pentuiän liikunta on omaehtoista vapaana pihamaalla touhuamista ja lenkkeilyt aloitetaan pikku hiljaa pennun kasvaessa ja voimien lisääntyessä. Puolivuotiaan kanssa voi olla lenkkeillä kilometrin tai kahden pituisia lenkkejä, mutta varsinaiset pidemmät lenkit aloitetaan kun koira täyttää vuoden. Vaihteleva metsämaasto ja vapaa juoksentelu on kaikenikäisille koirille asfalttia parempi kävelyalusta.

Ruokinta

Ensimmäisenä ikävuotena ruokinta vaatii niin pitkäjänteisyyttä kuin tarkkuuttakin. Kasvattaja kertoo, miten pentua on ruokittu luovutusikään saakka, ja yleensä myös oman toiveensa siitä, miten pentua tulisi jatkossa ruokkia. Kirjalliset ruokintaohjeet kuuluvat ehdottomasti pennun kauppahintaan. Tosin koira on aina yksilö, ja kaikille sopivia yleisohjeita on mahdotonta antaa.

Ohjeita on monenlaisia, eikä ole olemassa yhtä ja ainoaa oikeaa tapaa ruokkia koira. Kasvattajan toiveita vaikkapa kuivamuonamerkin suhteen kannattaa ehdottomasti noudattaa, sillä kasvattajalla on kokemusta juuri newfoundlandinkoirista. Perusohje on, että kasvuvaiheen ruokintaan satsataan, ja ruoan laadusta ei sovi pihistellä. Laadukkaat kuivamuonamerkit, ja etenkin monista sarjoista löytyvät suurten rotujen penturuuat takaavat sen, että kasvava jätti saa ravinteita sopivissa määrissä. Useimpia ruokia annetaan tietty määrä päivässä, ja joitakin ruokia voi syöttää maalaisjärkeä käyttäen ilman mittaamista ja punnitsemista.

Suosittelava kasvuvauhti on noin 1000–1400 grammaa viikossa. Tosin urosten paino saattaa välillä nousta kaksikin kiloa viikossa. Tärkeintä on, ettei pentu ole missään vaiheessa liian lihava, kylkiluiden tulisi tuntua kyljistä koitettuna.

Ahmattikausi ei kestä loputtomiin, vaan nopeimman kasvukauden jälkeen ruoka-annoksia voidaan pienentää. Tavoitteena on aina hidas kasvu, eivät painoennätykset. Vaikka tekisi kaiken oikein, osalla pennuista on taipumus kasvaa liian nopeasti. Jos koira kasvaa liian nopeasti, kasvattajan tuki on kultaakin kalliimpaa. Hyvässä tapauksessa irtopaloistakin selvittää ilman leikkausta.

Toisinaan alkuperäinen ruoka ei sovi, ja silloin kokeillaan vahvempaa tai laihempaa ruokaa.

Ruokatieoutta soveltaessa kannattaa muistaa maalaisjärki ja kriittisyys. Kasvavan koiran ruokinnasta neuvotellaan aina kasvattajan kanssa.

Luovutusikäinen pentu aterioi kolme–neljä kertaa päivässä, ja aikuinen kahdesti päivässä. Pidä täsmälliset ruoka-ajat. Raikasta ja puhdasta vettä tulee olla aina saatavilla, muista pitää vesi- ja ruokakupit puhtaana. Mikäli pentu ei syö kaikkea kerralla, ota ruoka pois ja anna seuraavalla kerralla. Yleensä kasvuikäiset newfoundlandinkoirat ovat suursyömäreitä, ja ruuan määrää joutuu yleensä kontrolloimaan.

Jokainen koira on ruuan suhteen yksilö, kaikki ei sovi kaikille. Kasvua ja vatsan toimintaa kannattaa seurata. Ruoka-aineallergiat ovat lisääntyneet viime vuosina, joten mikäli koiran vatsa on sekaisin tai iho-oireita ilmaantuu, syyllinen löytyy usein ruuasta.

Täysikasvuisen koiran ravinto ei laadullisesti eroa paljoakaan pennun ruokinnasta, määrällisesti kylläkin. Annosten kokoa vähennetään kun kiivain kasvukausi loppuu eli koiran täyttäessä yhdeksän kuukautta. Ruuan määrä on yksilöllistä ja sidoksissa vaikkapa koiran saamaan liikuntaan.

Oikein ruokittu ja liikutettu newfoundland on hyvälihaksinen ja kiinteä, lihavuus on eri asia kuin massa. Newfoundlandinkoira on valmis vasta neljä—viisivuotiaana: koira leviää vielä aikuisenakin ja etenkin pään valmistuminen vie aikaa.

Loishäätö

Koiran tavallisimmat sisäloiset ovat suolinkainen, hakamato ja heisimato. Kasvattaja madottaa pennun kolmesti ennen luovutusikää. Kasvattaja neuvoo, miten jatkat loishäätöä kun pentu on kotonasi. Apteekista löytyy lukuisa määrä ilman reseptiä saatavia matolääkkeitä. Monet niistä ovat laajavaikutteisia, eli ne tehoavat monenlaisiin sisäelinloisiin. Lääkkeitä löytyy sekä tabletteina että tahnana. Pakkauksen tuoteselosteissa on tarkat ohjeet annostuksesta. Sinun ei tarvitse käyttää aina samanlaista lääkettä, vaan voit käyttää eri valmistajien tuotteita.

Koiran loishäätö tulisi tehdä kerran tai kahdesti vuodessa riippuen elämäntavoista. Jos huomaat matoja koiran ulosteessa tai jos koirasi laihtuu tai sen turkki ei näytä enää hyvältä, anna ylimääräinen loishäätö.

Nesteytyksen tärkeys

Koiran nesteytyks on tuttu juttu koiraharrastajien parissa, vaikkakin liian usein unohdettu. Nesteytyks tarkoittaa koiran juottamista ennen suoritusta, jottei nestehukka yllätä ja koiran suorituskyky voidaan maksimoida. Erityisesti lämpimällä ilmalla nöffin nesteenkulutus on huomattavan suuri. Usein vasta koiran läähättäessä omistaja tarjoaa sille vettä, jolloin onkin jo liian myöhäistä, sillä koiralla on jo nestevajaus jota ei hetkessä juottamalla pystytä korjaamaan. Juotetun nesteen kulkeminen nestevajauksesta kärsiviin soluihin vie aikaa.

Juottomäärät lienevät yksilöllisiä ja toki tapahtuma- ja sääkohtaisia. Nöffille voi hyvin juottaa ruoan mukana kesäaamuisin kolme–seitsemän desilitraa vettä. Koirat, jotka eivät helposti juo, selviävät päivän yli ilman nestehukkaa. Koiran nesteytyks ennen kisasuoritusta, pidempää lenkkiä tai esimerkiksi ennen kesäistä kuumaa koiranäyttelyä kannattaa aloittaa jo muutamaa päivää ennen suoritusta. Juoton voi suorittaa esimerkiksi kahdesti päivässä, kunhan se pidetään kolme–neljä tuntia ennen suoritusta. Rankka liikunta heti nesteytyksen jälkeen ei ole suositeltavaa, jottei koira saa vatsalaukunkiertymää.

Lähteet

Mäntylä, Marika. *Nöffipennun ensimmäinen vuosi*. NF-uutiset 2/2006.

Newfoundlandinkoiraopas: koonnut Minna Kuusela.

6 NEWFOUNDLANDINKOIRAN RUOKINTA

Kuivamuonaruokinta

Me kaikki haluamme hyvää parhaalle ystävällemme. Mutta mitä se hyvä tarkoittaa, kun puhutaan koiran ruokinnasta?

Suurin osa newfoundlandinkoirista ruokitaan kuivamuonalla. Osa koirista voi hyvin, osalla on terveyteen liittyviä ongelmia. Monilla on iho-ongelmia, korva- ja silmätulehduksia, heikko vastustuskyky tai pulmia ruoansulatuksessa. Edellä mainitut ongelmat voivat johtua sopimattomasta ruokavaliosta ja kun ruokintaa muutetaan, koiran hyvinvointi paranee.

Kaupallisia kuivamuonia on ollut saatavana muutamia kymmeniä vuosia ja tänä aikana ruokien teollisesta valmistuksesta on tullut suuren luokan liiketoimintaa. Muonien valikoima on kasvanut, myyntiin on tullut ikäkausimuonia, rotukohtaisia muonia ja eläinlääkäreiltä ostettavia erikoismuonia sairauksien hoitoon. Koiranruokia mainostetaan paljon ja monet uskovat väitteisiin, joiden mukaan koiran pitää saada tietyn valmistajan tiettyä muonaa, joka sisältää kaiken, mitä koira tarvitsee.

Valikoiman runsaudesta johtuen muonan valinta aiheuttaa monelle pulmia. Valinnassa kannattaa kiinnittää huomiota ainakin siihen, että ruoka sisältää useita proteiinilähteitä. Muonan pitää olla säilytetty, kuljetettu ja varastoitu oikein, ja sen on oltava tuoretta. Hyvä tuoreuden mittari on parasta ennen päiväyksen lisäksi oma nenä. Jos säkkiä avatessa huomaa tuoksun muuttuneen tai muona ei yhtäkkiä enää sovikaan koiralle, kannattaa asia selvittää tarkemmin.

Koiranruoka valmistetaan tuottamaan taloudellista voittoa. Ruokaan käytetään mahdollisimman edullisia ja helposti saatavia raaka-aineita, kuten heikkolaatuista ylijäämäviljaa, maissia, soijaa ja muuhun käyttöön soveltumattomia ainesosia. Pääasiassa teollinen koiranruoka sisältää viljaa, riisiä, soijaa ja maissia; eläinkunnan tuotteita on vain pieni osa sisällöstä. Syy koostumukseen on selvä, eläinperäiset raaka-aineet ovat kalliita, vilja halpaa. Koiran luonnollista ravintoa ovat kuitenkin liha ja muut eläinperäiset ainekset. Koiran elimistö, hampaat, ruoansulatuskanava ja vatsalaukun tilavuus ovat lihansyöjän.

Kuivamuona on kypsennetty hyvin korkeassa lämpötilassa ja se sisältää suuret määrät halpoja kasvisperäisiä aineksia. Muonan proteiinisältö on yksipuolinen, proteiinit heikkolaatuisia ja käytetyt rasvat voivat olla täysin tai osittain pilaantuneita. Kun koira syö ravintoa, joka ei ole luonnollista ja lajille tyypillistä, aiheutuu siitä ongelmia. Pitkään jatkuvat ruoansulatuksen ongelmat aiheuttavat imeytymishäiriöitä, ravintoaineiden puutoksia ja vaurioita suolistoon. Lopulta ne saavat aikaan koiran sairastumisen.

Kuivamuona ja liha

Ruokavalion parantamiseksi kannattaa AIKUISELLE newfoundlandinkoiralle antaa kuivamuonan lisäksi monipuolisesti raakaa lihaa, kalaa, munia, eläinrasvaa ja elimiä, esimerkiksi maksaa, munuaisia ja naudan mahaa. Myös laadukasta öljyä esimerkiksi kylmäpuristettua pellavaöljyä, rypsiöljyä tai lohiöljyä on hyvä lisätä ruokaan, samoin koiralle sopivia ruoantähteitä.

Vatsan toiminnan tasapainottajana on naudan maha erinomaista. Vaikka sen ravintosisältö ei ole kovinkaan ihmeellinen, se on yksi arvokkaimpia ruoka-aineita juuri mahan rauhoittajana, toipilasruokana ja ruokavalion muutosten yhteydessä. Mahan rasvapitoisuus on suuri, mikä kannattaa ottaa huomioon. Yleensä koirat suorastaan rakastavat naudan mahaa, ja se on niiden mielestä aivan erinomaista herkkua.

Kalkki-, hivenaine- ja vitamiinilisiä ei tarvita, jos koiran ruoasta puolet tai enemmän on kuivamuonaa.

Mikäli koira on syönyt aikaisemmin pelkkää kuivamuonaa, kannattaa muuhun ruokaan totuttaminen aloittaa varovasti antamalla muonan seassa muutaman päivän ajan pieniä määriä jauhettua lihaa tai naudan mahaa. Vähitellen voi monipuolistaa ruokavaliota. Jos edetään liian nopeasti, koira menee ripulille.

Myös luiden kanssa kannattaa edetä hitaasti. Jos annetaan ruokaluita, joissa on mukana myös lihaa, on hyvä aloittaa broilerin siivistä, jotka annetaan jauhettuna pitämällä annokset pieninä. Jos käytetään pelkkiä ajanvieteluita, esimerkiksi naudan isoja sääreisiluita, annetaan koiran syödä luuta vain vähän aikaa. Jos vatsa toimii hyvin, voi antaa koiran jatkaa syömistä seuraavana päivänä. (Luun voi säilyttää jääkaapissa). Kannattaa seurata koiraa, niin oppii näkemään, minkä määrän luuta se voi ongelmitta syödä. Jos luun määrä on ollut liian suuri, tulee ongelmia vatsan toiminnan ja ulostamisen kanssa. Jos ruokavalio lisäksi koostetaan väärin, voi koira saada suolistonsa tukkoon.

Naudan rustoja ei alkuvaiheessa kannata antaa; ne aiheuttavat monille ripulia. Rustot sisältävät kuitenkin erittäin arvokkaita ainesosia muun muassa nivelten kunnon ylläpitämiseksi, joten ne kannattaa sisällyttää newfoundlandinkoiran ruokavalioon myöhemmin.

Usein sanotaan, että on riski syöttää yhdessä kuivamuonaa ja luita. Oma kokemukseni ei tätä vahvista, mutta koirat lienevät yksilöitä tässäkin asiassa. Myös painotetaan sitä, että kuivamuonan ja luiden syöttämisen välillä pitää olla riittävän pitkä aika, esimerkiksi 10–12 tuntia. Luut suositellaan annettavaksi aina tyhjään vatsaan.

Suolistohäiriöissä voi käyttää tukena jotakin koiralle tarkoitettua maitohappovalmistetta.

Mitä ruoka-aineita kuivamuonan lisäksi annetaan, on koirakohtainen asia. Koska kuivamuona sisältää pääasiassa viljaa ja hiilihydraatteja, ei ruokavaliota kannata täydentää puuropohjaisella ruoalla. Koira hyöttyy enemmän, kun se saa täydennyksenä monipuolisia proteiineja, esimerkiksi kalaa ja lihaa sekä rasvoja.

Kotiruokinta

Melko yleistä on koiran ruokkiminen kotiruoalla. Se tarkoittaa ruokaa, joka on valmistettu erityisesti koiraa varten. Tunnetuin on ns. yrjölän puuro, mistä löytyy eri sovelluksia. Se sisältää tattaria, hirssiä, ohraa ja riisiä. Puuron voi kypsentää joko uunissa tai kattilassa. Kypsennyksen loppuvaiheessa siihen lisätään kasviksia, tavallisimmin porkkanaa ja tarjoiltaessa raakaa lihaa. Tavallisesti käytetään suhdetta puolet puuroa, puolet lihaa. Mikäli koiralle ei anneta luita, on ruokaan lisättävä kalkki, hivenaineet ja vitamiinit. Kotiruokaa käytettäessä on tärkeää, että huolehditaan ruokavalion monipuolisuudesta: käytetään monenlaisia lihoja, kaloja, elimiä ja rasvoja.

Aikuisen koiran raakaruokinta eli barffaus

Koira on historialtaan petoeläin ja raadonsyöjä. Tästä voidaan päätellä, että se on saanut ravintonsa pääasiassa saaliseläimiä syömällä. Niistä koira sai tarvitsemansa proteiinin ja rasvan, mineraalit syötyjen eläinten luista ja hiilihydraatit kasveista ja saaliseläinten mahan sisällöstä.

Raakaruokinta on ruokintatapa, missä koiralle annetaan pelkästään raakaa ruokaa. Mitään kypsennettyä ei anneta, ei myöskään viljoja. Raakaruokinnassa on useita koulukuntia. Tunnetuin on BARF-koulukunta, joka on vakiinnuttanut asemansa monissa maissa. Kirjainyhdistelmä on lyhennys sanoista Bones And Raw Food (luita ja raakaa ruokaa), myös termiä Biologically Appropriate Raw Food (biologisesti oikeaoppista raakaa ruokaa) käytetään. Barfin oppi-isänä pidetään australialaista eläinlääkäriä Ian Billinghurstia, joka on kirjoittanut aiheesta useita kirjoja. Mikään uusi asia barfruokavalio ei ole. Siinä tavoitellaan ruokintamallia, joka on koiralle luonnollinen ja lajityypillinen. Pyritään sellaiseen ruokavalioon, millä koiraeläimet ovat ruokkineet itsensä miljoonia vuosia.

Yksi tärkeimpiä asioita on ruokavalion pitäminen monipuolisena; käytetään mahdollisimman monen eläimen luita, lihoja ja rasvoja sekä monipuolisesti kasviksia ja hedelmiä. Barfruokinnassa aterian koostumus vaihtelee. Yhden aterian ei ole tarkoitus olla tasapainoinen kokonaisuus, vaan ruokavalion tasapaino saavutetaan tietyn ajan sisällä, joka voi olla viikko tai kuukausi riippuen esimerkiksi koiran iästä (pentu–aikuinen–vanhus)

tai siitä, onko se kantava tai imettävä. Mitä nuorempi koira on, sitä tärkeämpää on, että ruokavalio tasapainottuu lyhyessä ajassa.

Ruokinnan pääperiaatteena on, että koiran ruokavaliosta 60 prosenttia tai enemmän on lihaluita, loppuosa on ”puhdasta” lihaa, kalaa, elimiä, rasvaa ja kasviksia. Hyvin pelkistetysti voi sanoa, että

barfissa joka toinen ateria on lihaluuateria, joka toinen on kasvisliha-ateria. Lihaluut (lihaiset luut) ovat barfissa ruokavalion perusta. Ne ovat ruokaluita, jotka parhaimmillaan sisältävät puolet luuta, puolet lihaa, ja jotka koira pystyy syömään kokonaan. Lihaluita ovat esimerkiksi broilerin ja kalkkunan siivet, selät ja kaulat, sian kylkiluut, päät ja sorkat, naudon kylkiluut, ja häränhännät, lampaan, poron, hevosen luut. Luita ovat myös ns. ajanvieteluut, joita koira ei yleensä syö kokonaan. Tällaisia ovat esimerkiksi naudon isot säärireisiluut.

Ne toimivat tehokkaasti hampaiden puhdistajina, eivät ruokana, ja koira kuluttaa helposti tunnin pari niitä kalutessaan. Luiden syöntiä kuvataan usein terapeuttiseksi; se lienee koiralle jotakin samantyyppistä kuin se, mitä meille ihmisille merkitsee käsillä tekeminen. Kaikki luut annetaan koirille aina raakana. Kypsennettäessä luista irtoaa teräviä paloja, jotka voivat vahingoittaa koiran sisäelimiä. Teräviä luita syönyt koira ei tulisi oksennuttaa, sillä palat voivat aiheuttaa vaurioita. Ensiavuksi voi antaa tankoparsaa, mitä saa ostaa ruokakaupasta. Oletuksena on, että parsan kuidut kietoutuvat luiden palasiin tehden terävät sirut vaarattomiksi. Kaikki koirat eivät sulata luita yhtä hyvin, eivätkä kaikki luut sovi kaikille. Myös rotukohtaisia eroja on olemassa. Käytännössä monille koirille tuntuu sopivan, että lihaluita annetaan noin puolet ruoan kokonaisuudesta.

"Puhdasta" lihaa (ilman luuta), kalaa ja elimiä annetaan noin 10–20 prosenttia ruoasta. Lihvoja käytetään monipuolisesti; mitä useampia eläinlajeja käytetään, sitä parempi. Suosittuja ovat broiler, kalkkuna, lammas, nauta, sika, hevonen; monet käyttävät myös harvinaisempia lajeja kuten poroa, riistaa, kania, ankkaa, hanhea, biisonia.

Kala on erittäin sopivaa ravintoa newfoundlandinkoiralle; onhan se entinen kalastajien työkoira. Kaikki kalat sopivat, mutta parhaita ovat sellaiset, jotka koira voi syödä kokonaan, päineen ja sisuksineen. Loiswaaran takia järvikalat kannattaa kypsentää tai ainakin pakastaa ja piikkiset kalat jauhaa myllyssä.

Elimiä annetaan kerran tai kaksi viikossa. Tavallisimmin käytetään maksaa, munuaisia ja naudon mahaa. Viimeksi mainittu on vatsan toiminnan tasapainottajana erittäin arvokas ruoka-aine. Rasva on koiralle hyvin tärkeää ja koiran ruoansulatus pystyy hyödyntämään sen erinomaisesti. Parasta on eläinrasva, mutta hyviä ovat myös erilaiset öljyt: kylmäpuristettu pellavaöljy, rypsiöljy ja kalaöljyt. Rasvoista koira saa muun muassa tarpeellisia rasvahappoja, mitkä pitävät ihon ja turkin kunnossa. Myös rasvoissa pyritään monipuolisuuteen.

Hapanmaitotuotteet jakavat barfaajien mielipiteet. Toiset käyttävät maustamatonta jogurttia, piimää tai viiliä ruokavalion täydennyksenä, toiset eivät anna niitä lainkaan. Kaikille koirille maitotuotteet eivät kuitenkaan sovi, vaan aiheuttavat ongelmia ruoansulatukseen, ihoon tai korviin.

Myös ihmisten ruoantähteitä voi koiralle antaa pieniä määriä. Liian suolaista tai maustettua ruokaa ei pidä antaa. Sopivia ovat esimerkiksi keittojen loput soseutettuna, peruna kuorineen hienonnettuna tai soseena, liha ja kalaruokien loput, juustot ja kuivatut leivänkannat.

Kasvissosetta annetaan noin 10–20 prosenttia ruoasta, monet antavat vähemmänkin. Kasviksia ja hedelmiä käytetään monipuolisesti, mutta soseen perustan muodostavat aina vihreät kasvikset. Kaikki kasvikset ja hedelmät annetaan raakana, hyvin soseutettuna ja pakastuksen läpikäyneinä. Tällä varmistetaan se, että koira pystyy hyödyntämään syömänsä kasvikset. Kasvissosella jäljitellään saaliseläimen mahalaukun sisältöä, mutta sillä myös varmistetaan koiran kuidun saanti ja pidetään suoliston toiminta kunnossa. Kasvissoseseen joukkoon lisätään noin puolet lihaa, kalaa, rasvaa tai elimiä, jolloin siitä syntyy ns. kasvisliha-ateria.

Monet koirat osaavat itse hakea luonnosta täydennystä ruokavaliionsa ja syövät metsästä marjoja ja puutarhasta hedelmiä. Myös esimerkiksi voikukan lehdet ja kukat, ruoho ja pajun kukinnot maistuvat.

Barfruokintaan eivät kuulu viljat eivätkä teolliset valmismuonat. Mikään ei kuitenkaan estä käyttämästä pieniä määriä viljaa ruokavaliiossa vaikkapa makupaloina, mikäli vilja koiralle sopii.

Ruokavalion täydennykseen käytetään usein merilevää, B,C,E- ja D-vitamiineja ja öljyä, esimerkiksi kylmäpuristettua pellavaöljyä, rypsiöljyä ja lohiöljyä. Monet käyttävät myös pieniä määriä omenaviinietikkaa ja valkosipulia sekä tarvittaessa maitohappobakteereita.

Ruoan oikea määrä on yksilöllinen asia, mikä riippuu muun muassa koiran aineenvaihdunnasta, aktiivisuudesta, liikunnan määrästä, vuodenajasta, ulkona olon määrästä jne. Tyypillinen aikuinen newfoundlandinkoira syö yleensä 1–2

prosenttia painostaan päivässä; esimerkiksi 50 kiloa painava koira syö 500–1000

grammaa päivässä. Käytännössä ruoan määrä on helppo sovittaa oikeaksi, kun seuraa koiran olemusta. Jos se alkaa laihtua, lisätään ruoan määrää ja/tai muutetaan ruokavalion koostumusta. Jos koira lihoo, vähennetään ruoan määrää tai muutetaan ruokavaliota kevyemmäksi.

Raakaruokaan siirtyminen

Tärkein asia, kun suunnittelee raakaruokaan siirtymistä, on tiedon hankkiminen. Netissä keskustelupalstojen ”tieto” on hyvin monentasoista; usein äänekkäimpiä ja ”tietävimpiä” ovat yhden koiran kokemuksella kirjoittavat. Raakaruokintaa harkitsevan kannattaa hankkia oikeaa tietoa, mitä löytyy esim. kirjoista ja pitempään raakaa käyttäneiden kirjoituksista. Tieto antaa ruokkijalle varmuutta, mutta se yksinään ei riitä; pitää olla myös kokemusta tiedon soveltamisesta. Koska aloittelijalla ei tätä ole, on hyvä keskustella ja vaihtaa kokemuksia muiden raakaruokkijoiden kanssa.

Raakaruokintaan siirtymisessä on kaksi koulukuntaa. Monet pitävät parhaana, että koira siirretään uuteen ruokintaan kerralla pitämällä yksi tai kaksi paastopäivää. Toiset kannattavat siirtymistä pikku hiljaa uuteen ruokavalioon ja lisäävät ruoka-aineita vähitellen. Käytännössä monille koirille on tuntunut sopivan menetelmä, missä kuivamuona ja viljat jätetään heti kokonaan pois, luut annetaan jauhettuna ja uusia ruoka-aineita lisätään ruokavalioon vähitellen.

Koiran tarkkailu on erittäin tärkeää. Kannattaa seurata miten se reagoi uusiin ruokiin, miten ruoansulatus toimii, millainen on ruokahalu ja koiran vointi kokonaisuudessaan. Aloittaa voi jauhetuilla broilerinsiivillä ja naudan mahalla, joita annetaan muutama päivä, herkkävatsaisella koiralla kauemmin. Jos vatsa toimii hyvin, lisätään seuraavaksi jotain lihaa. Kasvissose kannattaa tässä vaiheessa pitää hyvin yksinkertaisena, antamalla vain yhtä tai kahta kasvista, esimerkiksi jäävuorisalaattia ja kurkkua, tai paria hedelmää, kuten omenaa ja banaania. Moni koira kieltäytyy tässä vaiheessa syömästä kasviksia, mikä johtunee aikaisemmasta hiilihydraattipitoisesta ruokavaliosta. Kuitenkin ajan mittaan koira yleensä alkaa syödä kasviksia ihan mielellään.

On koiria, jotka pitää opettaa syömään luuta. Ne ovat usein niin innoissaan uudesta ruoastaan, etteivät malta pureksia luuta kunnolla ja ahmivat liian isoja palasia, mistä seuraa oksentaminen. Yleensä koira syö palaset uudelleen paremmin pureskellen. Jotkut raakaruokkijat pitävät aluksi kiinni luun toisesta päästä ja antavat koiran syödä luuta vain vähän kerrallaan. Tämä saattaa toimia joillakin koirilla, toisilla ei lainkaan. Joka tapauksessa ruokkijan kannattaa muistaa pitää huolta sormistaan!

Luiden koko pitäisi suhteuttaa koiran kokoon. Newfoundlandinkoiralla on mahtavat leuat ja valtava puruvoima ja sen pitäisi saada kokoaan vastaavia luuta. Esimerkiksi broilerin siivet ovat sille pieniä suupaloja, jotka se usein nielee lähes purematta. Kun koira syö luuta, sille pitää antaa täydellinen ruokarauha, mielellään oma rauhallinen paikka, missä se saa syödä häiriintymättä. Jos koiria on useita, ne kannattaa ruokkia eri huoneissa.

Ruokavaliota ei pidä monipuolistaa liian nopeasti, siitä tulee ongelmia. Koiralle, joka vuosia on syönyt pelkkää kuivamuonaa, ruokavalion muutos on valtavan iso asia. Siksi ruoansulatukselle on annettava aikaa sopeutua muutokseen. Varsinkin alkuvaiheessa on hyvä antaa kaksi ateriaa päivässä, esimerkiksi aamulla kasvisliha-ateria ja illalla lihaluuateria. Kasvissose pehmentää ulostetta, luut kovettavat. Vatsan toiminnan rauhoittamiseksi voi antaa maitohappobakteereita. Halutessaan voi myöhemmin siirtyä yhteen ruokintakertaan päivässä. Silloin lihaluut ja kasvisliha-ateria annetaan vuoropäivinä.

Uloste

Koiran jätösten pitää olla pieniä ja tiiviitä, eikä niissä saa näkyä limaa tai sulamatonta ruokaa. Jos uloste on valkoista ja sementtimäistä, on koira saanut liikaa luita tai luita, joissa on liian vähän lihaa. Tällöin ja varsinkin jos ulostaminen tuottaa vaikeuksia, lisätään kasvissoseen, lihan, rasvan ja/tai öljyn määrää. Voidaan myös antaa luita harvemmin ja kasvisliha ateria useammin.

Jos koiran uloste on löysää, se saa todennäköisesti liikaa kasvissosetta ja liian vähän lihaluita. Jos ulosteessa on limaa tai sulamatonta ruokaa, saattaa olla kysymys ärtyneestä suolesta. Silloin voi tilapäisesti yksipuolistaa ruokavaliota antamalla vähän aikaa vain jauhettuja broilerin siipiä ja naudan mahaa, lisänä koiralle tarkoitettuja maitohappobakteereita.

Raakaruokinnan etuja

Raakaruokavaliolla olevalle koiralle ei anneta kypsää ruokaa tai sitä annetaan pieniä määriä esimerkiksi ruoantähteinä. Ruokavalio oikein koostettuna sisältää kaikki koiran tarvitsemat ravintoaineet. Raakaa syövä koira saa luonnollista, lajilleen tyypillistä ruokaa, mikä ei voi olla vaikuttamatta myönteisesti sen terveyteen.

Raakaruokittu koira onkin yleensä terve ja sillä on hyvä vastustuskyky sairauksille. Turkki on kiiltävä ja hyväkuntoinen, iho ja limakalvot hyvät, korvat puhtaat, silmät kirkkaat ja vuotamattomat. Luiden syönteä pitää hampaat puhtaana, ja myös pentujen hampaat vaihtuvat ongelmitta.

Raakaruokaa käytettäessä tiedetään mitä koira syö ja voidaan koostaa ruokavalio yksilöllisten tarpeiden mukaan. Painonhallinta on helpompaa, ja esimerkiksi koira laihdutettaessa ruokavalio voidaan helposti säätää sopivaksi, eikä koiran kuitenkaan tarvitse olla jatkuvassa nälässä. Jos koiralla on allergioita, voidaan ruokavalio koostaa sopivaksi ja pystytään välttämään allergian aiheuttajat.

Raakaruokavalio lienee myös ainut sopiva ruokavalio esimerkiksi varastopunkki-allergiaa sairastavalle. Kun seuraa koiran luun syönteä, niin huomaa, että se joutuu ponnistelemaan ja tekemään työtä ruokansa eteen. Koiran on käytettävä varsinkin pään alueen ja kehon yläosan lihaksia. Yleensä luita syövän koiran etuosan lihaksisto onkin vahva ja erityisen hyvin kehittynyt. Raakaruokitun koiran ominaishaju on miellyttävä. Turkki ja iho tuntuvat puhtaalta, vaikka pesusta olisikin aikaa. Myöskään hengitys ei haise.

Raakaruokittu pentu kasvaa yleensä terveeksi ilman kasvuhäiriöitä, mikäli ruokavalio on koostettu oikein. Pentu kasvaa kuitenkin eri tavoin kuin kuivamuonalla ruokittu. Se on usein pitkään kehittymätön ja valmistuu ulkonäöltään hitaasti. Mutta jo pennulla on vahvat lihakset, se on tiivis ja jäntevä.

Raakaruokalla kasvatettu ja ruokittu koira pysyy kauan nuorekkaana. Kun monet kuivamuonalla ruokitut koirat alkavat usein siinä viiden ikävuoden paikkeilla sairastella, niin raakaruokitut koirat ovat vasta parhaimmillaan. Yleensä ne myös säilyttävät kuntonsa pitkälle vanhuuteen. Koska raakaruoka sisältää hyvälaatuisia proteiineja, luonnollisessa muodossa olevaa kalsiumia ja rustoja, säilyy koiran lihasten ja nivelten kunto hyvänä vanhanakin.

Raakaruokitun koiran ruokahalu on yleensä hyvä ja ruoansulatus toimii hyvin. Kaasuuntuminen on hyvin vähäistä verrattuna kuivamuonaa syöviin, mikä vähentää mahalaukun kiertymän riskiä.

Raakaruokitun koiran ulostemäärät vähenevät ja anaalirauhaset tyhjenevät luonnollisesti. Uloste on kiinteää ja se on helppo korjata pois. Se myös maatu nopeasti ja kerää kompostoituna valtavat määrät matoja.

Raakaruokaa syöville koirilla on yleensä normaali hormonitoiminta, säännölliset kiimat ja helpot synnytykset.

Monet raakaruokaa syövät koirat ovat rauhallisempia kuin ennen ruokavalion muutosta, toisaalta energisempiä, ts. koiralta löytyy energiaa tarvittaessa, mutta se osaa myös tilanteen mukaan rauhoittua ja rentoutua. Kirjallisuuden mukaan monet koirat tulevat helpommin käsiteltäviksi ja koulutettaviksi.

Raakaruokinnan riskejä

Elämä on täynnä riskejä ja kaikissa ruokintamalleissa on riskinsä. Jos koira ei saa käyttää hampaitaan luiden kaluamiseen, se etsii itse pureskeltavaa. Se jyrsee keppejä, rikkoo leluja, silppuaa kenkiä, kaluaa kiviä. Valitettavasti se myös syö näitä kaikkia. Monet koirat ovat saaneet suolitukoksen sukista, alusvaatteista tai muovileluista.

Myös luista voi saada suolitukoksen. Tämä on asia, mikä jokaisen raakaruokintaa suunnittelevan on tiedostettava. Yleisesti ottaen suolitukoksen riskiä vähentää huomattavasti se, että ruokkijalla on tietoa ja kokemusta. Jos pitää luiden syöttämistä liian suurena riskinä, voi koiran tästä huolimatta ruokkia raakaruoalla. Luut voidaan silloin antaa jauhattuna ja voidaan käyttää luumurskaa, mitä saa ostaa valmiina.

Usein pelätään, että raakojen lihojen ja luiden käsittely aiheuttaa ihmisille sairauksia. Tavallisimmin ollaan huolissaan salmonellasta. Salmonellan saaminen on kuitenkin hyvin epätodennäköistä.

Ruokinnassa kannattaa käyttää ihmisille tarkoitettua, hyvälaatuista broileria, jolloin sen käsittelemiseen riittää samat toimenpiteet kuin ihmisille broileria valmistettaessa.

Terve koira sairastuu salmonellaan erittäin harvoin; sen elimistö on tottunut käsittelemään pilaantunutta ravintoa ja sillä on luonnostaan hyvä vastustuskyky erilaisille bakteereille.

Pennun ruokinta

Kasvu ja raakaruokinta

Newfoundlandinkoirilla on nykyäänkin valitettavan paljon luuston kasvuhäiriöitä. Pennun ostajaa varoitetaan varsinkin liian nopeasta kasvusta. Tähän kasvattajilla on omat keinonsa, joista tavallisimmin lienee ruoan tarkka säännöstely kasvuiässä. Käytetään sitä ruokamerkkiä, mitä kasvattaja suosittelee, eikä ruokaan sallita lisättävän mitään ylimääräistä. Pentu halutaan pitää laihana ja sen kasvu hallittuna. Tällä yleensä tarkoitetaan, että pennun ihanteellinen painonnousu on kilo viikossa, korkeintaan puolitoista kiloa.

Pennun ruokinnassa kannattaa noudattaa oman kasvattajan ohjeita. Kokeneella kasvattajalla on tietoa ja kokemusta siitä, millainen ruokavalio on yleensä hänen kasvateilleen sopinut. Kasvattaja on myös se, kehen ensimmäiseksi otetaan yhteyttä ongelmatilanteissa.

Jotkut kasvattajat suosittelevat pennuille ”laihaa” ruokaa, ts. muonaa, missä on vähän valkuaista ja rasvaa. Jotkut suosittelevat lisäksi riisiä tai makaronia. Kun pennun ruokana on jo valmiiksi ”laiha” kuivamuona ja siihen edelleen lisätään hiilihydraatteja, voi vain ihmetellä, millä elementeillä kasvava pentu rakentaa terveen elimistön. Kaikesta huolimatta osa pennuista kasvaa terveeksi. Monilla on kuitenkin heikko lihaksisto ja ne ovat herkkiä loukkaantumaan ja saamaan erilaisia vammoja. Joskus pentuja joudutaan myös operoimaan.

Barfruokinnassa pidetään hyvin tärkeänä, että pentu saa kasvuvaiheessa riittävästi hyvälaatuista valkuaista, sopivasti rasvaa ja oikeassa suhteessa luonnollisessa muodossa olevaa kalsiumia. Näiden avulla se pystyy rakentamaan itselleen terveen luuston ja lihaksiston. Erittäin tärkeänä pidetään sitä, ettei pentu pääse lihomaan, mutta tavoitteena ei kuitenkaan ole tavattoman laiha pentu.

Pennun ruokinta Barfilla ei oleellisesti poikkea aikuisen ruokinnasta, mutta se on tarkempaa ja vaatii ehdottomasti enemmän kuin perusasioiden hallinnan. On tunnettava muun muassa pennun normaali kasvuprosessi, että tarvittaessa osaa reagoida poikkeamiin. On osattava säätää ruokavaliota ja tarvittaessa osattava hidastaa, joskus pysäyttää pennun kasvu hetkeksi.

Omin päin ilman kunnollista tietoa pennun ruokinnasta ei kokeiluihin pidä lähteä; riski epäonnistumiseen on liian suuri. Newfoundlandinkoira on herkkä olento paitsi henkisesti myös fyysisesti. Erityisen herkkä se on kasvuvaiheen ruokintavirheille.

Kalsium

Kalsium on luuston tärkein rakennusaine. Kalsiumin puute aiheuttaa häiriöitä mm. luuston ja lihasten kehityksessä. Raakaruokinnassa kalsium saadaan luonnollisessa muodossa luista, kuivamuonassa se on kalsiumkarbonaattina.

Jos ravinnosta saatava kalsiumin määrä vähenee, laskee veren kalsiumpitoisuus. Tämä käynnistää tietyt hormonaaliset toiminnot, jotka tehostavat kalsiumin imeytymistä.

Muun muassa liiallinen kuidun määrä heikentää kalsiumin imeytymistä. Usein kalsiumin puute on ensimmäiseksi havaittavissa lihaksissa; koiralle voi tulla lihaskouristuksia. Jos ruokavaliosta ei saada tarpeeksi kalsiumia tai sen imeytyminen on heikkoa, ottaa elimistö tarvitsemansa kalsiumin luustosta. Pitempiaikainen puute johtaa luuston haurastumiseen ja nivelongelmiin.

Mikäli aikuiselle koiralle annetaan liikaa kalsiumia, ei tilanne ole niin vakava kuin pennulla, koska aikuisen elimistö pystyy säätelemään kalsiumin imeyttämistä. Tosin muiden mineraalien imeytymiseen liiallinen kalsium voi vaikuttaa haitallisesti.

Kun pennulle annetaan liikaa kalsiumia, lisääntyy kasvuhäiriöriski. Pentu ei pysty säätelemään kalsiumin imeytymistä, koska sen säätelymekanismi ei toimi. Pentu imeyttää aina vähintään 40 prosenttia saamastaan kalsiumista. Tästä johtuen esimerkiksi kuivamuoniin ei pidä lisätä kalkkia. Barfruokinnassa koira saa kalsiumin luonnollisessa muodossa luista. Kun aikuisen koiran ruokavalio sisältää lihaluita 50 prosenttia tai enemmän ja pennun ruokavalio 60 prosenttia, on koiran saama kalsiumin määrä riittävän oikea, edellyttäen, että ruokavalio on muilta osin oikein koostettu.

Lopuksi

Koiran ravitsemuksesta saadaan jatkuvasti uutta tutkimustietoa, mikä vaikuttaa koiranruokien koostumukseen. Mutta kuten kaikkiin tutkimustuloksiin niin myös koiran ruokintaa koskeviin tutkimuksiin kannattaa suhtautua kriittisesti.

Mainosten mukaan koira kasvaa terveeksi ja voi hyvin syömällä tietyn valmistajan tiettyä ruokaa. Yksinkertaista.

Ruokinnan onnistumiseen on kuitenkin olemassa vain yksi oikea mittari: koiran hyvinvointi ja terveys. Koira voi hyvin, kun sen olemus on pirteä, sillä on kiiltävä turkki ja terve iho. Ruoansulatus toimii hyvin ja koira on aina valmis syömään hyvällä ruokahalulla. Korvat ovat siistit, silmät kirkaat ja vuotamattomat, hampaat vahvat ja puhtaat, limakalvot kunnossa. Narttujen kiimat ovat säännölliset ja synnytys ja imetys hoituvat helposti ja luonnollisesti. Koiran vastustuskyky sairauksille on hyvä, eikä se tarvitse eläinlääkärin apua kuin rokotuksissa ja terveystarkastuksissa.

Kun tähän pääsemme, voimme todeta, että olemme onnistuneet. Meidän on syytä olla tyytyväisiä, ja vähän ylpeitäkin. Mikä voisikaan tuottaa suurempaa iloa kuin se, että paras ystävämme voi hienosti. Ja se, että olemme itse tähän vaikuttaneet.

7 TURKINHOITO JA TRIMMAUS

Nöffi kerää katseita liikuttepa missä tahansa. Ihmiset suorastaan ryntäävät halailemaan ja silittelemään nöffiä, eivätkä useimmat vaivaudu edes kysymään lupaa. Iso karhu vetää etenkin lapsia magneetin lailla puoleensa. Pidä huoli, ettei sinun tarvitse koskaan hävetä takkuista ja haisevaa koiraasi. Turkinhoito kuuluu newfoundlandinkoiran omistajan arkeen. Aiheesta löytyy hyllykaupalla kirjallisuutta, ja kaupat ovat täynnä mitä erilaisimpia harjoja. Vain kokemuksen ja kokeilun kautta löydät parhaiten omaan käteesi sopivat välineet. Aikuisen turkissa ei huonolla kammalla tee mitään. Nöffin turkkia voi joutua kampaamaan tunteja, ja jollei kampa sovi käteesi, kätesi ovat rakoilla.

Tarvikkeet

Sampoo, hoitoaine, kuivauspyyhe, kaksi pesusientä (toinen sampoon levittämiseen, toinen hoitoainetta varten), kuivaaja, trimmauspöytä, kynsisakset, metallinen kampa, pehmeä harja, puudelikampa, sakset, ohennussakset (lovet vain toisella puolella), takkukampa.

Eläinliikkeet ovat täynnä erilaisia harjoja ja kampoja. Onneksi muutama hyvin valittu väline riittää, eikä perushoitovälineiden hintakaan ole korkea. Kunnan välineet, jotka sopivat hyvin käteen, ovat kaiken perusta. Tulet tarvitsemaan niitä joka viikko koko koiran elämän ajan.

Trimmauspöytä säästää trimmaajan selkää, ja pitää koiran aloillaan. Pöydän ei tarvitse olla eläintarvikeliikkeestä ostettu merkkituote, vaan esimerkiksi tukeva puutarhapöytä ajaa saman asian. Koiraa voi tuki harjalla maassakin televisiota katsellessa, mutta pöydällä ollessaan koira tietää, mitä siltä odotetaan.

Pehmeällä harjalla on hyvä opettaa pennulle, että harjaaminen on ihanaa. Pentuturkki on pehmeää ja hotoista, ja harjalla on helppo poistaa pölyt ja lika pinnasta. Aikuisen koiran turkille pelkkä harja ei ole riittävä työväline. Ei riitä, että harjaat koiran pällikarvaa, ja annat pohjavillan takkuuntua.

Harjoilla on hyvä harjata häntää, housuja ja etutassukarvoja, alueita joihin muilla välineillä ei ole koskemista. Harjalla et saa takkuja auki, vaan voit poistaa sillä suurimmat liat turkista. Harjan tulee olla lyhytpiikkinen ja pehmeä. Hanki kuitenkin koiraharja, sillä ihmisten harjoissa metallipiikkien päät on suojattu muovinystyröillä. Muovinnystyrät metallipiikkien päissä estävät harjan uppoamisen syvälle alusvillaan.

Karstoja voi käyttää turkin viimeistelyyn, vaikkapa juuri ennen kehään menoa. Karstan jatkuva käyttö ei kuitenkaan ole suositeltavaa, sillä karstat ovat usein liian teräviä ja viiltävät karvan pinnan huonoon kuntoon. Tällöin turkki voi kuivua ja esimerkiksi mustalla koiralla karva voi muuttua rusehtavaksi ja huonokuntoiseksi. Käytä mielummin harjaa.

Haravat ovat hyviä erityisesti karvanlähdon aikaan vartalon harjaamiseen. Lyhytpiikkinen, ei-pyöriväteräinen tepsii nöffin turkkiin parhaiten.

Tarvitset myös pitkäpiikkisen, teräväkärkisen metallisen kamman, jolla pääset käsiksi pohjavillaan. Jos piikkien kärjet ovat liian pyöreitä, ei kampa uppoa turkkiin ja pian huomaat harjaavasikin vain päälliturkkia. Kampoja käytetään korvien ja korvien reunojen selvittelyyn sekä raajojen, kuonon ja koko rungon kampaamiseen. Erityisen tärkeää on käydä korvantaustat ja kainalot usein läpi, sillä ne takkuuntuvat helposti. Karvanlähdon aikaan metallikampa on paras ystäväsi, sillä sen avulla saat kaiken irtovillan iholta asti pois. Mitä tänään saat irti, sitä ei enää huomenna tarvitse harjata. Kamman harvalla päällä suoritetaan ensin alustava harjaus, jonka jälkeen tiheällä päällä poistetaan alusvilla. Kammatessasi käännä karvat toisella kädelläsi ylöspäin, jotta näet ihoon asti. Kampaa sitten karva kerroksittain, alaspäin ihosta asti auki. Kampoja ei missään nimessä saa käyttää tassukarvojen eikä hännän kampaamiseen, sillä kampa voi helposti riuhtoa paksummat karvat pois ja uuden karvan kasvamiseen häntään tai tassuihin kuluu paljon aikaa.

Kamman harvan puolen kärkeä voi käyttää takkujen avaamiseen pystysuunnassa, jonka jälkeen tiheällä päällä poistetaan takun jämsät ihon vierestä.

Puuvartinen harva kampa (puudelikampa) on paras takapuolen selvittämiseen, sillä löysä puuvarsi joustaa turkkia harjattaessa. Myös kainalot ja tassukarvat aukeavat puukammalla. Metallivartisella puudelikamman vastineella ei tee mitään, sillä sen varsi ei jouta mahdollisiin takkuihin tarttumaan. Takkuihin tehoaa myös sahalaitainen takkuveitsi. Takkulaattoja ei sahata irti, vaan ne kammataan veitsen terillä ohuemmiksi puikoiksi, jotka saa sitten helpommin kammalla auki. Takku avataan aina kärjestä juureen päin. Takkujen avaamista helpottaa huomattavasti minkkiöljyn tai muun rasvan, kuten ruokaöljyn, käyttö. Ne rasvoittavat turkin ja kampa liikkuu sulavammin ja takutkin tuntuvat avautuvan itsestään. Kuivaa turkkia kannattaa muutenkin rasvata esimerkiksi ruokaöljyllä muutamaa päivää ennen pesua, jotta turkki saisi takaisin normaalirasvaisuutensa. Turkin rasvaaminen parantaa karvanlaatua ja helpottaa turkinhoitoa huomattavasti. Kampakin alkaa taas luistaa turkissa ja turkki tuntuu paremmalta omaankin käteen kun se ei ole enää niin kuivaa korppua. Usein erityisesti ulkokoivilla, ja esimerkiksi nöffien etutassujen takakarvoissa on ongelmia turkin kuivuuden kanssa.

Luovutusikäisen pennun kynnet leikataan koirien kynsisaksilla. Nöffin kynsiin voi myös käyttää Dremel-hiontakonetta. Se on nopeampi ja koiralle helpompi tapa lyhentää kynsiä. Jos sillä osuu suoneen, se tyrehtyttää heti verenvuodon, eikä koirakaan tunne samanlaista kipua kuin ihmisen leikatessa kynsisaksilla hieman liikaa. Kynnestä saa parkettiystävälliset ja sileäkärkiset. Tavallisilla saksilla on hyvä leikata trimmaamattomalle koiralle peruspiirteet, jolloin ei ole väliä onko jokainen karva yhtä pitkä ja jälki tasainen. Tavallisilla saksilla leikataan myös tassukarvat kuosiin. Ohennussakset, joissa lovet ovat vain toisella puolella, ovat kaiken perusta. Niillä siistitään leikkuujäljet pois ja viimeistellään koira. Hyvissä ohennussaksissa koloja on 40–45, huonoissa vain 15–30. Hyvät saket ovat ruostumattomasta teräksestä, välit ovat tiheämmässä ja terävät: ne leikkaavat helposti. Painavimmat saket ovat usein laadukkaampia ja niillä saa parempaa jälkeä. Ohennussaksissa hintahaitari on melkoinen, pidemmän päälle laadukkaat saket ovat kannattava investointi, sillä ne kestävät vuosikymmeniä, ja ne voi teroituttaa. On myös olemassa saksia, joissa on molemmilla puolilla lovet. Niillä ei saa mitään aikaiseksi, sillä ne eivät leikkaa. Koira leikatessa ei kannata seisoa koiran takana, sillä koiran potkaistaessa, saket voivat vahingoittaa leikkaajaa. 18-teräinen Mars Coat King on tehokas karvanpoistaja erityisesti karvanlähdön aikaan. Muista kuitenkin, että MCK poistaa kaiken karvan, eli älä innostu sen kanssa jos lähitulevaisuudessa on näyttelyreissuja tulossa. MCK on kuitenkin erinomainen työkalu kotikoiville ja erityisesti steriloiduille nartuille ja kastroiduille uroksille, joille usein tulee mahdoton hormooniturkki operaation jälkeen. Harjoja on kaupoissa lukemattomia, mutta usein parhaat löytyvät koiranäyttelyistä, jossa myydään laadukkaita juuri koirille tarkoitettuja välineitä. Laatuun kannattaa aina satsata, varsinkin kun rotuna on karvainen newfoundland.

Tärkeintä on käsitellä koira

On mahdollista totuttaa vanhempikin nöffi turkinhoitoon edellyttäen, että omaat vahvan auktoriteetin ja olet voimakkaampi kuin koirasi. Viisainta on kuitenkin totuttaa koira jo pennusta pitäen turkinhoitoon. Kymmenkiloista pentua on huomattavasti helpompi käsitellä kuin 60-kiloista riehujaa. Tärkeintä on, että käsittelet pentua, ei se harjaatko turkkia vai leikkaatko tassukarvoja. Mikäli saat opetettua pennun pysymään paikallaan hoitotoimenpiteen ajan, olet voittanut jo paljon. Karsi muriseminen ehdottomasti heti pois. Aluksi minuutinkin käsittely on tarpeeksi, ja kun muutaman viikon harjoittelun jälkeen pentu malttaa rauhoittua minuutiksi, tuplaa aika. Kärsivällisyys kasvaa joka viikko.

Muista vaatia, että pentu on rauhassa paikoillaan kun käsittelet sitä, ja että sinä päätät milloin vapaus koittaa, ei pentu. Kehu ja ylistä karvapalleroasi kun se käyttäytyy oikein. Vaadi aina asianmukaista käytöstä, ja kiitä saatuasi sitä.

Aikuinen koira pitää harjata perusteellisesti läpi viikottain. Aikaa kuuluu tunnista viiteen tuntiin — mikäli koira on yhteistyöhaluinen. Mikäli ei ole, aikamäärän voi kertoa kolmella. Sinulla saattaa olla ylimääräistä aikaa, mutta kummankin hermot joutuvat koetukselle, ja kumpikin inhoaa tapahtumaa yli kaiken. Mitä enemmän käytät aikaa alkuharjoitteluun, sitä helpommalla pääset jatkossa.

Kampaaminen vie aikaa

Se, miten usein harjaat koirasi, riippuu sinusta itsestäsi. Mikäli käyt kerralla läpi vain pienen alueen, koko koiran läpikäyminen jakaantuu usealle päivälle. Jos koira on yhteistyöhaluinen, voit käydä sen läpi yhdellä kertaa. Harjaamaton ja takkuinen koira viestii ulkomaailmalle tavastasi hoitaa koiraasi, ja perusturkinhoito on osa koiran terveydestä huolehtimista. Märkään koiraan ei kuitenkaan saa koskaan koskea harjoilla, kammoilla eikä pyyhkeillä! Märän koiran harjailu tai pyyhkeellä kuivailu päästää kosteuden pohjavillaan, mikä johtaa helposti hotspot-iho-ongelmiin. Anna nöffisi kuivua rauhassa uintireissun jälkeen, harjaa se vasta seuraavana päivänä kun turkki on kuiva.

Pennun turkki ei sinänsä vaadi kampaamista, mutta totuta pentu siihen harjaamalla sitä pehmeällä harjalla. Pentukarva vaihtuu yleensä aikuisen turkiksi melkein huomaamatta. Koirassa on esimerkiksi hännässä rinkula, joka kertoo karvan vaihtumisessa. Pentuturkki ei putoa päivässä, vaan prosessi etenee karva karvalta. Älä kauhistu, vaikka pentusi muutoin niin kiiltävän mustassa turkissa on ruskeita karvoja. Kyse ei ole väriästä tai vioittuneesta karvassa, vaan väri johtuu auringosta. Myöskään harmaista karvoista ei kannata huolestua, useimpien pentujen turkki näyttää harmaalta kun turkki on vaihtumassa. Yleensä housut ovat harmaat tässä vaiheessa. Kuiva iho ja himmeä turkki ovat tavallisia neljä–kuusikuisilla pennuilla. Merkit kertovat, että pentukarva alkaa hiljalleen vaihtua. Aikuisen turkki hylkii paremmin vettä ja likaa, joten ota kiitollisena vastaan aikuisturkki. Turkin vaihtuminen on yksilöllistä, mutta ota kaikki haluamasi pentukuvat kun pentu näyttää karvapallerolta.

Koira kannattaa totuttaa kampaamiseen niin, että se makaa kyljellään, ja avustaja puhuu ja rauhoittelee koira samalla kun itse harjaat. Koira makaa siis kyljellään, ja sinä olet asettunut sen jalkojen väliin. Vatsasta on hyvä aloittaa, sillä koira ei voi vastustaa ainakaan voimakkaasti kun harjaat sieltä. Se tuntuu ihanalta ja nöffeillä on muutenkin taipumus kierähtää selälle ylimääräisten rapsutuksien toivossa. Toisaalta yleensä vettä ja kuolaa valuu leuan alle, ja pahus vieköön kun sieltä ei pääse itse rapsuttamaan vaikka miten syyhyäisi. Sitten on niitä paikkoja, joihin et saisi kajota: housut ja häntä. Protestointi voi olla melkoista. Mutta et saa alistua, sillä juuri näihin paikkoihin takut pesiytyvät, ja jos paikat pääsevät takkuuntumaan, ei auta muuta kuin tarttua saksiiin. Jos turkki pääsee huopaantumaan, alla saattaa muhia melkoinen ihottuma. Parhaiten ehkäiset takkukasojen syntymisen käymällä koiran läpi perusteellisesti kahdesti–kolmesti kuussa. Mikäli korvien takana on takkuja, on aika käydä koko koira läpi. Koiran harjauksessa on ensisijaisen tärkeää päästä alaviljaan käsiksi.

Nosta karvaa toisella kädellä ylös, ja kampa kerros kerralta selväksi. Muista kammata turkki auki ihoon asti, eli jakauksen keskeltä ihon on paistettava läpi. Näin se pääsee hengittämään ja välttämään iho-ongelmilta. Kerros kerrokselta kampaamalla saat kaikki irtokarvat ja -villan pois, sekä selvität mahdolliset takut. Harjattu kohtaa kiiltää, ja tuntuu tasaiselta ja samettiselta. Käsittele koira näin viikoittain karvanlähdön aikaan, muulloin riittää kahdesti viikossa. Normaaliin jokaviikkoiseen käsittelyyn kuuluu pintapuolinen tarkastus takkukohdista: kinalot, taipeet, housut, korvantaustat. Muista varmistaa että korvaläppä pysyy auki.

Turkinhoito ei ole mahdotonta ja työlästä. Käy koira kerran viikossa televisiota katsoessasi läpi, niin takkuja ei edes ehdi muodostua. Mikäli olet uhrannut pennun tapakoulukseen aikaa, saat sen nyt korkojen kera takaisin. Kyseessä ei ole tuntikausia kestävä henkien taistelu, vaan miellyttävä yhdessäolon hetki — puolin ja toisin. Samaa matematiikkaa voi soveltaa kampaamisen toistuvuuteen. Kun käyt koiran läpi kerran viikossa, takkuja ei kerkiä muodostua, ja turkinhoitoon kuluu vähemmän aikaa. Takkujen selvittäminen on tuskallista koiralle, joten se inhoaa koko toimitusta. Turkinhoito käy kerta kerralta hankalammaksi, ja viivyttelet toimitusta, ja kun viimein ryhdyt toimeen, koirassa on enemmän takkuja kuin viimeksi. Noidankehä on valmis.

Sinun on turha sanoa, että aikasi ei riitä kampaamiseen. Miksi sitten otit newfoundlandinkoiran? Valittavanas olisi ollut monta helppohoitoisempaa rotua. Koirasi ei valinnut sinua omistajakseen, sinä valitsit sen koiraksesi.

Nöffiä ei kannata ajaa kaljuksi kesää varten. Hyönteiset pääsevät paremmin sen kimppuun, kun iho on esillä. Mikäli tarkoituksena on viilentää koiran olotilaa, ajelu ei ole paras mahdollinen ratkaisu, sillä turkki suojaa paremmin auringolta kuin paljas nahka. Ajellun koiran nahka on altis auringonpistoksille ja ihon palamiselle. Ainoastaan joihinkin ihottumiin paras hoito on turkin poisto, samoin jos-sain sairauksin koiran oloa voi helpottaa turkkia keventämällä.

Helpoin tapa opetella turkin hoitoa on löytää avuksi joku asian osaava. Katso mitä hän tekee, ja tee sitten itse samalla tavalla, ja ota neuvoja vastaan. Jatka harjoittelua kotona oman koirasi kanssa. Harjoittele, harjoittele ja harjoittele.

Ammattitrimmaajista ei juuri ole apua nöffin omistajille. Turkin huoltaminen vie niin kauan aikaa, että lasku olisi mieleton. Lisäksi kukaan ei viitsi viedä koiraa trimmaajalle joka viikko tai edes joka kuukausi. Useimmat trimmaajat eivät ole ennen käsitelleet nöffiä, ja tulos saattaa näyttää vähintäänkin oudolta. Kuvittele nöffisi snautserimaisesti leikattuna! Hoida itse koirasi, se on turvallisinta. Kun totutat koiran käsittelyyn jo pennusta pitäen, turkin hoidosta tulee osa yhteiselämäsi.

Vinkkejä kynsien leikkaamiseen

Mikäli mahdollista, pyydä jotakuta toista silittelemään ja puhumaan pennulle, kun leikkaat kynsiä. Pennun voi laittaa makaamaan kyljelleen, niin että jalka jota käsittelet, on lattiaa vasten. Tässä asennossa etujalka, josta leikkaat kynsiä, pysyy paremmin paikallaan, sillä pennun oma kroppa pitää jalkaa paikoillaan. Jos pentu yrittää nousta ulos, sinun on helppo kellistää se uudelleen maahan.

Tartu jalkaan ja leikkaa kynsi kerrallaan. Ole tarkkana, ettet leikkaa liikaa. Mustasta kynnestä on joskus vaikea nähdä, mistä kohdin ydinosa alkaa. Kannattaa leikata kynnet usein, mutta vähän kerrallaan. Mikäli et leikkaa pennun kynsiä, ydinosa kasvaa koko ajan pidemmäksi, ja jopa tassun asento muuttuu. Muista leikata myös ns. kannuskynsi, sehän ei kosketa maata, ja jollei sitä leikkaa, se kasvaa niin pitkäksi, että on kaarella kuten ympyrä.

Mikäli itse jännität tilannetta, tartutat hermostuneisuutesi pentuun, ja se odottaa jotakin kauheaa tapahtuvaksi. Kun homma on hoidettu, pidä pentu vielä hetken paikallaan, silittle ja kehu sitä, niin tapahtumasta jää miellyttävä muisto.

Seuraavalla käsittely/opetuskerralla leikkaat toisen jalan kynnet. Muistathan, että pennun keskittymiskyky ei riitä siihen, että teet kaiken kerralla. Muista myös, että sinä päätät, milloin lopetat, ei pentu.

Normaali pentu tekee kaikkensa terrorisoidakseen tapahtumaa, se näykkii kättäsi ja rimpuilee. Kyse ei ole siitä, että pentu olisi paha tai ilkeä, sinun on turha tuntee moraalista närkästymistä käytöksen vuoksi. Älä kuitenkaan salli moista käytöstä. Ilmoita pennulle, että sen käytös ei ole hyväksyttävää: Ei, irti! ja jatka kynsien leikkuuta. Jos pentu näykkii edelleen, estä se ja jatka loppuun asti. Voit myös käyttää namia opettaaksesi pennulle kynsienleikkuun, jolloin se keskittyy namin syömiseen käsiesi pureskelun sijaan.

Kurkistus suuhun

Nöffien hampaissa tai ikenissä on harvoin ongelmia. Hampaita kannattaa tarkkailla siinä vaiheessa kun maitohampaat vaihtuvat pysyviksi. Joskus maitohammas on niin tiukassa, että se ei suostu irtomaan vaikka paikalla olisi jo pysyvä hammas. Tällöin pysyvä hammas kasvaa vinoon. Pennulle kannattaa antaa nautan potkaluu tai kovaa leipää pureskeltavaksi. Jollei tämäkään auta, maitohammas täytyy vetää pois. Hampaiden vaihtuessa voit myös antaa pennullesi jäänpaloja, jotka helpoittavat ikenien kutinaan.

Pennun poskihampaat ovat kirkkaan valkoiset, mutta jonain päivänä koiran hampaisiin alkaa muodostua hammaskiveä. Voit poistattaa hammaskiveä eläinlääkärillä kerran tai kahdesti vuodessa, mutta voit ennaltaehkäistä hammaskiven syntymistä antamalla koiralle kovaa pureskeltavaa tai pesemällä koiran hampaat. Koiran hampaita ei tarvitse pestä aamuin illoin, kerta viikossa riittää mainiosti. Tavallinen ihmisten hammasharja kelpaa mainiosti, turha uhrata rahaa koirille tarkoitettuun harjaan. Tahna ei ole välttämätön, mutta siinä on hiovia aineosia, jotka parantavat puhdistusta. Samalla kun harjaat hampaita, tarkista että hampaat ovat ehjät ja ettei niissä ole lohkeamia tai reikiä. Katso myös ettei hampaiden välissä ole tikkuja, ja että ikenet ovat terveenväriset.

Tarkkaile koirasi hyvinvointia

Samalla kun käyt koirasi läpi kirsusta hännänpäähän, huomaat yleensä kaikki mahdolliset ongelmat. Mitä nopeammin niihin pystyy puuttumaan, sitä halvempaa ja tehokkaampaa hoito yleensä on. Tällaisia ovat ainakin haavat, korvatulehdus, ja kun nöffeistä puhutaan, ihottumia ei voi sivuta. Nöffeillähän on tiheä turkki ja ne rakastavat vettä, kumpikin luo pohjan ns. hotspot -ihottumille. Ihottuma leviää nopeasti, joten mitä aiemmin puutut siihen, sitä parempi. Hotspotia kannattaa tarkkailla reisistä, takaosasta, hännäntyvestä ja kyljistä. Parannuskeinoja on paljon. Jokaisella eläinlääkärillä ja kasvattajalla on omat suosikkikeinonsa.

Peseminen

Nöffin turkki on laadultaan sellaista, ettei sitä tarvitse pestä yhtenä. Yleensä turkki pysyy itsestään melko puhtaana, jos harjaus on säännöllistä. Pesu on tarpeen mahdollisesti ennen näytelyä ja mikäli koiran on todella likainen kieriskelyään jossakin omassa mielestään ihanassa. Liian tiheät pesut tuhoavat koiran turkin luonnollisen rasvan. Mieti aina, onko pesu tarpeen. Koiran täytyy olla täysin takuton ennen pesua, sillä viimeistään kuivaamisessa alkuperäiset takut ovat huopaantuneet sellaiseksi sekasotkuksi, ettei niihin enää tehoa muu kuin saksat.

Ennen sampoon laittoa koira täytyy kastella. Tämä onkin helpommin sanottu kuin tehty, vaatii työtä saada koira märäksi... nöffit ovat nimittäin vesitiiviitä. Kastele koira suihkussa kädenlämpöisellä vedellä huolellisesti. Ole kuitenkin tarkkana, ettei vesi ole liian kuumaa, sillä nöffin alavilla huopaantuu jos lämpöä on liikaa. Älä anna koiran ravistella tässä vaiheessa, vaikka ravistaminen onkin koirasta pesun hauskin osa. Laita kasteluvaiheessa tilkka hoitoainetta pesusieneen, niin pintajännitys rikkoontuu ja koira kastuu. Kaada sampoota pesusieneen ja hiero turkkiin, jotta shampoo levittyy tasaisemmin. Aloita sampoon laitto kaulasta, ja etene takaosaa kohden, häntä jää viimeiseksi. Muista pestä jalat, myös tassun pohjat, vaikka se kutittaakin! Muista hieroa myös kuonoon, silmien väliin ja korvien alle, mutta ole varovainen. Hiero lisää sampoota kunnes koko koira vaahtoa.

Koiran kasteluun meni viisi minuuttia, sampoon laittoon kymmenen minuuttia, nyt on vuorossa huuhtelu, johon menee kaksikymmentä minuuttia. Huuhtele shampoo huolellisesti pois koirasi turkista, sillä kuivunut shampoo kutisee iholla. Älä huijaa tässä vaiheessa, vaan pidä huoli että saat kaiken shampoon pois. Mikäli huuhdot kaatamalla kupilla vettä koiran päälle, huuhtelu kestää kuukauden. Letku käteen, niin homma onnistuu paremmin ja nopeammin. Jos turkki tuntuu vieläkin likaiselta, shampoota uudestaan.

Levitä seuraavaksi hoitoaine turkkiin uudella pesusienellä. Anna hoitoaineen vaikuttaa muutama minuutti ja huuhtele pois. Hoitoaine palauttaa rasvan turkkiin, joten panosta laadukkaaseen hoitoaineeseen.

Kastelu, pesu, huuhtelu... homma ei ole vielä hoidettu, jäljellä on kuivaaminen, joka vasta viekin aikaa. Anna veden valua pois, purista tassuista ylimääräinen vesi ja käy koira pyyhkeellä läpi. Laadukas pyyhe kuten Pet Towel nopeuttaa kuivaamista. Tartu sitten fööniin. Puhalla ensin turkista kaikki irtovesi pois, varo silmiä, kuonoa ja korvia. Aloita yläosasta, eli kuivaa ensin niska, etene selkään ja haaruksia kohden. Jos koirallasi on lainehtiva turkki, voit harjata ja kuivata samaan aikaan, mutta varo ettet vahingossa naarmuta ihoa. Kuivaa seuraavaksi rinta, vatsa, kyljet, etumus, takamus ja häntä. Kuivaa karvat varpaiden välistä ylöspäin. Viimeiseksi kuivataan pää: ylöspäin takaa niskan mukaisesti. Kun koira on täysin kuiva, voit alkaa harjata ja kammata sitä. Korvakarvat kihartuvat helposti, eli metallikampaa tarvitaan kuivatessa. Jos turkki kihartuu liikaa, voit aina pintakastella sen uudestaan ja puhaltaa kuivaksi.

Voit ostaa koirien kuivaamiseen tarkoitettua puhaltimen, jolloin kuivaaminen nopeutuu huomattavasti, ja koira nauttii kun puhallat siihen viileää ilmaa. Suositeltavia merkkejä ovat esimerkiksi K9 III ja Metro Air Force Commander. Ihmisille tarkoitettujen hiustenkuivaajien ei ole riittävän tehokkaita täyskasvuisen nöffin kuivaamiseen, eikä koiraa saisi kuivata kuumaa ilmaa puhaltavalla kuivaajalla. Mikäli kuivaajassa on säätömahdollisuus, säädä se ehdottomasti puhaltamaan viileää ilmaa. Ihmisestä miellyttävältä tuntuva lämmin ilma on liian kuumaa koiran mielestä. Monet nöffistit ovat aloittaneet viileää ilmaa puhaltavilla käännettyillä pölynimureilla.

Monet sampoot ja hoitoaineet eivät ole riittävän vahvoja nöffin turkkiin vaan jättävät sen liian pörröiseksi. Kannattaa kokeilla tuotetta ennen ostamista. Näyttelyistä saatavat laimennettavat sampoot ja hoitoaineet ovat usein parempilaatuisia kuin marketeissa myytävät hoitosampoot. Laatuun kannattaa satsata. Jos peset huonolla sampoolla ja hoitoaineella, turkista tulee mahdoton hoitaa, jonka vuoksi alavilla takkuuntuu nopeasti.

Ruskean nöffin turkki on yleensä pehmeämpi ja kevyempi kuin mustan, ja siksi se tarvitsee tehokkaampaa hoitoainetta, jotta koira ei näyttäisi pyöreältä karvapalloilta. Hyväksi havaittu hoitoaine on Groomer's Edge Re-Fur-Bish. Hyvä shampoo on Groomer's Edge Midnight White. Mustille sopii paremmin Jean Peau Volume ja Jean Peau Elegancen sekoitus. Hoitoaineeksi Jean Peau Crystal Oil tai Jean Peau Mink Oil.

Jos et ole menossa näyttelyihin kannattaa turkkiin suihkauttaa minkkiöljyä. Minkkiöljy on näyttelyissä kielletty aine. Minkkiöljy rasvoittaa turkin ja helpottaa puhtaana ja takuttomana pitoa. Se myös antaa turkille kauniin kiillon ja pitää punkit loitolla.

Trimmaus

Trimmaaminen vaikuttaa koiran ulkonäköön melkoisesti. Rakennepuutteita on mahdoton korjata taidokkaallakaan trimmauksella. Hyvästä koirasta kuitenkin saa helposti mainion. Trimmaamisen perusajatuksena on korostaa koiran hyviä puolia, ei niinkään muuttaa koiran ulkonäköä. Samalla pääsee eroon ylimääräisistä karvoista, jotka keräävät risuja ja oksia metsälenkeiltä. Näyttely- ja kotitrimmaus noudattavat samaa kaavaa, kotitrimmauksessa vain leikataan enemmän pois, eikä jäljen tarvitse olla ihan yhtä tarkkaa. Siistiminen on helppoa, mutta vaatii harjoittelua. Koirasi ei kärsi, vaikka karvoissa olisi siistimisen jäljiltä lovia, mutta jos haluat näyttelyyn, jäljen on toki oltava tasaista. Harjoittelulla mestariksi tässäkin asiassa!

Tassujen trimmaaminen

Tassujen trimmaaminen on tärkeää kolmesta syystä. Ensinnäkin saat kotisi pysymään paljon siistimpänä kuin tassunpohjissa ei ole ylimääräisiä karvoja kuraa keräämässä. Toiseksi et edes tiedä, mikä on koiran jalkaa, mikä turkkia, mikäli karvat sojottavat sinne tänne. Et edes näe, koska kynnet ovat liian pitkät, jos ne ovat karvan peitossa. Nöffin tassujen pitää näyttää siisteiltä, pyöreiltä kissan tassuilta, ei harakan pesältä. Kolmanneksi koirasi olo on parempi kuin tassujen väliin ei tartu lumipalloja tai kesällä takiaisia.

Leikkaa ensin tassun alapuolella olevat karvat. Parhaiten pääset käsiksi tassun pohjiin nostamalla koiran tassun taaksepäin ylös kuin hevosen kavion. Leikkaa karvaa pois tavallisilla saksilla, varo kuitenkin ettet sohi anturoita. Napsi samalla tassun reunojen yli menevät karvat pois.

Päälipuolen voit siistiä ja viimeistellä ohennussaksilla. Mikäli olet ensikertalainen ja menossa näyttelyyn, siisti tassut jo aiemmin kuin edellisenä iltana. Mikäli saksit lipsuvat, ja teet lovia, lovet ehtivät peittyä ennen kehään menoa. Älä suotta tylsistytä ohennussaksia leikkaamalla niillä kuraisia tai hiekkaisia tassuja, vaan pese ja kuivaa kuratassut ensin. Nosta tassun päälakarvat harjalla ylös ja leikkaa ohennussaksilla pehmeästi kaareva kissantassun näköinen piparkakku, älä leikkaa liikaa. On täysin makuasia, haluaako kynsien näkyvän vai ei. Kynnet eivät saa kuitenkaan näkyä kokonaan. Jos kuitenkin saksit vahingossa liikaa - ei hätää, tassukarvat kasvavat pian takaisin. Kotikoiralta kannattaa napsia karvoja pois tassuhapsuista runsaammin. On huomattavasti helpompaa pitää koti siistinä ja koira takuttomana lyhytkarvaisemman version kanssa.

Etuosan ja rinnan trimmaaminen

Eturintaan trimmataan puhtaat, pyöreät linjat, sillä rintakarvat kasvavat usein liian pitkiksi. Tavoitteena on leikata kaikki häiritsevät karvatupot pois. Ota käsiisi ohennussaksit ja leikkaa ensin kaikki haituvat pois. Leikkaa aina karvojen suuntaisesti, älä ikinä ylöspäin, muuten syntyy helposti lovia.

Erityisesti leuan alapuolelta tulee trimmata varovaisesti, jottei kaksoisleukaa synny. Kaksoisleualla tarkoitetaan karvaista "kuolalappua", joka syntyy kun panta jätetään kaulaan koiran kuivaamisen ajaksi.

Nöffillä kuuluu näkyä selkeä rintakulma, joten ethän leikkaa rintaa suoraksi. Liian pitkät karvat rintaluun alapuolella saavat koiran näyttämään lyhytjalkaiselta, joten leikkaa siten, että rintaan, rintalastan kohdalle, muodostuu pehmeä kurvi. Trimmaa ylimääräiset karvat rinnan sivuilta alaspäin, edeten korvista alarintaan. Leikkaa rinta pyöreäksi joka sivulta, ei riitä että koira näyttää hyvältä sivusta, pyöreä eturinta edestä on yhtä tärkeä tasapainoisen kokonaisuuden kannalta. Muista leikata tassujen sivut suoriksi.

Muutteleamalla karvojen pituuksia eri kohdista vartaloa pystyt helposti antamaan erilaisia illuusioita koirastasi ja muokkaamaan ulkonäköä rajustikin. Hyvä tuomari kuitenkin kokeilee koiran rakenteen aina käsillään, mutta huoliteltu ulkonäkö on aina hyvä asia. Esimerkiksi leikkaamalla enemmän korvien alta pystyt muodostamaan koirallesi pidemmän kaulan. Leikkaamalla tassujen sisäosia enemmän, saat leveämmän rinnan. Varo kuitenkin liioittelua, sillä ethän halua tasapainotonta vaikutelmaa!

Takaosan ja takapuolen trimmaaminen sekä takakulmaukset

Takaosan siistiminen noudattaa samoja periaatteita kuin etumuksen trimmaaminen. Leikkaa karvat aina saksen kärjet alaspäin. Jos koira vaikuttaa ahtaalta takaa, voit poistaa karvoja jalkojen välistä ahkerammin. Koiran hygienialeikkauksen voi suorittaa saksimalla runsaammin karvoja jalkojen välistä ja lyhentämällä housukarvoja. Peräaukonsuun ja hännänjuuren voi myös leikata lyhyemmäksi.

Etsi kädellä takakulmaukset, ja leikkaa ylimääräiset haituvat pois sisäpolven alapuolelta ja kintereestä. Voit myös jättää haituvia polven alapuolelle antamaan illuusion suuremmista takakulmista. Nöffillä tulee olla lyhyet kintereet, joten trimmaa karvat kintereestä alaspäin 45 asteen kulmassa, kintereen alaosa suorassa kulmassa maahan kuvan osoittamalla tavalla. Kinnerkarvojen pitää koskea maahan ja nousta sitten kaarevasti ylöspäin.

Alalinja ja kainalot

Tarkoituksena on saada suora alalinja. Nöffeilla ei kuulu olla nousevaa alalinjaa. Jos kuitenkin koirasi on pitkärunkoinen, voit nostaa alalinjaa hieman takaa. Alalinjaa leikatessa on tärkeää muistaa varoa narttukoiran nisiä ja uroskoiran kiveksiä. Aloita alalinjan trimmaaminen kainaloista, sitten jatka tasaisella viivalla kohti koiran takaosaa. Muista kammata vatsakarvat täysin auki ja alaspäin ennen leikkaamisen aloittamista, mutten jälki on helposti sotkuista ja koiran alalinja ei ole suora.

Kainalot on helpointa leikata siisteiksi nostamalla koiran etutassu etuviistoon, koiran juoksuliikeradan mukaisesti. Varo leikkaamasta liikaa jottei etumus jää liian avoimeksi. Yritä myös yhdistää sulavalla linjalla eturinta alalinjaan. Muista trimmata myös kainalot puhtaiksi, muuten ylipitkät kainalokarvat näkyvät liikkeessä.

Matalalta koiralta alalinjaa voi nostaa kokonaisuudessaan ylemmäs antaakseen pitkäjalkaisemman vaikutelman. Korkearaajaiselle tai massattomalle koiralle kannattaa jättää alalinja mahdollisimman alas. Kotikoiralle alalinjan sijainnilla ei kuitenkaan ole väliä, mutta mitä korkeammalla se on, sitä vähemmän kuraa se tuo kotiin!

Ylälinja

Yleensä ylälinja ei tarvitse trimmausta, mutta joskus niskakarvat ja takapuolen päällikarvat ovat niin tiheässä että antavat harhaanjohtavan vaikutelman liian korkeasta niskasta, takapästä, tai epäsuorasta ylälinjasta. Älä käytä tähän saksia, vaan ohentavaa takkukampaa poistaessasi ylimääräistä pohjavillaa.

Häntä

Hännän trimmaaminen ei ole aina välttämätöntä. Sen kuuluu ylettyä juuri kintereiden alapuolelle, eikä se saa olla kuin lippu. Jos joudut lyhentämään häntäkarvoja, muista aina pyöristyttää pää.

Korvien trimmaaminen

Rotumääritelmän mukaan nöffin korvat ovat pienet, kolmionmalliset ja sijoittuneet kallon yläosaan. Niitä peittää lyhyt karva, rimpsuja ei saa olla. Tällaisethan ne ovatkin — trimmattuna. Trimmaamattomina ne ovat hapsuiset, aaltomaisen tai kiharan karvan peitossa, ja korvan alla on muhkea takkukasa. Muutamassa kuukaudessa ruskea hötökarva kasvaa korvareunan yli, etkä edes näe, missä varsinainen korva on. Kaikkien nöffien korvakarvoja ei leikata samalla tavalla, sillä koirien kallojen muodossa ja korvien kiinnityksessä on eroja. Trimmaaminen riippuu siitä, miltä haluat koirasi ilmeen näyttävän ja mikä on koiran pään rakenteelle paras.

Korvien siistimiseen tarvitaan ohennussaksia. Mikäli aloitat korvakarvojen siistimisen vasta, kun pentu on esimerkiksi kahdeksankuinen, karva on jo niin pitkää, että korva täytyy ensin etsiä. Sinun pitää ensin leikata kaikki ylimääräinen karva sivuilta pois. Ole varovainen, ettet napsaise saksilla korvanlehteä. Kampaa korvalehden päällikarva suoraan alas. Leikkaa kaikki reunan ylittävät karvat pois, korvalehden myötäisesti. Muista, että kärjen tulee olla pyöreä, ei suippo. Korvan reunan leikkaamista voi helpottaa kääntämällä koiran korvan kohti kattoa.

Toimi samoin korvan alla. Trimmaa rasvaiset ja likaiset karvat pois korvan alta. Aloita posken läheltä ja etene kaarevasti alaspäin, korvantaskua kohti. Ethän leikkaa poskikarvoja kuitenkaan pois, sillä koiran ilme muuttuu täysin. Kasvoista tulee kapeammat. Toista uudestaan lähempänä korvan silmienpuoleista reunaa ja jatka korvataskuun asti. Mikäli korvien sisäpuolella on ruskeaa hötökarvaa, leikkaa nekin pois ohennussaksilla. Pitkät haihtuvat kannattaa napsia pois tavallisilla saksilla.

Sitten korvalehden päällinen: laita etusormi korvalehden alle ja peukalo päälle. Etusormi on lähellä koiran päätä, ja siis korvan kiinnittymiskohtaa. Peukalo on lähellä korvan kärkeä. Nosta korvan kärkeä itseesi päin. Sivele toisella kädellä korvan kärjestä kalloon päin karvaa. Huomaatko, miten turkki on pidempää ja sitä on enemmän, mitä ylemmäksi tai sivummalle siirryt?

Aloitetaan itse siistiminen. Mikäli etenet systemaattisesti, jälki on siistimpää. Aloita korvan alareunasta. Vedä karvaa harjalla ylöspäin. Todennäköisesti pennun korvakarva on lyhyttä ja ohkaista korvan kärjessä, mutta ylempää löytyy siistittävää. Kun löydät pitkän ja epätasaisen pesäkkeen, niin pidä ohennussaksia vaakatasossa ja siten, että saksien rosoreuna on korvalehteä vasten, ja suora reuna sinua päin. Etene vähän kerrallaan. Homma voi tuntua ensimmäisellä kerralla hankalalta, sillä ohennussaksien käyttö vaatii harjoittelua. Voi tuntua hölmöltä napsia samaa kohtaan useasti, mutta jos käytät tavallisia saksia, jälki on epätasaista ja rumaa.

Korvakarvojen siistimisellä on yhtä dramaattinen vaikutus koiran ulkonäköön kuin tassujen siistimisellä. Usein korvien takana kasvaa ylipitkiä, pehmeitä karvoja. Trimmaa kaikki pois, korvanpoimusta alaspäin edeten. Nämä ovat juuri ne karvat, jotka ovat kaulapannan alla ja takkuuntuvat helposti.

Pyöristä lopuksi päälaki. Kampaa ensin karvat pystyyn ja tasoita sen jälkeen ylipitkät karvat pois, pyrkien kohti pyöreyttä.

Korvien trimmaamisen yhteydessä voit tarkistaa ovatko korvat puhdistuksen tarpeessa. Jos ovat, niin korvan näkyvät osat – myös korvalehti – puhdistetaan kuivalla vanulla. Jos korvat ovat puhtaat, ei niitä aleta turhaan puhdistamaan ja syvälle korvakäytävään ei saa työntää pumpulipuikkoja. Korvatulehduksesta poteva koira raapii jatkuvasti korviaan tai ravistelee voimakkaasti päätänsä. Korvat ovat tällöin punaiset ja kuumeisen tuntuiset. Niistä saattaa valua ruskehtavaa pahanhajuista eritettä. Korvatulehdus kuuluu aina eläinlääkärille.

Lähteet

Adler, Judi: *The Newfoundland Puppy: Early Care, Early Training*.

Grabowska, Anna 2005: *Dogs groomed by me*. <<http://www.logrus.trivium.blink.pl/strona1.html>>

Salmelin, Bettina 2006. *Nöffin trimmaus*. NF-uutiset 4/2006.

Salmelin, Bettina 2006. *Turkinhoitovälineiden salat*. NF-uutiset 4/2006.

Kannattaa hankkia laadukkaat ja omaan käteen sopivat välineet.

9 VÄRIT

Suomalainen rotumääritelmä hyväksyy kolme väriä: musta, valkomusta ja ruskea. Näyttelyissä kaikki värit kilpailevat samassa luokassa. Eri maiden rotumääritelmässä on eroja: Esimerkiksi Yhdysvalloissa harmaat saavat osallistua näyttelyihin omassa luokassaan, Kanadassa ruskeakaan ei ole hyväksytty.

Valtaosa nf-koirista on mustia, joka on perinteinen väri. Värin tulee olla mahdollisimman tasainen, hieman auringon polttama kuparinruskea sävy on sallittu. Valkoiset merkit rinnassa, varpaissa ja hännän päässä ovat sallittuja. Valkoisen värin prosentuaalinen osuus häviää pennun kasvaessa. Vaikka pennulla on iso valkoinen rintatäplä, valkoista väriä tuskin näkee aikuisena.

Valkomusta eli ns. landseer-väritys on rodulle historiallisesti merkittävä. Toivotuin värijakauma: Musta pää, jossa mieluiten kuonoon asti ulottuva valkoinen ”pläsi”, symmetrinen musta satula, musta lantio ja hännän tyvi. Muut osat ovat valkoiset ja niissä voi esiintyä vain vähäisessä määrin pilkkuja. Kasvattajat ja tuomarit pitävät yleensä enemmän koko mustasta päästä, vaikka rotumääritelmässä toivotaankin valkoista ”pläsiä”. Suomessa on syntynyt vain muutama valkomustapentue: 50-luvulla Taaran ja Trapper’s kenneleihin, 90-luvulla Björntorp ja Larinkallion kenneleihin sekä 2000-luvulla Bernoban, Karhukumpu, Rosa Mollis, BearEssence ja Lovebear’s kenneleihin. Maailmalla väriä kasvatetaan huomattavasti enemmän.

Ruskeat nf-koirat saavat olla joko suklaanruskeita tai pronssinruskeita. Monien mielestä tummanruskea on kauniimman värinen kuin pronssinvärinen, mutta kyseessä on makuasia. Tärkeintä ruskeissa koirissa on, että turkin väri on tasainen ja puhtaansävyinen. Valkoiset merkit rinnassa, varpaissa ja hännän päässä ovat sallittuja. Suomessa syntyy vuosittain muutama koko ruskea pentue sekä pentueita, joissa on sekä ruskeita että mustia pentuja.

Suomessa harmaita pentuja on syntynyt 2000-luvulla keskimäärin viisi vuodessa. Väriä esiintyy tietyissä linjoissa. Harmaat nf-koirat eivät saa osallistua näyttelyihin, eli kyseessä on värivirhe.

Useimmat harmaat rekisteröidään EJ-rekisteriin (ei jalostukseen). Harmaaseen väriin liittyy riskitekijänä niin sanottu ”blue dog syndroma”, jolla tarkoitetaan iho- ja karvasairauksia. Geenitestillä voidaan testata, kantaako koira ruskeaa tai harmaata väriä tuottavaa geeniä

Näiden neljän värin lisäksi muitakin variaatioita esiintyy, tosin hyvin harvoin. Nf-koira voi olla myös beige tai black and tan -värinen. Lisäksi on mahdollista saada aikaan pentu, jossa yhdistyvät mitkä tahansa kaksi pääväriä, ja jopa sellainen pentu, joka on valkoinen black and tan -merkein

B-sarja: ruskea väri

Kaikilla nöffeillä on kaksi B-geeniä, toinen on peritty isältä, toinen emältä.

Kirjaimien merkitys:

BB= ilmiasultaan musta koira, joka ei omaa ruskeaa väriä aiheuttavaa alleelia

Bb= ilmiasultaan musta koira, joka kantaa ruskeaa väriä aiheuttavaa alleelia

bb= ruskea koira

Mikäli astuttaa keskenään kaksi ruskeaa koira, kaikki jälkeläiset ovat ruskeita.

b b

b bb bb

b bb bb

Pentueen X toinen vanhemmista on musta (BB) ja toinen ruskea (bb). Kaikki jälkeläiset ovat mustia, ja kantavat ruskeaa väriä (Bb). Pentue X b b

B Bb Bb

B Bb Bb

Pentue Y on samanlainen. Pentue Y

b b

B Bb Bb

B Bb Bb

Pentueen X koira astutetaan pentueen Y koiralla.

B b

B BB Bb

b Bb bb

Osa pennuista on mustia (BB), valtaosa kantaa ruskeaa geeniä (Bb) ja osa on ruskeita.

Mikäli astuttaa keskenään mustan (BB) ja mustan, joka kantaa ruskeaa väriä (Bb), näyttää tulos teoriassa seuraavanlaiselta.

B b

B BB Bb

B BB Bb

Kaikki pennut ovat siis mustia, mutta puolet kantaa ruskeaa väriä aiheuttavaa geeniä.

Teoriassa ja laskennallisesti pentujen värijakauma noudattaa kaavioita. Todellisuudessa jakauma voi olla jotain aivan muuta. Kasvattaja on astuttanut kaksi ruskeaa väriä kantavaa koira keskenään. Hän vie nartun ultraan, jossa näkyy kahdeksan pentua. Laskennallisestihan 25 % pennuista on ruskeita, joten odotettavissa on siis kaksi ruskeaa pentua. Todellisuudessa kaikki pennut voivat olla mustia, tai aivan yhtä hyvin kaikki voivat olla ruskeitakin. Mendelinin perinnöllisyyslaki pitää toki paikkansa, mutta ennen kuin prosenttijakauma toteutuu, määrien pitää olla suuria. Ruskean värin tummuusaste vaihtelee tummanruskeasta pronssinruskeaan, sillä geenit säätelevät myös turkin tummuusastetta. B-sarja vaikuttaa turkin värin lisäksi myös nenän ja huulien väriin, joten ruskeiden silmät ovat vaaleampia kuin mustien. Rotumääritelmä sallii ruskeille vaaleammat silmät. Myös Bb-koirilla on usein muita vaaleammat silmät, joten jotkut kasvattajat välttävät linjoja, joissa esiintyy ruskeaa geeniä.

D-sarja: Harmaa

D-kirjain tulee sanasta dilution eli laimentunut, laimennus.

DD=normaalin värinen koira, ei omaa "laimennusalleelia"

Dd=normaalin värinen koira, joka kantaa "laimennusalleelia"

dd="laimentunut", koiran väriin vaikuttaa myös B-sarjan alleeli

dd

BB harmaa

Bb harmaa

bb beige, keltaisen ruskea, hiekanvärinen, isabella

Newfoundlandinkoiralla väriä kutsutaan harmaaksi. Samaa geeniyhdistelmää esiintyy saksanpaimenkoiralla, dobermannilla ja tanskandogilla, joilla väriä kutsutaan siniseksi. Beigeä väriä kutsutaan dobermanneilla hiekanväriseksi. Väri on harvinainen millä tahansa rodulla.

sp-sarja: valkomusta

Kaikkein yksinkertaisimmillaan asian voi esittää samalla tavoin kuin ruskean värin synnyn.

SS= self colour. Musta koira, jolla voi olla vähän valkoista. Ei kannata valkoista väriä tuottavaa alleelia.

Ssp=musta koira, joka kantaa valkoista tuottavaa alleelia.

spsp=valkomusta eli landseer-värinen newfoundland.

Mikäli astuttaa kaksi valkomustaa koira keskenään, kaikki jälkeläiset ovat valkomustia.

	s ^P	s ^P
s ^P	s ^P s ^P	s ^P s ^P
s ^P	s ^P s ^P	s ^P s ^P

Kun astuttaa mustan (SS) koiran valkomustalla, kaikki jälkeläiset ovat mustia, mutta kantavat valkomustaa väriä aiheuttavaa alleelia.

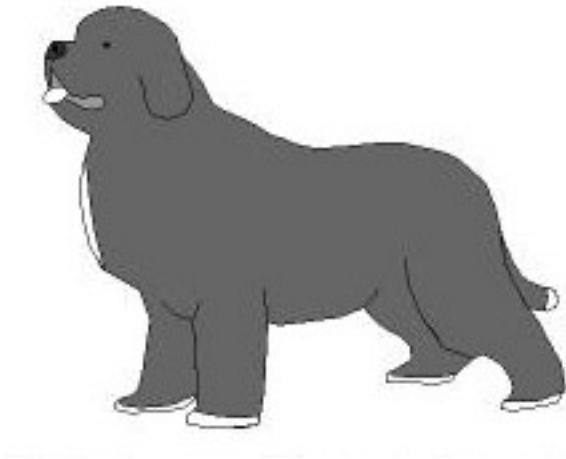
	s ^P	s ^P
S	Ss ^P	Ss ^P
S	Ss ^P	Ss ^P

Kun astuttaa keskenään kaksi landseer-väriä kantavaa mustaa nf-koiraa, laskennallisesti 75 % jälkeläisistä on mustia ja 25 % valkomustia. Teoriassa ja laskennallisesti pentujen värijakauma noudattaa kaavioita.

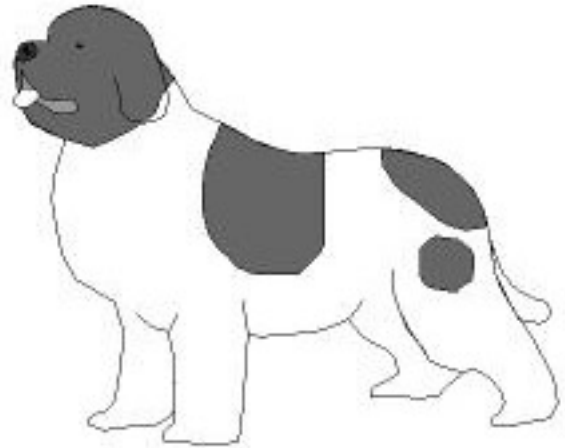
	S	s ^P
S	SS	Ss ^P
s ^P	Ss ^P	s ^P s ^P

Rotumääritelmän käsitys valkomustista

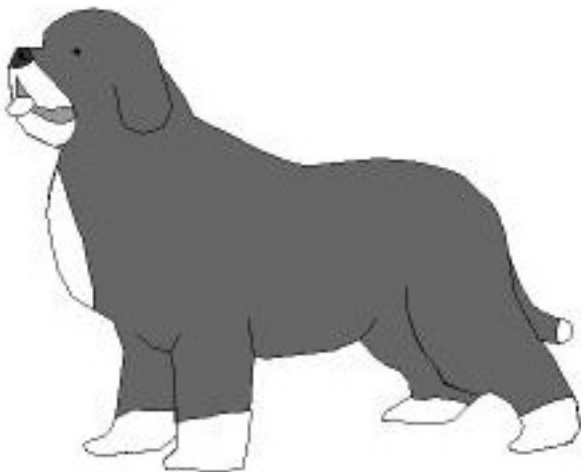
Rotumääritelmän kuvaamia ihanteellisesti värittyneitä ja nokipilkuttomia valkomustia on suhteellisen vähän. Valkomustat tuleekin arvostella ensisijaisesti newfoundlandinkoirina, ja vasta sen jälkeen värityksen osalta. Selvästi värivirheellisiä ei kuitenkaan tule palkita.

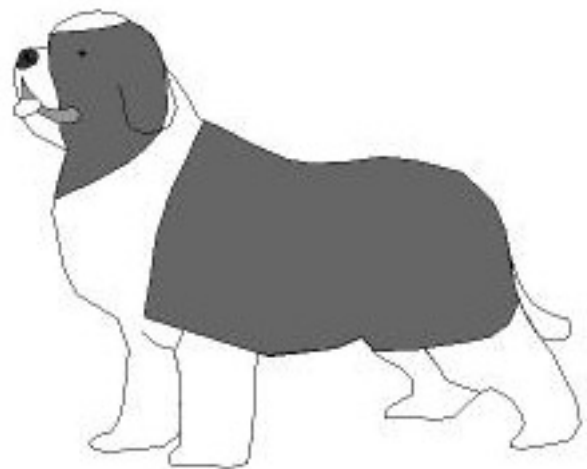
Musta koira, jolla valkoista rinnassa, varpaissa ja hännänpäässä.
(Rotumääritelmän hyväksymä väritys)

Toivotuin värijakauma: Musta pää, jossa mieluiten kuonoon asti ulottuva valkoinen "pläsi", symmetrinen musta satula, musta lantio ja hännän tyvi.
Muut osat ovat valkoiset ja niissä voi esiintyä vain vähäisessä määrin pilkkuja.
(Rotumääritelmän hyväksymä väritys)

Musta koira, jolla on rotumääritelmän mukaan liikaa valkoista.
(Värivirheellinen: Jaloissa valkoista muuallakin kuin varpaissa)

Valkoinen koira, jolla on rotumääritelmän mukaan liikaa mustaa.

Yhdysvaltalainen rotumääritelmä hyväksyy enemmän valkomustien väri variaatioita kuin FCI:n rotumääritelmä. Valkomustia arvosteltaessa kannattaa muistaa, että värien jakautuminen tuo mukanaan optisia harhoja, eli rotumääritelmän kuvaileman ideaalivärytyksen omaava koira näyttää tasapainoiselta, mutta valkovoittoisemman koiran pää näyttää pieneltä, vaikka koirien mittasuhteet olisivat aivan samat. Mikäli mustaa on tuomariin päin olevalla puolella vain vähän, koiran ylälinja voi näyttää heikolta. Mikäli koirassa on paljon mustaa, sen runko voi näyttää liian pitkältä, vaikkei sitä oikeasti olisikaan. Rotumääritelmän sallimien värien lisäksi silloin tällöin syntyy väri virheellisiä pentuja, joissa on liikaa valkoista.

Nokipilkut

Nokipilkut tuovat vielä oman lisähaasteensa valkomustien nf-koirien kasvatukseen. ”Likalaikut” ovat T-alleelin aiheuttamaa pilkullisuutta valkoisella pohjalla. Joskus pilkkuja on vain muutamia, useimmiten varpaissa ja raajojen alaosissa ja jonkun verran kuonossa, mutta toisinaan pilkutus kattaa heikommin tai runsaammin kaikki koiran valkoiset osat.

Vastasyntyneillä pilkutus ei vielä näy, vaan ”likalaikkuja” alkaa ilmestyä vasta parin–kolmen viikon ikäisille pennuille, siksi tassujen ajatellaan ”likaantuneen” tai ”nokistuneen”.

Pilkullisuus dominoi puhtaanvalkoisia alueita, joten ainakin toisella vanhemmista on oltava pilkkuja, ennen kuin pennuilla voi niitä esiintyä.

	t	t
t	tt (nokipilkuton)	tt (nokipilkuton)
t	tt (nokipilkuton)	tt (nokipilkuton)

Toisaalta kaksi pilkullista (Tt X Tt) voi saada myös pilkuttomia jälkeläisiä.

	T	t
T	TT (nokipilkkuja)	Tt (nokipilkkuja, mutta kantaa t)
t	Tt (nokipilkkuja, mutta kantaa t)	tt (nokipilkuton)

Mustilla koirilla nokipilkut eivät näy, joten käyttämällä mustaa partneria voi olla melkein varma, että pennuissa on nokipilkkuja. Toisaalta mustien käyttö ainakin joka kolmannessa sukupolvessa on välttämätöntä, jotta rotutyypin pysyisi oikeana. Muutenkin vaikeassa jalostustyössä nokipilkkujen vastustaminen karsii jalostusmateriaalin olemattomiin.

Lähteet

Carol Cooper: *The Newfoundland*.

Dobermannien jalostussivut

<www.sdy.fi/jalostus/Sairausliite.pdf>

Kangasvuo, Inkeri. *Umpitakki, frakkitakki ja paikkatakki*.

<<http://www.saunalahti.fi/samans/jutut/Varit.html>> (Viitattu 15.5.2006.)

Koiranet <http://jalostus.kennelliitto.fi/>

Kuvitettu rotumääritelmän tulkinta, Yhdysvallat.

<http://www.newfdogclub.org/a_ftp_main_directory/ftp_major_documents/illustrated_guide.pdf>

Marttinen, Lea. *Partacollien värit ja niiden periytyminen*.

<<http://www.kolumbus.fi/suomen.partacolliet/artikkeli2.htm>> (Viitattu 15.5.2006.)

Pape, H. *The inheritance of the piebald spotting pattern and its variation in*

Holstein-Friesian cattle and in Landseer-Newfoundland dogs. *Genetica* 80: 115-128, 1990

115.

Kluwer Academic Publishers. Belgium. Received 10. 11. 1987 Accepted in revised form 23.9.1989.

<<http://www.newfoundlanddog.biz/DeutschPapePiebaldSpotting.htm>> (Viitattu 25.5.2006)

Richards, Hedd & Del: *Newfoundlands Today*.

Sundgren, Per-Erik. *Koiranjalostus*.

Sarakontu, Liisa: *Siniset lapinkoirat*. <<http://www.kolumbus.fi/sarakontu/koirat/sininen.html>>

10 KOIRANÄYTTELYT

Näyttelyiden tarkoitus

Ihannetapauksessa koiranäyttelyt palvelevat jalostusta. Ammattitaitoiset tuomarit vertaavat koiraa rotumääritelmään ja kertovat kasvattajalle ja omistajalle, onko koira erinomainen, erittäin hyvä, hyvä tai kenties tyydyttävä rotunsa edustaja. Kasvattaja käyttää näitä tietoja oman arvionsa lisänä päättäessään, mitä koiria hän käyttää jalostukseen. Myös rotujärjestö saa kopion arvosteluista ja ne julkaistaan vuosittain ilmestyvässä tilastonumerossa: näin voidaan pidemminkin ajan kuluttua tarkistaa, mitkä olivat jonkin tietyn koiran hyvät ja huonot ulospäin näkyvät ominaisuudet. Lisäksi tulokset näkyvän muutaman kuukauden sisällä Kennelliiton Koiranet-tietokannassa (<http://jalostus.kennelliitto.fi>).

Ulkomuotoarvostelussa koiraa verrataan rotumääritelmään, mutta itse arvostelun varsinaisena kriteerinä on kuitenkin tuomarin oma subjektiivinen näkemys ja tulkinta. Arvosteluun vaikuttaa myös se, minkälaisen vaikutelman koira arvosteluhetkellä antaa. Tuomarin kuuluu ottaa huomioon ainoastaan ne seikat, mitkä hän juuri sillä hetkellä havaitsee. Hyvä tai tyydyttävä palkinto näyttelyssä ei välttämättä merkitse ”heikompaa rotunsa edustajaa”, koska palkinto osoittaa koiran senhetkisen ulkomuodollisen tilan. Liikalihava, löysälihaksinen ja/tai huonoturkkinen koira ei saa erinomaista, vaikka se olisi kuinka hyvärakenteinen. Tuomari ei voi näyttelykehässä arvioida, mitkä koirista ovat hyviä vesipelastuskoiria. Ulkomuototuomarin tehtävä on palvella tavallisia rodun harrastajia ja kasvattajia ilmaisemalla mielipiteensä koiran laatutasosta ja sen rotumääritelmän mukaisuudesta.

Näyttelyssä koira on parhaimmillaan

Näyttelyssä koirat ovat edustuskunnossa: niiden turkki on trimmattu suortuva suortuvalta, ja kehäsiintyminen on tyylikkään vaivatonta. Kehätähti ei synny itsestään, vaan esiintyminen on työn tulosta. Koskaan ei ole liian aikaista opettaa pennulle näyttelykäyttäytymisen ensi askeleita. Mikäli olet itse aloittelija, se on myös harjoitusta sinulle. Paras tapa oppia näyttelykäyttäytymistä on kehään meneminen, mutta sitä ennen kannattaa selvittää, mitä esittäjältä ja koiralta vaaditaan, ja harjoitella asioita etukäteen. Pentu- ja junioriluokassa tuomari antaa kuitenkin vielä anteeksi pieneen tottelemattomuuden ja yli-innokkuuden. Rohkeasti siis vain kehiä kiertelemään! Ainakin yksi näyttelyarvostelu kannattaa käydä hakemassa, sillä pienikin tieto auttaa kasvattajia valitsemaan jalostuskoiransa.

Joidenkin mielestä koiralle ei voi samanaikaisesti opettaa näyttelykäyttäytymistä, tokoa tai vepeä sekoittamatta koiraa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, varsinkaan jos alusta saakka käytetään eri käskysanoja niissä tilanteissa, joissa voisi tulla sekaannusta. Koira tekee myös jotopäätöksiä asusteista ja hihnoista.

Kaikki harjoittelu tehdään niin, että koiralle jää positiivinen ja iloinen mieli. Tehtäväsi on saada pentu tuntemaan itsensä maailman parhaaksi pennuksi. Erityisen tärkeää tämä on näyttelyharjoittelussa, sillä kehässä iloinen ja eläväinen koira usein herättää tuomarin huomion paremmin kuin rakenteeltaan täydellisempi koira niinä muutamana sekuntina, kun järjestystä päätetään.

Seisominen

Nöffi esitetään yleensä asennossa pää ylhäällä, eli ohut panta on tiukasti kaulan ympärillä heti korvien takana nostattaen otsapenkereen mahdollisimman isoksi. Korvien takana olevat alueet ovat erittäin herkäät, joten alussa hihnan tiukentaminen voi aiheuttaa vastalauseita. Koira tottuu kumminkin äkkiä, eikä millään tavalla kärsi esitystavasta. Oikein asetetun (heti korvien takana, leuan alla) ketjun kanssa koira on helposti hallittavissa ja keino on näppärä käytettäväksi myös ihan arkipäivän kinkkisissä tilanteissa, jos koira ei muutoin tahdo pysyä hallinnassa. Nöffi tulee myös asetella seisomaan hyvin ja näyttävästi.

Pennun kanssa kannattaa suoraan harjoitella näyttelyasentoa. Toinen käsi leuan alla ja toinen mahan alla saa pennun pysymään paikallaan. Ensin asetellaan aina tuomarin puoleinen vasen etujalka, sitten oikea etujalka. Kun ne ovat oikeilla paikoillaan, on vasemman takajalan ja oikean takajalan vuoro. Etujalat on tärkeä asettaa aina ensin, sillä jos ne ovat poissa paikoiltaan, koira liikkuu heti. Etujalat on helppo asettaa nostamalla kyynäreistä ja laskemalla jalka alas rungon alle. Jalka asettuu automaattisesti oikealle paikalle, kohtisuoraan maata vasten. Etujalkojen välissä tulee olla tilaa noin kämmenen leveyden verran, riippuen koiran koosta. Jos jalat ovat varpaiden kohdalla liian kaukana toisistaan verrattuna rinnan leveyteen, koira seisoo liian leveästi, jos taas liian lähellä, koira seisoo ahtaasti.

Takajalkojen asettaminen on kinkkisempi juttu, sillä koirilla tapana pitää jalat mahan alla, kun ne seisovat luonnollisesti. Oikealla tavalla seisotettuna koiran takajalat ovat tassujen kohdalla hiukan leveämmällä toisistaan kuin lantion leveys. Kintereiden tulisi olla sivusta katsottuna suorassa kulmassa maahan nähden. Takajalat voit asettaa seuraavasti: nosta jalka polven kohdalta yläetuviistoon, laske jalka liikeradan mukaisesti taakse.

Voit käyttää käskysanaa, esimerkiksi seiso, ja pian pentu jo yhdistää sanan ja tehtävän. Hyvä neuvo on myös koskea koira koko ajan esimerkiksi sormenpäällä, tämä rauhoittaa ja rentouttaa koira. Pidä pentu paikallaan vain lyhyen ajan. Vapauta koira vaikkapa vapaa-sanalla ja kehu! On tärkeää pitää harjoittelut lyhyinä ja kehua koira paljon.

Paikalla seisomista on hyvä harjoitella esimerkiksi lähikaupan parkkihallissa ja ulkona kaupan pihalla. Kaupan ikkunoista näet, miltä koirasi näyttää, parkkihallissa taas kuuluu kuin oikeassa näyttelyhallissa. Seisomista kannattaa harjoitella ihan pennusta pitäen, sillä kaikki eivät pidä siitä, että niihin kosketaan. Nöffin tulisi pysyä seisomassa rauhallisesti sillä aikaa kun tuomari kokeilee sen läpi. Näyttelyssä tuomari katsoo koiran hampaat, painelee selkää ja puristelee koipia; ensin pään ja korvat, sitten kaulan, olkapäät, etujalat, ylälinjan, kylkiluut, selkää alaspäin, takaosan, hännän, jopa hännän alta. Varsinkin kivesten kokeileminen aiheuttaa joillekin nuorille uroksille kauhunhetkiä. Ennen näyttelyä on uroksen siis syytä sisäistää se, että joku voi tarrata sukukalleuksiin, eikä se ole vaarallista.

Kiemurteleva koira tekee tuomarin työn vaikeaksi. Koira, joka jo nuorena on tottunut käsittelyyn, nauttii siitä ja sitä on ilo esittää. Tuomarit arvostavat yhteistyökykyisiä koiria ja kunnioittavat esittäjiä, jotka ovat nähneet vaivaa koiran harjoittamiseen. Hyvän esittäjän jokainen liike on rauhallinen, sujuva, huomaamaton ja varma. Jalan siirtäminen rajusti repäisten ja pudottaen paikalleen ei ole mitään näistä. Harjoittelemalla saadaan aikaiseksi tyylikkyys.

Juokseminen

Voit opettaa pennulle näyttelyravaamista näyttelyhihnassa samoihin aikoihin kun opetat seisomista. Tuomarihan arvostelee koiran sen seistessä ja liikkeessä. Liikkeessä tulee näkyviin virheitä, jotka on mahdollisesti piilotettu huolellisella trimmauksella ja koiran seisomaan asettelulla. Koiran täytyy juosta tasaisesti ravaten ilman peitsaamista, ryntäilyä, edes takaisin säntäilyä tai perässä raahautumista.

Näyttelyravaaminen ja tottelevaisuuskoulutuksen seuraaminen pitää erottaa toisistaan, sillä kontaktin otto seuraamisessa pilaa etuliikkeit. Koira kauhoo vasemmalla etutassullaan ja koko vartalokin on hieman mutkalla. Tottelevaisuuskoulutuksessa käytetään selkeitä komentosanoja, esimerkiksi seuraa. Näyttelykehässä kannattaa käyttää kehottavia sanoja, kuten mennään.

Sinun nopeutesi määrää koiran nopeuden. Nöffin kuuluu ravata kehässä aina tuomarin puolella, omistajan vasemmalla puolella. Ravin tulisi olla rauhallista, mutta iloista ja tasaista. Kyseessä ei ole kilpajuoksu. Saadaksesi koiran tähän vauhtiin, sinun vauhtisi on mitä vain hitaasta kävelyistä hitaaseen juoksuun. Vaihtele vauhtiasi kunnes löydät sopivan tahdin. Mikäli pentu laukkaa, nopeutta vähennetään niin, että se vaihtaa raviin. Mikäli pentu kävelee, lisätään nopeutta niin, että pentu ravaa ja aina kun se ravaa, muista kehua. Joudut muuttamaan vauhtiasi myös koiran kasvaessa.

Älä anna koiran tottua siihen, että se saa juosta pitkällä takanasi innottomasti. Sen tulisi olla rinnalasi tai jopa muutaman askeleen edelläsi liikkeessään. Lyhyet harjoitukset ovat aina parempia kuin kymmenen minuutin tahkoamiset. Muista jättää harjoittelu aina onnistuneeseen suoritukseen.

Ennen kehään menoa kannattaa opetella hieman liikkumista ja paikallaan seisomista. Näyttelykehässä on useita koiria ja koiran esittäjiä ja koiran tulisi oppia olemaan huomioimatta muita kehässä olevia ja keskittymään vain sinuun. Kontrollioimaton koira, joka yrittää jatkuvasti leikkiä muiden koirien kanssa, ei anna hyvää kuvaa rodustaan tai omistajastaan. Erinomaisia tilaisuuksia harjoitteluun ovat koirakerhojen järjestämät leikkimieliset koiranäyttelyt, match-showt. Hinnat ovat halvemmat kuin oikeissa näyttelyissä, mutta kokemus on verrattavissa viralliseen näyttelyyn. Seuraile paikallislehtien palstoja ja kauppojen ilmoitustauluja, milloin niitä järjestetään omalla alueellasi.

<laatikko>Viilettääkö pentu nenä maassa? Haluatko askeleen pidemmälle? Namipala kädessä kiinnittää huomion ylöspäin. Newfoundlandinkoiran normaali liikuntatapa on juosta pää lähestulkoon selkälinjan tasolla, joten näyttelyn show-ravaaminen, pää ylhäällä, on vapaaehtoinen, erikseen opetettava asia.

Jos päätät opettaa koirallesi show-ravaamisen, tässä ohjeet: Älä kiinnitä vähään aikaan huomiota, mitä koiran muu ruumis tekee. Pidä makupalaa kädessäsi ja sano Pää ylös! ja liikuta makupalaa ylöspäin niin, että pennun silmät seuraavat sitä jolloin pää nousee vuorostaan. Heti kun pää on ylhäällä ja tarkkana, kehu koiraa ja palkitse makupalalla. Lukuisten toistojen jälkeen pentu tietää mitä pää ylös tarkoittaa. Sen jälkeen voit antaa käskyn ilman, että makupala on selvästi näkyvissä. Kun koira toimii käsketyksi, palkitse heti. Paljon kehumista, lyhyitä harjoituksia, niin se alkaa onnistua.

Hyödynnä kaveria

Kun asetat koiran seisomaan, et suoraan näe, miltä koira näyttää tuomarin näkökulmasta. Sinusta tuntuu, että koira seisoo täydellisesti ja tuomarista saattaakin näyttää, että koiralla on notkoselkä, näethän koiran vain yläpuolelta. Jotta näkisit mitä teet, aseta koira seisomaan peiliin tai näyteikkunan eteen tai pyydä kokeneempaa ystävää arvioimaan työtäsi ja antamaan parannusehdotuksia. Sama koskee juoksuttamista. Katselija kertoo, mikä nopeus näyttää parhaimmalta. Kokenut koiranesittäjä voi auttaa sinua parantamaan esittämistaitojasi. Voitte välillä vaihtaa koiran esittäjää, jolloin saat seurata sivusta, miltä koirasi näyttää ja miten parhaat puolet tulevat esille. Sinun koirasi esittäminen saattaa olla täysin erilaista kuin minkään muun nöffin. Jokainen koira on yksilö, jolla on erilaiset parhaat puolet.

Makupalat

Entäs makupalojen käyttö? Keitetyn maksan tai keksien käyttö voi saada nöffillesi innostuneen, tarkkaavaisen ilmeen juuri sopivalla hetkellä, kun tuomari katsoo sitä. Makupalan käytössä on omat niksinsä. Kaikki koirat eivät tarvitse makupalaa esiintyäkseen hyvin, jotkut kuolaavat liikaa tai ovat hankalasti käsiteltäviä haistaessaan maksaherkun nenässään.

Totuta pentu eri paikkoihin

Erinomainen näyttelykoira on kiinnostunut, utelias ja hyvin käyttäytyvä. Se ei ole aggressiivinen, ylettömän passiivinen tai ujo kehässä tai kehän ulkopuolella. Saavuttaakseen itsevarmuuden ja positiivisen suhtautumisen ympäristöön pentua tulee viedä jo varhaisessa vaiheessa erilaisiin paikkoihin. Totuta koirasi portaisiin, halleihin, auloihin ja erilaisiin oviin. Kävelkää erilaisilla pinnoilla, myös kiiltävillä ja liukkailla. Ensimmäisellä kerralla liukkaalla tai kiiltävällä pinnalla pentu saattaa joutua paniikkiin ja joko ryntäillä tai jähmettyä paikoilleen. Ajan ja harjoituksen kanssa pentu oppii liikkumaan liukkaalla, jolloin ei tarvitse pelätä paniikkikohtausta esimerkiksi kehässä tai eläinlääkärillä.

Harjoittele seisottamista ja liikuttamista erilaisilla pintamateriaaleilla, kuten tiilellä, sementillä, parketilla, jotta koira oppisi luottamaan itseensä erilaisilla pinnoilla. Sisänäyttelyissä on yleensä kumi- tai kangasmattoa kehässä, tämä liukumaton alusta on tarkoitettu koiralle, sinä saat pärjätä liukkaalla alustalla. Nöffin kokoinen koira joutuu pakostakin välillä maton ulkopuolelle. Mikäli koira on tottunut siirtymään erilaisille pinnoille, se ei liukastu pinnan muuttuessa liukkaammaksi.

Kehässä telttakangas saattaa paukkua ja liikkua, jolloin suojattua elämää viettäneet koirat saattavat pelästyä. Koiranäyttelyt ovat meluisia: kaiuttimet rohisevat, ihmiset puhkeavat yllättäen aplodeihin, koirat haukkuvat, koirasi voi joutua jonkin muun koiran murinan tai irvistelyn kohteeksi. Kaikkiin näihin auttaa se, että koira on sosiaalistettu ja sille on esitetty erilaisia ympäristöjä. Yhtä tärkeää on totuttaa pentu erilaisiin ihmisiin. Koiran näyttelyttäminen merkitsee, että annat erilaisille ihmisille luvan käsitellä koiraasi. Tuomari käy koiran läpi tarkastamalla hampaat, tassujen räpylät ja hännän. Mikäli kyseessä on uroskoira, tuomari käy tosi henkilökohtaiseksi tarkistamalla, että koiran molemmat kivekset ovat laskeutuneet. Kun pentusi on oppinut olemaan paikallaan sinun kosketellessasi sitä, pyydä ystäviäsi käymään pentu läpi saman lailla, pidä itse pentu seisomisasennossa. Muista pitää nämäkin harjoitukset lyhyinä ja hauskoina. Mitä enemmän ihmisiä saat käymään pennun läpi, sitä parempi. Pentu, joka on oppinut, että läpikäyminen tuntuu hyvältä ja siitä saa jopa palkkaa, on kehässä parhaimmillaan.

Tuomareita on kaiken muotoisia ja kokoisia, miehiä ja naisia, lihavia ja laihoja, iloisia ja synkistelijöitä. Jotkut tuoksuvat vahvasti hajuvedeltä tai sikareilta, joillakin on täysparta. Jotkut käyttävät lierihattuja tai aurinkolaseja, jotkut käyvät koiran läpi rivakasti, toisilta menee useita minutteja. He lähestyvät edestä päin, sivulta, jopa takaa.

Näyttelytarvikkeet

Näyttelyihin kannattaa hankkia hopeinen ohut kuristava ketjupanta ja ohut, lyhyt, musta hihna. Nämä eivät erotu koiran turkista eivätkä pilko koiraa osiin.

Välttämättömiä asioita

- rekisteritodistus
- rokotustodistukset (vähintään kahden viimeisen rokotuskerran)
- numerolappu (+ hakaneula tai lapunpidike)
- näyttelypanta ja hihna
- harja viimeistelyä varten

Hyvä ottaa mukaan

- vesikuppi ja pullo vettä
- ruokaa ja makupaloja
- makuualusta
- pyyhe (Riittävän suuri; kuumalla kostutettu pyyhe selässä helpottaa, vesisateella suojaa. On tarpeen kun koira kuitenkin suttaa itsensä jossakin.)
- kakkapusseja
- lelu (Voit leikkiä koirasi kanssa jälkeinpäin syrjässä tai voit ottaa kehään ja motivoida koiraasi kuitenkin muita häiritsemättä. Älä kuitenkaan vie vinkulelua kehään, se häiritsee muita koiria.)
- retkituoleja itsellesi (erityisesti jos on ulkonäyttely, ettei tarvitse istua maassa koko päivää)
- häkki?
- telttä?
- trimmauspöytä?
- aurinkovarjo?

Näyttelyssä

Näyttelyyn lähdetessä on syytä varata runsaasti aikaa, sillä koskaan ei tiedä mitä tapahtuu. Näyttelypaikalla täytyy olla viimeistään tuntia ennen oman rodun arvostelun alkamista. Jos näyttely on hieman kauempana, näyttelykäyntiin voi surutta varata aikaa koko päivän.

Perillä vuoroaan joutuu usein odottelemaan, joten mukana on oltava myös roppakaupalla kärsivällisyyttä. Koiran kannalta on parempi jos paikalta -- mieluiten oman kehän läheltä -- löytyy oma soppi, eikä koko aikaa tarvitse risteillä näyttelyaluetta edestakaisin. Voi olla koiran esiintymisen kannalta hyvä, jos se odottelee pitkään paikallaan. Tällöin koira ehtii rauhoittua. Sitten kehään vietäessä se on innoissaan: Vihdoinkin jotakin tapahtuu. Usein on kuitenkin päinvastoin: koiran täytyy antaa rauhoittua ennen kehään menoa. Arvostelun kulun oppii parhaiten paikanpäällä seuraamalla. Jos on kysyttävää, kannattaa kysyä kilpakumppaneilta, missä mennään. Kehätoimitsijat myös neuvovat parhaansa mukaan.

Kehässä tehdään niin kuin tuomari käskee. Tuomaria ei sovi puhutella muulloin, kun jos hän kysyy jotakin. Yleensä tuomarit kysyvät vain koiran iän. Varaudu siihen, että ulkomainen tuomari puhuu ruotsia tai englantia. Tarvittaessa kehäsihteeri kääntää kysymyksen suomeksi.

Jokainen luokka menee kehään erikseen numerojärjestyksessä. Tuomari kokeilee kaikkien koirien hampaat ja rakenteen yksitellen, ja pyytää juoksemaan ympyrää, kolmiota tai edestakaisin juoksua. Muista, että koira on aina tuomarin puolella.

Tuomari jakaa nauhan osoittamaan koirasi rodunmukaisuutta ja laatua.

- ERInomainen = vaaleanpunainen
- Erittäin Hyvä= punainen
- Hyvä = sininen
- Tyydyttävä = keltainen
- HYLkäävä = harmaa
- Ei Voida Arvostella = ruskea

Kun jokainen koira on yksilöarvosteltu, on vuorossa kilpailuluokka, jossa neljä parasta laitetaan järjestykseen. Yksilöarvosteluiden jälkeen koirat menevät paremmuus järjestykseen, ensin vaaleanpunaiset numerojärjestyksessä, sitten punaiset ja niin edelleen. Tuomari yleensä pyytää tässä vaiheessa taas juoksemaan ympyrää, päätettyään järjestyksen, jakaa hän toisen nauhan neljälle parhaalle, jotka jatkavat sitten PU/PN (paras uros/narttu) luokkaan kaikkien urosten/narttujen jälkeen.

1. punainen
2. sininen
3. keltainen
4. vihreä

Jos saat vaaleanpunaisen nauhan ja sijoitut neljän parhaan joukkoon, on vuorossa PU/PN-kehä, jossa jaetaan sertifikaatit ja cacibit. Kolmella sertifikaatilla koirasi saavuttaa Suomen muotovalion arvon. Jos kuitenkin olet saanut punaisen nauhan, eikä luokassasi ole neljää vaaleanpunaista, palaat kehään uudestaan, ensin kilpailuluokkaan, josta sitten neljä parasta jatkaa matkaa PU/PN-luokkiin.

PU1 ja PN1 kisaavat keskenään ROP- ja VSP-tittleistä (Rotunsa Paras, Vastakkaisen Sukupuolen Paras). ROP jatkaa ryhmäkehään päivän päätyttyä ja sitten mahdollisesti myös BIS-kehään eli Best in Showhun.

Kehäsihteeri neuvoo ja huutaa numeroita kehään. Luettelosta on helppo seurata milloin mitäkin tapahtuu ja varautua oman numeron kutsuntaan. Kirjallisen arvostelun voit käydä hakemassa kehäsi jälkeen kehäsihteeriltä.

Yleisesti ottaen näyttelypaikalla käyttäydytään asiallisesti ja hyvin niin kuin tietysti kaikkialla muuallakin. Tuomarin mielipiteeseen on tyydyttävä nurisematta, vaikkei se kävisikään yksiin oman kanssa. On kohteliasta onnitella voittajia. Ei kannata päästää omaa koiraa suin päin tutustumaan lajitovereihin, sillä totuus on, etteivät kaikki maailman koirat halua olla yhtä suurta laumaa. Vaikka oma koira olisikin kiltti, vastapuoli voi olla vähemmän suvaitsevainen ja on olemassa tappelun vaara. Nuorelle koiralle voi olla traumaattinen kokemus jos joku hyökkää kimppuun, kun se itse vain hyväntahtoisesti halusi tehdä tuttavuutta.

Mistä tietoa?

Ympäri Suomea järjestetään vuosittain kymmeniä näyttelyitä. Tiedot kaikista näyttelyistä on luetavissa Koiramme-lehdessä ja suurin osa myös Kennelliiton kotisivuilta <www.kennelliitto.fi>, josta löytyy myös ilmoittautumislomakkeita. Ilmoittautumisen hinta riippuu siitä, onko kyseessä ryhmä- vai kaikkienrotujen näyttely, kansallinen vai kansainvälinen. Yleensä hinta Suomessa on noin 30 euroa, ulkomailla kalliimpi, noin 45-50 euroa.

Ryhmänäyttelyt ovat pienempiä, vain muutaman roturyhmän näyttelyitä. Nf-koira kuuluu roturyhmään 2. Kansalliset näyttelyt ovat kuin ryhmänäyttelyitä, mutta kaikille roduille avoimia. Kansainvälisistä näyttelyistä voi voittaa CACIBeja. Kaikista virallisista näyttelyistä voi voittaa SERTtejä.

Lähteet

Adler, Judi: *The Newfoundland Puppy: Early Care, Early Training*.

Bruno, Emmy. 1997. *The Newfoundland*.

Karttimo, Ella: *Uuden koiranomistajan käsikirja: Koiränäyttelyt*.

Salmelin, Bettina: *Näyttelyopas*. <http://www.watercubs.com/nlyopas.htm>

11 HARRASTUKSET

Vetoharrastus

Vetokokeet ja vetoharrastus

Rotumääritelmän mukaan newfoundlandinkoira on raskaiden taakkojen vetämiseen tarkoitettu vetokoira sekä vesikoira. Englannissa ja Yhdysvalloissa vaalitaan rodun historiaa ja alkuperäistä käyttötarkoitusta, ja sikäläiset NF-yhdistykset järjestävät vuosittain vetokokeita. Suomessa ei ole järjestäytyneitä koetoimintaa, tai ylipäättään vetokokeita, joihin nf-koirat voivat osallistua. Palveluskoirakokeissa yksi laji on vetokoe ja alaskanmalamuuteille järjestetään Suomessakin käyttöominaisuuksia mittaavia kuormanvetokokeita, joita kannattaa mennä katsomaan.

Newfoundland ei ole vetokoirana huskymainen, vaan pikemminkin malamuuittimainen vetokoira. Husky on tarkoitettu nopeatempoiseen laukkaan ja pitkän matkan taittamiseen, newfoundland ja malamuuitti soveltuvat raskaiden kuormien vetoon. Malamuuittien kuormanvetokokeessa kovälineenä käytetään rekeä, jonka tulee olla tarpeeksi tukeva ja tietyt mitat täyttävä. Painomateriaali punnitaan etukäteen ja pakataan kestävästi. Ennen koetta koirat punnitaan. Koepaikka on tasainen ja kovapohjainen, ja lähtökuorma on niin alhainen, että kaikki koirat saavat reen liikkeelle vaivattomasti. Vetomatka on noin kymmenen metriä, ja koiran tulee saada reki liikkeelle minuutin kuluttua lähtökäskystä. Painoja lisätään kerrallaan 5–20 kiloa ohjaajan toiveiden mukaan. Minimivetopaino ja -aika hyväksyttävään suoritukseen on viisi kertaa koiran oma paino pyöristettynä seuraavaan täyteen viiteen kiloon ja aika kolme minuuttia lähtökäskystä.

Amerikassa koirien painonvetokilpailut ovat suosittuja. Painoluokkia on viisi: alle 45-kiloiset, 45–59-kiloiset, 59–75-kiloiset, 75–86-kiloiset ja yli 86-kiloiset. Kaikkien aikojen raskaimman kuorman on raahannut berhandinkoira Ryettes Brandy Bear vuonna 1978. Kuorma painoi 2905 kiloa. Kilpailussa oli mukana myös kolme newfoundlandinkoira, jotka kaikki vetivät 25 kertaa oman painonsa heti ensimmäisellä yrityksellä.

Suomessa aktiiviset nf-harrastajat vedättävät lapsia pulkassa eri tapahtumissa, ja monet nf-koirien omistajat hankkivat koiralleen vetovälineet, ja nauttivat vahvasta veturistaan kotioloissa. Koiran mielestäni vetäminen on huvia, ja omistajalle siitä voi olla oikeasti hyötyä: koira vetää talvella lapsia pulkassa, kesällä voi lastata kärryihin nurmikon leikkuujätteet ja antaa koiran kiskoa kärryt kompostiin ääreen, syksyllä sama pätee puusta pudonneisiin lehtiin. Useimmat koirat työskentelevät häntä heiluen ja innokkaasti. Niistä on hauskaa auttaa.

Perustottelevaisuus

Vetämisen pitäisi olla newfoundlandinkoirilla verissä samoin kuin vesipelastamisenkin. Kun aloitat vetoharjoittelun, on ehdottoman tärkeätä, että koira on hallinnassa. Mikäli vain laitat koiralle valjaat päälle ja pulkan perään, se kyllä lähtee liikenteeseen, mutta itse haluamaansa suuntaan. Periaatteessa samat käskysanat käyvät kuin huskyvaljakollekin, mutta newfoundland tarvitsee yleensä enemmän käskyjä. Koiran tulee hallita ainakin seuraavat komennot: odota, istu, pysähdy, seiso, eteen, seuraa.

Terveys

Vaikka newfoundlandinkoira kasvaa nopeasti, sen luusto ei kuitenkaan kehity samaa tahtia. Nuorta koiraa ei saa rasittaa raskaalla vetotaakalla, pahimmassa tapauksessa edesautat vakavan kasvuhäiriön syntymistä. Tosin voit totuttaa nuoren koiran valjaisiin, mutta älä vedätä koiralla ennen kuin se on kaksivuotias.

Rotumääritelmän adjektiivit vahva, lihaksikas, leveä ja täyteläinen kuvaavat koiraa, joka on kuin luotu taakkojen vetämiseen. Todellisuus ei ole näin kultainen vaan eri sairaudet estävät vetoharrastuksen tai ainakin vaativat eläinlääkärin kanssa neuvottelua. Lievä kyynärnivel- tai lonkkavika ei estä pulkan eteen valjastamista, mutta mikäli koira kieläytyy vetämisestä, pakotteita ei saa käyttää. Lisäksi sydänviasta kärsivä koira rasittuu ylimääräisestä ponnistelusta.

Vetovälineet

Vetoharrastuksessa hyvistä ja koiralle hyvin istuvien valjaiden laadusta ei voi tinkiä. Vaivattomin tapa on hankkia valmiit valjaat suoraan valmistajalta tai alan tarvikemyyjiltä, joskin näppäräkätinen voi tehdä valjaat itse. Valjaita valmistetaan sekä nylonista että nahasta. Nylonista ja muista synteettisistä materiaaleista tehdyt valjaat ovat yleensä puolta halvempia kuin nahkaiset, ja ne voi pestä. Nahkaiset ovat kestävämpiä, ja oikein huollettuna pitkäikäisempiä. Länkivaljaat ovat osoitautuneet käytössä parhaaksi ratkaisuksi.

Kun valjaat ovat koiran päällä, niiden on istuttava tasaisesti ja vetolenkin kiinnityskohdan on oltava hännän tyven päällä. Liian pienet valjaat vetäytyvät kasaan niskan suuntaan ja liian suuret riippuvat löysinä koiran yllä. Kaula-aukon on oltava ehdottomasti sopiva. Paksun karvapeitteen vuoksi valjaiden pukeminen on tehtävä huolellisesti. Rintaremmiin oikea paikka on juuri olkanivelen yläpuolella. Oikean mittainen rintaremmi pysyy vaakasuorassa joka tilanteessa; toisin sanoen se ei nouse kaulalle koiran vetäessä, eikä roiku olkanivelten päällä koiran ollessa vapaana. Koiran päällä valjaat ovat sivusta katsoen 90° kulmassa. Oikeankokoiset valjaat eivät rajoita koiran liikkeitä millään tavoin.

Useimmilta löytyy lasten vetoon tarkoitettu pulkka, jota voi huoletta käyttää vedätyksessä. Mikäli haluaa uhrata ajoneuvoon enemmän rahaa, niin esimerkiksi palveluskoirien vetokokeisiin tarkoitettuja kilpailuuhkio voi tiedustella Palveluskoirayhdistyksen kautta. Yleensä pulkka liitetään valjaisiin aisojen avulla, jotka on varustettu lukoilla. Vetohihnoja voi myös käyttää, mutta ne sotkeutuvat helposti koiran jalkoihin, eikä koira voi jarruttaa kuten aisoilla alamäessä.

Vetämisen opettaminen

Koira saa ensin tutustua valjaisiin nuuskimalla niitä. Seuraavaksi valjaat puetaan päälle, ja pidetään päällä lenkin ajan, niin koira oppii yhdistämään valjaat hauskaan ulkoiluun. Aisojen kiinnitysrenkaisiin voidaan kiinnittää molemmin puolin muutaman metrin pituinen köysi, ja koira opetetaan juoksemaan köysi kireällä. Näin kääntö- ja pysähdyskäskyt on helppo opettaa ikään kuin puolivahingossa.

Seuraavaksi totutellaan aisoihin, jotka voi aluksi laittaa maahan. Koira saa vapaasti tutustua aisoihin, kävellä niiden yli ja ympäri. Koiran voi laittaa ryömimään aisakaaren ali lelun tai namin avulla. Jos koira pelkää aisoja, voi totuttelun hoitaa esimerkiksi omassa olohuoneessaan. Aisat laitetaan huoneen oviaukkoon ja näin koiran on pakko tottua aisoihin. Seuraavaksi aisat laitetaan koiran ympärille aivan kuten oikeassa vetotilanteessa. Koiran kanssa liikutaan ympäri kenttää tai pihaa aisat koiran ympärillä. Jos koira vierastaa aisoja, voi niitä vetää koiran vieressä ja pikku hiljaa siirtää ne koiran ympärille. Seuraavaksi aisoilla kosketaan koira lonkkiin ja kylkiin. Monet koirat vierastavat sitä, että aisat osuvat jalkoihin tai kylkiin. Sen takia on hyvä totutella koira aisoihin ennen kuin aisat laitetaan kiinni valjaisiin ja kärryyn. Kokematon koira saattaa vetää itsensä solmuun aisojen kanssa, kun aisat koskettavat koira vaikkapa käännöksessä.

Kun koira sietää sen, että aisat koskettavat sitä, voi aisat laittaa kiinni valjaisiin. Ruotsissa käytetään ns. aisapyöriä, jotka ovat käteviä kun koira opetetaan vetämään. Näin omistajan ei tarvitse kannatella aisoja. Kun aisat on laitettu kiinni valjaisiin, lähdetään koiran kanssa kävelemään ympäri harjoittelualuetta. Avustaja on tässä vaiheessa tarpeen, sillä muuten aisat laahaavat maassa. Aisapyörät ovat tässä tilanteessa todella kätevät. Kannattaa kosketella aisoilla koira kylkiin ja jalkoihin. Jos käytettävissä on aisapyörät, voi koiralle opettaa käskyt oikea ja vasen, jotka helpottavat käännöksissä. Käännöksiä on helpompi opettaa ilman kärryjä ja koiralle on hyvä opettaa rauhallista liikkeelle lähtöä. Pieni lapsi putoaa helposti kyydistä, jos liikkeelle lähtö on vauhdikas. Koira on hyvä totuttaa kärryihin ja pulkkaan ennen kuin se lähtee vetämään. Kärryn ja pulkan pohjalle voi laittaa nameja eikä haittaa vaikka koira kiipeäisi itse kyytiin. Jos perheessä on jo yksi vetävä koira, voi aloittelija juosta kokeneemman vetäjän vierellä. Näin koiralle luodaan myönteinen mielikuva vetämisestä. Koira totutetaan pulkkaan ja kärryyn helpoiten niin, että kyseisen välineen ja koiran kanssa kävellään ympäri harjoitusaluetta. Ensin pulkkaa tai kärryä vedetään perässä niin kaukana, ettei koira välitä siitä. Pikku hiljaa kärryn tai pulkan välimatkaa koiraan lyhennetään, kunnes pulkka tai kärry on noin metrin päässä koiran takajaloista. Koira on hyvä opettaa erikseen sekä pulkkaan että kärryihin. Toiset koirat vierastavat kärryjä, toisille pulkka voi olla tosi kamala kapistus. Kun koira ei reagoi perässä tulevaan kärryyn tai pulkkaan, on se valmis vetämään.

Vetoharjoituksissa koira ei saisi koskaan väsyttää, ja harjoitus olisi lopettava, kun riemu on ylimmillään.

Ennen vetokeikkaa on syytä lenkittää koira kunnolla, sillä kylmillä lihaksilla ei ole hyvä vetää. Kokematon koira on aina hieman jäykkä vetämisen jälkeen. Vetämisen jälkeen on syytä lenkittää koira uudestaan ja sen jälkeen hieroa koira. Lihashuolto on tärkeää, sillä muuten koiralle jää ikävä muisto vetämisestä; hurjasti työtä ja kipeät paikat.

Englannin vetokoe

Englantilaiset vetokokeet ovat rentoja tapahtumia. Koirat voivat osallistua joko yksin tai parivaljakkona vetoon. Lisäksi on mahdollista palata askeleen taaksepäin tasoissa, jos ei halua vielä edetä. Koirat voivat ansaita multipass awardiin suoritettuaan saman tason useaan kertaan. Varsinaista vetovaliotitteliä ei ole, mutta läpäistyään neljännen tason kolme kertaa, saa siitä vetovaliotitteliä vastaavan kunniamaininnan.

Vetokokeisiin osallistuu yleensä 30–50 koira. Osallistumisoikeus on vain nöffeillä, ja tapahtumat ovatkin nöffiyhdistysten järjestämiä.

Vetokokeet on jaettu neljään eri tasoon, joissa jokaisessa on toko- ja veto-osuus. Tottelevaisuudessa katsotaan lähinnä sitä, että ohjaaja pystyy hallitsemaan koiransa hyvin. Lyhyt luoksetulo, portista meno hallitusti ja paikalla makuu ovat yleensä osa suoritusta.

Veto-osuus on jaettu kahteen osaan toisesta tasosta lahtien: ensin esterata ja sitten metsärata. Esterata on koiran hallitsemista: puiden kiertämistä ja sillan ylityksiä. Metsärata on varsinainen veto-osuus painojen kanssa. Se on myös ohjaajalle haastavampi, sillä esteet ovat luonnonesteitä kuten kaatuneita puita, kuoppia, jyrkkiä mäkiä tai rappusia. Metsäreitit ovat kuin Repoveden vaeluspolkuja: kapeita, mutkaisia ja mäkisiä.

Vetokoetta ei läpäise jos tottelevaisuus ei suju, kärrystä putoaa esineitä tai jos kärry kaatuu. Käskyrajoja ei ole, eikä koira voi koskaan auttaa tai kehua liikaa. Ohjaaja saa auttaa koiraansa niin paljon kuin katsoo olevan tarpeen: mieluummin liikaa kuin liian vähän. Mukana on ylimääräinen avustaja jokaiselle koirakollegalle, ja avustajaa saa käyttää niin paljon kuin haluaa. Avustaja ei kuitenkaan neuvo, eikä tee mitään mitä ei erikseen pyydetä. Avustaja varmistaa vain koiran turvallisuuden jos ohjaaja ei jotain estettä huomaa. Mahdollisuutena on myös irrottaa koira valjaista, jos este on liian vaikea: esimerkkinä kultatasossa joen ylitys.

Taso 2 (1,5 km painot 10 kg noin puolet matkasta.)

Taso 3 (4 km painot 15 kg puolet matkasta.)

Taso 4 (6 km painot 20 kg 80 prosenttia matkasta.)

Kantaminen

Mikäli olet innostunut vaeltamaan metsässä rinka selässä, älä suotta kannaa kaikkea itse. Koiralle voi hankkia tai tehdä oman rinkan, eli sen selkään voi laittaa satulalaukut. Laukun materiaalin on oltava kestävä, ja mieluiten vedenpitävää. Varmista, että laukku sopii koirasi selkään, eikä estä normaalia liikuntaa.

Koira tottuu helposti lisälastiin, mutta kuten kaikessa muussakin uuden opettamisessa, muista edetä pienin askelin. Laita ensin satulalauku selkään, ja anna koiran totutella siihen. Mene lyhyelle metsälenkille, ja kun näet, ettei kantamus vaivaa koira, voit lastata laukkuihin tavaraa. Mitä tasaisemmin saat lastattua laukut, sen parempi. Aikuinen terve koira pystyy kantamaan 50 prosenttia omasta painostaan, mutta aluksi lastien on oltava kevyempiä. Esimerkiksi 50-kiloisen koiran kanssa voi aloittaa kilon painolla.

Tottelevaisuuskokeet

Jokaisen koiran omistajan velvollisuuksiin kuuluu peruskouluttaa koiransa yhteiskuntakelpoiseksi. Eriyisen tärkeää on, että nöffin kokoisen koiran koulutuksesta on huolehdittu jo varhaisessa vaiheessa. Yhteiselämä kotona ja lenkkipoluilla sujuu silloin paljon paremmin. Alkuun pääsee menemällä paikallisen koirakerhon tottelevaisuuskoulutukseen, jossa saat koulutusvinkkejä ja koirasi tottuu muihin koiriin. Samalla saatat innostua uudesta harrastuksesta: tottelevaisuuskokeista. Toko on kaikille koiranohjaajille ja koiraroduille tarkoitettu koemuoto, jossa mitataan koiran osaamista ja hallittavuutta eri liikekuvioissa, sekä koiran ja ohjaajan yhteistyötä. Kynnys kilpailuun ei ole kovin suuri: kuka tahansa, jolla on peruskoulutettu ja hallinnassa oleva koira, voi periaatteessa osallistua alokasluokkaan pienen taitojen hionnan jälkeen. Jos taas kiinnostuu kilpailemisesta, niin tokossa on hyvä myös edetä. Luokkia on neljä: alokas,- avoin,- voittaja- ja erikoisvoittajaluokka. Siinä missä alokasluokassa käydään läpi aivan normaaleja koiran perushallintaan liittyviä liikkeitä – kuten paikalla makuu, luoksetulo, maahanmeno – niin ylemmissä luokissa liikkeet ovat jo monitahoisia kilpailuliikkeitä, joiden opettamiseen saa paneutua vaihe vaiheelta.

Koiratanssi

Koiratanssin ideana on tokoilla musiikin tahtiin. Tarkoituksena on koota musiikkiin pohjautuva tilateos, jota on miellyttävä katsella. Lähtökohtana ovat tavalliset tottelevaisuusliikkeet ja niiden muunnelmat. Valtaosa koiratanssin liikkeistä perustuu seuraamiseen. Koiralta vaaditaan alituskuvaiheessa vähintään alokasluokan tottelevaisuuskokeen osaamistasoa eli peruskäskyjen osaamista. Ohjaajalta vaaditaan kärsivällisyyttä, kannustavaa koulutustapaa ja mielikuvitusta. Etua on musiikintuntemuksesta ja koreografisesta kyvykkyydestä.

Koiratanssissa koira voi seurata joko vasemmalla tai oikealla sivulla tai pysytellä kohtisuoraan ohjaajan edessä tai takana. Ohjaaja voi liikkua sivuttain, jolloin koirakin astuu ristiin. Koiran voi opettaa pyörimään paikallaan tai kiertämään ohjaajan ympäri sekä etu- että takaperin, lähellä ja kauempana.

Ohjelma sisältää kaikkia perusliikkeitä, kuten seisomista, istumista ja maahan menoa, paikallaan pysyttelemistä, luoksetuloa, pois päin lähettämistä ja noutoja. Koira voi tehdä temppuja; kieriä tai ryömiä, pujotella ohjaajan jalkojen välistä, hyppiä ohjaajan jalkojen, käsivarren tai vartalon yli, ryömiä, kävellä tai hyppiä takajaloillaan. Askellajeja ja niiden nopeutta voi vaihdella.

Koiratanssiesityksiin käytetään yleensä kooltaan noin 12 x 15 metrin kehää. Musiikki voi olla mitä tahansa klassisesta musiikista kansantanssiin.

Agility

Agility on kaikille roduille avoin harrastusmuoto. Sen tarkoituksena on kehittää koirien motoriikkaa ja ohjattavuutta antamalla niiden suoriutua erilaisista esteistä. Se on kehittävää ja urheilullista ja edistää koirien yhteiskuntakelpoisuutta. Urheilumuoto edellyttää koiran ja ohjaajan hyvää yhteisymmärrystä ja on parhaimmillaan parin täydellistä yhteistoimintaa. Agility on noussut kymmenessä vuodessa maamme suurimmaksi koiraharrastukseksi.

Koirat suorittavat erilaisia esteitä radalla ohjaajan käskyjen tai neuvojen mukaan. Rata on 20 x 40 m ja suoritettavia esteitä tulee radalla kaksikymmentä. Koira on aina vapaana suorittaessaan rataa ja siksi koiran tulee olla hyvin ohjaajansa hallinnassa ennen kilpailuun menoa.

Agilityyn kuuluvia esteitä ovat kontaktiesteet puomi, keinu ja A-este. Jokaisessa näissä esteissä on eri värillä maalattu osa sekä alussa että lopussa eli ns. kontaktialue. Koiran on kilpailuissa koskettava vähintään yhdellä tassulla jokaiseen kontaktialueeseen, muuten se saa viisi virheistettä. Kontaktit tulee opettaa koiralle alusta asti huolellisesti, sillä tähän kompastuu monen koiran mahdollinen menestys. Koirien lempeiksi tavallisesti muodostuvat putki ja pussi, joiden läpi saa pyyhkältää vauhdilla.

Eniten radalla on hyppyesteitä. Tavallisten rimahyppyjen lisäksi käytetään muuria, rengasta ja pituushyppyä. Lisäksi rimahyppyistä voidaan rakentaa okseri, kaksois- tai kolmoishyppy. Hyppäminen rasittaa koiran etupäätä ja liiallista hyppytämistä pitäisi välttää nuoren tai sairaan koiran kanssa. Lonkkavika, kyynärpää- ja polviongelmien voivat aiheuttaa koiralle turhaa tuskaa hypätessä.

Agilityä voi harrastaa lähes minkä rotuisen koiran kanssa tahansa. Nöffi painaa huomattavasti enemmän kuin belgianpaimenkoira tai bordercollie, joten mikäli aikoo päästä lajin huipulle, kannattaa valita nf-koiraa kevytrakenteisempi ja ketterämpi koiria. Omaksi ilokseen ja realistisilla kilpailuvoitteilla voi tulla kilpailla nöffinkin kanssa.

Pelastuskoiratoiminta

Newfoundlandinkoirilla ei ole pk-oikeuksia, eli niiden kanssa ei voi kilpailla palveluskoirakokeissa. Sen sijaan pelastuskoiratoiminta on kaikille roduille avointa. Pelastuskoira on koulutettu löytämään kadoksissa olevia ihmisiä. Nämä voivat olla joko romahtaneen talon raunioihin hautautuneita tai metsään eksyneitä. Koulutettu koira etsii ja löytää sekä maan alta että päältä. Keskivertokoiralla on nenässään suunnilleen 220 miljoonaa hajureseptoria.

Pelastuskoiria koulutetaan kolmeen eri lajiin: henkilöhakuun, jäljen ajamiseen sekä raunioetsintään. Jälkikoira lähetetään etsimään ihmistä sellaiselta alueelta, jolla todennäköisesti ei usea ihminen ole liikkunut. Se haistelee maata ja huomattessaan maan hajun muuttuneen, se lähtee seuraamaan hajuvanaa löytäen sen lopusta kävellessään jälkiä jättäneen ihmisen. Jäljellä toki haistaa koiran nenään muutakin kuin jalan alle jääneet ja murtuneet kasvit. Ihminen nimittäin pölyttää liikkueessaan noin 40.000 hiukkasta itsestään joka minuutti.

Hakukoira lähetetään alueelle, jossa on jo liikkunut paljon ihmisiä ja jälkiä on siten runsaasti. Sille osoitetaan etsittävä alue, ja se haistelee alueella liikkueessaan ilmasta ihmisen hajua. Kun haju kantautuu sen nenään, se seuraa hajua ja ilmoittaa ohjaajalleen kun ihminen on löytynyt. Yleensä ilmoittaminen tapahtuu siten, että koira jää haukkumaan löytämänsä ihmisen viereen niin pitkäksi aikaa että ohjaaja ehtii paikalle. Muitakin ilmaisutapoja käytetään, lopputulos on kuitenkin kaikissa sama. Jos siis eksyt metsään ja viereesi pelmahtaa koira, jolla on päällään valjaat, ja joka alkaa haukkua, älä säikähdä –sinut on löydetty.

Rauniokoiran työpaikka löytyy lähinnä sortuneista rakennuksista. Se haistelee maan päälle tunkeutuvia ihmisestä lähteviä hajuvanoja ja ilmoittaa haukkumalla, kun ihminen on löytynyt. Koska rauniokoira etsii tarkasti, sitä käytetään myös kun tarkastetaan onko ehjissä rakennuksissa ihmisiä.

Kun ihminen on kadonnut ja poliisi päättää käynnistää etsinnän, kutsutaan paikalle usein myös vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa). Pelastuskoirat ovat osa sitä. Koska etukäteen ei koskaan voi tietää, minkä lajin koira milloinkin tarvitaan, on kaikkien pelastuskoirien osattava vähintään kaksi, mieluiten kaikki kolme etsintätapaa.

Ihmisrakkaana newfoundlandinkoira soveltuu pelastusetsintään. Yhdysvalloissa toimii Black Paws –niminen pelastusryhmä, joka on nimetty sen perustajan montanalaisen Susie Foley newfoundlandinkoiran kunniaksi. Kaikki ryhmän koirat ovat newfoundlandinkoira, ja rinnakkaisryhmä toimii Uudessa-Seelannissa. Meriittilistasta kuuluu niin eksyneiden ihmisten löytäminen metsistä, jättimäisistä puistoista kuin nummialueiltakin. Koirat löytävät myös veden alla olevat ja lumeen hautautuneet ihmiset. Poliisi ja FBI hyödyntävät säännöllisesti Black Paws -ryhmää pelastusetsinnöissä. Ryhmän koiran pärjäisivät hyvin Armenian jättimäisen maanjäristyksen etsintäjoukoissa, sillä ne sietivät muita rotuja paremmin kylmyyttä. Suomessa muutamat newfoundlandinkoiran omistajat harrastavat jälkeä, hakua tai raunioita.

Suomalaisessa Kaakon Käyttökoirien harjoituksissa on aktiivisesti useampia landseereja mukana pelastuskoiratoiminnassa; yksi henkilöhaussa ja viisi pelastusjäljessä. Yhdistyksestä löytyy Suomen ainoa hälytysryhmään sijoitettu landseer, Hyväntahdon Lappeen Lauri. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytysryhmään päästäkseen koiran täytyy läpäistä muun muassa käyttäytymiskoe, pelastusjälki-/pelastushaku-/rauniokoe, pelastustottelevaisuus, raunioilla myös ketteryysskoe sekä lisäksi ohjaajan on suoritettava erilaisia kursseja liittyen ensiapuun, suunnistukseen ja ryhmänjohtamiseen.

Meripelastuskoira

Meripelastuskoiran tarkoituksena on kadonneen henkilön etsiminen ilmavainun avulla joko saaresta tai avovedestä. Meripelastuskoiraa käytetään vaikeissa olosuhteissa. Tehtävät ja olosuhteet, joihin koirakot joutuvat, ovat todella haastavia, ja siten koirakon henkisiä ja fyysisiä ominaisuuksia koettelevia. Koirakko joutuu siirtymään keinuvasta aluksesta toiseen, se joutuu myös työskentelemään vaarallisen liukkailla tai jäisillä rantakivillä tai luodoilla, sekä liikkumaan nopealla, matalalla kulkevalla aluksella, jossa laidan yli tulevat pärskeet taatusti kastelevat koko miehistön. Koiran tehokkuus meripelastajana tai paremminkin aluksen apuvälineenä perustuu sen kykyyn haistaa elossa oleva ihminen kilometrien päästä suotuisissa olosuhteissa. Vaikka nykyaikaiset alukset, välineet ja etsintämenetelmät ovatkin tehokkaita, mikään tekninen apuväline ei vielä ole pystynyt korvaamaan koiran hajuaistia.

Ruumiskoira

Ruumiskoira eli virallisesti hukkuneiden etsintään koulutettu koira etsii hukkuneita, jotta ruumiit saadaan pois vedestä. Koirat koulutetaan samalla periaatteella kuin huumekoiratkin. Koira opetetaan tunnistamaan tietty haju ja reagoimaan siihen. Ihminen kehittää kaasuja, jotka nousevat pinnalle, ja koira reagoi niihin. Ihmisen kaasuuntumisnopeus riippuu veden lämpötilasta: mitä lämpimämpi vesi, sen nopeammin ruumis kaasuuntuu. Koiran pitää päästä mukaan etsintöihin viikon päästä hukkumisesta, jotta se pystyy löytämään uhrin.

Ymmärrettävistä syistä koiria ei voi kouluttaa tositalanteissa, joten harjoitukset lavastetaan. Harjoitteluvälineenä käytetään muun muassa ihmisen hiuksilla täytettyä nailonpussia. Kastuttuaan pussi uppoaa veteen. Amerikassa käytetään myös kaasuja erittäviä ampulleja.

Koirat opetetaan toimimaan sekä vedessä uiden, että kylmiä vuodenaikoja ajatellen veneestä käsin. Lisäksi koirat pystyvät haistamaan hajuja myös jäätikön läpi, etenkin jos jäähän on porattu reikiä.

Kaikki Suomessa käytettävät koirat ovat saksanpaimenkoiria, ja poliisikoiralaitoksen alaisia. Amerikkalaisia Black Paws -ryhmän newfoundlandinkoiria koiria on hyödynnetty myös ruumiskoirina.

Lähteet

Adler, Judi: *The Newfoundland Puppy: Early Care, Early Training*.

Agilityliitto. <<http://www.agilityliitto.fi/>>

Carol Cooper: *The Newfoundland*.

Drury, Kitty & Linn, Bill: *Newfoundlands*.

Hedd & Del Richards: *Newfoundlands Today*.

Meripelastusliitto. <<http://www.meripelastus.fi/>>

Pelastuskoiraliitto. <<http://www.pelastuskoiraliitto.fi/>>

Puolakka, Reija. *Lajina koiratanssi*. <<http://www.tahtitassut.net/>>

Tottelevaisuuskoe. <<http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/toko/>>

12 VESIPELASTUSKOE

Suomen vesipelastuksen historia

Suomeen vesipelastuksen toi Landseeryhdistyksen silloinen puheenjohtaja Eero Hällfors Belgiaa vuonna 1989. Ensimmäiset säännöt olivat epävirallisia, kokeissa kävi kuitenkin aktiivisesti muutamia newfoundlandinkoiria ja landseereita. Epävirallisissa säännöissä alokasluokassa oli veneestä hyppy, esineen hakeminen veneeltä, veneen hinaus sekä nukun pelastaminen. Nukun sijasta kokeissa käytettiin hukkuvana ihmistä neljäntenä kilpailukesänä. Avoimen luokan liikkeet olivat samanlaiset, tosin matkat olivat pidemmät. Nopeimman ajan saanut koira sai 25 pistettä, toiseksi nopeimman saanut 24 pistettä: tosin suorituspisteistä vähennettiin virhepisteet. Vaikka hidas koira olisi tehnyt kaikki liikkeet virheettömästi, se ei välttämättä saanut ykköstulosta. Viralliseksi koemuodoksi laji tuli vuonna 1992. Suoritusajojen perusteella jaettavista maksimipisteistä luovuttiin ja alokas- ja avoluokkaan tuli uudeksi liikkeeksi esineen vienti noudon sijasta. Hukkuvan pelastamisessa ei enää sallittua nukun käyttöä, vaan koirat pelastivat pelastuspukuun pukeutunutta ihmistä.

Säännöt muuttuivat vuonna 2002. Muutoksia tuli eniten avoimeen luokkaan, jonka liikkeitä uusittiin. Avoimessa luokassa saa olla vain yksi ohjaaja, esineen vienti ei pääty veneelle vaan koiran tulee palata takaisin rannalle ja koira lähtee kahdessa liikkeessä veneestä. Voittajaluokkaan tuli neljäs liike eli rannansuuntainen vienti.

Ensimmäiset vesipelastuksen mestaruuskokeet järjestettiin Maskussa vuonna 2001. Silloin kokeisiin osallistui Majakarjun Iceman, myöhemmin nf-koirien kunniaa ovat ylläpitäneet vesipelastusvaliot Destellon Nostalgia ja Kuusalon Bilha.

Suomen vesipelastuskokeen säännöt

[Huom! Vesipelastuskoesäännöt muuttuneet 1.1.2017!](#)

Vesipelastuskokeiden tarkoituksena on pitää yllä erityisesti landseer- ja newfoundlandinkoirarotuisten koirien pelastusvaistoa ja uintitaitoa. Kokeella testataan koiran kykyä toimia vedessä ja mitataan sen fyysistä kuntoa. Kokeen tarkoituksena on myös kehittää vesipelastuksen harrastajia ja heidän yhteistoimintaansa, lisätä tietoa koiran koulutuksesta ja sen soveltuvuudesta pelastustoimintaan vedessä sekä testata koiran rodunomaisia taipumuksia. Soveltuvuuskoete (SOVE) järjestetään alokasluokan sääntöjen mukaan niille koirille, jotka haluavat osallistua avoimeen kokeeseen. Mikäli koira ei kaksi kertaa soveltuvuuskoeteeseen osallistuttuaan suorita sitä hyväksytysti (vähintään 3. tulos), ei sillä ole enää oikeutta uusintaan. Landseerien ja newfoundlandinkoirien ei tarvitse suorittaa soveltuvuuskoetta.

Vesipelastuskokeen sääntökirjan voi tilata Suomen Kennelliitosta.

Junioriluokka

Junioriluokka on landseereille ja newfoundlandinkoirille, jotka ovat iältään 6–12 kk. Luokka on epävirallinen.

Koiran on lähdettävä suorittamaan tehtävää 30 sekunnin kuluessa siitä, kun ylituomari on antanut merkin. Suoritus katsotaan alkaneeksi, kun koira on ylittänyt maalilinjan tai hypännyt veneestä.

Ohjaajia voi olla kaksi (2), jolloin toinen on veneessä ja toinen maissa. Ohjaajalla/ohjaajilla on käytettävissä kuusi (6) käskyä ilman virhepisteitä osasuoritusta kohden.

1. Uinti 30 m

Koira lähtee veneestä, joka on kiinnitetty 30 m merkkipoijuun. Koiran tulee ylittää maalilinja merkkipaalujen sisäpuolelta. Ajanotto alkaa ylituomarin merkistä ja jatkuu siihen asti kunnes koiran säkä on ylittänyt maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä vähennetään mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

2. Veneen nouto 30 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene ajetaan 30 m poijulle. Veneessä tulee olla vähintään kaksi (2) henkilöä, kuitenkin kaikilla koirilla sama määrä. Koira lähetetään maalilinjan takaa, ylituomarin ilmoittamasta paikasta. Koira noutaa veneen 30 m poijulta. Vetoköysi annetaan koiralle palkintotuomarin merkistä. Koiran tulee ylittää maalilinja merkkipaalujen sisäpuolelta. Ajanotto alkaa ylituomarin merkistä ja jatkuu siihen asti kunnes koiran säkä on ylittänyt maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä vähennetään mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

Alokasluokka / soveltuvuuskoee

Koirille, jotka ovat täyttäneet 12 kk ja jotka eivät ole saavuttaneet kahta 1. palkintoa vesipelastuskokeen alokasluokassa.

Koiran on lähdettävä suorittamaan tehtävää 30 sekunnin kuluessa. Suoritus katsotaan alkaneeksi, kun koira on ylittänyt maalilinjan tai hypännyt veneestä. Ohjaajia voi olla kaksi (2), jolloin toisen on oltava veneessä ja toisen maissa. Ohjaajalla/ohjaajilla on käytettävissä kuusi (6) käskyä ilman virhepisteitä osasuoritusta kohden.

1. Uinti 50 m

Koira lähtee veneestä, joka on kiinnitetty 50 m merkkipoijuun.

Koiran tulee ylittää maalilinja merkkipaalujen sisältä. Ajanotto alkaa ylituomarin merkistä ja se päättyy kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

2. Esineen vienti 30 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene ajetaan 30 m poijulle. Koira lähetetään maalilinjan takaa, ylituomarin ilmoittamasta paikasta. Suoritus ja ajanotto alkavat ylituomarin merkistä, jonka jälkeen vientiesine annetaan koiralle. Vientiesine on ohjaajan oma ja sen on oltava ylituomarin hyväksymä. Vientiesinettä ei saa heittää veteen tai maahan, josta koira ottaa sen. Ajanotto pysähtyy, kun veneessä oleva ohjaaja saa esineen. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

3. Veneen nouto 30 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene ajetaan 30 m poijulle. Koira lähetetään maalilinjan takaa, ylituomarin ilmoittamasta paikasta. Koiran tulee hinata vene rantaan. Veneeseen on kiinnitetty noin kolmen (3) metrin vetoköysi. Veneessä on kaikilla koirilla sama määrä henkilöitä, kuitenkin vähintään kaksi (2). Vetoköysi annetaan koiralle palkintotuomarin merkistä. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

4. Hukkuvan pelastaminen 30 m

Koira lähetetään maalilinjan takaa, ylituomarin ilmoittamasta paikasta. Pelastettava henkilö pudottautuu veneestä 30 metrin poijun kohdalla veteen. Venettä ajetaan eteenpäin vielä noin 10 m. Ajanotto alkaa, kun pelastettava henkilö pudottautuu veteen. Pelastettava henkilö loiskuttelee pelästyneesti merkkipoijun linjalla, mutta ei pidä kiinni merkkipoijusta. Pelastettava ei saa kutsua koira, eikä käyttää käskysanoja. Koiran on joko tartuttava pelastettavan kädessä olevaan ”kädenjatkeeseen” tai pelastettava tarttuu koiran päällä oleviin valjaisiin. Koira kuljettaa pelastettavan rantaan. Ajanotto päättyy, kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

Ansiopisteet: Maksimipisteet 100.

90–100 pistettä 1. tulos

80–89 pistettä 2. tulos

65–79 pistettä 3. tulos (hyväksytty)

Avoin luokka

Koirille, joilla on kaksi 1. palkintoa vesipelastuskokeen alokasluokasta.

Koiran on lähdettävä suorittamaan tehtävää 30 sekunnin kuluessa. Suoritus katsotaan alkaneeksi, kun koira on ylittänyt maalilinjan tai hypännyt veneestä. Koiralla on vain yksi (1) ohjaaja, joka voi valita jokaisessa osasuorituksessa erikseen, onko hän veneessä A tai rannalla. Ohjaajalla on käytettävissä kolme (3) käskyä ilman virhepisteitä osasuoritusta kohden.

1. Uinti ja veneen nouto 50 m

Koira lähtee veneestä A, joka on kiinnitetty 50 m merkkipoijuun. Vene B on kiinnitettynä 30 m poijuun. Veneessä B on vain yksi (1) henkilö. Veneeseen B on kiinnitetty noin kolmen (3) metrin vetoköysi. Kun koira on noin kymmenen (10) metrin päässä veneestä B, heitetään vetoköysi kokonaan veteen. Koiran tulee tarttua vetoköyteen ja hinata vene B rantaan. Koiran tulee ylittää maalilinja merkkipaalujen sisältä. Ajanotto alkaa ylituomarin merkistä ja se päättyy, kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

2. Esineen vienti 30 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene ajetaan 30 m poijulle. Kokeen alussa arvotaan kaikille sama vientiesine, joka voi olla 1. dummy, 2. kelluva köysi, johon on kiinnitetty pieni poiju, 3. pelastusliivit. Koira lähetetään maalilinjan takaa, ylituomarin ilmoittamasta paikasta. Ajanotto alkaa ylituomarin merkistä, jonka jälkeen vientiesine annetaan koiralle. Vientiesinettä ei saa heittää veteen tai maahan, josta koira ottaa sen. Ajanotto pysähtyy, kun koira on luovuttanut vientiesineen veneelle ja palannut takaisin rantaan maalilinjan ylittäen. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

3. Hyppy ja veneen hinaus 50 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene ajetaan 50 m poijulle. Koira lähtee veneestä. Ajanotto alkaa ylituomarin merkistä. Veneeseen on kiinnitetty noin kolmen (3) metrin vetoköysi. Veneessä on kaikilla koirilla sama määrä henkilöitä, kuitenkin vähintään kaksi (2). Vetoköysi heitetään veteen suorituksen alettua. Sen jälkeen koiran tulee hypätä veteen ja hinata vene rantaan. Ajanotto päättyy, kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

4. Hukkuvan pelastaminen veneestä lähtien 50 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene A, jossa koira on, ajetaan 50 m poijulle. Koira lähtee veneestä A. Venettä B ajetaan/soudetaan rannan suuntaisesti 30 m poijun linjalla. Pelastettava henkilö pudottautuu liikkuvasta veneestä poijun kohdalla. Venettä B ajetaan/soudetaan eteenpäin pysähtymättä. Ajanotto alkaa, kun pelastettava henkilö pudottautuu veteen. Pelastettava henkilö loiskuttelee pelästyneesti merkkipoijun linjalla, mutta ei pidä kiinni merkkipoijusta. Pelastettava ei saa kutsua koira, eikä käyttää käskysanoja. Koiran on joko tartuttava pelastettavan kädessä olevaan ”kädenjatkeeseen” (dummy tai vastaava) tai pelastettava tarttuu koiran päällä oleviin valjaisiin. Koira kuljettaa pelastettavan rantaan. Ajanotto päättyy, kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 25 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

Ansiopisteet: Maksimipisteet 100.

90–100 pistettä 1. tulos

80–89 pistettä 2. tulos

65–79 pistettä 3. tulos (hyväksytty)

Voittajaluokka

Koirille, joilla on kolme 1. palkintoa avoimesta luokasta.

Koiran on lähdettävä suorittamaan tehtävää 30 sekunnin kuluessa siitä, kun ylituomari on antanut merkin. Suoritus katsotaan alkaneeksi, kun koira on ylittänyt maalilinjan tai hypännyt veneestä.

Koiralla on vain yksi ohjaaja, joka on maissa tai siinä veneessä, josta lähettää koiran tekemään suoritusta. Ohjaajalla on käytettävissä yksi (1) käsky ilman virhepisteitä osasuoritusta kohden.

Ensimmäisessä ja neljännessä osasuorituksessa kuitenkin kaksi käskyä ”vie-irti”.

1. Köyden vienti veneeseen 30 m

Koira lähetetään maalilinjan takaa, ylituomarin ilmoittamasta paikasta. Ylituomarin merkistä ohjaaja antaa köyden pään koiralle ja lähettää koiran viemään köyttä veneelle. Köysi on oltava vähintään 35 m pitkä. Ohjaaja juoksuuttaa köyttä käsiensä välistä eikä koira saa irrottaa köydestä suorituksen aikana. Koiran on luovutettava köyden pää veneessä olevalle avustajalle. Köyden luovutettuaan koiran on uitava takaisin rantaan köyteen koskematta. Ajanotto päättyy, kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 20 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

2. Toisen veneen nouto 50 m

Ennen varsinaisen liikkeen alkua vene A, jossa koira ja ohjaaja ovat, ajetaan 50 m poijun linjalle noin 15–20 metriä keskilinjasta sivuun. Vene B ajetaan 30 metrin poijun linjalle noin 15–20 metriä keskilinjasta sivuun vastakkaiselle puolelle kuin vene A. Veneessä B vetoköysi laitetaan veteen jo rannasta lähtiessä. Vetoköysi on noin kolmen (3) metrin pituinen ja halkaisijaltaan noin 2 cm.

Kun molemmat veneet ovat lähtöasemissaan, lähdetään niitä soutamaan ylituomarin merkistä rannan suuntaisesti kohti keskilinjaa. Venettä B on soudettava perä edellä, ettei vetoköysi mene veneen alle. Ohjaaja voi itse päättää, koska lähettää koiran suorittamaan tehtävää. Ajanotto alkaa koiran lähdöstä tai viimeistään, kun vene A ohittaa 50 metrin merkkipoijun. Koiran on hypättävä käskystä veteen ja vedettävä rannanpuoleinen vene B rantaan. Virheettömästä suorituksesta saa 20 ansiopistettä. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

3. Hukkuvan pelastaminen 50 m veneestä lähtien

Vene A, jossa on pelastettava henkilö, ajetaan 50 metrin poijulle. Vene B, jossa koira ja ohjaaja ovat, ajetaan 30 metrin poijulle. Venettä B aletaan soutaa kohti rantaan. Samanaikaisesti pelastettava henkilö pudottautuu veteen veneestä A ja ajanotto alkaa. Vene B soudetaan rantaan saakka. Pelastettava henkilö loiskuttelee pelästyneesti 50 metrin merkkipoijun linjalla, mutta ei pidä kiinni merkkipoijusta. Pelastettava ei saa kutsua koiraan, eikä käyttää käskysanoja. Koiran on joko tartuttava pelastettavan kädessä olevaan ”kädenjatkeeseen” (dummy tai vastaava) tai pelastettava tarttuu koiran päällä oleviin valjaisiin. Koira kuljettaa pelastettavan rantaan. Ajanotto päättyy, kun koiran säkä ylittää maalilinjan. Virheettömästä suorituksesta saa 40 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika neljä (4) minuuttia.

4. Esineen vienti veneeltä veneelle rannan suuntaisesti 20 m

Veneet A ja B ajetaan noin kymmenen metrin päähän rannasta oleville merkkipoijuille, joiden etäisyys toisistaan on noin 20 metriä. Ylituomarin merkistä ohjaaja antaa vientiesineen koiralle veneessä A ja lähettää sen veneelle B. Vientiesinettä ei saa heittää veteen, josta koira ottaa sen. Vientiesine on ohjaajan oma ja sen on oltava ylituomarin hyväksymä. Koiran on vietävä esine veneelle B. Ajanotto päättyy, kun veneessä B oleva avustaja saa esineen. Virheettömästä suorituksesta saa 20 ansiopistettä. Lopulliset pisteet saadaan, kun ansiopisteistä on vähennetty mahdolliset virhepisteet. Liikkeen ohjeaika kaksi (2) minuuttia.

Ansiopisteet: Maksimipisteet 100.

90–100 pistettä 1. tulos

80–89 pistettä 2. tulos

60–79 pistettä 3. tulos

Koira saa Suomen vesipelastusvalion (FIN VPVA) arvon, kun sillä on kolme 1. palkintoa voittajaluokasta vähintään kahdelta ylituomarilta ja vähintään 2. palkinto laatuarvostelusta näyttelystä koiran täytettyä 15 kk.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4
Junioriluokka (epävirallinen) (6–12 kk)	Veneestä hyppy 30 m.	Veneen nouto 30 m.		
Alokasluokka ja Soveltuvuuskoekoe (12 kk->)	Veneestä hyppy 50 m.	Esineen vienti 30 m.	Veneen haku 30 m.	Hukkuvan pelastaminen 30 m.
Avoinluokka	Veneestä hyppy 50 m ja veneen veto rantaan 30 m.	Esineen vienti 30 m.	Veneestä hyppy ja saman veneen veto 50 m.	Veneestä hyppy 50 m ja hukkuvan pelastaminen 30 m.
Voittajaluokka	Köyden vienti veneeseen 30 m.	Toisen veneen nouto 50 m.	Hukkuvan pelastaminen 50	Esineen vienti veneeltä veneelle
			m veneestä lähtien.	rannan suuntaisesti 20 m.

Vesipelastuskokeeseen osallistuminen

Kilpailemaan oppii vain kilpailemalla, joten kannattaa osallistua kokeisiin, vaikka omat ohjaajantaidot epäilyttäisivät. Nöffien ei tarvitse osallistua soveltuvuusluokkaan, joten et menetä mitään, vaikkei tulosta tulisikaan. Kannattaa kuitenkin luottaa koiraan ja itseensä, ja uskoa onnistumiseen. Ensimmäiseksi pitää hankkia koepaikka. Newfoundlandinkoira- ja Landseeryhdistyksen järjestämiin kokeisiin on helpointa saada paikka, sillä alkuperäisroduilla on etuoikeus koepaikkaan. Suurimpaan osaan muiden yhdistyksien järjestämistä kokeista on puhelinilmoittautuminen tietynä päivänä tiettyyn aikaan. Ilmoittautumisien vastaanottajan puhelin tukkeutuu nopeasti, ja vain nopeimmat saavat koepaikan. Monet seurat järjestävät kokeet kahtena peräkkäisenä päivänä viikonloppuisin. Kannattaa miettiä, jaksako koira kaksi peräkkäistä kilpailupäivää.

Muista ottaa mukaan rekisteritodistus, johon on kirjattu rokotukset. Koepaikalta voi ostaa kilpailukirjan. Koira kannattaa käyttää lyhyellä pissaus- ja lihastenlämmityslenkillä ennen koetta ja ennen suorituksia. Juniori- ja alokasluokassa on käytettävissä kaksi ohjaajaa. Jos käytettävissä ei ole tuttua apuohjaajaa, voit hyödyntää toiseen luokkaan osallistuvaa kilpailijaa apuohjaajana. Mieti, missä pidät nöffiäsi odottamassa omaa suoritusvuoroaan. Älä jätä nöffiä kuumaan autoon. Ota myös huomioon, että koepaikka eli ranta ei välttämättä ole parkkipaikan välittömässä läheisyydessä. Kevythäkkikin voi muuttua termospulloksi, jos aurinko paistaa, ja häkissä on märkä höyryävä nöffi. Nöffin kytkeminen puuhun on hyvä vaihtoehto. Asiaa kannattaa harjoitella, koska tottumattomalla vaarana on tassujen sotkeutuminen remmiin ja kuristuminen. Vesihulluinkin nöffi voi kuitenkin oppia odottamaan kiltisti ja rentoutuneena vuoroaan puuhun kytkettynä. Älä silti koskaan jätä nöffiä puuhun kiinni ilman valvontaa. Muista jättää koiralle riittävästi vettä makuupaikan viereen, sillä vaikka kyseessä on vesipelastuskokeet, ei koira yleensä juo riittävästi uidessaan.

Rannassa ei ole kiire. Voit pyytää tuomareita odottamaan, kunnes nöffisi on valmis suorittamaan liikettä (asettelu veneessä/rannalla ennen liikkeen alkua niin että ote pitää). Tuomari saattaa käyttää pilliä liikkeen aloituksen merkinä: voit pyytää ettei pilliä käytetä aloituksessa, jos epäilet nöffisi hämääntyvän siitä. Vaikka oletkin opetellut sääntökirjan ulkoa ennen ensimmäistä koetta, kannattaa silti tarkistaa mahdolliset epäselvät kohdat säännöissä ja toimintatavoissa tuomarilta ennen liikkeen alkua. Rannalla oleva ohjaaja voi varmistaa asiat ylituomarilta ja veneessä oleva venetuomarilta.

Koiraa voi motivoida ennen veneen vetoa leikkimällä vetoköydellä ja pelastettava voi antaa koiralle dummyn suuhun. Kun vene ylittää maalilinjan, kaikki ylimääräinen toiminta lasketaan avustamiseksi tai käskyiksi. Saat puhua toiselle ohjaajalle, mikäli pyydät tuomarilta siihen luvan.

Saat tietää nöffisi pisteet tuomarilta heti suorituksen jälkeen. Jos pisteitä ei erikseen kerrota, voit kysyä.

Koiraa ei saa palkata ruualla veneessä tai suoritusalueella. Voit palkata koiran onnistuneen suorituksen jälkeen heti, kun poistutte nauhoilla merkityltä suoritusalueelta. Kehua toki saat suoritusalueellakin heti kun liike on suoritettu.

Vesipelastusseurat

Vesipelastusta pystyy harjoittelemaan yksinkin, mutta mikäli inhimillisen ajomatkan päässä löytyy lajia harrastava seura, niin kannattaa ehdottomasti hyödyntää tätä mahdollisuutta. Ensinkin vepe on välinelaji: kumivene, pe-lastusliivit, vetoköysiä, noutoesineitä, pelastettavaksi suostuva ihminen... ja toisekseen suurimpaan osaan liikkeistä tarvitaan avustajaa. Mikäli tähtää kokeisiin, koiran on totuttava pelastamaan vieras ja viemään esimerkiksi köysi tuntemattomalle ihmiselle. Nöffit toimivat useimmiten vedessä eri tavalla kuin monet muun rotuiset koirat, mikä on syytä pitää mielessä jos käy harjoittelemassa erirotuisessa seurassa. Vaikka perustotelevaisuus on ehdottomasti oltava kunnossa ennen veteen menoa, on nöffiltä turha vaatia palveluskoiramaista tottelevaisuutta rannassa. Pyörää ei tarvitse keksiä uudestaan, vaan kannattaa hyödyntää lajia jo harrastaneiden kokemuksia ja vinkkejä. Mitä enemmän ryhmänohjaaja omaa koulutuskokemusta, sitä paremmin hän osaa toimia myös newfoundlandinkoiran kanssa, mutta ohjaajalta vaaditaan myös kykyä soveltaa aikaisempia tietojaan juuri nöffille sopivaksi. Mikäli lähistöltä ei löydy harrastajia, kokoa sopiva porukka kasaan. Vuosittain järjestettävillä vesipelastusleireillä tutustuu eri puolella Suomea asuviin harrastajiin. Osan seurojen ja koulutusohjaajien yhteystiedoista löytyy NF-uutisista sekä NF-yhdistyksen kotisivulta, lisäksi landseerien keskustelupalstalla <www.koirapuisto.fi> ilmoitellaan harjoituksista. Kannattaa myös seurata vesipelastusyhdistyksiä omia kotisivuja.

Aktiivisia vesipelastusseuroja

Hämeenlinnan Seudun Vesipelastuskoirat ry (<http://www.vesipelastuskoirat.net/>)

Yhdistys on perustettu vuonna 1996. Jäsenmäärä on noin 40. Yhdistys on erikoistunut vesipelastuskoirien kouluttamiseen ja PR-toimintaan erilaisten näytösten ja tietoisuuksien muodossa. Toiminta on kaikille roduille avointa. Harjoituksia ja kokeita järjestetään eri paikkakunnilla Hämeenlinnan ympäristössä. Yhdistys järjestää vuosittain Koirauinnin SM-kisat.

Lutra, Lutra, Forssa (<http://www.ojaset.net/lutralutra/>)

Lounais-Hämeen Kennelkerho ry:n vesipelastusryhmä Lutra Lutra (=saukon latinan kielinen nimi) aloitti toimintansa vuonna 1994. Toiminta on avointa kaikille roduille. Harjoituksia kesällä yhtenä iltana viikossa, harjoituspaikat vaihtelevat.

Pirkanmaan Newfoundlandinkoirien jäsenille tarkoitetut vesipelastusharjoitukset pidetään yleensä viikoittain läpi kesän. Harjoitukset aloitetaan aina keväällä aiheeseen liittyvällä luennolla, ja halukkaat koirat omistajineen jaetaan ryhmiin. Suuren osallistujamäärän takia on joukkoa joudutaan karsimaan, ja nöffit ovat ensisijalla. Jos paikkoja jää, ovat toki muutkin rodut tervetulleita. Suomen Landseeryhdistyksen epävirallinen alajaosto Pirkanmaan lansut järjestää harjoituksia kesäisin kerran viikossa ja tarpeen mukaan useimminkin. Toiminta on avointa kaikille roduille. Harjoitukset järjestetään tällä hetkellä Nokiolla.

Lounaiset Lotraajat, Masku (<http://www.lounaisetlotraajat.net/>)

Lounaiset Lotraajat ry on Suomen ensimmäinen virallinen koirien vesipelastukseen erikoistunut yhdistys. Yhdistys on perustettu vuonna 1994. Toimialueemme kattaa koko Lounais-Suomen ja keskuspaikkanamme toimii Masku. Yhdistys järjestää yhdeksät vesipelastuskokeet. Yhdistys järjestää vesipelastusharjoituksia kaksi kertaa viikossa toukokuusta syyskuuhun. Koiramäärä, joka harjoitukseen otetaan, on rajoitettu 30 koiraan. Harjoitusryhmiä on neljä. Osallistua voivat kaikenrotuiset koirat, jotka ovat asianmukaisesti rokotettuja.

Turun seudun nöffien (<http://www.turunseudunnoffit.cjb.net>) toimivat Turun seudulla epävirallisena alajaostona. Vepeharjoitukset on suunnattu ensisijaisesti nöffeille ja lansuille, mutta muun rotuiset pääsevät mukaan, jos harjoitusryhmissä on tilaa.

Kaakon Kahlaajat

Kaakon Kahlaajat harjoittelee kesäisin kerran viikossa Valkealassa. Toiminta on avointa kaikille roduille. Jäsenmaksua ei ole, mutta kauden alussa kerätään harjoittelumaksu kulujen kattamiseksi. Vuosittain järjestetään kahdet kokeet Suomen Landseeryhdistyksen nimissä.

Jyväskylä

Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry:n epävirallinen alajaosto järjestää harjoituksia kesäisin kerran viikossa. Toiminta on suunnattu nöffeille ja lansuille. Jyväskylässä järjestetään kahdet kokeet vuodessa NF-yhdistyksen nimissä. Muun rotuiset ovat tervetulleita **Kennelkerhon vepeharjoitukseen** (<http://www.kskennelkerho.com/>).

Kuopion Palvelus- ja seurakoiraharrastajien (<http://www.kpsh.net/>)suojissa paikalliset nf-harrastajat harjoittelevat kesäisin kerran viikossa. Kuopiossa järjestetään kahdet--neljät kokeet vuodessa. Toiminta on avointa kaikille roduille.

Uudellamaalla on toiminut kesästä 2009 alkaen säännöllisesti nöffi- ja lansuryhmä. **Koirakerho Sopu, Helsinki** (<http://www.koirakerhosopu.net/>)

Sopu on perinteikäs koiraharrastajien yhdistys, jonka piirissä voi harrastaa tokoa ja vepeä. Toiminta on avointa kaikille roduille. Harjoituksia pidetään neljänä arki-iltana viikossa. Kokeita järjestetään kesällä kuukausittain.

Espoon Koirakerho (<http://www.espoonkoirakerho.net/>)

EKK on koirakerho Espoossa kaiken rotuisille koirille ja koiraharrastajille. Kerhossa harrastetaan melkein kaikkia koiraharrastuslajeja kaikilla tasoilla. Osallistuminen kerhon koulutuksiin edellyttää kerhon jäsenyyttä.

Hakunilan seudun koiraharrastajat (<http://www.hskh.net/>) on vuonna 1983 perustettu koiraharrastukseen ja -urheiluun keskittyvä yhdistys. Meillä harrastetaan eri koiraharrastus ja -urheilulajeja alkeisopetuksesta kilpailu- ja koetoimintaan. Jäseniä on yli 600 iloista koiraihmistä. Toiminta on keskittynyt Vantaan Ojankoon, tosin harjoituksia on muuallakin.

Kauhajoen Koiraharrastajat ry (<http://kkhry.net/>)

KKH on perustettu vuonna 1990. Yhdistys tarjoaa jäsenilleen monipuolista koulutusta ja erilaisia tapahtumia tokon, pk-lajien, agilityn, vepen, mejän, vinttikoiratoiminnan ja näyttelykoulutuksen parissa. Harjoitukset keskittyvät aidatulle koulutuskentälle keskustan tuntumassa. Toiminta on avointa kaikille roduille.

Lakeuden nöffit (<http://www.simplesite.com/lakeudennoffit/>) järjestävät vesipelastustreenejä Etelä-Pohjanmaan alueella.

Kokkolassa toimii myös treeniryhmä.

Pohjoisen Vesipelastuskoirat (<http://kotisivu.dnainternet.net/milja.hannukuure/Vepe/>)

Koulutuksia on järjestetty vuodesta 1997 asti. Toiminta on avointa kaikille roduille, mutta ryhmien täytyessä leonbergit, landseerit ja nöffit ovat etusijalla. Koulutuksia järjestetään Oulun ja Rovaniemen alueilla.

Kemissä vesipelastusharjoituksia järjestää **Kemin Seura- ja Palveluskoirakerho** (<http://www.kemi.fi/kspk/>) keskimäärin kahtena päivänä viikossa Toimintaan ovat tervetulleita kaikenrotuiset. Perinteisesti joka kesä järjestetään viralliset vesipelastuskokeet.

Pohjois-Karjalan Seurakoirat PoKS ry, Joensuu <http://www.poks.fi/>)

PoKS ry. on karvoihin katsomatta kaikenrotuisten koirien kanssa monipuolista toimintaa harrastava yhdistys. Yhdistys tarjoaa kaikenikäisille koirille ja koiranomistajille puitteet virikkeelliseen harrastukseen. Yhdistyksenjäsenmäärä on yli 700, mukana lähes 200 eri koirarotua. Harjoituspaikkoina ovat Noljakan Aavarannalla sijaitseva koirien yleinen uimaranta ja Marjalassa uittokanavan suulla sijaitseva ranta. Viime vuosina olemme harjoitelleet tiistai ja torstai-iltaisain.

Kotkan Vepelijät (rekisteröimätön yhdistys) harjoittelee Kotkan Mussalossa meren rannalla kahdesti viikossa. Ei jäsenmaksua, kausimaksuilla katetaan välineistön hankinta-/ylläpitokustannukset. Harjoitukset avoimia kaikille roduille.

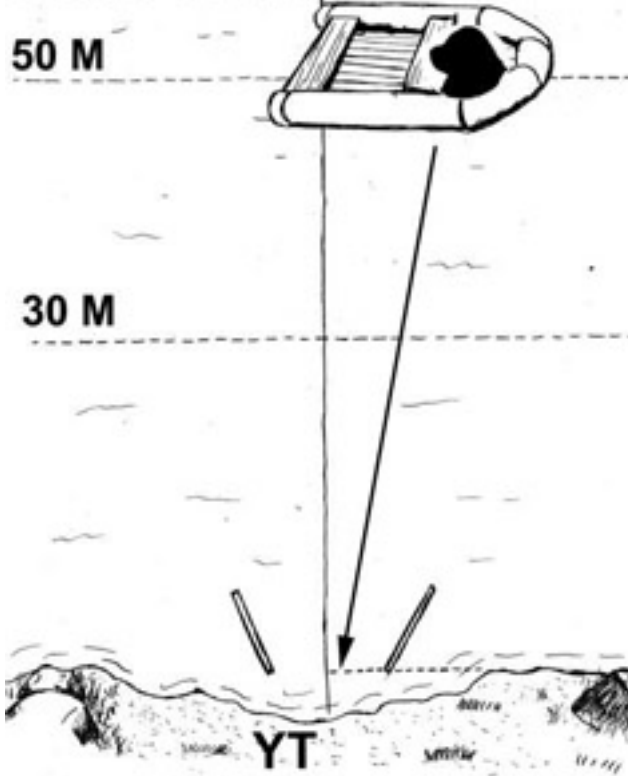
Lähteet

Heino, Jyrki 2002: *Vesipelastusta Suomessa*. Landseer. Suomen Landseeryhdistys 1982–2002. s. 54–65.

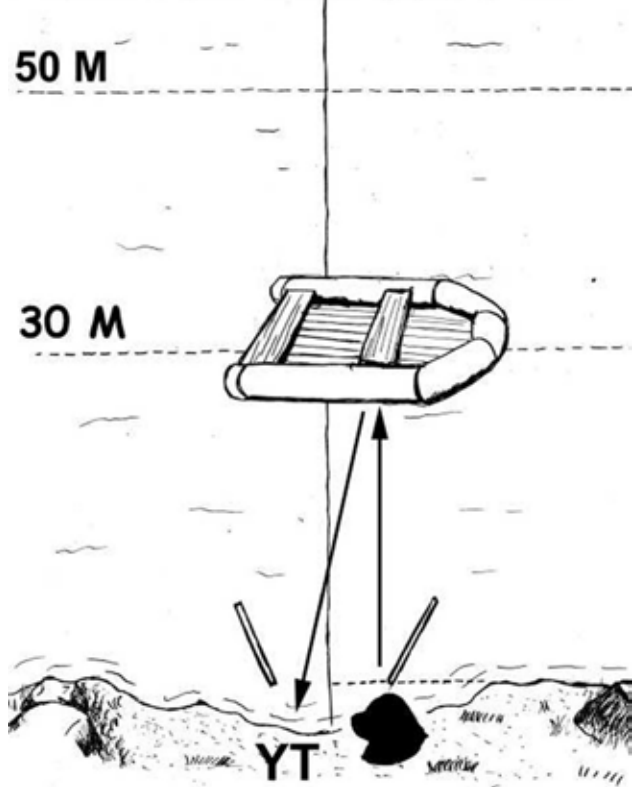
Mattila, Eeva-Maria 2009. *Uuno-enon uimakoulu*.

Vesipelastuksen sääntökirja.

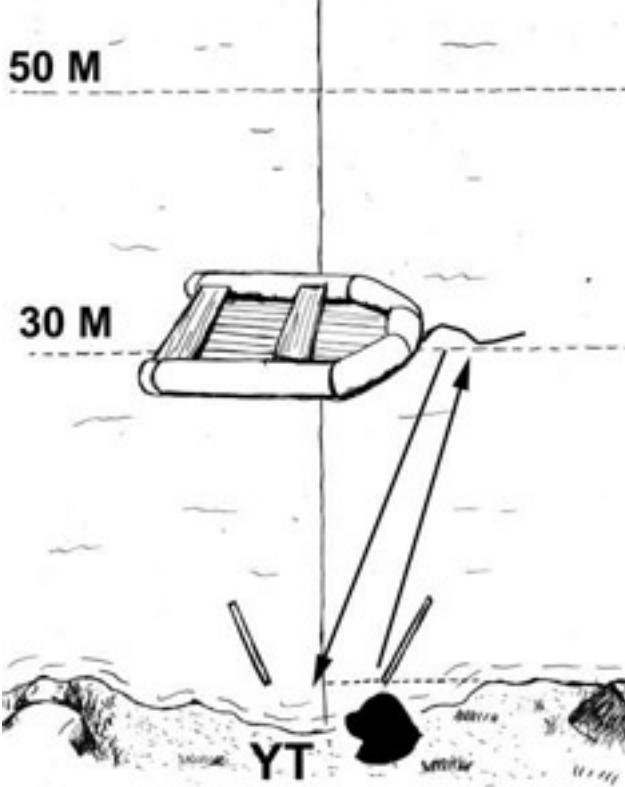
Uinti 50 M

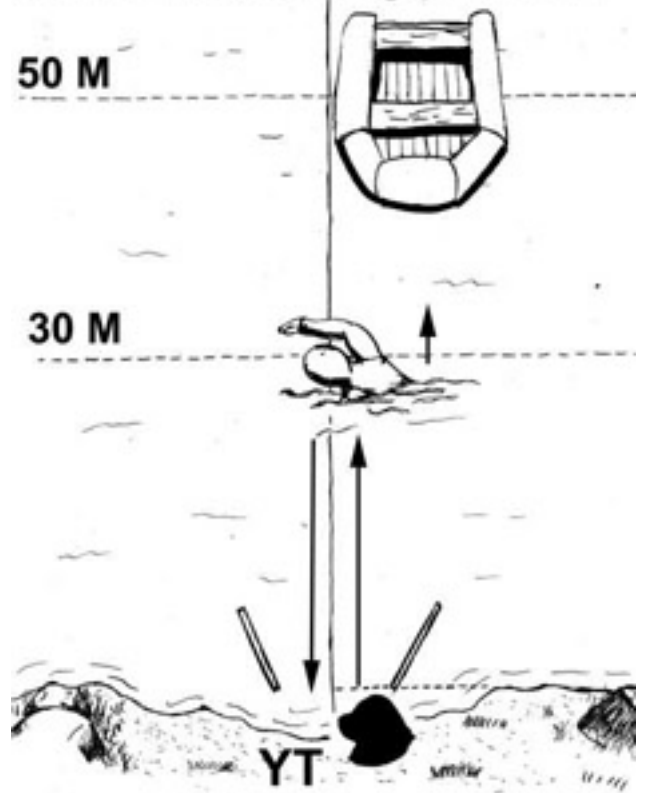
Esineen vienti 30 M

Veneen nouto 30 M

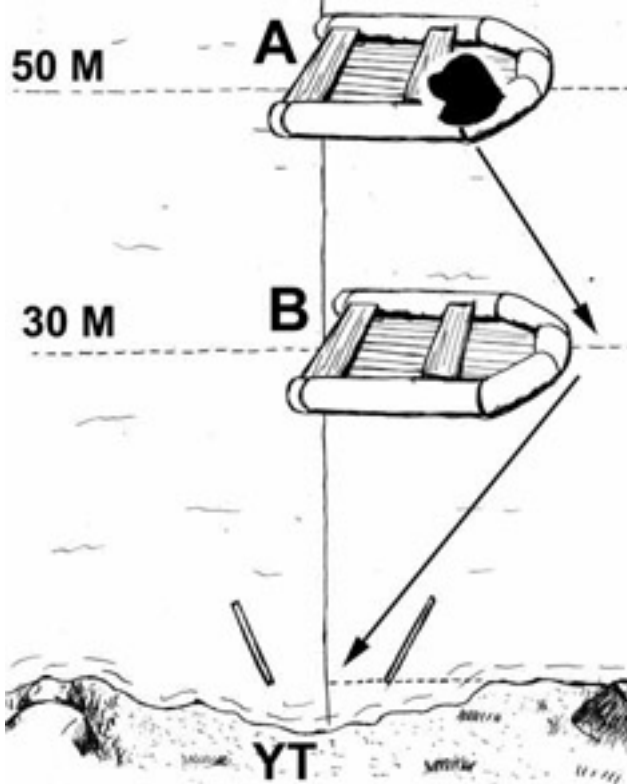

Hukkuvan pelastaminen 30 M

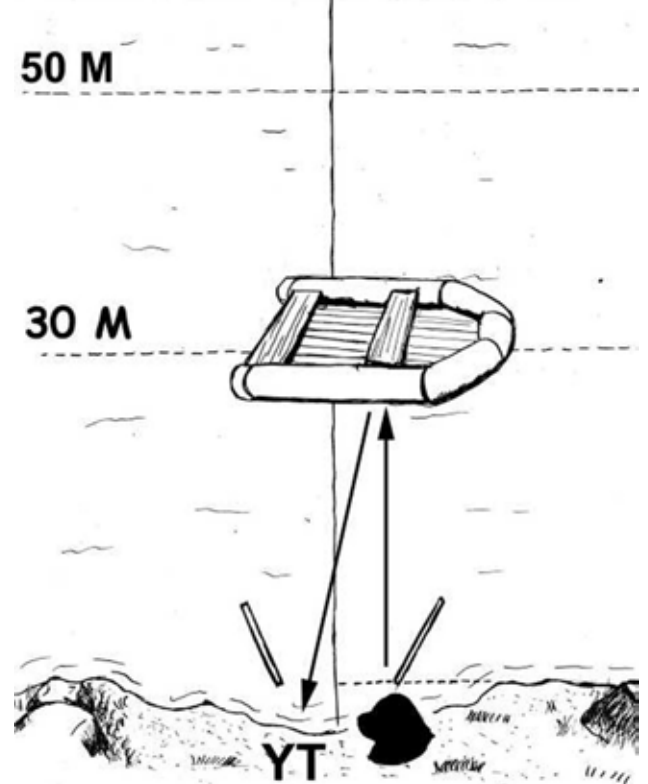

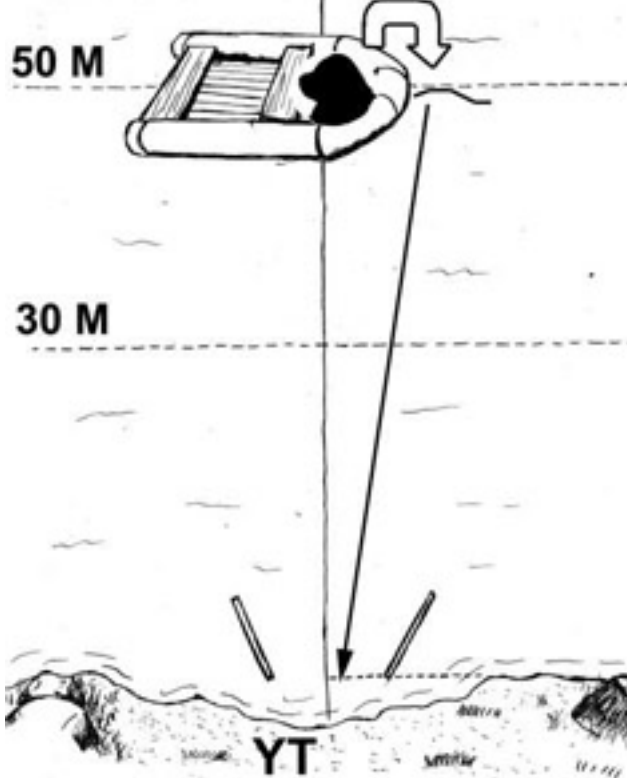
Uinti ja veneen nouto

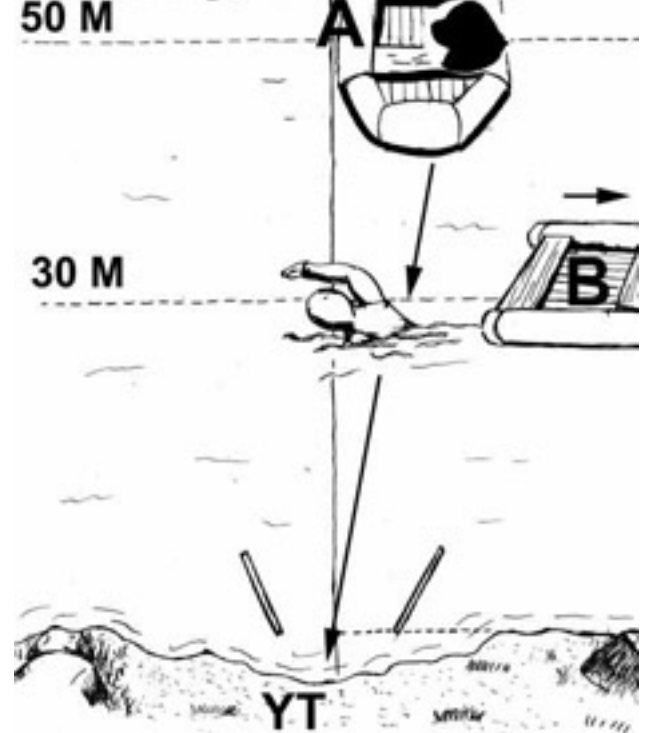
Esineen vienti 30 M

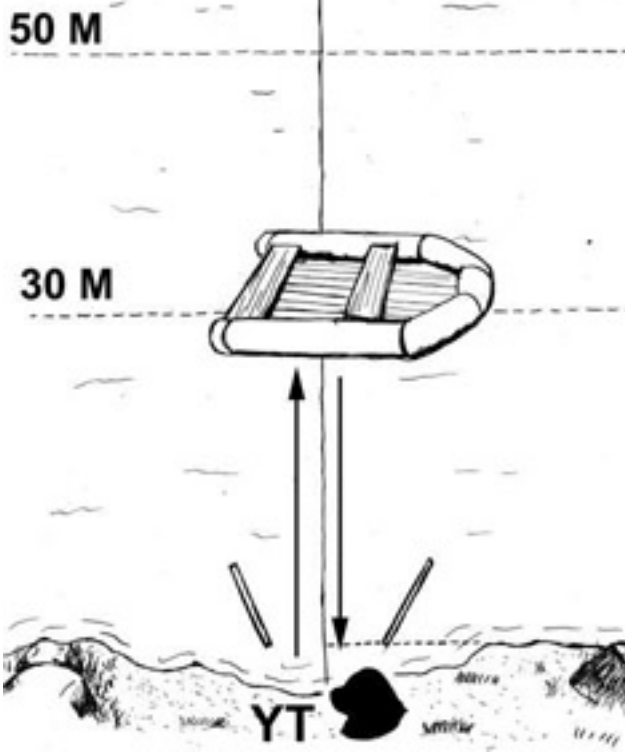
Hyppy ja veneen hinaus

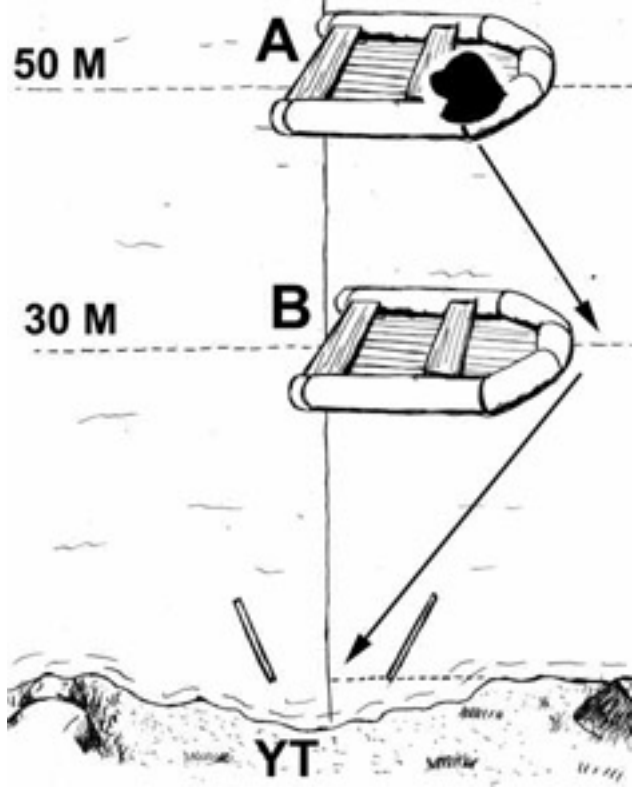
Hukkuvan pelastaminen veneestä lähtien

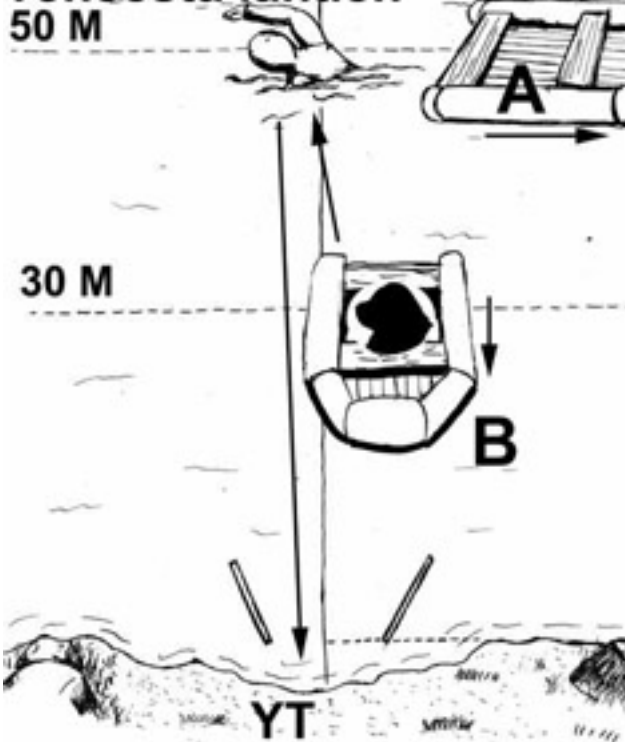
Köyden vienti

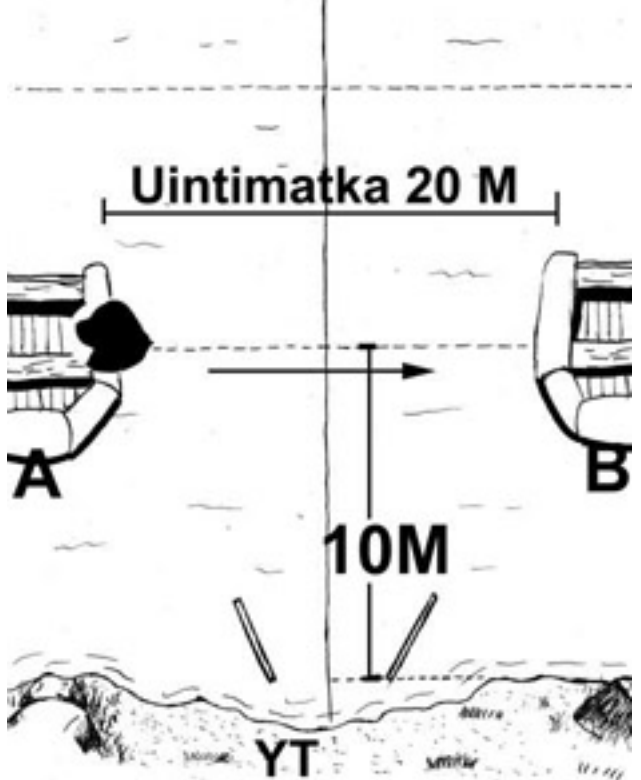
Uinti ja veneen nouto

Hukkuvan pelastaminen veneestä lähtien

Rannansuuntainen vienti

13 VESIPELASTUS LAJINA

Synnynnäinen vesipelastaja

Titanicin upotessa ensimmäisen perämiehen iso Rigel-newfoundlandinkoira ui jäisessä meressä ja etsi epätoivoisesti omistajaansa.

Samaan aikaan SS Carpathia kiiruhti uppoamispaikalle etsimään eloonjääneitä. Valitettavasti pimeässä kukaan ei tiennyt, miten pelastusvene löydettäisiin. Matkustajat olivat niin heikossa kunnossa, etteivät jaksaneet lähettää merkkejä.

Rigel ui pelastusveneeseen ja SS Carpathian välillä koko ajan haukkuen. Lopulta kapteeni kuuli Rigelin haukunnan, ja pysäytti kaikki koneet.

Koira opasti pelastajat veneelle pimeyden halki.

Rigelin pelastusoperaatio saattaa olla tarua, mutta totta on kuitenkin se, että newfoundlandinkoirat toimivat kalastajien apureina Newfoundlandin kylmissä ja karikkosisissa vesistöissä. Newfoundlandinkoira rotuna sopii erinomaisesti vesityöskentelyyn. Nf-koirilla on tiheä, paksu ja öljyinen turkki, vahva luusto ja räpylät varpaiden välissä. Tiheä öljyinen päällyskarva estää kylmyydeltä eristävän pohjavillan kastumisen ja suuri keuhkojen tilavuus mahdollistaa uimisen kylmässä vedessä jopa kymmenen tuntia. Turkki voi kerätä itseensä jopa 20-30 litraa vettä. Nöffi ei kuitenkaan painu veden alle, vaan kelluu turkin alle muodostuneiden ilmakuplien ansiosta. Vahvan rakenteensa, voimakkuuden sekä räpylöiden ansiosta nf-koirat jaksavat hinata vedessä useamman ihmisen kerrallaan, muutaman tonnin painoisia veneitä ja kestävät miltei kaikkia kelejä; ukkosmyrskyistä koviin virtauksiin. Koirien voimakas häntä toimii peräsimenä ja niiden korvat ovat kiinnittyneet lähelle päätä, jottei vesi pärsky kovassa aallokossa korviin. Uintityyli on nelivetoinen rintauinti.

Koirat rakastivat uimista ja vedessä työskentelyä, joten kalastajat käyttivät niitä apunaan veteen pudonneiden ihmisten pelastamisessa, sekä sukeltamisessa rantakiviin takertuneita verkkoja irti. Rodun kehittyessä nf-koirien kyvyt lisääntyivät jalostuksen suosiessa hyvin toimivia vesipelastuskoiria. Tieteellisempi nimitys vaistolle on FAP eli fixed action patterns (sisäänrakennettu liikekuvio, synnynnäinen ominaisuus tai lajityypillinen käyttäytymismalli). Sisäinen vaisto ohjaa koiria toimimaan alitajuisesti oikealla tavalla, joskin vaiston voimakkuus vaihtelee eri yksilöillä. Esimerkiksi nöffin pennut osaavat luontaisesti kaartaa hukkuvaa ja odottaa, kunnes pelastettava tarttuu koiran niskasta kiinni tai ottaa pelastettavan käden suuhunsa. Nöffi ei myöskään keskeytä tehtäväänsä, vaan jatkaa loppuun asti itsepäisyytensä vuoksi vaikeissakin olosuhteissa.

Käyttäytymismallin perustana metsästysvaisto

Yksi kaikkien koira- ja kissaeläimien yhteisistä synnynnäisistä ominaisuuksista on metsästyksen liikemalli. Se kuvaa metsästyksen liittyvää käyttäytymismallia ja on yksi niistä käyttäytymismalleista, joita koirilla on valmiina geeneissään. Liikemallin synnynnäisyydestä seuraa sen automaattisuus. Tapahtuessaan se myös tuottaa eläimelle mielihyvää. Evoluution kannalta asia tarkoituksenmukaista, sillä usein pyydystysretket epäonnistuvat. Siksi elossa pysyvät vain ne, jotka jaksavat yrittää uudestaan, vaikka eivät läheskään aina saisi saaliin kiinnisaamisen ja syömisen palkkiota. Ihmisen hoivissa koira pysyi hengissä, vaikka sen liikemallista jokin osa oli puutteellinen. Näin syntyivät eri tavoin toimivat koirat: metsästyskoirat, noutajat, paimenkoirat, laumanvartijat ja vesipelastuskoirat. Myös rodun sisällä on eroja siinä, mitkä osat liikemallista ovat jäljellä. Vaikka vesipelastuskokeiden tulokset eivät sellaisenaan periydy, niin lajista haaveilevan kannattaa kuitenkin hankkia pentu, jonka vanhemmilla on koetulos tai jotka ovat harrastaneet lajia. Liikemalli periytyy ja vain kokeilemalla tarpeeksi usein pitkillä matkoilla tietää, haluaako koira toistaa liikemallia ja toimiiko se ilman jatkuvaa houkuttelua ja makupaloilla palkkaamista pelastustehtävissä.

Vesipelastus harrastuksena

Vesipelastusta harrastetaan melkein kaikkialla maailmassa. Hyvältä vesityöskentelykoiralta vaaditaan monenlaisia ominaisuuksia: koiran on uitava mielellään, ja sillä on oltava edes hiukkasen taistelutahtoa, jotta se suostuu vetämään vaikkapa veneen köyttä. Vesipelastuksessa koiran pitää myös olla sosiaalinen, joten pentua pitää totuttaa erilaisiin ihmisiin, koiriin ja tapahtumiin alusta alkaen. Lisäksi hyvän vesipelastuskoiran tulee olla rohkea: se ei saa pelätä kovia ääniä, uusia asioita tai keikkuvaa venettä.

Perustottelevaisuuden on oltava kunnossa ennen lajin aloittamista. Monet vepeen liittyvät asiat ovat etukäteen opeteltavia asioita. Perustottelevaisuutta ja vaikkapa vientiä on jaksettava harjoitella myös maalla. Myös koiran peruskunnosta on huolehdittava joko uittamalla koira paljon tai lenkkeilemällä. Jos kävelet koirasi kanssa korttelin ympäri kahdesti viikossa, sen kunto ei kestä rankkoja uintikeikkoja. Vaikka koirasi olisi huippukunnossa, anna sen levätä välillä. Koiran kouluttaja ei saa pelätä kastumista, sillä veperannalla kastuu taatusti. Huumoriakaan ei sovi unohtaa, ainakaan kun kyseessä on newfoundlandinkoira!

Koulutus ja oppiminen

Nöffin pentu on kuin pieni lapsi, se ei pysty keskittymään pitkää aikaa mihinkään. Kouluttajan motto on tule olla: hitaasti hyvä tulee. Koulutusten kesto ja toistuvuus kulkevat käsi kädessä nöffin kasvun kanssa. Ensimmäisen vuoden ajan kerran viikossa olevat koulutukset ja uinti riittävät mainiosti, mutta päivittäiset tottelevaisuusharjoitukset ovat välttämättömiä. Koiran kasvaessa ja edistyessä, sen on hyvä osallistua monipäiväisiin leireihin, joihin osallistuminen parantaa sekä koiran henkistä ja fyysistä kestävyyttä.

Lopeta harjoitukset aina onnistuneeseen suoritukseen, vaikka se olisikin ensimmäinen yritys. Jos yrität toistaa toisen ja mahdollisesti kolmannenkin kerran, nöffisi alkaa pian luulla ettei suoritus olekaan oikein ja alkaa tarjota muita vaihtoehtoja. Jos lopetat harjoituksen kolmanteen epäonnistuneeseen kertaan, muistaa nöffisi seuraavalla kerralla ainoastaan sen epäonnistuneen liikkeen. Koulutustuokion tulee aina loppua positiiviseen kokemukseen kuten leikkiin, keuhuihin tai makupaloihin. Jos jokin menee pieleen, viisas ohjaaja vetäytyy tilanteesta, hengittää syvään ja rauhallisesti ja jatkaa kouluttamista vasta, kun on itse rauhoittunut. Ota huomioon, että jokaisen uuden asian opettaminen vaatii lukuisia onnistuneita toistoja ja välillä myös vanhan kertausta ennen kuin on mahdollista ja kannattavaa mennä harjoittelussa eteenpäin. Muistathan myös, että nöffin mielestä liiat ja yksitoikkoiset toistot ovat tylsiä. Älä siis kyllästyä nöffiäsi liialla saman asian toistolla, vaan käytä mielikuvitusta ja monipuolistuta treenejanne.

Kuivaharjoittelu

Kun ihmiset kuulevat sanan vesipelastusharjoitukset, heidän mieleensä nousee kuva järvestä tai merestä. Valtaosa työstä tehdään kuitenkin olohuoneessa, takapihalla ja koulutuskentällä. On paljon helpompaa opettaa koiralle uusi asia maalla kuin vedessä. Koira on paremmin hallinnassa ja ohjattavissa, ja oikea-aikainen palkitseminen on helpompaa. Vedessä liikkuminen on raskasta ja hidasta etkä pysty hyödyntämään kaikkia maalla käytettäviä apuvälineitä. Harjoituskausi myös pitenee kuivaharjoittelulla.

Perustottelevaisuuden on oltava kunnossa ennen veteen menoa. Maalla voi harjoitella esineiden suuhun ottamista, luoksetuloa, noutamista ja viemistä. Ota- ja pidä-käskyjä on helppo opettaa kotisohvalla. Koiran sosiaalistaminen ja luoksepäästävyys harjoitukset ovat tärkeitä, sillä vesipelastuksessa koira kohtaa outoja asioita ja on veneessä olleessaan kosketusetäisyydellä vieraisiin ihmisiin. Osalle koirista ohjaajasta pois päin suuntautuvat liikkeet tuottavat ongelmia: asiaa voi harjoitella jo pennun kanssa. Laita keltaiseen ruokakuppiin hieman ruokaa. Pidä koirasta kiinni ja anna avustajan viedä ruokakuppi muutaman metrin päähän. Kun kuppi on maassa, päästä koira vapaaksi ja sano sille sopiva käsky: eteen, mene. Koira menee innolla ruuan luokse. Kun se on syömässä, siirry kupin viereen, kehu koira ja lisää kuppiin ruokaa. Koira ei näe värejä samalla tapaa kuin ihminen, mutta keltaisen kupin koira näkee jopa hämärässä.

Harjoittele liikkeitä erilaisissa paikoissa. Ole kärsivällinen, vaikka koira tuntuisikin unohtavan kaikesta, mitä se on oppinut. Taantumisen on tavallista kun siirrytään uuteen paikkaan, sillä koirat ovat tilannesidonnaisia. Jollette olekaan tutulla pihalla omenapuiden ja grillikatoksen ääressä, tilanne on koiralle uusi. Mitä useammassa paikassa olette harjoitelleet, sitä paremmin koira yleistää asian ja toimii uusissa paikoissa.

Kun koirasi työskentelee hyvin maalla erilaisissa paikoissa häiriötekijöistä välittämättä, olette valmiit siirtymään veteen. Rannassa ollessa kontrolli koiraan on tärkeää, sillä yli-innostunut koira ei kuuntele ohjaajaansa. Koira tulee rauhoittaa ennen jokaista lähetystä, jotta voit rauhassa kertoa sille, mitä sen tulee tehdä. Rakkaus veteen on erinomaista, mutta se täytyy osata valjastaa oikein, jotta vesipelastusharrastus säilyy turvallisena harrastuksena jokaiselle osapuolelle. Vesipelastusviesti ei tarkoita hallitsemattomuutta rannassa.

Operantti ehdollistaminen eli naksutinkoulutus

Operantilla ehdollistumisella tarkoitetaan toimintaa, jota mikään ulkopuolinen ärsyke ei ole aiheuttanut. Klassisessa ehdollistamisessa koira joko ohjataan pakotteella vaikkapa istumaan tai houkuttellaan koira makupalalla istumaan. Operantissa ehdollistamisessa ohjaaja odottaa, että koira istuu ja palkitsee koiran, kun se istuu. Kun jotain toimintaa vahvistetaan, on todennäköistä, että koira tekee sen uudestaan. Koira osaa luonnostaan istua, maata, kulkea rauhallisesti, olla hiljaa, kantaa tavaroita ja paljon muuta. Kun koiralle halutaan opettaa näitä toimintoja, palkitaan koira kun se istuu tai menee maahan. Kun jostain käytöksestä palkitaan, koira toimii niin yhä useammin. Kun koira toimii varmuudella halutulla tavalla, toimintoon liitetään käskysana.

Palkkio on vaikea antaa oikealla hetkellä, joten koira kannattaa ehdollistaa naksuttimeen. Ehdollinen vahviste kertoo koiralle, että palkkio on tulossa. Palkkio voi olla mikä tahansa koiralle mieluisa asia. Naksuttimella oikea-aikainen palkkaaminen on helpompaa. Koiran toimintaa vahvistetaan juuri sillä hetkellä kun se toimii halutusti. Tällöin ei haittaa, että varsinainen palkkio tulee viiveellä: se mitä koira teki naksauksen kuullessa, jää mieleen. Naksuttimen sijasta voi käyttää vahvisteenä jotain sanaa, äännettä tai pilliä.

Koiran ehdollistaminen naksuttimeen

Etsi vastustamaton herkku, ja pilko se pieniin paloihin (20–30 kpl)

Aloita ehdollistaminen rauhallisessa tilassa, kun koira on nälkäinen

Naksauta ja anna herkku. Älä anna herkkua kädestä, vaan pudota se lattialle tai kuppiin. Toista 10–20 kertaa. Pidä pieni tauko ja jatka samalla harjoituksella.

Naksautusten välin tulee olla alle viisi sekuntia.

Naksauksen tulee olla nopea (0,3 sekuntia).

Toista useampaan kertaan muutaman päivän aikana.

Toista eri huoneissa kotona, ulkona kotipihalla, lenkkipolulla, rannalla, koulutuskentällä.

Naksuttelu on mekaaninen taito, jota voi kehittää ja opetella.

Naksua seuraa aina maksu.

Naksutinkoulutuksessa keskitytään siihen, mitä voi havainnoida. Ihmisillä on taipumus tulkita ja keksiä selityksiä koiran käyttäytymiselle: *tarvitsen lisää johtajuutta, on tärkeää että koira luottaa minuun, yhteistyötämme pitää parantaa*. Naksutinkoulutuksessa voi unohtaa hankalat käsitteet, ja keskittyä siihen mitä näkee. Operantissa ehdollistamisessa vaikein asia on oikea-aikainen palkkaus. Kymmenesosa sekuntia liian myöhään tullut naksaus on jo liian myöhäistä. Kannattaa naksauttaa mieluummin liian aikaisin kuin liian myöhään. Jos naksauttaa liian aikaisin, koira on juuri aloittamassa aiotun toiminnon tekemisen eli palkka tulee toivotusta asiasta. Yhdistä liike kokonaisuudeksi vasta kun koirasi hallitsee osatekijät moitteettomasti. Lisää eri osatekijöitä toisinsa hiljalleen, ja vaadi vasta lopussa kokonaisuuden hallintaa.

Toinen tärkeä asia on **kriteerien asettaminen**. Kriteeri on se, mitä koiran tulee tehdä saadakseen palkkio. Kriteerit pitäisi osata asettaa niin, että koira onnistuu mahdollisimman usein. Seuraavaan vaikeustasoon siirrytään, kun koira onnistuu 80–100 prosenttisesti. Tavoitteena on, että koira tarjoaa toimintoa mahdollisimman nopeasti eli **latenssiajan** on oltava lyhyt. Aluksi latenssiajalla ei ole merkitystä, mutta kun koira jo osaa asian, toiminto tulee tarjota mahdollisimman nopeasti. Samalla koiraa palkitaan riittävän usein eli **vahvistamisväli** on mahdollisimman lyhyt.

Kosketuskepin ja kosketusalustan avulla koiralle voi opettaa sellaisia asioita, missä koiran täytyy mennä tiettyyn paikkaan tai tehdä tietty liike, esimerkiksi viedä esine tiettyyn paikkaan pois ohjaajan luota. Kosketuskeppi on nimensä mukaisesti keppi, jonka päähän on kiinnitetty pyöreä pallo. Keppi voi olla puinen kukkakeppi tai grillitikku: pituus riippuu siitä, mihin keppiä on tarkoitus käyttää. Kun opettaa asioita kohdentamalla, apuvälineen häivyttäminen ja poistaminen on helpompaa kuin jos olisi opettanut asiat houkuttelemalla koiraa oikeaan toimintaan makupalalla tai pallolla.

Naksuttimen käyttöön ja operantin ehdollistamisen teoriaan kannattaa perehtyä ennen koulutuksen aloittamista. Esimerkiksi Karen Pryorin *Koira ja Delfiini*. *Naksutinkoulutusopas* sekä Egtvedtin ja Kosten *Naksutinkoulutusta koirallesi* –kirjat ohjeistavat oikeaoppimiseen naksuttimen käyttöön.

Kosketuskepin opetus

Ota makupala toiseen käteen ja kosketuskeppi ja naksutin toiseen käteen. Pidä kosketuskeppiä selkäsi takana.

Kun koira on kiinnostunut sinusta, tuo kosketuskeppi esille. Koirat ovat uteliaita, joten koira tulee katsomaan ja nuuhkimaan keppiä. Kun koira koskee keppiin, naksauta ja palkkaa. Muutaman toiston jälkeen koira alkaa koskea keppiin.

Kun koira alkaa koskea keppiin useammin, voit siirtää keppiä ylemmäs, alemmas ja sivulle.

Maalitolppiin kohdentaminen

Kokeissa vaadittavaa maalitolppien väliin tuloa voi helposti harjoitella maalla. Laita maahan vaikkapa aluksi pystyyn yksi suksisauva. Maalitolppien tunnistusta voi myös harjoitella kutsumalla koira luokse tolpan ja namipalan kautta tai lähettämällä koiran hakemaan makupalan tolpan juurelta, liittäen toimintaan käskysanan ja käsimerkin. Vähitellen koiraa voidaan alkaa lähettämään kauempaa, vähitellen vinottain, lopuksi käsimerkin liikettä pienennetään ja lopulta se jätetään kokonaan pois. Jos koirasi on pallohullu, heitä sille palloa maalitolppien väliin. Toimintaan kannattaa liittää luonteva ja lyhyt käskysana, jota käytät myös varsinaisessa harjoittelussa, esimerkiksi ranta tai tolpat. Kannattaa myös miettiä, toimiiko kosketuskepin idea maalitolpissa. Voisitko opettaa koiran koskemaan tolppaa? Voiko jonkin liikkeen opettelussa hyödyntää kosketusalustaa? Kehittele ideaa!

Noutaminen

Useimmat nöffit osaavat luonnostaan noutaa esineitä vedestä. Maalla harjoitellessa noutoja kannattaa kuitenkin opetella vaikkapa naksuttimen avulla, sillä osaa noudossa vaadittavista asioista tarvitaan esineen viennissä tai pelastustehtävissä.

1. Nöffi ehdollistetaan naksuttimeen.
2. Nöffi vilkaisee maahan heitettyä patukkaa -> naksautus ja palkkio.
3. Nöffi koskee maahan heitettyä patukkaa kuonolla tai tassulla -> naksautus ja palkkio.
4. Nöffi ottaa maahan heitetyn patukan kuonoon -> naksautus ja palkkio.
5. Nöffi palauttaa maahan heitetyn patukan käteen -> naksautus ja palkkio.
6. Matkaa pidennetään sopivasti -> naksautus ja palkkio.
7. Nöffi otetaan sivulle ennen noutoliikettä ja päästetään noutamaan vasta, kun patukka on maassa. ->naksautus ja palkkio.

Erityisesti alussa kannattaa harjoitella vain koiralle mieluisilla, kuonoon juuri sopivilla esineillä, sillä liian paksun patukan noutaminen voi olla innokkaallekin nöffille epämiellyttävä kokemus. Noutoesineitä kannattaa vaihdella eri kokoisiin, eri värisiin ja märkiin, vasta kun nöffisi osaa noudon perusteet ettei se tottuisi vaan yhden ja ainoan patukan hakemiseen.

Opittuun toimintaan liitetään luonteva käsky, esimerkiksi hae, kun vaikuttaa siltä, että koira ymmärtää mitä on tekemässä. Samaa käskyä voi käyttää myös veneen noudossa ja hukkuvan pelastamisessa. Samalla vaivalla koiralle kannattaa opettaa myös ota-käsky, josta on suunnattomasti hyötyä vesipelastusharrastuksessa. Esineiden luovutukset kannattaa aina vaatia käteen saakka ennen koiran palkkaamista, jopa niin että koira joutuu tarjoamaan esinettä. Älä kaappaa esinettä koiraltasi juuri kun se on pudottamassa sen, sillä pian huomaatkin vahvistaneesi ennen aikaista pudottamista eikä nöffisi enää edes yritä tuoda esinettä sinulle asti.

Erikseen kannattaa myös harjoitella esineen suussa pitämistä. Patukka annetaan koiralle ja otetaan saman tien pois nöffiä kamalasti kehuen, ja annetaan tilalle makupala. Vähitellen esineen suussa pitämisaikaa pidennetään, luovutukseen liitetään irti-käsky ja harjoitusta vaikeutetaan dummyä tökkimällä ja nöffin ympärillä eri tavoin hihhuloimalla. Patukkaa ei kannata ottaa koiralta pois silloin kun nöffi mälväää sitä, koska tavoitteena on rauhallinen ja hyvä pitämisote.

Veteen totuttelu

Kun totutat pentua veteen, anna sen leikkiä vesirajassa, mutta älä missään tapauksessa pakota sitä veteen. Jos koirasi ei osaa kunnon uimatekniikkaa, se tulee harjoitella heti. Tavoitteena ovat rytmilliset ja rauhalliset uintiliikkeet. Kunnon uimatekniikka on kaiken perusta. Jos koira ei tunne oloaan turvalliseksi vedessä, on turha olettaa sen pitävän vesipelastuksesta harrastuksena.

Uimatekniikan harjoittelu

Etsi pitkä rantakaistale, jossa sinä voit helposti kahlata pidempääkin matkaa koiran uudessa sinun vierelläsi. Ota koiran lempipatukka ja kahlaa koiran uimasivun. Seurauta koira vedessä rannansuuntaisesti, itse voit keskittyä takapäin oikeaan asentoon. Nosta takapuoli ylös karvoista. Jos pelkkä nostaminen ei tunnu toimivan, paina takapuolta alas ja sitten nosta se takaisin ylös vaakatasoon. Toista muutamaan otteeseen. Yleensä tässä vaiheessa koirat muistavat, että niillä on takajalat ja alkavat käyttää niitä. Jos takapäin nosto tai alas painaminen eivät auta, niin vaihtoehtona on myös painaa koira hieman niskasta, jolloin koiran etupää ei ui niin pystyssä vaan laskeutuu vesirajaan ja vartalo vaakatasoon. Viimeinen vaihtoehto on pelastusliivien käyttö. Tosin kyseessä on väliaikainen ratkaisu, joka ei poista itse ongelmaa.

Ihannetapaus olisi, jos pentu saisi juoksennella vesirajassa ja mukana olisi aikuinen uimahullu koira. Voit mennä itse uimaan, jolloin nöffi todennäköisesti seuraa sinua. Jos nöffi ei heti seuraa, mene rantaveteen itse leikkimään koiran lempipatukalla. Muista olla kumartumatta koira päin leikkiessäsi ja yrittäessäsi saada sitä uimaan. Ihmisen kumartaminen vastaa koirien elekielessä uhkaa. Mene mieluummin kyykkyyntä tai nojautu taaksepäin. Leiki kuin pikku lapsi; roiskuttele hieman vettä: mikään ei ole nöffistä kiintoisampaa. Älä kuitenkaan ruiski vettä koira päin. Jollei koirasi ole tottunut uimaan yhdessä ihmisen kanssa, se saattaa raapia uimaria ja uida päälle. Hukkuvan pelastamisessa kannattaa opettaa koira uimaan hukkuvan takaa ja yhteisuinnissa uimaan muutaman kymmenen sentin päässä. Tätä voi harjoitella pitkällä rantasuorilla, jossa voit kahlata koirasi vierellä. Nelivetoista newfoundlandinkoira on mahdotonta yrittää kääntää vedessä jos ei tiedä hyvää tekniikkaa: paina koiran takapuoli hetkittäisesti alas, jonka jälkeen voit helposti kääntää toisella kädellä vain pään osoittamaan toivottuun suuntaan.

Käskyt

Kun ohjaajan ja koiran suhde on kunnossa, kommunikointi sujuu kuin itsestään pienillä sanoilla, eleillä, katseella, pään nyökytyksellä ja vaikkapa kielellä naksuttelulla. Käskyjen tulee aina olla loogisia ja selkeitä.

Eri äänenpainoilla on suuri merkitys siihen mitä koira olettaa sanan tarkoittavan. Käskyt ovat kuin jarrut tai kaasutin. Äänenkäytön voi jakaa kahteen:

1. Vahvat käskysanat (*stop, ei, takaisin, odota, irti...*) lopettavat toiminnan. Niiden tulee olla lyhyitä ja annettu matalalla, terävällä äänellä.
2. Stimuloivat käskyt (*eteen, hyppää, pelasta, hae...*) innostavat koiran toimimaan. Näitä käskyjä vahvistetaan dynaamisella, laulavalla, korkealla äänellä.

Koira voidaan kouluttaa *esimerkkioppimisella*, jolloin ensimmäinen koira tekee suorituksen, jonka jälkeen toinen koira toistaa saman liikkeen. Erityisesti newfoundlandinkoirat oppivat helposti matkimalla rotutoveriaan, niin hyvässä kuin pahassakin. Varsinkin pennun kanssa kannattaa käyttää esimerkkioppimista hyväksi kaikessa mahdollisessa. Epävarma tai ensikertalainen veneestä hyppääjä kannattaa aina laittaa samaan veneeseen kokeneen varman hyppääjän kanssa. Kun epävarma koira näkee toisen mallisuorituksen, se hyppää varmemmin veneestä. Esimerkkioppimista voi ja kannattaa käyttää melkein kaikessa vepeen liittyvässä, kunhan esimerkkikoira on hyvin hallinnassa ja varma suorittaja. Mitään sen pahempaa ei ole kuin että aloittelija ottaa mallia koirasta, joka ei toimi toivotulla tavalla.

Käskyjä voi opettaa myös operantin ehdollistamisen idealla. Kun koira tekee halutun asian, naksutus ja myöhemmin palkka. Toistoja tarvitaan paljon ja oikea-aikainen palkitseminen on ensiarvoisen tärkeää. Mikäli naksutat, kun koira on veneen laidalla, se oppii että laidalla olo on haluamasi asia, ei pois hyppääminen. Kun koira tarjoaa toimintoa, tekemiseen liitetään vihjesana eli käsky.

Palkka

Makupalat ovat erinomaisia kuivatreeneissä, mutta niitä ei kannata käyttää vesipelastustreenien palkkiona. Ne vettyvät, ja makupaloja on vaikeaa antaa juuri oikeaan aikaan. Lopulta huomaatkin aina palkitsevasi koira tehtävän lopettamisesta tai luoksetulosta.. Nöffit ovat niin ahneita, että veneen naru tai hukkuvan patukka putoaan liian aikaisin, kkun nöffi ennakoii makupalan saamista. On huomattavasti vaikeampaa opettaa liian aikaisin pudottaminen pois, kuin välttää se jo alusta alkaen palkitsemalla leikillä. Newfoundlandinkoirat rakastavat vesityöskentelyä, niin jo pelkkä suorituksen tekeminen ja runsaat keuhut ovat enemmän kuin riittävä palkka koiralle. Vaihtoehtoisesti voit myös palkita koiran lelulla ja vetoleikillä tai sen oman patukan lyhyellä vedellä noudolla.

Vetäminen

Vetämiskäyttämistä voi rohkaista jo pennulla. Heiluttele patukkaa tai köyden pätkää pennun edessä, herättäen sen kiinnostuksen. Jos pentu ei tunnu kiinnostuvan lelusta, voit härnätä sitä ja yrittää saada pennun saalisvietin heräämään vetämällä esinettä pois päin pennusta nopeasti. Jos et anna pentusi koskaan voittaa vetoleikissä, ei se pennun mielestä ole pitkän päälle enää kivaa touhua. Anna siis pennun silloin tällöin voittaa, älä kuitenkaan joka kerralla.

Hattuhyllyharjoitus

Jos koirasi ei innostu leluista eikä kanna tai pidä luonnostaan suussa tavaroita, asia täytyy opetella. Vesipelastuksessa melkein kaikki liikkeet vaativat esineen ottamista suuhun. Etsi kotoasi koiralle oma patukka. Laita se hattuhyllylle oven viereen. Aina kun palaat kauppareisuilta kotiin, leiki patukalla yksiksesi ennen kuin tervehdit koira. Pikkuhiljaa nöffisi alkaa ihmetellä, mikä lelu on niin kiinnostava. Voit hieman härnätä koira patukalla, mutta laita se aina takaisin hattuhyllylle, silloin kun koira on vielä innoissaan patukasta. Pikkuhiljaa voit alkaa leikkiä lelulla koirasi kanssa, yksi tai kaksi nykäisyä ja sitten taas patukka hattuhyllylle. Pian nöffisi oppii, että se on se patukka, jolla aina leikitaan ja joka on huippukiva.

Esineen suussa pitämistä, kantamista ja luovuttamista voi opetella myös naksuttimen avulla. Esineestä irrottaminen on yhtä tärkeä käsky oppia kuin itse vetäminen. Leiki pennun kanssa lelulla ja käske irti samalla kun laitat toisen kätesi pennun alaleuan alle. Jos pentu ei irrota, työnnä sormesi samalla koiran hampaiden väliin ja irrota lelu. Lelun on irrottava aina ensimmäisestä käskystä, sillä aikuisen newfoundlandinkoiran kanssa et sitä pysty voimalla irrottamaan. Jatka leikkiä kuitenkin samantien irrottamisen jälkeen, jotta pentu yhdistää irti -käskyn kivaan leikkiin, ei lelun pois ottamiseen. Voit liittää leikin alkamiseen käskysanan ota, jolloin pentu tietää, että lelu on taas sallittu asia.

Lopeta leikki aina siihen kun pentusi on vielä innoissaan, niin pentu liittää köydellä leikkimisen hauskaan puuhaan sinun kanssa. Kun koira osaa leikkiä köyden pätkällä kanssasi, sido köysi johonkin kevyeen vedettävään, kuten pelastus- tai sisärenkaaseen, laudanpätkään tai mehukanisteriin. Vauhti on innostavaa. Juokse ja pidä hauskaa vetolelusi kanssa ja koira tulee perässäsi innoissaan. Kun se lopulta nappaa köyden, sinun innostuksesi auttaa sitä jatkamaan. Jos koira kuitenkin irrottaa köydestä heti kun se muuttuu elottomaksi, houkuttele koira ottamaan se uudestaan. Jos koira ei vedä, tee sinä se ja pidä hauskaa. Kohta koirakin käy kateelliseksi —miksi vain sinulla pitäisi olla hauskaa?!

Vesityöskentely

Nöffin kanssa kannattaa aloittaa veneen ja hukkuvan haku muutaman metrin päästä rannasta tai kahluusvyvydeltä. Pentu väsy nopeasti, joten on tärkeää keskittyä tekniikkaan, ei matkoihin. Alkuharjoittelussa ei aikuisenkaan kanssa kannata ottaa heti ensimmäisellä kerralla pitkää matkaa, vaikka koira saattaisikin luontaisten kykyjensä avulla tehdä täydellisen suorituksen.

Voit harjoitella veneen vetoa lyhyillä matkoilla ja pelkän narun hakemisella veneeltä. On tärkeä opettaa pennulle veneen liikkeelle lähtö nykäys, ettei se aikuisena ala muuttamaan otettaan köydestä. Älä kuitenkaan anna pennun vetää painavaa venettä ennen kuin pentu on riittävän vanha ja ohittanut kasvukautensa. Hukkuvan pelastamista voi myös pennun kanssa harjoitella, kunhan hukkuva auttaa pentua uiden vierellä. Pentu voi myös hukkuvan sijaan harjoitella kelluvan nukun pelastamista. Hukkuva on mahdollista pelastaa vepevaljaita käyttäen tai dummystä. Jos hukkuvalle ei ole mukanaan dummya tai koiralla valjaita, voi hukkuva ottaa pennun takapuolesta kiinni, ei niskasta.

Treenivinkki: Hävinnyt köysi

Kun koira osaa veneen haku -liikkeen, voit opettaa sen etsimään köyttä veneen vierestä vedestä. Tässä käsky etsi on erinomainen. Vaikka koetilanteet yritetään aina saada mahdollisimman standardinmukaisiksi, joskus köysi voi ajelehtia veneen kylkeä vasten, siten että harjoittelemattoman koiran on vaikeaa löytää se.

Tärkeää on alusta asti se, että jos ohjaaja lähettää koiran venettä hakemaan, tulee siellä ehdottomasti olla aina naru vedessä. Jos siellä on **aina** naru, koira kyllä löytää sen, vaikka joutuisikin kiertämään veneen muutamaa otteeseen. Alkuharjoittelussa veneen nokan voi kääntää ulapalle päin, jolloin koiran on uitava veneen ympäri löytääkseen naru. Kun koira osaa kiertää venettä ja etsiä narua (käsky: etsi), voi narun asettaa veneen kylkeä vasten. Jos koira osaa etsiä narun veneeltä, se ei ole koskaan mahdotonta löytää, sillä naru ei voi koskaan mennä täysin veneen alle, vaan on aina ainakin kiinnityskohdasta muutaman sentin veden pinnan yläpuolella, tai vaihtoehtoisesti veneen kylkeä vasten. Kun koira osaa itse etsiä narun aktiivisesti, osaa se aina tuoda veneen rantaan!

Veneesta hyppy

Aluksi nöffi kannattaa viedä pelkälle kumiveneajelulle oman ennen ensimmäistä hyppyharjoitusta. Jos ennen mielellään veneestä hypännyt koira lopettaa hyppäämisen, kannattaa tarkistaa voiko esimerkiksi selässä tai niskassa olla aristavia kohtia, joiden käsittelyyn koira reagoi.

Jotkut nöffit sukeltavat hypättyään, ja aloittelijalle kokemus saattaa olla epämiellyttävä. Koira saattaa sukelluksen seurauksena kieltäytyä jatkossa hyppäämästä. Sukelluksen voi alkuharjoittelussa välttää pukemalla nöffille koirien pelastusliivit, jotka estävät uppoamisen.

Veneestä hypyissä tärkeää on hyppäyttää koira tarpeeksi syvällä, sillä tuntiessaan epämiellyttävän töksäyksen, koira saattaa eparöidä seuraavalla kerralla. Varmaa hyppääjää kannattaa käyttää epävarman hyppääjän tai pennun kanssa. Kun pentu näkee, ettei toinen eparöi lainkaan ja saa paljon kehuja, tahtoo sekin pian kokeilla perässä. Jos paikalla ei ole varmoja hyppääjiä, niin omistajakin voi näyttää esimerkkiä ja pitää huippuhauskaa hypätessään veteen.

Koiraa ei koskaan kannata tuoda veneellä takaisin rantaan jos se ei hyppää, sillä pian se oppii että laidan päällä haukkumisesta saa palkan ja huomiota. Ankkuroi vene koko treenikerraksi kymmenen metrin päähän rannasta ja poistu itse koiran näkyvistä, koira tulee jossain vaiheessa pois veneestä. Jotkut koirat tarvitsevat enemmän kehuja ja kannustusta kuin toiset. Kannattaa kuitenkin yrittää olla kehumatta väärää asiaa: nimittäin laidalla keikkumisesta veneestä hypyn sijaan!

Harjoituskeinoja ei kannata vaihtaa jokaisella kerralla. Nöffi on fiksu, ja oppii pian että se saa enemmän makkaraa jos se pelleilee pitempään laidalla kuin viimeksi..! Jos keino ei toiminut toivotulla tavalla ensimmäisellä treenikerralla, ei se tarkoita sitä ettei se seuraavallakaan kerralla toimisi. Pikkuhiljaa keino voi alkaa toimimaan.

Vaikka tämä kuulostaa hullulta, myös veneestä hyppyä voi kuivaharjoitella. Ennen veteen menoa saat opetettua koiralle *hyppy*-sanon merkityksen. Aloita opetus pyytämällä koiraa hyppäämään alas sohvalta tai ulos autosta. Kun koira tajuaa sanon merkityksen, siirry veneestä hyppyyn.

Osittaminen

Kaikki vesipelastusliikkeet ovat pohjimmiltaan samanlaisia: koira noutaa vedestä jotakin tai vie veneeseen esineen tai köyden. Jokaisella harjoituskerralla ei kannata tehdä kaikkia liikkeitä, ja koira on turha tylsistyttää sellaisilla liikkeillä, jotka se jo osaa. Vaikka kokonaiset liikkeet ovatkin näyttäviä ja helposti opetettavissa kokonaisina liikesarjoina, on koiralle huomattavasti helpompaa oppia liikkeet osina, ja ongelmakohtia on helpompi korjata.

Jos koiralle on ongelmallista vetää vene rantaan asti, miksi harjoitella yhden osan vuoksi koko liikettä, kun voit pilkkoa liikkeen osiin. Huomio kiinnitetään rantautumisvaiheeseen. Ohjaaja voi esimerkiksi kannustaa koira vetämään venettä vielä muutaman askeleen ennen palkkaa. Ohjaaja voi sitoa köyden kelluvan ja vesitiiviiseen maitokannuun tai mihin tahansa vastaavaan esineeseen, jota on helpompi käsitellä kuin venettä.

Jos kävisit koko liikkeen läpi: eli koira odottaa lupaa tehtävän suorittamiseen, ui veneelle, ottaa köyden suuhunsa, eikä pudota sitä pois vaan ui se suussa suoraan rantaan, koira joutuisi toistamaan myös niitä osa-alueita, jotka se jo osaa. Harjoittelu veisi enemmän aikaa, ja koira kyllästyisi. Nyt energia suuntautuu juuri siihen, mihin halutaankin. Hullu paljon työtä tekee, viisas pääsee vähemmällä!

Keksi ja sovelle uusia liikkeitä, ja elävöitä harjoituksia uusilla liikkeillä. Anna koiran myös välillä nauttia pelkästä uimisesta, kaikkiin rantareissuihin ei tarvitse liittyä tavoitteita. Älä koskaan vaadi liikaa liian pian, pidä harjoitukset lyhyinä, päätä harjoittelu aina onnistuneeseen suoritukseen, ja pidä harjoiteltavalla liikkeellä selkeä alku ja loppu.

Mitä tahansa liikettä harjoitteletkin, jaa se mahdollisimman pieniin osiin. Koira on paremmin hallittavissa ja ohjattavissa, kun se tottelee käskyjä läpi liikkeen, eikä yritä muistaa koko liikesarjaa. Muista neuvoa koira kuuluvalla äänellä! Ääni ei kulje veden päällä, tuulisella säällä pitkälle, eli käytä ääntä.

Esimerkkejä liikkeiden pilkkomisesta on lukuisia. Loppujenlopuksi kaikki liikkeet voidaan jakaa muutamaankin käskyyn:

- Etsi: koira tietää esineen olevan noin metrin säteellä. Koira alkaa aktiivisesti etsiä esinettä lähistöltä
- Ota: koira ottaa kirsun edessä olevan esineen suuhun, oli se sitten mela, köysi, patukka tai pelastusliivit
- Irti: koira irrottaa esineestä.
- Ei: koira tietää ettei toiminta ole oikein ja tarjoaa vaihtoehtoja toiminnalleen. Esimerkiksi koira ohjattaessa haussa, käskyllä *ei* koira alkaa etsimään uutta uintisuuntaa kunnes kuulee käskyn *suoraan* tai *hae*.
- Suoraan: koira jatkaa samaan uintisuuntaan.
- Tänne: koira tulee ohjaajan luokse.
- Hae: koira hakee toivotun esineen ja tuo ohjaajalle.
- Hyppää: koira hyppää veneestä tai laiturilta.
- Vie: koira vie esineen ohjaajalta pois päin.
- Hyvä: koira tietää tekevänsä suoritusta oikein, mitään ei siis tarvitse muuttaa. Käytetään erityisesti pitkillä suoritusmatkoilla ja tietenkin koira kehuessa.
- Hae ja ota -käskyillä on vielä erikseen liitteet. Esimerkiksi hae vene, hae patukka, hae nukke, hae hukkuva, hae naru.. Koira tietää, että tarkoituksena on hakea juuri tietty asia.

Keep going –signaali (KGS) on merkki, jolla eläintä kehoitetaan jatkamaan sitä, mitä se tekee parhaillaan. Hyvä poika ja Taitava tyttö –kehut ovat tavallisin tapa käyttää signaalia. Signaaliin ja sen hyödyntämiseen voi perehtyä lukemalla Ken Ramirezin artikkelin Keep going –signaali Canis 3/2009-lehdestä.

Käskyjä tulee käyttää useita samassa liikkeessä, jotta koira tietää tasan mitä siltä toivotaan. Esimerkiksi veneen haussa: hae vene, suoraan, etsi, ota naru, tänne -käskyt ovat tarpeellisia. Anna mieluummin liikaa kuin liian vähän käskyjä. Kun koira osaa liikkeen, ohjeiden määrää voi hiljalleen vähentää. Alokasluokassa on tosin käytössä kuusi käskyä, mutta voittajaluokassa voi antaa yhden käskyn ilman miinuspisteitä. Tosin vienneissä saa antaa myös irti-käskyn. Jos ei tähtää kokeisiin, koira voi tukea käskyillä koko ajan.

Ohjattu nouto:

Esineiden tunnistaminen on erittäin hyödyllinen taito ja tuo haastetta treeneihin. Aloita ensin yhden esineen noudolla. Kun koira ottaa esineen varmasti suuhunsa, heitä veteen kaksi erilaista esinettä: koiran oma patukka lähelle, toinen erilainen kauemmas. Ohjaa koira sen omalle esineelle (hae patukka, ei, suoraan, etsi ja ota -käskyt). Kun koira tuo varmasti, vaihda esineiden paikkaa. Heita koiran oma patukka kauemmas, siten että se joutuu uimaan vieraan esineen ohitse. Jos koira ottaa väärän esineen, kiellä ja káske irrottamaan ja ohjaa halutun patukan luokse. Jos koira tuo väärän esineen, joudut helpoittamaan liikettä siten että esineet on aseteltu niin ettei koira voi vahingossakaan tuoda väärää. Kun koira osaa varmasti tuoda sen oman patukkansa vedestä vaikka sen vieressä olisikin toinen patukka, heitä veteen vielä kolmas esine ja katso miten koira reagoi siihen. Jos koira edelleen hakee omaa esinettään luotettavasti, voit siirtyä seuraavaan vaiheeseen. Etsi kaksi samanlaista esinettä. Harjoittele kuin aikaisemminkin, mutta tällä kertaa vaihtele haettavaa esinettä, ettei koirasi aina hae samaa. Kun koirasi osaa hakea aina halutun patukan, voit lisätä esineiden määrää, tai vaihdella esineitä: koirasi hakee mieluummin suuhun sopivan patukan kuin pelastusliivit, mutta miten se tottelee sinua jos ohjaatkin sen hakemaan pelastusliivit patukan sijaan. Entä jos ohjaat sen uimaan koiran oman lempipatukan ohitse?

Näyttävä harjoitus on myös pyytää kaveriasi heittämään kolme samalaista esinettä veteen ja pyytää sinua káskemään koiraasi hakemaan se punainen. Osaako koirasi?

Koiralle voi myös opettaa oikea ja vasen -käskyt. Koska koira ei pysty näkemään rannalla tekemiäsi käsimerkkejä, voit káántää päätäsi samaan aikaan kun annata koiralle káskysanan, Koiran on helpompi hahmottaa äänen suunnan vaihtelun vuoksi kumpi suunta onkaan kyseessä.

Suurin osa kaikista mahdollisista vesipelastusliikesuorituksista voi jakaa seuraaviin osioihin, joita on helppo ja mielenkiintoista treenailla erikseen ja myöhemmin yhdistää vaikeiksikin liikesuorituksiksi.

- hyppääminen liikkuvasta veneestä
- veneelle tuonti
- esineen jättö veneelle
- hyppääminen samasta veneestä kuin missä omistaja on
- omistajan jättö veneeseen/ omistajan luota poistuminen
- esineen etsiminen (*etsi*)
- esineen ottaminen suuhun [ja veto] (*ota/pidä/irti*) (naru, mela, käsi, pelastusliivit..)
- kääntyminen takaisin ja esineiden ottaminen uudestaan suuhun päästettyään irti
- mielenkiintoisten esineiden ohi uiminen (ohjattu nouto tai lähetys ohi kun vedessä on monta esinettä/venettä/hukkuvaa/poijua)
- hukkuvan pelastaminen (valjaat/patukka)
- rannalta lähtö (omistajasta pois päin uinti)
- veneen seuraaminen rannansuuntaisesti (kuntouinti)
- vienti kahden hukkuvan välillä.

Esineen vienti

Kokeiden vaikein liike on useimmille koirille esineen vienti. Nöffistä tuntuu ristiriitaiselta viedä veteen mitään. Niinpä vientiliikettä kannattaa harjoitella maissa ennen vesielementin tuomista mukaan vaikeuttamaan ohjaamista. Esineen viennin harjoitteluun tarvitaan kaksi ihmistä, joskin yksin treenaamalla voi opettaa koira viemään esineitä vaikka ämpäriin, tai ylipäättään pois päin ohjaajasta.

Kun harjoittelet esineen vientiä, silmäile sääntökirjaa ja katso, miten liike tehdään eri luokissa. Pidä aina tähtäimenäsi voittajaluokan suoritusta. Vienti-liike loppuu alokasluokassa siihen, kun veneessä oleva ohjaaja saa esineen käteensä, mutta avoimessa luokassa ja voittajaluokassa koiran on palattava takaisin rantaan. Kun harjoittelet vientiliikettä, vaadi koira alusta alkaen palaamaan rantaan, äläkä anna sen jäädä pyörimään veneen viereen. Avoimessa luokassa ja voittajaluokassa koiran on vietävä esine vieralle ihmiselle, mikä voi olla aikamoinen kynnys koiralle, joka on opinut viemään vain ja ainoastaan sinulle. Kun muistat lopullisen tavoitteen, harjoittelet jo alokasluokan liikettä niin, että veneessä esinettä on vastaanottamassa välillä vieras ihminen. Lisäksi kannattaa totuttaa koira viemään niin dummya, pelastusliivejä, poijua kuin köyttä.

Ennen harjoittelun aloittamista

Ensin mieti käskysana ja käytä aina samaa sanaa. Muista sopia avustajan kanssa etukäteen kumpi käskyttää koira. Jos olet itse rannalla lähettämässä koira, voi olla järkevämpää että apuohjaaja kutsuu koira. Tosin avoimessa ja voittajassa veneessä oleva yleinen avustaja ei saa kutsua koira, joten jossain vaiheessa koiran on opittava siihen, että se saa vain lähetyskäskyt rannalta. Kannattaa miettiä etukäteen, haluatko että esine jää veneeseen vai antaako apuohjaaja esineen takaisin koiralle. Myös sopiva palkkio kannattaa harkita tarkkaan. Jos apuohjaaja antaa koiralle makupalan, koira voi ennakoida asian, ja pudottaa esineen liian aikaisin. Apuohjaaja voi palkita koiran leikkimällä sen kanssa, useimpia nöffejä motivoi se, että viennistä seuraa jotain mukavaa. Leikkimisen kanssa täytyy olla tarkkana ja välttää revittämistä: ethän halua irrotusongelmia. Kun vienti sujuu, ohjaaja palkitsee koiran rannalla: koira vie esineen apuohjaajalle, jättää sen sinne ja palaa omistajan luokse leikkimaan toisella lelulla.

Harjoittelu

Koiran on osattava ottaa esine suuhun käskystä. Koira on ohjaajan vierellä esine suussa ja avustaja muutaman metrin matkan päässä koiran pitkä hihna kädessään. Koiralle annetaan käsky ja avustaja alkaa kutsua sitä. Aluksi ohjaaja juoksee koiran vierellä varmistaen, että se todella kantaa esinettä. Välimatka on ensin lyhyt, sitä kasvatetaan vasta, kun koira suorittaa liikkeen varmasti. Kannattaa opettaa koira irrottamaan vasta käskyn kuultuaan, tällä varmistetaan se saapuminen tarpeeksi lähelle avustajaa esine suussa. Jos koira pudottaa esineen kesken matkaa, kannattaa yrittää saada se tarttumaan uudestaan esineeseen käskyllä tai millä tavalla tahansa. Seuraavalla kerralla on oltava entistä tarkempi ja lyhennettävä matkaa. Ethän halua, että siitä tulee koiralle tapa.

Kun koira juoksee avustajan luo ongelmitta, lisäämään etäisyyttä. Pitkä hihna tai naru on tässä avuksi varmistamassa, että koira juoksee oikeaan paikkaan. Jos koira lähtee laiskahkosti, ohjaaja voi aluksi juosta osan matkasta sen mukana, tai avustaja voi lahtea koira kutsuen koira pakoon. Mikan ei ole hauskempaa kuin juoksuleikit! Muista ettei avustaja kumarru koira kohti esinettä ottaessa tai odottaessa koira, sillä epävarma koira tuntee sen uhkaksi eikä takuulla tule yhtä helposti lähelle esineen kanssa. Useimmat nöffit kyllä juoksevat reippaasti leikin luo, joten sen ei pitäisi olla viennin suurin ongelma!

Koiran edistyessä lisäämään häiriöitä ja vaihdetaan avustajaa, koska koiran on mentävä vieraan luokse. Jälleen pitkästä narusta on hyötyä... harhapolut saadaan eliminoitua välittömästi. Kun koira tietää, mitä siltä odotetaan ja toimii moitteettomasti maalla, ilman pitkää naruasi ja apuasi, siirrytään harjoittelemaan veteen. Ja jälleen kerran aloitetaan kaikki alusta: välimatkaa kasvatetaan asteittain, häiriöitä lisäämään, vaihdetaan avustajaa. Amerikassa käytetään myös vesi-harjoittelussa pitkää naru, joka onkin hyvä keino varmistaa koiran päätyminen oikeaan paikkaan. Jos pitkä naru tuntuu ongelmalliselta, voi ohjaaja uida koiran rinnalla varmistaakseen, että esine päättyy varmasti sinne minne toivotaankin.

Koiralle on helpompaa viedä esine suoraan vedestä veneelle kuin kävellä ensin kolme metriä rantavettä esine suussa ennen kuin pääsee uintisyvyyteen. Aloita lyhyille matkoilla ja koiran uintisyvyydestä. Veneessä olevan avustajan ei ainakaan alkuharjoituksissa kannata kumartua koira kohti ja nappaista esinettä koiralta liian kaukaa: nöffi oppii pian välttelemään venettä jos sieltä ei koskaan tule mitään hauskaa. Hyvä harjoitus on heittää esinettä veneeltä rantaan pain ja pyytää koira takaisin veneelle. Kun koira tarjoaa patukkaa, ota se käskyllä pois ja heitä se uudestaan muutama otteeseen lähimaastoon koiran haettavaksi. Kun koira tuo esinettä hyvin vedessä veneelle asti, on jo puolet työstä tehty. Seuraavaksi mene itse rannalle, heitä esine puoleen matkaan ja lähetä koira viemään esine veneelle ja palaamaan rantaan ilman esinettä. Voit heittää koiralle toisen patukan rantaveteen jos näyttää siltä, ettei koira millään tule takaisin. Älä missään tapauksessa luovuta ja anna esinettä takaisin veneestä, muuten olet pian tullut opettaneeksi koirallesi, että patukka tulee aina takaisin vaikka sitä joutuisikin hetken odottamaan.

Nyt koirasi osaa jo kantaa esinettä suussa maalla, viedä esineitä maalla, uida esine suussa vedessä, luovuttaa esineen apuohjaajalle ja uida takaisin rantaan ilman esinettä. Viimeinen harjoiteltava asia on lähtö, eli rantavedessä kahluu esine suussa. Mutta sehän on melkein sama asia kuin esineiden kanto maalla, jonka koirasi osaa jo.

Voit harjoitella viimeisen osa-alueen joko pitkän kaavan kautta tai vain yksinkertaisesti antamalla esineen koiran suuhun aina joka kerralla muutaman askeleen taaksepäin, jolloin loppujenlopuksi koirasi ottaa esineen suuhun jo seistessään vesirajalla. Pitkän kaavan harjoittelu kestää ajallisesti kauemmin, mutta tuottaa yhtä hyviä tuloksia. Etsi pitkä matala rantaviiva, jossa on helppo kahlaila. Mene seisomaan veteen koirasi kanssa ja opeta sille alusta asti ota–pidä–irti -käskyt. Vesielementti on suuri häiriötekijä nöffillesi, joten käytä aikaa käskyjen harjoitteluun. Kun koirasi osaa ota–pidä–irti -käskyt, harjoittele esineen kantamista rantaviivalla kävellen rannan suuntaisesti maalla, sitten matalassa vedessä rannansuuntaisesti, sitten hieman syvemmillä. Pikkuhiljaa voit alkaa tehdä käännöksiä rantavedessä kahluusyvyydellä ja siirtymään vedessä eri syvyyksiin seuraamisen ja esineen kantamisen yhteydessä. Kun koirasi osaa kävellä rantavedessä esine suussa, voit lähettää sen ensin kävellen koirasi vierellä viemään esinettä maalta veteen uintisyvyydelle. Pikkuhiljaa voit jäädä itse rannalla seisomaan ja lähettää koiran viemään vaikka jäätkin itse rannalle. Muistathan, että kokeessa ohjaaja ei saa astua veteen. Nyt koirasi osaa kaikki viennin osiot!

Lähteet

Adler, Judi : *Water Work, Water Play. A Training Guide for Newfoundland Water Rescue Work.*

Durand Jean Marc. *Le chien Terre-Neuve en sauvetage nautique.* 619--622. recueil de Medecine Veterinaire Special Chien de Sport. Juillet-Auot. 1991.

Egtvedt, Morten & Koste, Cecielie 2006: *Naksutinkoulutusta koirallesi.*

Mattila, Eeva-Maria: *Uuno-enon uimakoulu.*

Paavilainen, Sari 2009: *Roturyhmien välisiä erityispiirteitä – koiran käyttäytymisen biologista taustaa.* Canis. Koiraharrastajan tietolehti 4/2009. s. 36–39. Artikkelin perustuu Helena Telkänrannan luentoon

14 ULKOMAISET VESIPELASTUSKOKEET

Englannissa järjestettiin vuonna 1880 ensimmäiset vesipelastuskokeet, joissa arvosteltiin koiran luontaista halua ja viettiä toimia ja pelastaa vedessä. Silloisia vaatimuksia olivat muun muassa:

- hyppy määrätystä korkeudesta
- nopeusuinti
- veneen hinaaminen
- köyden/esineen vienti
- sukeltaminen ja esineen nouto pinnan alta.

Nykyään lajia harrastetaan kilpailumielessä kaikkialla maailmassa. Eri maiden koesäännöissä ei ole suuria eroja: joissain on vedenalainen nouto, joissain pitkän matkan uintia. Suomen säännöt poikkeavat muista eniten tiukan pisteytyksen, rajoitetun käskymäärän ja viennin osalta. Esimerkiksi Belgiassa vienti on vasta edistyneimmässä luokassa ja käskyjäkin saa antaa suorituksen alussa kymmenen sekuntia ilman virhepisteitä. Muissa maissa muun rotuiset koirat kuin newfoundlandinkoirat ja landseerit eivät saa osallistua kokeisiin. Tosin Ranskassa kokeisiin saavat osallistua myös noutajat, leonbergit ja puolanvuoristopaimenkoiraa. Suomen sääntöjen mukaan juoksuinen narttu ei saa osallistua vesipelastuskokeisiin. Muualla Euroopassa juoksuinen narttu suorittaa tehtävät viimeisenä.

Tanska, Ruotsi ja Norja

Tanskan, Ruotsin ja Norjan säännöt ovat samankaltaisia, joten tässä käsitellään ainoastaan Tanska. Tanskassa vesipelastustoiminta on uutta. Varsinainen vesipelastusharrastus alkoi vasta vuonna 2003, ja Kennelliiton hyväksymät vesipelastussäännöt virallistettiin vuonna 2005. Tanskan vesipelastuskokeet ovat saaneet paljon vaikutteita Ruotsista. Koirille jaetaan virallisia titteleitä, kun ne ovat suorittaneet hyväksytysti jokaisen tason: SOR (soveltuvuuskoe), VPS (Start luokka), VPA (avoin luokka), VpE (Eliitti luokka), DKVpCh (Tanskan Vesipelastusvalio).

Säännöt ovat hyvin tiukat ja muistuttavat rakenteeltaan ja pisteytykseltään tottelevaisuuskokeiden sääntöjä. Kaikki liikkeet loppuvat aina perusasentoon, hakuesineet ovat tarkoin mitoitettut, vain liikkeiden välissä saa kehua ja innostaa koiraa. Muuten käskymäärä on rajattu. Suorituksilla on kertoimet ja muun muassa laiturin korkeus vedenpinnasta on erikseen määritetty 40 senttiin. Käskysanat ilmoitetaan ylituomarille ennen suorituksen alkua, jos ne poikkeavat koesääntöjen peruskäskyistä (taulukossa suluissa). Käsimerkkejä saa käyttää käskysanojen sijaan, kunhan ne ovat kestoiltaan yhtä pitkiä kuin mitä käskyt olisivat.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6	Liike 7	Liike 8
SOR_ (10.kk- ≥	Uinti 50 m	Esineen haku 10 m	Omistajan pelastaminen 15 m (Rantaan)					
Start (10kk-)	Esineen haku 10 m (Hae + Irti) [x3]	Esineen etsintä 15 m (Etsi - Hae, Irti) [x4]	Hukkuvan pelastaminen 15m (Mene) [x4]	Veneen haku 15m (Mene, Hae, Rantaan) [x5]	Omistajan kanssa uinti 10 m (Paikka, Rantaan) [x3]	Yleisvaikutelma [x1]		
Avoin (12kk-)	Ryhmä paikallamakuu 2 min (Maahan tai kasimerkki, Odota, Paikka) [x2]	Esineen haku 10 m (Hae) [x2]	Narun vieni veneelle ja veneen veto rantaan 20 m (Ota, Mene, Rantaan)[x5]	Vedenalainen nouto (Ota, Irti) [x3]	Pelastusrenkaan vieni hukkuvalle 20 m (Ota, Vie) [x4]	Omistajan kanssa uinti 10 m + m (Paikka, Rantaan) [x3]	Yleisvaikutelma [x1]	
Eliitti (18kk-)	Ryhmä paikallamakuu 5 min (Maahan tai kasimerkki, Odota, Paikka) [x2]	Laiturilta hyppy ja patukan haku 10 m (Hae, Irti) [x2]	Veneestä hyppy ja veneen veto 25 m (Hyppää, Ota, Rantaan) [x4]	Ohjattu kahden esineen haku 15m (Hae, Oikea/Vasen tai kasimerkki) [x3]	Vedenalainen nouto (Hae) [x3]	Ohjattu pelastusrenkaan vieni ja kahden hukkuvan haku rantaan 15 m (Hae, Mene, Mene, Oikea/Vasen tai kasimerkki) [x4]	Kuolleen hukkuvan pelastaminen omistajan kanssa 10 m (Paikka, Odota, Rantaan) [x5]	Yleisvaikutelma [x1]

Englanti

Englannin nöffikansa on aktiivista porukkaa, oli kyseessä sitten näyttely, veto-, toko- tai vepeko-keet. Jokaiselle kuukaudelle on aina varattu useampi tapahtuma. Tapahtumat ovat yleensä viikonlopun kestäviä mukavia harrastajien yhteisiä karavaanarikokoontumisia. Paikalle saapuu yleensä 50–80 nöffiä, sillä koiramäärärajoituksia ei ole. Joskus ilmoittautumiset otetaan vastaan vasta paikanpäällä. Kokeiden hintaluokka on kymmenen punnan tienoilla. Kaikki tapahtumat ovat NF-yhdistyksen järjestämiä.

Koiraa saa käskyttää ja kehua suorituksen aikana rajattomasti, koiralla saa olla pelastusliivit suorittaessaan tehtäviä ja se saa muuttaa otettaan esineestä ilman virhepisteitä. Kokeiden pisteytys toimii hylky/läpäisy-periaatteella tarkkojen pistemäärärajoitusten sijaan. Ohjaaja saa myös kahlata vedessä vyötärösyvyteen asti. Koiraan ei kuitenkaan saa koskea suorituksen aikana.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5
Luokka A	Veneelle uinti 15 m	Hukkuvalle tai omistajalle uinti 15 m	Esineen haku 6 m		
Luokka B	Veneen haku 20 m	Hukkuvan tai omistajan pelastaminen 20 m	Esineen haku 6 m	Vedenalainen nouto 20 cm	Hallittu uinti koiran kanssa
Luokka C	Veneestä hyppy ja veneen veto rantaan 25-30 m	Hukkuvan pelastaminen 25 m	Esineen haku 15 m	Hallittu uinti koiran kanssa	
Luokka D	Narun vieni veneelle ja veneen veto rantaan	Hukkuvan pelastaminen veneelle	Ohjattu esineen haku (yksi kahdesta esineestä)	Hukkuvan pelastaminen veneen takaa	
Luokka E	Pelastusrenkaan tai -liivien vieni hukkuvalle	Veneen veto rantaan (naru piilossa)	Ohjattu hukkuvan pelastaminen (yksi kahdesta)	Veneestä hyppy ja narun vieni toiselle veneelle	

Belgia

Belgialaiset vesipelastuskokeet pohjautuvat tottelevaisuuteen ja koirien luontaisiin vietteihin. Sääntöjen mukaan kokeiden tarkoituksena on muokata ihmisen ja koiran työskentelyä tiiviiksi ja toimivaksi. Koiran ei tule olla työväline jolla pelastaa, vaan apu ihmiselle. Tästä johtuen tuomareilla on oikeus muokata koesääntöjä koepäivänä, jos katsoo sen olevan tarpeen. Tuomari voi esimerkiksi antaa lisäaikaa tehtäville jos virtaukset ovat kovat, tai sallia maalilinjan ylitykset tai jopa ylimääräiset käskyt. Kokeisiin saavat osallistua ainoastaan Kennelliiton rekisteröidyt newfoundlandinkoirat ja landseerit.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5
Luokka A (12 kk ->)	Seuraaminen hihnassa 20 m [10 p]	Veneestä hyppy 50 m [15 p]	Esineen haku veneeltä 50 m [25 p]	Veneen haku 25 m [25 p]	Nuken haku 25 m [25 p]
Luokka B (15 kk->)	Seuraaminen hihnassa 20 m [10 p]	Veneen veto 50 m [20 p]	Veneestä hyppy ja nuken haku veneelle [20 p]	Hukkuvan pelastaminen 25 m [20 p]	Ajelehtivan veneen haku 25 m [25 p]
Luokka C (18 kk->)	Vapaana seuraaminen 20 m [10 p]	Pitkän köyden vieni veneelle 25 m [20 p]	Veneestä hyppy, pelastusvyön vieni hukkuvalle ja veto veneelle [25 p]	Veneestä hyppy ja toisen ajelehtivan veneen veto veneelle [25 p]	Kahden hukkuvan pelastaminen 25 m [25 p]

Hollanti

Hollannin vesipelastusharjoitukset ovat lähes identtisiä Belgian NF-yhdistyksen järjestämien treenien kanssa. Treeneissä käy vain newfoundlandinkoira, joita on kerralla paikalla 40–50. Hollannissa on kuusi maantieteellisesti jakautunutta vesipelastusseuraa. Ainoastaan Hollannin NF-yhdistyksen jäsenten omistamat nöffit saavat käydä harjoituksissa. Ohjaajan on oltava vähintään 18 vuotta, ja ikäraja on ehdoton, sillä muuten vakuutus ei ole voimassa.

	Liike 1: Patukan haku veneeltä	Liike 2: Nuken pelastaminen	Liike 3: Veneestä hyppy	Liike 4: Veneen haku	Liike 5: Hukkuvan pelastaminen	Liike 6: Ajelehtivan veneen haku	Liike 7: Veneestä hyppy ja veneen veto rantaan
Luokka A	30 m	30 m	30 m	-	-	-	-
Luokka B	-	50 m	30 m	50 m	-	-	-
Luokka C	-	50 m	30 m	50 m	30 m	-	-
Luokka D	-	50 m	30 m	50 m	-	30 m	-
Luokka E	-	50 m	30 m	50 m	-	-	30 m

Ryhmäkilpailujen säännöt

	Liike 1: Patukan haku veneeltä	Liike 2: Nuken pelastaminen	Liike 3: Veneestä hyppy	Liike 4: Veneen haku
Ryhmä A (Luokka A:n nuorille koirille, 8-20 kk)	30 m	30 m	30 m	-
Ryhmä B (Luokka B:stä eteenpäin, Neptunes cup)	-	50 m	-	50 m
Ryhmä C (seniorikoirille: yli 8 v)	-	30 m	-	30 m

Neptunes Cup (Mestaruuskoepalkinto) jaetaan veneen haun 50 m nopeimmalle koiralle.

Beste waterwerkhond van het jaar (Vuoden paras vesipelastuskoira) titteli jaetaan vuosittaisissa mestaruuskisoissa.

Luxembourg

Luxembourgin säännöissä ei ole aikarajoja ja koirilla on oltava valjaat koko suorituksen ajan. Pitkänmatkanuinnin jälkeen tarkkaillaan koiran kestävyyttä ja jaksamista: jos koira näyttää väsyn- eeltä se ei saa jatkaa koetta. Käskyjä saa käyttää rajattomasti ja koiraan saa koskea ja jopa auttaa veteen jos se ei hyppää veneestä. Koira ei menetä pisteitä jos se päästää esineestä irti tassujen koskiessa maahan. Vienneissä esineet saa heittää pienen matkan päähän veteen josta koira ottaa sen. Toisesta asteesta eteenpäin moottoriveneen ääni voi häiritä tottelevaisuussuorituksia.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6	Liike 7
Aloittelija (9 kk->)	Tottelevai- suus maalla	Veneestä hyppy 25 m	Esineen haku 25 m				
Aste 1 (12 kk->)	Pitkän matkan uinti 200m	Tottelevai- suus maalla	Esineen haku 25 m	Surffilau- dan haku 30 m			
Aste 2 (15 kk->)	Pitkän matkan uinti 600 m	Tottelevai- suus maalla	Nuken haku 30 m	Hukkuvan pelastami- nen 30 m			
Aste 3 (18 kk->)	Pitkän matkan uinti 400 m [40 p]	Tottelevai- suus maalla [50 p]	Ajelehti- van veneen haku 40 m [50 p]	Airon vienti veneelle 30 m [40 p]	Veneestä hyppy ja hukkuvan pelastami- nen [80 p]	Kahden hukkuvan pelastami- nen 50 m [40 p]	
Aste 4 (24 kk->)	Pitkän matkan uinti 1000 m	Arvotaan kaksi liikettä: -paikkallamakuu ohjaajan hakiessa veneeltä esineen -maahanmeno kaukokäskynä, ohjaaja hakee veneestä esineen - paikallamakuu ohjaajan poistuessa nakyvistä lmin - vapaana seuraaminen -kaukokäskyt: istu, maahan, seiso	Arvotaan kaksi liikettä: -veneestä hyppy ja hukkuvan pelastaminen veneelle 40 m - surffilaudan haku (purje mukana) 30 m - hukkuvan pelastaminen kädestä kellunta-alustalta 30 m - kahden hukkuvan pelastaminen 30 m	Arvotaan kaksi liikettä: -veneestä hyppy ja hukkuvan pelastaminen veneelle 40 m - surffilaudan haku (purje mukana) 30 m - hukkuvan pelastaminen kädestä kellunta-alustalta 30 m - kahden hukkuvan pelastaminen 30 m	Arvotaan kaksi liikettä: - Pelastusrenkaan vienti hukkuvalle ja hukkuvan veto rantaan 40 m - Pitkän köyden vienti veneeseen 30 m - köyden vienti veneeltä veneelle rannan suuntaisesti 20 m - veneestä hyppy, pelastusrenkaan vienti hukkuvalle ja hukkuvan veto veneelle 20 m		

Saksa

Saksan vesipelastuskoesäännöt virallistettiin vasta vuonna 2006. Nykyiset säännöt pohjautuvat lähes sana sanaltaan perusohjeiden osalta Belgian sääntöihin. Saksassa on kuitenkin Belgiasta poiketen virallinen ryhmäkoe, ja itse koeliikkeet ovat erilaiset. Ainoastaan newfoundlandinkoirat ja landseerit saavat osallistua vesipelastuskokeisiin.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5
Luokka A (12 kk->)	Tottelevaisuus maalla	Esineen kanto 15 m	Surffilaudan haku 25 m	Esineen haku veneeltä 25 m	Heitetyn esineen haku 20 m
Luokka B (15 kk ->)	Tottelevaisuus hihnassa ja vapaana	Esineen kanto ja vapaana seuraaminen 15 m	Nuken pelastaminen 25 m	Veneen haku 25 m	Nuken pelastaminen veneestä lahtien
Luokka C (18 kk->)	Pelastusvyön vienti hukkuvalle ja veto rantaan 25 m	Airon haku, lähtö veneeltä	Ajelehtivan veneen haku 25 m	Hukkuvan pelastaminen 25 m	Hukkuvan pelastaminen, lähtö veneestä
Luokka D (24 kk->)	Veneestä hyppy, pelastusvyön vienti hukkuvalle ja veto veneelle	Ajelehtivan veneen haku	Arvotaan kolme tehtävää: - Ajelehtivan veneen haku, lähtö veneeltä 25 m - Kahden hukkuvan pelastaminen 25 m - Ohjattu esineen nouto 25 m - Esineen vienti veneeltä veneelle 25 m - Veneen haku 50 m - Airon haku rannalta veneeseen 25 m		

Ranska

Ranska on iso maa, jonka vuoksi harjoittelevia ryhmiä on paljon. Jokaisessa Ranskan maanosassa on ainakin yksi vesipelastusta harrastava seura. Keskimäärin seuroilla on noin 50 jäsentä, jonka takia treeneihin saapuu ainakin 20 nöffiä kerrallaan. Aikaa riittää juttelun ohella koirakohtaiseen treenaukseen. Koska seuroja on useampi kymmenen, on koulutustapoja paljon. Osa seuroista harjoittelee tosissaan ja tarkasti, osa vapaamielisemmin.

Ranskan vesipelastuskokeita on kahdenlaisia: merikokeet ja tavalliset kokeet, jotka voidaan suorittaa missä tahansa. Merikokeen saa suorittaa vasta kun tavalliset kokeet on suoritettu. Merikokeen suoritettuaan koira on Virallinen vesipelastaja ja saa toimia rannikkopelastajana, jos ohjaaja on suorittanut vaadittavat kurssit. Koiralle ei jaeta virallista titteliä, vaan edistyneisyyttä mitataan kokeiden ja tasojen läpäisyjen perusteella.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5
Ensimmäinen aste (12 kk->)	Tottelevaisuus maalla: seuraaminen 20m, täyskäännös ja palaaminen alkupisteeseen	Uinti 200 m, koira hyppää veneestä ja seuraa venettä 200 m.	Patukan haku, heitto rannalta, 15 m.	Patukan haku, heitto veneestä 15 m.	Kokonaisvaikutelma
Toinen aste (15 kk->)	Tottelevaisuus maalla: seuraaminen 20m, pysähtyminen, istu, seiso, täyskäännös, seuruu 20m, pysähtyminen ja maahanmeno	Uinti 500m (ryhmässä).	Nuken haku 30 m	Hukkuvan pelastaminen 30 m.	Kokonaisvaikutelma
Kolmas aste (18 kk->)	Tottelevaisuus maalla: seuraaminen 20 m, käännökset oikeaan vasempaan ja täyskäännös, istuminen ja odottaminen, luoksetulo perusasentoon	Veneestä hyppy ja kuolleen hukkuvan haku veneelle.	Kahden hukkuvan pelastaminen 50 m.	Veneestä hyppy ja toisen veneen haku	Esineen vieni veneeseen 30 m.
Neljäs aste = brevet de sauvetage en mer (24 kk->) suoritetaan ainoastaan meressä	Uinti (yhteis) 45 min. Koirat hyppäävät veneestä ja seuraavat venettä 45 min, koirat joko nostetaan takaisin veneeseen tai uivat rantaan.	Kuolleen hukkuvan haku takaisin veneelle 40m, lähtö veneestä. JA JOKO Kahden hukkuvan pelastaminen 30m, ensin elävä sitten kuollut kädestä, lähtö rannalta TAI Purjeveneen ja purjehtijan haku 30 m, lähtö rannalta TAI Kanootin haku ja narun etsiminen veneen takaa 30 m, lähtö rannalta TAI Hukkuvan haku uimamaton päältä 30 m lähtö rannalta.	Pitkän narun vieni veneelle 30 m, lähtö rannalta, koira takaisin veneeseen JA JOKO Narun vieni veneeltä toiselle 15m TAI Pojjun vieni hukkuvalle 40 m, lähtö rannalta TAI Pojjun vieni hukkuvalle 40 m paluu veneellä, lähtö veneeltä		

Italia

Italia on kuuluisa vesipelastuksestaan, sillä siellä on käytössä helikoptereita ja niistä hyppäminen on jokaisen tosiharrastajan haave. Ensimmäiset viralliset vesipelastuskokeet järjestettiin Italiassa 1984. Kuitenkin vasta 1991 järjestettiin ensimmäisen kerran vesipelastuskokeita, joiden läpäisy antoi newfoundlandinkoirille oikeuden toimia virallisina hengenpelastajina. Italian rannikkoalue on pitkä ja siellä tarvitaan myös koirien apua merivartioston hengenpelastustehtävissä.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6	Liike 7	Liike 8
Ensimmäinen aste (12 kk->)	Tottelevaisuus Seuraaminen hihnassa ja vapaana, istuminen, odottaminen ja luoksetulo [50 p]	Uinti 3 min [10 p]	Esineen haku 15m (ohjaaja heittää) [20 p]	Esineen haku 15m (tuomari heittää) [20 p]				
Toinen aste	Uinti 4 min [20 p]	Veneestä hyppy ja airon haku veneelle [20 p]	Nuken pelastaminen 25m [20 p]	Hukkuvan pelastaminen valjailla 25m [20 p]	Veneestä hyppy ja pudonneen hukkuvan pelastaminen valjailla veneeseen [20 p]			
Kolmas aste	Uinti 8 min	Veneestä hyppy ja veneen veto rantaan	Airon vienti veneelle 25 m	Veneen haku 25m	Hukkuvan pelastaminen 25m			
Neljäs aste: operatiivinen	Uinti 15 min ohjaajan vierellä	Hihnassa seuraaminen	Hukkuvan pelastaminen 20m ohjaajan kanssa	Koira odottaa vierellä kun ohjaaja tekee tekohengistystä hukkuvalle 5min (ympäriellä ihmisiä)	Hukkuvan pelastaminen veneestä lähtien (ohjaajan kanssa)	Veneestä hyppy ja hukkuvan pelastaminen kädestä veneelle (ohjaaja odottaa veneessä)	Pelastusvyön vienti hukkuvalle 25m	Pitkän narun vienti veneelle (saa kiinnittää valjaisiin tai antaa koiralle suuhun) 25 m

PUOLA

Puolassa newfoundlandinkoiria käytetään niin vesipelastuskoirina kuin poliisikoirinakin. Vesipelastuskokeisiin osallistuvilla koirilla on oltava voimassa oleva vakuutus. Koirien on myös käytettävä koko suorituksen ajan joko pelastusliivejä tai vesipelastusvaljaita. Jos koira käyttää pelastusliivejä, luokkien 1–4 alaikäraja on 15 kk, mutta valjaita käytettäessä alaikäraja on nostettu 18 kk. Tuomari saa muuttaa ja vaikeuttaa liikkeitä tilanteen mukaan KUNHAN se on kaikille sama ja ainoastaan kyseisellä koepaikalla. Erikoista Puolan vesipelastuskoesäännöissä on se, ettei tuomarin arvostelusta saa valittaa jälkikäteen.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6
Pentuluokka (6–12 kk)	Hihnassa seuraaminen 30 m 15 pistettä	Istuminen käskystä 15 pistettä	Maahanmeno käskystä 15 pistettä	Esineen haku vedestä 20m 25pistettä	Uinti hukkuvan luokse 20 m ja esineen haku 30 pistettä	
Junioriluokka (12–18kk)	Seuraaminen hihnassa, käänöksillä 30m [10 p]	Istuminen käskystä [10 p]	Maahanmeno käskystä [10 p]	Odottaminen [15 p]	Esineen haku vedestä [25 p]	Uinti omistajan luokse 20 m, esineen haku ja paluu rannalle omistajan uudessa vierellä [30 p]
Luokka 1	Seuraaminen hihnassa 50 m käänöksillä [10 p]	Istuminen käskystä [10 p]	Maahanmeno käskystä [10 p]	Yhteisuinti 50 m [30 p]	Esineen haku maalla [15 p]	Veneestä hyppy [25 p]
Luokka 2	Vapaana seuraaminen, liikkeestä istuminen, luoksetulo ja perusasento 50 m [20 p]	Hukkuvan pelastaminen 50 m [25 p]	Veneestä hyppy ja nukan haku veneelle [25 p]	Veneestä hyppy ja saman veneen veto rantaan [30 p]		
Luokka 3	Istumaan ja maahan jätto omistajan poistuessa paikalta [25 p]	Hukkuvan pelastaminen 30 m [25 p]	Surffilaudan haku 30m [25 p]	Ohjattu esineen nouto [25 p]		
Luokka 4	Yhteisuinti 100 m [20 p]	Kahden hukkuvan pelastaminen 30 m [25 p]	Laiturilta hyppy ja esineen nouto [20 p]	Pelastusrenkaan vienti ja hukkuvan veto rantaan 30 m [15 p]	Veneestä hyppy ja toiselta veneeltä airon haku 25m [20 p]	
Veteraaniluokka (yli 7 vuotta)	Hihnassa kävely, istuminen, maahanmeno ja seisominen [25 p]	Esineen haku 20 m [25 p]	Hukkuvalta esineen haku 30 m [25 p]	Veneestä hyppy 30 m [30 p]		

ESPANJA

Espanja on suureksi osaksi rannikkoa, ja newfoundlandinkoiran koetulos mahdollistaa koiran oikean työskentelyn. Sääntöjen mukaan vesipelastuskokeiden tarkoitus on muokata työskentelystä dynaamista ja käyttökelpoista, kuitenkin unohtamatta harrastuksen hauskuutta. Kokeen on oltava korkeatasoinen, muttei liian kilpaileva. Kokeet tähtäävät toimiviin koiriin, ei hyviin koesuorituksiin. Kokeet perustuvat yleiseurooppalaisiin koesääntöihin, mutta kuitenkin siten, että tottelevaisuudella on suuri osuus. Noin puolet koepisteistä jaetaan perustottelevaisuudesta. Esimerkiksi koiran on tuotava köysi ohjaajan käteen asti.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6	Liike 7
Vapaaehtoinen alokasluokka (6 kk->)	Maatottelevaisuus: hihnassa seuraaminen	Maatottelevaisuus: istuminen ja maahanmeno	Maatottelevaisuus: köyden vetäminen	Maatottelevaisuus: Esineen haku			
Ensimmäinen aste (12 kk->)	Maatottelevaisuus: seuraaminen hihnassa ja vapaana, esineen haku, luoksetulo	Uinti 3 min	Köyden haku	Esineen haku			
	Maatottelevaisuus: -vapaana seuraaminen, odottaminen, nouto	Uinti 5 min	Veneestä hyppy ja airon haku veneelle	Veneestä hyppy ja nukun haku veneelle	hukkuvan pelastaminen valjailla	surffilaudan haku 50 m	
	Maatottelevaisuus: seuraaminen vapaana, liikkeestä pysähtyminen, esineen kanto, esineen vieni tuomarille	Uinti 10 min	hukkuvan pelastaminen 50 m	surffilaudan haku 50 m	Airon vieni veneelle 25 m	Veneestä hyppy ja veneen veto 100 m	
Aste 4	Maatottelevaisuus	Uinti 20 min	Veneestä hyppy ja hukkuvan pelastaminen (ohjaajan kanssa)	Koiran odottaminen hukkuvan kyljen vieressä 2 min ohjaajan antaessa tekohengitystä hukkuvalla rannalla ja poistuessa 1 min paikalta	Kahden hukkuvan pelastaminen	Hukkuvan pelastaminen kelluntamaton päältä kädestä kiinniottaen TAI Ajelehtivan veneen haku 100 m (naru pinnan alapuolella)	Köyden vieni veneeltä veneelle 50 m TAI Veneestä hyppy, pelastusrenkaan vieni hukkuvalla ja veto veneelle 20 m.
Ammattilais-tutkinto	Hukkuvan pelastaminen (ohjaaja tekee tekohengitystä koko koiran vedon ajan ja rannalla CPR)	Hukkuvan etsintä veneelle (koira ilmaisee hukkuvan haukunallaan)	Hukkuvan pelastaminen esineen takaa (ohjaaja ei käytä käskyjä muuten kuin lähettäessä, koira etsii kolmen esineen takaa)	Kahden hukkuvan pelastaminen (ohjaaja päättää itse miten toimia)			

Yhdysvallat

Hyväksytystä koesuorituksesta koirat ansaitsevat tittelin nimensä eteen: Junioriluokasta WD (Water Dog), Senioriluokasta WRD (Water Rescue Dog) ja Voittajaluokasta (Water Rescue Dog Excellence). Koirat saavat kuitenkin palata alemmalle tasolle kilpailemaan ylempään kokeen suoritettuaan, jos kokeessa on tilaa.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6
Junioriluokka (Water Dog)	Tottelevaisuus maalla: seuraaminen, luoksetulo, paikalla makaaminen 1min	Esineen haku 30 jalkaa	Pelastusliivien haku 50 jalkaa	Narun vieni hukkuvalle 50 jalkaa	Veneen haku 50 jalkaa	Yhteisuinti 20 jalkaa
Senioriluokka (Water Rescue Dog)	Ohjattu nouto (kahdet pelastusliivit) 50 jalkaa	Veneestä hyppy ja airon haku veneelle	Ohjattu pelastusliivien vieni hukkuvalle (yksi kolmesta) ja veto rantaan	Vedenalainen nouto	Narun vieni ja veneen veto rantaan 75 jalkaa	Veneestä hyppy ja omistajan pelastaminen 50 jalkaa
Water Dog Excellence	Ajelehtivan veneen haku 75 jalkaa	Kolmen hukkuvan pelastaminen	Hukkuvan pelastaminen 75 jalkaa	Hukkuvan pelastaminen veneen alta 75 jalkaa	Veneestä hyppy ja köyden vieni veneeltä rantaan 100 jalkaa	Kahden hukkuvan pelastaminen veneen takaa 75 jalkaa

Kanada

Kanadassa toimii kuusi aktiivista veto- ja vesipelastusryhmää. Virallisia kokeita järjestettiin jo 1980-luvulla. Kanadan NF-yhdistys sponsoroii kokeiden järjestämistä ja järjestää lajiesittelyitä ja alkeiskursseja. Vesipelastuskokeista voi ansaita WRD (Water Rescue Dog) ja WRDX (Water Rescue Dog Excellent) -tittelit.

	Liike 1	Liike 2	Liike 3	Liike 4	Liike 5	Liike 6
Junioriluokka (Water Dog)	Kontrolli: vapaana seuraaminen, luoksetulo, ryhmä paikalla makuu 1 min	Tutun esineen haku 30 m	Esineen etsintä 5 m	Veneen haku 75 m	Narun vienti veneelle 50 m	Omistajan kanssa uinti 20 m
Senioriluokka (Water dog Excellence)	Ohjattu nouto, molemmat haetaan	Narun vienti ja veneen veto 75 m	Veneestä hyppy ja hukkuvan pelastaminen 30 m	Ohjattu pelastusrenkaan vienti hukkuvälle ja veto rantaan 75 m	Vedenalainen nouto 4 m	

USA:ssa ensimmäiset viralliset säännöt vesipelastuskokeisiin julkaistiin kesäkuussa 1972. Sukellusnouto oli yhtenä liikkeenä sekä junior- että senior-luokassa. Junioriluokan sukellusnouto (Underwater retrieve) suoritettiin syvyydessä, jossa vesi ulottui koiran vatsaan asti. Koiran tuli ottaa pohjaan pudotettu painollinen esine suuhunsa ja palauttaa ohjaajalleen. Senior-luokan versio (Deep water retrieve) oli vaikeampi; koiran oli haettava painollinen uimasivun upotettu esine ja palautettava ohjaajalleen. Tyylejä oli monia, toiset newfoundlandilaiset seisoivat ylösalaisin vedessä ja tunnustelivat pohjaa etutassuillaan esineen paikantamiseksi ennen sukellusta, toiset sukelsivat totaalaisesti veden alle, etsivät pohjalla esineen ja palauttivat ohjaajalleen.

Sukellusnoudon ottaminen vesipelastuskokeen liikkeeksi perusteltiin ei niinkään käytännöllisenä vaan pikemminkin vaistomaisena, newfoundlandilaiselle tyyppillisestä käytöksestä kertovana. Aluksi ainoa sallittu noutotapa edellytti, että koira painaa päänsä veden alle. Harjoituksissa ja kilpailuissa huomattiin kuitenkin, että monet koirat mieluummin kuljettivat (kaivoivat ja raapivat) pohjassa olevaa esinettä etutassuillaan matalampaan veteen, josta sitten ottivat sen suuhunsa ja palauttivat ohjaajalleen. 1978 noutoesineen kuljettaminen tassuilla sallittiin myös kokeissa. 1978 junior-luokkaan otettiin uusi liike ja sukellusnouto poistettiin. Senior-luokan sukellusnouto muutettiin varsinaista sukeltamista edellyttävästä liikkeestä entistä junior-luokan matalassa vedessä tapahtuvaa sukellusnoutoa vastaavaksi.

Nykyisten vesipelastuskoesääntöjen mukaan sukellusnouto tapahtuu seuraavasti: Ohjaaja ja koira menevät veteen syvyyteen, jossa vesi ulottuu koiraa vatsaan. Tuomari antaa luvan aloittaa suoritus. Ohjaaja heittää noutoesineen noin metrin päähän koirasta rannan suuntaisesti. Ohjaaja ei saa koskea koiraan, mutta voi liikkua koiran lähellä. Esineen voi heittää useita kertoja, liike tulee kuitenkin suoritettua kolmessa minuutissa. Koira voi noutaa esineen joko kuljettamalla tassuillaan matalampaan veteen tai ottamalla sen suuhunsa suoraan pohjasta. Esine on palautettava ohjaajalle käteen.

(Kristiina Vuori)

Lähteet

Cathy Schmidt 1995: Jean-Marie Lazarus et les chiens terre-neuve
une grande histoire d'amour... <<http://sites.estvideo.net/tn67/jm-tn.htm>>

Colonial Newfoundland Club 2009: Water Rescue. <<http://www.cncnewfs.com/Working.shtml>>

Davidson, Keith 2002: Breed history. <<http://nufy.com/history.html>>

Kanadan nf-koirayhdistys 2009: Vesipelastus. <http://www.newfoundlanddogclub.ca/index.php>

Vuori, Kristiina: Sukellusnouto. NF-uutiset 3/1999.

Kiitokset/Thanks to

Magda Bolt, Karin Butenhoff, Carol Cooper, Inga Fricke, Meeli Kask, Martin Magorrian, Marian Shoemaker, Monika Åkesson, Johanna Andersson.

16 TAVALLISIMMAT SAIRAUDET JA ONGELMAT

Newfoundlandinkoirien keskimääräinen elinikä on Koiranetin kuolinsyytilaston mukaan seitsemän vuotta ja kuusi kuukautta. Tilasto perustuu omistajien ilmoittamiin tietoihin, ja täydentyy koko ajan. Vanhuuden jälkeen eniten koiria kuolee luusto- ja nivelsairauksiin sekä kasvainsairauksiin. Newfoundlandinkoirien keskimääräinen elinikä on raskaille roduille tyypillinen: leonbergien keskimääräinen elinikä on seitsemän vuotta kuusi kuukautta, landseerien seitsemän vuotta kaksi kuukautta ja berninpaimenkoirien kuusi vuotta kymmenen kuukautta.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Iho- ja korvasairaudet	6 vuotta 5 kuukautta	6
Immunologinen sairaus	1 vuotta 5 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 11 kuukautta	25
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 4 kuukautta	5
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 3 kuukautta	6
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 3 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 9 kuukautta	19
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 11 kuukautta	4
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 3 kuukautta	13
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 7 kuukautta	1
Selkäsairaus	5 vuotta 1 kuukautta	1
Sisäeriterauhasten sairaus	5 vuotta 0 kuukautta	1
Sydänsairaus	6 vuotta 9 kuukautta	9
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 4 kuukautta	7
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 4 kuukautta	28
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	7 vuotta 0 kuukautta	7
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 9 kuukautta	40
Kaikki yhteensä	7 vuotta 6 kuukautta	176

(Lähde: *Koiranet*. Kuolinsyytilasto. Listaus tehty 30.10.2009.)

Nöffien yleistä terveydentilaa on kartoitettu terveystarkastuksen avulla vuodesta 2002 lähtien. Ensimmäiseen kyselyyn osallistui 343 koiraa. Yhdistyksen terveystarkastustoimikunta kartoittaa ”elinvoimaisuus” -projektilla pitkäikäisiä nöffejä ja nöffisukuja kautta maan. Yhdistys ylläpitää myös Top20-listaa nöffivanhuksista sekä listaa kaikista tällä hetkellä yli kymmenenvuotiaista nöffeistä. Yli kymmenenvuotiaat nöffit eivät ole harvinaisia. Vanhimmaksi elänyt suomalainen nf-koira kuoli 16-vuotiaana.

Newfoundlandinkoiran paino moninkertaistuu ensimmäisen elinvuoden aikana: 500-grammainen vastasyntynyt painaa vuoden ikäisenä 40–60 kiloa. Ongelmia tulee, kun luusto ja nivelet eivät pysy mukana nopeassa kasvussa. Tavallisimmin kasvuhäiriötä esiintyy lonkka- ja kyynärnivelissä. Monille luusto-ongelmista kärsivälle koiralle uiminen on parhain kuntoutusmuoto.

Jalostuksessa pyritään saamaan aikaan terveitä koiria. Tästä syystä jalostuskoirien lonkka- ja kyynärnivelet röntgenkuvataan, ja kuvaustulokset otetaan huomioon pentueita suunniteltaessa. Kuvaava eläinlääkäri lähettää röntgenkuvat Kennelliittoon, missä ne arvostellaan virallisesti. Viralliset tulokset julkaistaan rotujärjestön tilastonumerossa sekä Koiranetissä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö (HD) on osittain perinnöllinen, osittain ympäristötekijöistä johtuva, monen geenin aiheuttama sairaus. Vaikka koiran vanhemmat ovat terveet, ne voivat periyttää sairautta. Lonkkaniveliä arvioidaan asteikolla A-E. Siinä A ja B katsotaan terveiksi, C kuvaa lievää astetta, D keskivaikeaa ja E vaikeaa astetta. Nykyään puhutaan mieluummin lonkka-asteesta kuin lonkkaviasta. Newfoundlandinkoirien lonkat ovat usein luokkaa C-D. Koiranetin mukaan A-lonkkaisia nf-koiria on 18, B-lonkkaisia 16, C-lonkkaisia 18, D-lonkkaisia 39 ja E-lonkkaisia 10 prosenttia. Käytännössä lonkka-asteella ei ole suurta merkitystä, ellei koira oireile jollain tavoin.

Ympäristötekijät vaikuttavat pitkälti kyynärnivelen kasvuhäiriön esilletuloon, ehkä vielä selvemmin kuin HD:n kohdalla. Kyynärnivelet kuvataan lonkkakuvausten yhteydessä. Kyynärnivelen arvoselasteikko on 0–3, missä 0 tarkoittaa terveitä kyynäriä, 1 lievää astetta, 2 keskivaikeaa ja 3 vaikeaa astetta. 60–70 prosenttia nf-koiran painosta on eturaajojen varassa, joten etuosan ongelmat vaikuttavat lonkkia enemmän koiran elämänlaatuun. Koiranetin tietojen mukaan kyynärnivelet on kuvattu joka viidenneltä nf-koiralta. Valtaosa kuvatuista on arvioitu O:ksi eli terveeksi (71 %), 18 % 1:ksi, seitsemän prosenttia 2:ksi ja neljä prosenttia 3:ksi.

BLUP-indeksi on ennuste eläimen perinnöllisestä arvosta eli genotyypistä. Se ei kuvaa eläimen omaa tilaa, fenotyyppiä, kuten esimerkiksi lonkkaröntgenkuva. Indeksillä on tietyn aineiston perusteella laskettu arvio siitä, millaiset koiran perintötekijät ovat, eli mikä on koiran arvo jalostuseläimenä kyseisessä ominaisuudessa. Se on vain arvio, ei muuta. Tosin se on tämän hetken paras tunnettu arvio. Ainut keino selvittää koiran geneettinen taso tätä varmemmin on geenitesti. Testiä ei lonkka- ja kyynärnivelle ole lähitulevaisuudessa tiedossa.

Rodun blup-indeksien keskiarvo on 100. Se tarkoittaa sitä, että rotuun nähden genotyypiltään keskiarvoinen koira saa tuloksen 100. Alle sadan koira on huonompi ja yli sadan koira parempi kuin aineistossa olevat rodun yksilöt keskimäärin. Mitä suurempi indeksi on, sitä parempi koira on genotyypiltään. Indeksit vaihtelevat yleensä välillä 65–135. Koiran indeksiin vaikuttaneiden lähisukulaisien määrä vaikuttaa indeksin varmuuteen.

Panosteitti (pan ”kaikkialla” oste ”luusto” iitti ”tulehdus”) on suurikokoisten koirien kivulias sairaus, jossa kipu iskee ennen kaikkea pitkiin putkiluihin, ja aiheuttaa yleensä huomattavaa ja muutaman viikon kestävästä ontumista, jonka jälkeen koiran toinen raaja tulee kipeäksi. Röntgenkuvissa näkyy, että sairaan luun ydinontelo on tiiviimpää kuin normaalisti: tyypillisimmin näyttää siltä kuin pilvi- tai pumpulitupot täyttäsivät osan luuydinontelosta. Sairauden syntymekanismi on vielä selvittämättä, ja yleensä vaiva menee ohi jälkiä jättämättä viimeistään kaksivuotiaalla koiralla.

Nf-koirilla on ilmennyt yhä useammin ongelmia myös patellojen ja ristisideiden kanssa. **Patellaluksaatio**, polvinivelen sijoiltaan meno, on perinnöllinen vika, jossa polvilumpio, patella, siirtyy/luksioituu normaalilta paikaltaan reisiluun nivelnastojen välistä polven ulkosivuille. Lievissä tapauksissa polvilumpio voi takertua toisen nivelnastan etureunaan. Syynä siihen, ettei polvinivel pysy paikallaan, saattaa olla se, että reisiluun nivelnastojen reunojen välissä polvinivelen etuosassa oleva telaura on liian matala. Vaikeissa epämuodostumissa polvinivel on synnyntäisesti väärässä paikassa, eikä uraa ole laisinkaan kehittynyt. Useimmiten hoitokeino on leikkaus. Siitokseen käytetään vain eläimiä, joilla on normaalisti kehittyneet nivelet.

Polveen voi tulla myös muita vammoja, joista yleisempiä koirilla ovat **ristiside- ja/tai nivelkierrukaviat**. Ristisiteitä on kaksi, etummainen ja takimmainen. Kun puhutaan ristisidevammasta, tarkoitetaan yleensä etummaisen ristisiteen vauriota. Takimmaisen ristisiteen katkeaminen on hyvin harvinaista ja se tapahtuu voimakkaan ulkoisen voiman seurauksena. Samalla polvesta yleensä rikkoutuu muitakin rakenteita. Polven etummaisen ristisiteen repeämä on tavallisin koiran tuki- ja liikuntaelimistön sairaus. Koiralla polven ristiside tavallisimmin pettää osittain ja vähitellen viikkojen – kuukausien aikana ja lopulta katkeaa aivan normaalin liikunnan seurauksena. Ristisiteen pettämisen oire on ontuma. Kun ristiside on osittain poikki, koira ontuu epäsäännöllisesti ja ontuminen loppuu välillä kun rasitus on pienempää. Kun ristiside on kokonaan poikki, koira ontuu jatkuvasti. Jos toinen ristiside on pettänyt, toinenkin pettää kolmenkymmenen–seitsemänkymmenen prosentin todennäköisyydellä. Yksi ristisiteen pettämisen syy on ”huonot takaraajan kulmaukset” eli reisiluun ja sääriluun välinen kulma lähestyy oikokulmaa, 180 astetta. Myös koiran ylipaino ja reiden huono lihastasapaino altistaa ristisiteen repeämälle.

Kun eturistiside on poikki, sääriluu pääsee koiran askeltaessa lonksumaan eteen-taakse –suunnassa suhteessa reisiluhun. Tämä aiheuttaa kipua, ontumista sekä nivelrikkomuutosten kehittymistä ja usein myös vaurioittaa sisemmän nivelkierukan takahaaraa.

Kystinuria on resessiivisesti periytyvä sairaus, joka aiheuttaa kystiinikivien esiintymistä virtsassa. Kystinuria on geneettinen ongelma, jossa munuaiset eivät pysty käsittelemään amino-happo kystiiniä, oikein. Ajan kuluessa virtsan jäänyt ei-prosessoitu kystiini kiteytyy kiviksi. Nämä kystiinikivet tukkivat virtsaputket. Tilanne on hengenvaarallinen ja vaatii leikkauksen.

Pentua etsiessä on tärkeää muistaa, miten sairaus periytyy:

vapaa (CC) = terve

kantaja (Cc) = terve

sairas (cc) = sairas

Vaikka koira on kantaja, on se aivan yhtä terve kuin vapaa pentuesisarensa. Tosin kahta kantajaa ei saa yhdistää pentuja tehtäessä.

Vapaata ja vapaata saa risteyttää, kaikki pennut vapaita:

	C	C
C	CC	CC
C	CC	CC

Vapaata ja kantajaa saa risteyttää keskenään, pennut ovat joko vapaita tai kantajia:

	C	c
C	CC	Cc
C	CC	Cc

Koiran **sydänvikojen** yleisyydestä Suomessa ei ole tutkimuksia, mutta kansainvälisiin tutkimuksiin perustuen voidaan arvioida, että noin kymmenen prosenttia koirista sairastaa kliinisiä oireita aiheuttavaa sydämen vajaatoimintaa ja sairaiden osuus kasvaa koirien ikääntyessä. On arvioitu, että joka kolmas yli kymmenenvuotias koira sairastaa läppävikaa, joka on koirien yleisin sydänsairaus.

Newfoundlandinkoirien terveystutkimukseen osallistuneista nf-koirista kahdeksalla prosentilla (26 yksilöllä) on todettu sydänvika. Sydänvikat ovatkin kyselyn perusteella toiseksi yleisin kuolinsyy (20%, 19 koira). Eliniän mediaani on sydämen pettämiseen kuolleilla nf-koirilla 8,4 vuotta. Keskimääräinen sairastumisikä on 7,6 vuotta eli sydänvikat ilmenevät yleensä vanhemmalla iällä. Lähes kaikki vanhemmalla iällä todetut sydänvikat koskivat sydämen laajentumaa ja vajaatoimintaa, joiden syyt ovat moninaiset.

NF-KOIRILLA YLEISEMMIN TAVATUT SYDÄNSAIRAUDET:

SAS (subaortic stenosis) eli aortan ahtauma. Periytyy dominoivasti, jossain määrin polygeenisesti. Suurin osa tapauksista voidaan todeta pentuetarkastuksessa löytyvän sydämen sivuäänien jälkeen tehdyssä sydämen ultraäänitutkimuksessa.

DCM (dilatoiva kardiomyopatia) eli sydänlihaskasvautus. Ilmenee yleensä keski-ikäisellä uroksella. DCM on aina perinnöllinen.

PDA (persistoiva ductus arteriosus) eli pysyvä keuhkovaltimon ja aortan välinen yhteys. Sairautta kutsutaan myös nimellä verisuoniyhteys.

MVD (mitraalidysplasia) eli mitraaliläpän kehityshäiriö. Oireilee jo nuorena, ja kuultavissa yleensä luovutusikässä.

Iho-ongelmat ovat valitettavan tavallisia. Ihosairaudet ovat ikäviä sekä koiralle että omistajalle. Pahimmassa tapauksessa ne aiheuttavat koiralle jatkuvaa pahaa oloa. Ihon terveyteen ja koiran hyvinvointiin voidaan vaikuttaa ympäristötekijöillä. Varsinkin kesäisin **hotspot** (akuutti kostea ihotulehdus) saattaa vaivata koira. Infektioita aiheuttavat tavallisesti ihostreptokokit, jotka lisääntyvät lämpimässä ja kosteassa. Paras ennalta ehkäisy on turkin säännöllinen hoito. Toistuvissa hotspot-eissa syyllistä voi hakea ruoka-aineallergioista ja mahdollisista ulkoloisista, sillä jatkuva rapsuttelu saattaa aiheuttaa hotspotin. Koira tarvitsee puhtaamman uimaveden kuin ihminen. Paljaalta iholta on helpompi pestä saasteet ja liat pois kuin raskaan, kaksikerroksisen turkin alta. Jollet itse uisi järvessä, älä myöskään päästä koiraasi sinne.

Kilpirauhasen vajaatoiminnan tyypillisiä oireita ovat väsymys, kylmänsietokyvyn heikkeneminen, huono karvapeite, lihominen, hermostoon ja lihaksistoon liittyvät heikkoudet. Kilpirauhasen vajaatoiminta on varsin yleinen sairaus, mutta sen todentaminen laboratoriotestein on haasteellista. Kilpirauhasen vajaatoiminta johtuu pääsääntöisesti siitä, että koiran oma elimistö alkaa tuottaa vasta-aineita ja muita elimistön puolustusreaktioita omaa kilpirauhas kudosta vastaan ja näin elimistön oma puolustusjärjestelmä tuhoaa omaa kudosta. Kyseessä on siis ns. autoimmuunisairaus.

Korvatulehdukset ovat yleisiä. Raskaat luppakorvat, karvainen korvakäytävä sekä vedessä viihtyminen lisäävät korvatulehdusriskiä. Tulehduksia voi ennalta ehkäistä puhdistamalla korvat säännöllisesti, nyppi-mällä karvoja pois korvakäytävästä sekä kuivaamalla korvat uimisen jälkeen. Hyvä uimari osaa sulkea korvansa niin, ettei korviin pääse vettä, mutta esimerkiksi veneestä hypyissä korviin saattaa siitä huolimatta päästä vettä.

Myös virtsatie- ja kohtutulehdukset ovat yleisiä.

Allergiaa esiintyy suolisto- ja iho-oireina. Syöpäsairaudet ovat yleinen kuolinsyy: imusolmukesyöpä, verisyöpä tai nisässä oleva kasvain. Kasvaimia tulee etenkin vanhoille koirille.

Silmäsairauksista tavallisimpia ovat luomiin liittyvät ongelmat, kirsikkasilmät (**kyynelrauhanen ulospullistuma**) ja viime vuosina **kaihi** on yleistynyt. **Entropium**, luomenreunan sisäänkääntymä. Luomen ulko- tai sisänurkka kääntyy sisäänpäin, ongelma voi olla sekä ylä- että alaluomessa ja joskus koko luomen matkalta. Sisään kääntynyt luomi ärsyttää silmää ja hankaa usein sarveiskalvoa, josta seurauksena keratiitti, sarveiskalvontulehdus.

Muutokset alkavat varhain pentuiässä ja vaivaa hoidetaan leikkaamalla. Usein odotetaan, että koira on täysikasvuinen, koska kallon kasvu voi pienentää ongelmaa.

Tämä vaivan epäillään olevan perinnöllinen, joten sairaat koirat tulisi sulkea pois siitoksesta. Ektropium, luomenreunan uloskääntymä, silmäluomien riippuminen. Puhutaan myös ”avonaisista silmäluomista”. Ektropium koirilla silmien limakalvot ja sarveiskalvo ovat jatkuvasti alttiita ärsytykselle ja sen myötä tulehduksille. Joskus koiralla saattaa olla entropium ja ektropium. Sen hoito ja perinnöllisyys ovat samoja kuin entropiumissa. Kirsikkasilmä (cherry eye) on perinnöllinen kyynelrauhanen ulospullistuma, jossa kyynelrauhanen pullottaa punaisen lihamuhkuran näköisenä silmän sisänurkassa. Kirsikkasilmää esiintyy yleensä nuorilla koirilla. Kirurginen hoito on ainoa hoitovaihtoehto.

Purentavikaa esiintyy melko usein, sekä ylä-, ala- että vinopurentana. Hammaspuutokset ovat tavallisia kun puhutaan P1:stä, muuten harvinaisempia. Rodulle tyypillistä etuleuan kahden keskimmäisen hampaan rivistä putoamista ikääntymisen yhteydessä ei lasketa purentaviaksi.

Kivespuutoksia, jolloin vain toinen kives laskeutuu, esiintyy jonkin verran. Kivessyöpää esiintyy laskeutumattomissa kiveksissä normaalia useammin. Periytyminen epäillään olevan vahvasti sitoutunut narttujen perimään.

Häntämutkia on suhteellisen paljon. Osa mutkista tuntuu jo luovutusikäisellä pennulla, mutta osa löytyy vasta noin viidenkuukauden iässä. Häntämutka on perinnöllinen. Ilmiö on vaaraton häntänikamissa, mutta mutka saattaa seuraavassa sukupolvessa putkahtaa esille missä tahansa selkärangan nikamassa. Tämä taas invalidisoi eläimen. Tosin nykytiedon mukaan mutkan nouseminen on epätodennäköistä. Häntämutka on polygeenisesti ja resessiivisesti periytyvä. Häntämutkaista koira ei tulisi käyttää jalostukseen toisen häntämutkaisen kanssa. Jalostuskäyttöä on harkittava aina tapauskohtaisesti.

Purenta- tai kivesvika tai häntämutka ei haittaa koira itseään, mutta näyttelyt voi unohtaa. Tosin lievää häntämutkaa ei helposti huomaa paksun karvan alta. Yleensä näyttelyyn ja jalostukseen sopimattomat pennut rekisteröidään EJ-rekisteriin (ei jalostukseen), ja myyntihinta on halvempi. Sama pätee värivirheellisiin pentuihin.

Lähteet

Author Dr. Jo Dukes McEwan.(BVMS, MVM. PhD, DVC, MRCVS.) Information to assist with understanding the results of heart testing.

<http://www.thenewfoundlandclub.co.uk/understanding_heart_testing.htm>, viitattu 28.12.2005.

Eskelinen, Esa. *Koiran polven ristisiteen repeämät.*

<http://www.apexvet.fi/webclinic/Esa/koiran_polven_ristisiteen_repeamat.pdf>, viitattu 15.9.2009.

Ihantola, Mervi. (Pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri, Päijät-Hämeen Eläinlääkäriasema.) *Tanskandoggien yleisimmät sairaudet ja viat.*

<http://www.genedda.com/sairaudetviat.htm#sydan>, viitattu 28.12.2005.

Ilvesniemi, Timo. *Hypotyreoosi eli kilpirauhasen vajaatoiminta.*

<http://www.apexvet.fi/webclinic/Timo/hypotyreoosi_eli_kilpirauhasen_%20vajaatoiminta.pdf>, viitattu 15.9.2009.

Koiran sydämen vajaatoiminta. < <http://www.vetcare.fi>>, viitattu 28.12.2005

Koiranet. <http://jalostus.kennelliitto.fi/>

<<http://www.caninecystinuria.com/>>

Lummaa, Virpi & Lius, Outi. *Nöffien terveystarkastuksen tulokset.* NF-uutiset 3/2005. s. 54–60.

<<http://www.terhotarha.com/terveyskysely2005.htm>>

Mäki, Katariina. *Mikä on BLUP-indeksi?*

<<http://www.koiranjalostus.fi/BLUP.html>>, viitattu 15.9.2009.

Richards, Del & Hedd. *Newfoundlands today.* Ringpress books Ltd. 1997. Singapore.

Simonen, Nina. *Kasvattajapäivät 12.2.2005. Taru Kangasniemen luento nf-koirien yleisimmistä perinnöllisistä sydänsairauksista.* NF-uutiset 1/2005. s. 33–36.

17 NF-YHDISTYKSET JA RODUN JALOSTUS

Suomi (Yhdistys perustettu 1952)

Suomen ensimmäinen tunnettu newfoundlandinkoira oli nimeltään Tello, joka tuotiin Tanskasta vuonna 1883. Ennen ensimmäistä maailmansotaa kaikki muutkin Suomen nöffi olivat ulkomaista alkuperää. Sodan jälkeen jälleenrakennettiin myös suomalaista kennelmaailmaa ja 1950-lukujen kennelelämä olikin hyvin vilkasta. Maahan tuotiin uusia koirarotuja ja jo olemassa olevia pyrittiin yhä määrätietoisemmin jalostamaan edelleen. Myös yhteydet ulkomaille avattiin uudestaan. Rodun rekisteröinnit kasvoivat. Vuonna 1952 oli rekisteröity miltei kaksisataa koira ja narttujen omistajat kiinnostuivat kasvattamisesta. Gerold Blombergin aloitteesta nöffikasvattajat ja harrastajat kutsuttiin koolle yhdistyksen perustamiskokousta varten Tampereelle 16.2.1952. Yhdistyksen perustajajäseniksi ilmoittautui yhteensä kolmetoista ihmistä, mukana muun muassa Blombergit, Irene Lilja ja Jaakko Salminen. Samalla kertaa yhdistyksen säännöt vahvistettiin ja yhdistys ilmoitettiin yhdistysrekisteriin sekä Kennelliiton jäsenyhdistykseksi. Yhdistyksen nimeksi ilmoitettiin Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys–Finska Newfoundlandshundföreningen ry. Suurimmat jalostusvaikutteet tulivat Hollannista.

1980-luvulla merkittävimmät jalostusvaikutteet tulivat Tanskasta. Suurin kunnia lankeaa Ursula's Tailwind Taisille. Ursula's-kenneli tuotti Yhdysvalloista Tuckamore's Big Dipperin, ja lainasi urosta Suomeen vuonna 1989. Dipper asui kennel Karhukummussa, ja niitti kunniaa niin näyttelyissä kuin myöhemmin jälkeläisillään. Dipperin poika Ursula's Goliath the Great oli tuotu Suomeen jo aiemmin, ja antanut oman panoksensa suomalaiseen jalostustyöhön.

1990-lukua leimaa lainaurosten käyttö. Suomella on hyvä maine koiramaana, ja suomalaisiin harrastajiin luotetaan. Niinpä maineikkaat ulkomaalaiset kasvattajat ovat lainanneet Suomeen siitosuroksia, joilla on jo valmiiksi jälkeläisnäyttöä sekä saaneet uutta verta laadukkaiden jalostusnarttujen myötä. 2000-luvun alussa suurimmat vaikutteet tulivat Italiasta. Nykytilanteesta kerrotaan enemmän kasvattajaesittelyissä.

Suomessa nf-koiria rekisteröidään vuosittain keskimäärin kolmesataa ja nöffit sijoittuvat Suosituimmat rodut –listalla 50:nneksi. Yhdistyksen lehti on kokonaan nelivärinen NF-uutiset. Lehden painos on 900. Yhdistys järjestää erikoisnäyttelyn, vesipelastuskokeita, leirejä, karvapäiviä sekä yhteisiä terveystutkimuksia. Pääpaino on näyttelyillä, joskin viime vuosina käyttölajien arvostus on noussut.

Nf-koirat eivät kuulu Pevisaan, mutta yhdistyksen pentuvälityslistalle pääsevät vain ne pentueet, joiden vanhemmat on lonkka- ja kyynärnivelkuvattu sekä kystinuriatetattu. Lisäksi sydämen tutkimista suositellaan. Sukusiitoksesta tai jälkeläismäärästä ei ole rotukohtaisia suosituksia. Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) valmistuu vuoden 2010 aikana. Suomessa on luonnetetattu hieman alle sata nf-koiraa, ja Kennelliitto kehittää parhaillaan MH-testiä.

Kennelliiton Koiranet-tietokanta: <http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx>

Viro (Yhdistys perustettu 1998)

Viron Newfoundlandinkoirien ja Landseerien yhdistykseen kuuluvat nf-koirien ja landseerien lisäksi leonberginkoirat. Maassa syntyy noin neljä nf-pentuetta vuodessa, maahan on rekisteröity hieman vajaa 300 newfoundlandinkoira. Vaikka yhdistys on pieni, toimintaa on paljon kesä- ja talvipäivien muodossa. Lisäksi erikoisnäyttelyihin osallistuu virolaisten lisäksi suomalaisia, norjalaisia, latvialaisia ja venäläisiä. Suomalaiset koirat ovat menestyneet Viron näyttelyissä loistavasti. Vesipelastusoppia on ammennettu Suomesta ja Saksasta.

Suomen vaikutus näkyy jalostuksessa, ainakin seuraavista kenneleistä on viety Viroon useampi kuin yksi koira: Bernoban, Larinkallion ja Pideraq's.

Jalostuskoirilta vaaditaan A, B tai C -lonkat, joista C-lonkkaista saa käyttää ainoastaan A-lonkkaiselle kumppanille. Muita voi käyttää vapaasti keskenään. Myös kyynärrajoitukset ovat tiukat: ainoastaan 0- ja 1-kyynärisiä nf-koiria saa käyttää jalostukseen. Ulkomuodon suhteen jalostuskoirilla on oltava kahdelta eri tuomarilta joko ERI tai EH, joista ainakin toisen on oltava rodun erikoisnäyttelyssä tai Voittaja-näyttelyssä saavutettu tulos. Jalostusnarttujen alaikäraja on 24 kk, yläikäraja 8 vuotta. Nartun pentueiden välillä on oltava vähintään 10 kk. Uroksilla ei ole virallisia ikärajoituksia.

Rotuyhdistyksen suosituksiin kuuluu Kennelliiton rajoitusten lisäksi sukusiitosrajoitukset. Vanhempi x jälkeläinen ja (puoli)veli x (puoli)sisko -yhdistelmiä ei suositella, eikä pentueita joissa sukusiitosprosentti nousee yli viiden prosentin. Narttujen suositusalikäraja on 24 kk, yläikäraja 7 vuotta. Uroksia ei suositella käytettävän ennen 18 kk ikää. Viron pieni nf-koirien kanta heijastuu suosituksissa, sillä pentuemäärien ei suositella nousevan yli kolmen vuodessa, eikä uroksella suositella olevan yli viittätoista pentuetta elämänsä aikana. Jalostuskoirien luonnetestaus, sydäntutkimus ja silmätarkastukset kuuluvat suositeltaviin testeihin.

Viron Kennelliiton koirarekisteritietokanta: <http://register.kennelliit.ee>

Ruotsi (70-luku)

Ruotsissa newfoundlandinkoerien suosio on laskenut rekisteröintitilastojen kymmenen suosituimman rodun joukosta noin kolmeensataan rekisteröintiin vuodessa viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Ruotsista on tuotu Suomeen paljon koiria, erityisesti Nallelandet's, Qashiwas, Orizza's ja Lufsenburghs -kenneleistä. Koirien vienti on ollut molemminpuolista.

Svenska Newfoundlandshundklubben julkaisee lehteä, alueellinen toiminta on aktiivisempaa kuin Suomessa, ja yhdistys järjestää vuosittain Ruotsin mestaruuskilpailut vesipelastuksessa.

Ruotsin Kennelliiton ensimmäinen koiranäyttely järjestettiin 1886, siihen osallistui neljä newfoundlandinkoira.

Ruotsin Kennelliiton jalostussääntöjen mukaan nartulla saa olla korkeintaan viisi pentuetta elämänsä aikana. Jos narttu synnyttää kaksi pentuetta vuoden sisällä, sen tulee pitää 12 kk väliä ennen seuraavan pentueen syntymää. Varsinaisia ikärajoja ei ole, mutta yli 7-vuotiaalle nartulle tulee hakea eläinlääkärintodistus terveydentilasta ennen astutusta. Pentujen tulee olla tunnistusmerkittyjä ennen Kennelliittoon rekisteröimistä, eikä kasvattajalla saa olla yli kymmentä sijoituskoiraa.

Ruotsin Kennelliitto kuitenkin vaatii jalostuskoirilta kystinuriatestin. Kystinuriakantajaa saa käyttää ainoastaan kystinuriavapaalle. Jalostuskoirilta vaaditaan lonkka- ja kyynärkuvaukset. Kuitenkin ennen vuotta 2001 kuolleen nöffin pakastespermaa saa käyttää, kunhan siltä löytyy lonkkakuvaustulos. Kyynärkuvausta ei tässä tapauksessa vaadita.

Ruotsin nf-yhdistyksellä on Kennelliiton säädöksiensä lisäksi tarkat jalostusohjesäännöt, joissa määritellään jalostuksen päämäärät, tarkoitukset sekä toimintasuunnitelmat. Päämääriin kuuluu geneettisen variaation lisääminen, sukusiitoksen vähentäminen, hyvän luonteen, perusterveyden, hedelmöittymiskyvyn ja pitkäikäisyyden ylläpitäminen, rotumääritelmän mukaisen ulkomuodon säilyttäminen. Pentueiden tulee myös pysyä suurina ja astumisten ja synnytysten helppoina. Geneettisen variaation lisäämiseksi sukusiitosprosentti pyritään pitämään kaikissa tapauksissa alle kahden ja puolen prosentin. Kymmenen vuoden päästä sukusiitosprosentin keskiarvon toivotaan olevan alle puolta prosenttia, kun prosentti lasketaan viiden sukupolven mukaan. Vuosina 1991 ja 1992 newfoundlandinkoerien sukusiitosprosentin keskiarvo oli kaikkien aikojen alhaisin 3.02 prosenttia. Kuitenkin vuosien 1994–2003 välillä sukusiitosprosentin keskiarvo oli noussut 4.16 prosenttiin, joka tarkoittaa sitä, että kolmestasadasta rekisteröidystä pennusta vain kymmentä prosenttia käytettiin jalostukseen.

Sukusiitosprosentti on alentunut merkittävästi, sillä 2001–2003 vastaavat prosenttiluvut olivat 3.19, 3.15 ja 3.32 prosenttia. Geneettinen variaatio on lisääntynyt tiukkojen jalostusohjesääntöjen avulla. Ne määräävät, ettei uusintayhdistelmiä saa tehdä ilman poikkeuslupaa eikä pentueiden sukusiitosprosentti saa nousta yli 6.25 prosenttiin. Tämä vastaisi serkkuparitusta.

Myös jälkeläisten laatua tarkastellaan erityisesti matadorurosten ja useamman pentueen saaneilta nartuilta. Yli kymmenen pentuetta saaneesta uroksesta ja yli kolme pentuetta synnyttäneestä nartusta tehdään tarkat taulukot, jotka julkaistaan vuosittain nf-yhdistyksen lehdessä. Taulukot sisältävät pentujen terveys-, näyttely- ja koetulokset, pentueen väritykset, pentuekoot ja kaiken muun mahdollisen tilastoitavan tiedon. Nartuille on asetettu jalostuskäytön alikäraja kahteen vuoteen ja yläikäraja seitsemään ikävuoteen. Yli 7-vuotiaan nartun saa astuttaa ainoastaan poikkeusluvalla. Narttua ei saa käyttää jalostukseen enää toisen keisarinleikkauksen jälkeen.

Jalostusohjesaantojen tavoite lonkkien osalta on nostaa kuvausprosenttia puolella ja vähentää E-lonkkaisten lukumäärää. Vuonna 1986 Ruotsiin rekisteröitiin 948 nf-koiraa, joista 395 lonkkakuvaattiin seuraavin tuloksin: 227 kpl UA (vrt. A–B), 75 kpl Grade 1 (vrt. B–C), 74 kpl Grade 2 (vrt. C–D) ja 19 kpl Grade 3 (vrt. D–E). Käytännössä tämä tarkoittaa, että kuvatuista koirista 57,5% oli HD-vapaita (A–B).

Tilastojen mukaan vuonna 2001 rekisteröitiin 311 nf-koiraa, joista 108 lonkkakuvaattiin seuraavin tuloksin: 38 kpl A-, 23 kpl B-, 19 kpl C-, 16 kpl D-, 12 kpl E-lonkkaista. Näistä 56,5% oli HD-vapaita. Vuosina 2000–2004 HD-vapaita koiria oli enää 54.8 prosenttia. Kuvaustulosten mukaan HD-vapaita koiria on nykyään vähemmän kuin aikaisemmin, ja E-lonkkaisten osuus kuvatuista koirista on kasvanut. Tästä johtuen nykyään kaikilla jalostuskoirilla tulee olla joko A- tai B-lonkat. C-lonkkaisia saa käyttää ainoastaan poikkeustapauksissa ja silloinkin vain A- tai B-lonkkaisille.

Kyynärien tulokset ovat noudattaneet lonkkakuvaustulosten mallia. Vuonna 1968 kuvattiin vain 48 nf-koiraa, joista 70.8 prosenttia eli 34 kpl oli 0-kyynärisiä (UA). Ykköskyynärisiä oli 12 ja kakkoskyynärisiä 2. Kolmoskyynärisiä koiria ei ollut lainkaan. Vuonna 2001 kuvattiin 104 nf-koiraa, joista 67,5% eli 70 oli 0-kyynärisiä. Ykköskyynärisiä koiria oli 26, kakkoskyynärisiä koiria oli 7 ja kolmoskyynärisiä 1 koiraa. Vuoteen 2004 asti kuvatuista nf-koirista (2349 kpl) 68.6 prosenttia on 0-kyynärisiä. Kolmoskyynäriä löytyy 2.3 prosenttia eli 54 yksilöä kuvatuista koirista.

Jalostusohjesaannot määräävät, että kaikki jalostuskoirat on kyynärkuvaattava ja ainoastaan 0-kyynärisiä saa käyttää jalostukseen. Ykkös- ja kakkoskyynärisiä saa käyttää ainoastaan poikkeustapauksissa, ja silloinkin vain 0-kyynärisen kanssa.

Iho-ongelmaisia koiria ei saa käyttää jalostukseen, sillä se on tilastojen mukaan omistajalle hankalin ongelma nf-koirissa. Jalostusohjesääntöjen päämäärä on vähentää iho-ongelmien määrää, sillä ne ovat turhan usein liittyneet korva-ongelmiin.

Nf-yhdistys pyrkii välittämään tietoa kasvattajien kautta uusille nf-koirien omistajille lonkka- ja kyynärkuvausten sekä turkinhoidon tärkeydestä. Yhdistyksen tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluu Ruotsin nf-kannan säkärkorkeuden ja painon keskiarvojen kartoittaminen, jotta yhdistys saisi tietää, kuinka lähellä nf-kanta on rotumääritelmää koon puolesta. Nf-yhdistys pyrkii myös rakentamaan kansainvälisen jalostustietokannan, josta löytyy valkomustaa tai ruskeaa geeninä kantavat koirat.

Ruotsissa järjestetään paljon MH-kuvauksia, mutta ne eivät ole pakollisia jalostuskoirille. Idealin newfoundlandinkoiran luonneprofiili Ruotsin MH-testin mukaisesti:

Osa-alue	Pistemäärä: selitys
1 Kontakti: a) tervehtiminen	3,9/3,8: Ottaa kontaktin itse tai vastaa siihen.
1 b. Yhteistyö	3,6/3,4: Lähtee mukaan halukkaasti. Kiinnostuu testinjohtajasta.
1 c. Käsiteltävyys	3,7/3,3: Hyväksyy ja vastaa kontaktin ottoon.
2 Leikki, a) leikkihalu	3,3/3,7: Aloittaa hitaasti, muuttuu aktiiviseksi, aktivoituu.
2 b. Tarttuminen	3/3,4: Tarttuu epäilevästä tai vain etuhampailla.
2 c. Puruote ja taisteluhalu	2,5/3,2: Tarttuu, vetää vastaan, mutta päästää irti ja tarttuu uudestaan.
3 Takaa-ajo, a) seuraaminen	2,1/2,9: Aloittaa, mutta keskeyttää.
3 b. Tarttuminen	1,6/2,4: Ei tartu saaliiseen, mutta nuuskii sitä.
4. Aktiviteetti	2,7/2,9: Tarkkaavainen ja rauhallinen, aktivoituu satunnaisesti.
5 Leikki, a) kiinnostus	2,7/2,9: Kiinnostunut, seuraa kohdetta tauotta
5. b Uhka/aggressiivinen käytös	1,6/1,5: Uhkaava käyttäytyminen vähäistä.
5. c uteliaisuus	2,2/2,8: Menee lähemmäs kohdetta.
5. d leikkisyys	2/2,6: Kiinnostunut, mutta ei leiki.
5. e yhteistyö	2,7/2,9: Tekee yhteistyötä, mutta lopettaa helposti.
6. Yllätys (haalari) a. pelko	2,7/2,9: Ei käänny pois.
6 b. Puolustus/aggressio	1,6/1,9: Uhkaava käyttäytyminen vähäistä.
6 c. Uteliaisuus	2,8/2,8: Menee haalarin luo kun ohjaaja on vieressä.
6 d. Jäljelle jäävä pelko	1,7/2,2: Vähäisiä temponvaihteluja tai väistämisiä.
6 e. Jäljellä jäävä kiinnostus	1,3/1,9: Ei osoita kiinnostumista.
7. Ääniherkkyys a. Pelko	2,4/2,6: Kyykistyy ja jatkaa.
7 b. Uteliaisuus	3,4/3,6: Menee perille kun ohjaaja on vieressä.
7 c. Jäljelle jäävä pelko	1,6/1,6: Hieman temponvaihtelua tai väistämistä.
7 d Jäljelle jäävä kiinnostus.	1,4/1,9: Ei osoita kiinnostumista.
8. Aaveet a. Pelko	2,5/2,3: Osoittaa hetken ajan uhkaavia elkeitä.
8. b. Kontrolli	3,6/3,7: Pysyy hallinnassa.
8 c. Jäljelle jäävä pelko	3,3/2,9: Pysyttelee ohjaajan vierelle. Haluaa paeta, muttei pakene.
d. Uteliaisuus.	2,4/2,6: Tulee tutustumaan aaveeseen kun ohjaaja avustaa.
e. Kontakti	3,5/3,2: Ottaa itse kontaktia aaveeseen.
9. Leikki 2, a) leikkisyys	2,6/3,4: Aloittaa varovasti, innostuu, leikkii.
b) Tarttuminen	2,3/3,3: Ei tartu hampaillaan, nuuskii esinettä.
10. Ampuminen	2/1,6: Vähenevää kontrollia leikin/passiivisuuden aikana. Sen jälkeen välinpitämätön.

(http://www.genetica.se/_mh_data/newfoundlandshund.pdf)

Ruotsin Kennelliiton koirarekisteritietokanta: <http://kennet.skf.se/hunddata/>

Norja

Norsk Newfoundlandshundklubben julkaisee lehteä neljästi vuodessa, ja harrastaminen on osapuolteen yhtä aktiivista kuin Suomessa. Vesipelastuskilpailut aloitettiin vuonna 1998.

Suomeen on tuotu Norjasta koiria Strawberry Creek's , Bikkjehaugen's , Stupsletta's, Kanikula's, Birkorella's, Amorada's ja Seal Cove's kenneleistä.

Kuuluisa Morokulien on Skandinavian suurin nf-erikoisnäyttely, joka järjestetään Norjan ja Ruotsin välillä kesäisin. Erikoisnäyttelyyn ilmoittautuu toista sataa nöffiä, sillä mahdollisuus on voittaa sekä Ruotsin että Norjan sertifikaatit samana viikonloppuna sekä kilpailla vesipelastuksessa ja tottelvaisuudessa.

Norjassa jalostukseen käytetyn nartun tulee olla yli 24 kk, mutta alle 8 vuotta. Kennelliiton säädöksissä mainitaan, ettei narttua saa astuttaa ennen sen toista juoksua. Jos narttu synnyttää kahdesta peräkkäisestä juoksusta, tulee sen jättää yksi juoksu väliin ennen seuraavaa pentuetta. Nartulla saa olla korkeintaan viisi pentuetta elämänsä aikana. Uroksilla saa olla jälkeläisiä enintään viisi prosenttia viimeisen viiden vuoden sisällä rekisteröidyistä pennuista.

Jalostuskoirilla ei saa olla allergioita eikä sydänongelmia ja niiltä vaaditaan vähintään kaksi ykköspalkintoa (ERI) avoimessa luokassa, tai KP juniori- tai pentuluokassa. Lonkka- eikä kyynär rajoituksia ole, mutta kaikilta jalostuskoirilta vaaditaan ainakin lonkkakuvaustulos. Kennelliiton päämäärä on kuitenkin jalostus kohti parempia lonkkia ja kyynäriä.

Norjan Kennelliiton koirarekisteritietokanta: <https://www.dogweb.no/>

Tanska (Yhdistys perustettu 1967)

Tanskan asema eurooppalaisena nöffimekkana on kiistaton. Tanskalaisten nöffien vaikutus näkyy niin Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Hollannissa kuin Englannissakin. Merkittävin eurooppalainen nf-koiranäyttely pidetään kesäisin Tanskassa. Kyseessä on neljäpäiväinen nöffierikoisnäyttely Gold Cup, joka kokoaa eurooppalaiset nöffit ja rodun harrastajat yhteen. Paikalle saapuu useita satoja nöffejä.

Suomalaiseen jalostukseen ovat eniten vaikuttaneet Ursula's Tailwind Tais, Ursula's Goliath the Great ja Egebaek's Indiana Jones. Myös kenneleiden New-Fuur-Land's, Cannon Bear's, Jydekompaniet's, Jehaj ja Alpha Rovi's koiria on tuotu Suomeen. Nelinkertainen Suomen erikoisnäyttelyn paras uros on Tanskan tuonti Jydekompaniet's Apple-Jack, joka on voittanut myös yhdistyksen paras jalostusuros -pistekilpailun.

Yhdistyksellä on ollut pitkään tarkat jalostusrajoitukset erityisesti lonkkien suhteen. Parannusta ei ole kuitenkaan rajoituksista huolimatta tapahtunut, joten viimeaikoina rajoitukset ovat väljentyneet. Tärkeintä on, että jalostuskoirien terveyst indeksi ylittävät rodun keskiarvon. Sääntömuutokset vaativat lonkka-arvosanan sijaan yli 100:n HD-indeksiin, tosin E-lonkkaisia ei edelleenkään saa käyttää. Ulkomaalaisilta uroksilta vaaditaan lonkka-arvosana A, B tai C, tanskalaisella kumppanilla on kuitenkin edelleen oltava HD indeksi yli 100. Lonkkia koskevilla säädöksillä on meneillään viiden vuoden arviointiaika, jonka jälkeen tilannetta tarkastellaan uudestaan ja arvioidaan, mihin suuntaan lonkkatilanne on kehittynyt. Kyynärillä ei ole indeksien laskentaa, mutta pentueen vanhempien kyynärtulosten summa ei saa ylittää kolmea. 3-kyynäristä ei kuitenkaan saa käyttää jalostukseen. Sallittu yhdistelmä voi olla esimerkiksi vanhemmista, joilla on 0/1 ja 1/1 kyynärit, jolloin kokonaissumma on 3. Jalostukseen käytettävän koiran on saatava vähintään yksi H näyttelystä. Newfoundlandinkoirayhdistys kieltää myös pentueiden uusimisen, jos edellisessä pentueessa on ilmennyt kaihia, allergiaa tai sydänongelmia.

Kennelliiton eettiset säädökset rajoittavat nartun jalostuskäytön 4–5 pentueeseen. Nartun pitää olla ensimmäisen pentueensa syntyessä riittävän vanha. Nartun yläikäraja pentueelle on kahdeksan vuotta. Jos nartulla syntyy kaksi pentuetta peräkkäisistä juoksuista, tulee sen pitää ainakin yksi juoksuväli taukoa ennen seuraavaa pentuetta. Pentuja tulee tehdä ainoastaan laadun, ei määrän vuoksi. Pentueen vanhempien sukulaissuhteen tulee olla serkku x serkku paritusta etäisempi. Kennelliitto voi asettaa omistajalle tai koiralle osallistumis- ja rekisteröimiskieltoja, mikäli sääntöjä rikotaan.

Tanskassa suoritetaan paljon MH-luonnetestejä, mutta sitä ei kuitenkaan vaadita jalostuskoirilta. Se eroaa joiltain osa-alueilta Suomen MH-testistä. Tanskan Kennelliitolla on ideaalin newfoundlandinkoiran MH-profiili, johon jalostuskoiria tulee verrata.

Ideaalin Newfoundlandinkoiran luonneprofiili Tanskan MH-testin mukaisesti:

Osa-alue	Pistemäärä: selitys
1. Kontakti: tervehtiminen	4: Ottaa kontaktin itse tai vastaa siihen.
1 b. Yhteistyö	4: Lähtee mukaan halukkaasti. Kiinnostuu testinjohtajasta.
1 c. Käsiteltävyys	5: Hyväksyy ja vastaa ylitsepursuavalla kontaktilla.
2. Leikki ja leikkihalu	3: Aloittaa hitaasti, muuttuu aktiiviseksi, aktivoituu.
2 b. Tarttuminen	4: Tarttuu heti koko suulla.
2 c. Puruote ja taisteluhalu	3: Tarttuu, vetää vastaan, mutta päästää irti ja tarttuu uudestaan. Vaihtoehto: näykkii.
3.a. Takaa-ajo, seuraaminen	2: Aloittaa, mutta keskeyttää.
3 b. Tarttuminen	1: Ei kiinnostu saaliista.
4. Aktiviteetti	2: Tarkkaavainen ja rauhallinen, voi istua, seistä tai maata.
5. Yllätys (haalari) a. pelko	1: Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti.
5 b. Puolustus/aggressio	1: Ei osoita uhkaelkeitä.
5 c. Uteliaisuus	4: Menee haalarin luo kun ohjaaja on puolimatassa.
5 d. Jäljelle jäävä pelko	1: Ei minkäänlaisia temponvaihteluja tai väistämistä.
6. Ääniherkkyys a. Pelko	1: Ei pysähdy tai pysähtyy lyhyesti.
6 b. Uteliaisuus	4: Menee perille kun ohjaaja on puolimatassa.
6 c. Jäljelle jäävä pelko	1: Ei minkäänlaista temponvaihtelua tai väistämistä.
7. Aaveet a. Pelko	1: Pysyttelee ohjaajan edessä tai sivulla.
7 b. Puolustus/aggressio	1: Ei osoita uhkaelkeitä.
7 c. Kontaktin otto aavepukuiseen avustajaan	4: Ottaa itse kontaktia avustajaan.
8. Ampuminen	2: Vähenevää kontrollia leikin/passiivisuuden aikana. Sen jälkeen välinpitämätön.

Tanskn Kennelliiton koirarekisteritietokanta: <http://www.hundeweb.dk/>

Englanti (Yhdistys perustettu 1886)

Englanti on perinteikäs ja arvostettu koiramaa. Newfoundlandinkoiran ensiesiintyminen näyttelykehissä tapahtui vuonna 1860, kun musta uros Baltic osallistui Birminghamin koiranäyttelyyn. Englannin Kennelklub perustettiin vuonna 1873, jolloin rotu Newfoundland oli merkitty kuuluvaksi ryhmäluokkaan XXI. Nf-koirien ensimmäinen virallinen rotumääritelmä kirjoitettiin Englannissa kymmenen vuotta nf-yhdistyksen perustamisen jälkeen.

Vuonna 1984 nf-pentuja rekisteröitiin Englannin Kennelliittoon 511. Pentumäärät nousivat vielä vuoteen 1989 asti, jolloin nf-penturekisteröinnit olivat huipussaan eli 791. Määrät laskivat pian entiselle tasolle, sillä 1992 rekisteröintejä oli 656. Nykyään maassa rekisteröidään vuosittain noin tuhat nf-pentua, ja nf-yhdistyksellä on noin 800 jäsentä. Kasvatus on perustunut omiin perinteisiin linjoihin, mutta viime vuosina Englantiin on viety koiria Tanskasta, Italiasta ja Slovakiasta. Suomeen on tuotu Wellfont ja Karazan kenneleistä koira.

Englannissa joka kymmenes koira etsii uutta kotia nf-rescuejärjestöjen kautta, sillä kasvattajat eivät tunne samanlaista vastuuta kasvateistaan luovutuksen jälkeen kuin Suomessa. Yli puolet nf-kasvattajista ei kuulu rotuyhdistyksen pariin ja ovat ns. elinkeinokasvattajia, jotka eivät suuremmin välitä rodun terveydellisestä kehittämisestä.

Terveystarkastuksia ei tehdä rutiininomaisesti, sillä niitä ei vaadita pentujen rekisteröintiin. Kennelliitto voi kuitenkin hylätä penturekisteröinnin ala- tai yli-ikäisiltä nartuilta. NF-yhdistyksellä on omat jalostussuosituksensa, joissa panostetaan erityisesti sydämen dopplertutkimuksiin.

Englannissa harrastetaan erityisen paljon vesipelastusta ja vetoa. Ensimmäiset vesipelastuskokeet järjestettiin jo vuonna 1880: *Test for Water Dogs*. Koesäännöt ovat sittemmin muuttuneet, mutta edelleen kaikki maan kokeet järjestetään leppoisiksi ja valtaviksi viikonlopputapahtumiksi, joissa koiran voi ilmoittaa kokeeseen vaikka vasta paikanpäällä. Koesäännöt ovat rentoja, ja tuomaritkin ymmärtävät nöffitemperamentin. Englannissa on tällä hetkellä kaksi virallista vesipelastajanewfoundlandinkoira: toinen toimii rantavahtina ja Merseyside-palokunnan kanssa vesipelastajana.

Englannin newfoundland tietokanta sisältää ainoastaan englantilaiset nf-koirat. Tietokanta ei ole nf-yhdistyksen alainen. <http://uknewfoundlands.info>

Saksa (Yhdistys perustettu 1893)

Saksassa rekisteröintiin vuosina 1895, 1896 ja 1897 vain 15, 19 ja 41 pentua. Koiranäyttelyissä kävi korkeintaan kymmenen koiraa. Yhdistys perustettiin vuonna 1893 ja sen myötä näyttelyilmoittautumiset nousivat nopeasti ja vuonna 1906 Karsruhessa oli jo 34 ja 1909 Ausbergissa 38 newfoundlandinkoira. Ilmoittautumiset kuitenkin jäivät tälle tasolle, Ulmin koiranäyttelyssä 1924 esiintyi 34 newfoundlandinkoira ja 1926 Berlinissa 37. Näihin aikoihin yhdistyksellä oli noin 270 jäsentä. Saksan Kennelliittoon oli rekisteröity 110 nf-koirakenneliä.

Ensimmäisen kerran penturekisteröinnit ylittivät tuhannen vuonna 1993. Nykyään Saksassa rekisteröidään noin 800 pentua vuodessa, ja nf-yhdistykseen kuuluu noin 2000 jäsentä. Suomalaisten nf-koirien taustalta löytyy vom Riesrand ja vom Kaninchenberg -kenneleiden koiria.

Harrastustoiminta on aktiivista ja jakautunut maantieteellisesti eri ryhmiin. Vesipelastuskokeita järjestetään paljon, ja osa kokeista on erikoisnäyttelyiden yhteydessä. Erikoisnäyttelyiden yhteydessä järjestettävissä vesipelastuskokeissa kaunein vesipelastuskokeeseen osallistunut koira saa erikoismaininnan.

Saksassa newfoundlandinkoirien kasvattamista kontrolloidaan tiukasti. Jokaisen jalostuskoiran on läpäistävä jalostustarkastus, jossa kaksi erikoistuomaria tutkii koiran rakenteen yksityiskohtaisesti. Koira saa yrittää tarkastuksen läpäisyä kahdesti. Jalostustarkastuksia järjestetään erikoisnäyttelyiden yhteydessä. Jalostusuroksen omistajan on myös ilmoitettava nf-yhdistykselle astutuksista. Saksassa pentueen rekisteröimiseen vaaditaan kennelnimi. Kennelliiton jalostustarkastaja käy tarkistamassa kasvattajan asuinolosuhteet ennen kennelnimen hyväksyntää. Jalostustarkastaja voi myös rajoittaa tulevaa pentuemäärää esimerkiksi yhteen, jos katsoo olosuhteiden olevan soveltumattomat. Aina kasvattajalle ensimmäisen uuden rodun pentueen syntymän jälkeen jalostustarkastaja tulee varmistamaan kasvattajan ja pentueen olosuhteet. Yli 13 pentua vuodessa kasvattava kennel luetaan kaupalliseksi toimijaksi, joten jokaisen kennelin ja siitosuroksen omistajan on pidettävä kennelkirjaa kaikista tuloista ja menoista. Jalostustarkastaja voi pyytää kirjaa milloin tahansa nähtäväkseen. Ainoastaan yhden uroksen käyttö samassa kennelissä ei ole rotuyhdistyksen mukaan suositeltavaa.

Aina pentueiden syntymän jälkeen kasvattajan on lähetettävä syntymätodistus takaisin rotuyhdistykselle. Valkomustien pentueiden kasvattajien on täytettävä erillinen paperi, jossa pentujen väritys näkyy selvästi.

Jalostuskäytön alaikäraja nartuille on 21 kuukautta, uroksille 18 kuukautta. Nartun pentueiden välillä tulee olla vähintään 10 kuukautta. Nartulla saa olla enintään kuusi pentuetta elämänsä aikana. Yläikäraja on kahdeksan. Toisen keisarinleikkauksen jälkeen narttua ei enää saa käyttää jalostukseen. Keinosiemennykselle on erikseen anottava lupa Kennelliitolta. Ensimmäisen sukupolven siitoksia (vanhempi x jälkeläinen) ei saa tehdä ilman Kennelliiton erikoislupaa.

Lonkka- ja kyynärarajoitukset rajoittavat jalostuskoirien määrää. D- ja E-lonkkaisia ei saa käyttää jalostukseen laisinkaan, C-lonkkaisille saa käyttää ainoastaan A- tai B-lonkkaista kumppania. A- ja B-lonkkaisia saa käyttää vapaasti keskenään. Kyynärarajoitukset ovat tiukat: 2- ja 3-kyynärisiä ei saa käyttää jalostukseen lainkaan, 1-kyynäriselle saa käyttää ainoastaan 0 kumppania. Jalostuskoirilta vaaditaan sydän- ja kystinuriatarkastukset. Sydämen virtaustulos tulee julkaista, mutta rajaa jalostuskäyttöön ei ole. Suositellaan kuitenkin välttämään yli 1.7 m/s virtausta. Hammaspuutoksia sallitaan korkeintaan neljä, kunhan nekin ovat P1, P2 tai M1-puutoksia.

Jälkeläisnäytön takaamiseksi pentueille on lisäksi vielä tarkempiakin säädöksiä, muun muassa jos syntyneessä pentueessa on liikaa terveydellisiä ongelmia, virheitä tai värivirheitä, pentuetta ei saa uusia.

Saksan tietokantaan pyritään päivittämään kaikki Euroopan nöffejä koskevat tiedot. Tietokanta ei ole nf-yhdistyksen alainen. <http://www.newfoundlanddog-database.net>

Hollanti (Yhdistys perustettu 1917)

Yksi Hollannin Newfoundlandinkoirayhdistyksen perustajajäsenistä oli Johan Pieterse, joka teki paljon yhteistyötä suomalaisten nf-harrastajien kanssa.

Hollantilaisilla nöffeillä oli 50- ja 60-luvulla voimakas vaikutus suomalaiseen kantaan.

50-, 60- ja 70-luvulla Hollannissa oli Euroopan parhaat nöffit, joita vietiin Suomeen, Englantiin ja jopa Yhdysvaltoihin. Vuoden 1980 erikoisnäyttelyssä nähtiin jopa 160 osallistujaa! Hollanti luovutti johtavan eurooppalaisen nöffimaan aseman Tanskalle 80-luvulla, jolloin suosio perinteisestä keski-eurooppalaisesta koiratyypistä vaihtui kookkaampaan amerikkalaiseen. Nf-koirat ovat edelleen suosittuja Hollannissa. Jalostus perustuu perinteisille linjoille, joskin uutta verta haetaan Tanskasta. Viime vuosina erityisesti ruskeiden määrä on lisääntynyt. Suomeen on tuotu Van de Knijpsbrug, Black Bears Avenues sekä Promise of Gold -kenneleiden koiria.

Hollannissa ei järjestetä jalostustarkastuksia, mutta muut newfoundlandinkoirien jalostusrajoitukset ovat tarkkoja laajan geenipoolin ylläpitämiseksi. Rajoituksiin kuuluu muun muassa se, ettei yhdistelmiä saa uusia kuin kerran eivätkä pentueiden vanhemmat saa liian olla läheistä sukua keskenään. Kiellettyjä yhdistelmiä ovat vanhempi x jälkeläinen tai (puoli)veli x (puoli)sisko. Matorurosten välttämiseksi uroksilla saa olla enintään kuusi pentuetta vuodessa ja kaksikymmentä pentuetta elämänsä aikana.

Nartulle on asetettu jalostuskäytön alaikäraja kahteen vuoteen ja maksimi-ikä kahdeksaan vuoteen. Ensimmäisen pentueen jälkeen narttua saa kuitenkin enää käyttää 60 kuukautta pentujen syntymästä. Nartun pentueiden välillä tulee olla vähintään 12 kuukautta, ja nartulla saa olla enintään neljä pentuetta elämänsä aikana. Narttua ei saa enää toisen keisarinleikkauksen jälkeen käyttää jalostukseen.

Keinosiemennyksiä sallitaan ainoastaan Kennelliiton poikkeusluvalla. Kasvattajien pentuerajoituksilla pyritään karsimaan pentutehtailua: kasvattajilla saa olla enintään kaksi pentuetta samaan aikaan ja neljä pentuetta vuodessa.

Lonkka- ja kyynärarajoituksia on myös: D- ja E-lonkkaisia ei saa käyttää jalostukseen, ja C-lonkkaiselle saa ainoastaan käyttää A- tai B-lonkkaista kumppania. A- ja B-lonkkaisia saa käyttää vapaasti keskenään. Kolmosen kyynäristä koiraa ei saa käyttää jalostukseen, 2-kyynäristä ainoastaan nollan kanssa, 1 ja 0 saa käyttää vapaasti keskenään.

Nf-jalostuskoirat tulee kystinuriatestatuttaa. Sairaita ei saa käyttää jalostukseen, kantajia ainoastaan kystinuriavapaille. Kystinuriavapaita saa käyttää vapaasti keskenään. Kystinuriatestituloksesta on ilmoitettava nf-yhdistykselle.

Jalostuskoirilla on myös oltava vähintään kaksi näyttelykäyntiä avoimessa tai junioriluokassa, joista tuloksen on oltava joko ERI tai EH.

Ranska (Yhdistys perustettu 1962)

Ranskan ensimmäiset newfoundlandinkoirat tuontiin vuonna 1820, tarkoituksena saada niistä oivia vesipelastuskoiria Pariisin kanaaleihin. Osaavia kouluttajia ei tuolloin kuitenkaan löytynyt, joten ajatus hylättiin pian ja nf-koirat päätyivät kotikoiriksi.

Ranskan Kennelliitto perustettiin 1885 ja toukokuussa rekisteröitiin ensimmäinen newfoundlandinkoira LOF-numerolla 79, kyseessä oli musta vuoden vanha uros Brutus. Vuonna 1935 Kennelliitto päätti jaotella rekisteröintinumerot rotukohtaisiksi. Ensimmäinen uudella järjestelmällä rekisteröity newfoundland oli kuusivuotias musta hollantilainen uros Alex LOF TN 1. Näihin aikoihin newfoundlandinkoirat eivät olleet suosittuja, eivätkä koirat käyneet näyttelyissä. Vuoden 1939 Pariisin koiranäyttelyyn ilmoittautui ainoastaan neljä newfoundlandinkoira. Vielä 1960-luvun alussa nf-koiria oli rekisteröity kokonaisuudessaan alle 200.

Uusi nf-yhdistys kuitenkin kasvoi nopeasti ja 1960-luvun loppuun mennessä yhdistyksellä oli jo 400 jäsentä. Vuonna 1969 nf-yhdistys liittyi Ranskan Kennelliittoon, samalla se vahvistettiin viralliseksi järjestöksi.

Vuonna 2000 Ranskan yhdistyksellä oli 1228 jäsentä, joista 394 harrasti vesipelastusta. Vaikka Ranskassa arvostetaan newfoundlandinkoirien vesipelastusviettä, ei ulkomuotopuolta ole unohdettu. Maassa järjestetään koko maan kattavan erikoisnäyttelyn lisäksi useita alueellisia erikoisnäyttelyitä. Luonnetestejä (TAN) järjestetään erikoisnäyttelyiden yhteydessä. Testissä tarkastellaan koiran luonnetta, liikuntaa ja vesipelastus- tai vetokykyä. Koira saa yrittää TANin suorittamista kaksi kertaa. Jos kaksi osa-aluetta onnistui täydellisesti, niin koiralla on mahdollisuus kolmanteen yritykseen.

Kaikilta jalostuskoirilta ja valioilta vaaditaan jalostustarkastus. Tarkastuksia järjestetään jokaisen näyttelyn yhteydessä ennen virallista arvostelua. Vasta jalostustarkastuksen hyväksytysti suorittaneelle koiralle voidaan vahvistaa sen rekisteröintitodistus. Esimerkiksi vuonna 1991 jalostustarkastus tehtiin 404:lle nf-koiralle, joista 362 hyväksyttiin, 17 oli tuonteja, 20 hylättiin ja viisi hyväksyttiin alustavasti. Ranskan Kennelliiton koirarekisteri on avoin, joka tarkoittaa sitä, että myös sekarotuiset koirat voidaan hyväksyä rotuun, kunhan jalostustarkastus on suoritettu. Jalostustarkastuksen alustava hyväksyntä tarkoittaa sitä, että koiralla on läpäissyt tarkastuksen, vaikkei sillä ole täyttä kolmen sukupolven sukutaulua.

Nf-koira hylätään jalostustarkastuksessa muun muassa seuraavien seikkojen vuoksi: väärä rakennetyyppi, pieni koko (urokset vähintään 68 cm, nartut vähintään 63 cm) tai vääränlainen liike. Myös seuraavat asiat vaikuttavat arvosteluun hylkäävästi: liian pitkä tai suippo kuono, kevyt tai epätasapainoinen rakenne, pehmeä selkä, häntämutka tai väärä hännän kanto, lyhyt häntä, keltaiset/oranssit silmät, lyhyt, kihara tai takkuinen turkki, hammaspuutokset (PM1 puutosta lukuun ottamatta), väärä purenta tai vääränlainen luonne, esimerkiksi arkuus tai aggressiivisuus.

Jalostuskoirilla on yhdistyksen listoille päästökseen taulukonmukainen jako:

1 piste / 6		Jalostustarkastus
2 pistettä / 6		Jalostustarkastus + 1 laatuarvosana ERInomainen koiranäyttelyssä + 1 luonnetesti TAN + Lonkkatulokset A, B tai C
3 pistettä / 6		Jalostustarkastus + 1 x ERI maan erikoisnäyttelystä + luonnetesti TAN tai 1 x EH vesipelastuskokeesta + Lonkkatulokset A, B tai C
4 pistettä / 6	SUOSITELTU	Jalostustarkastus + 3 x ERI koiranäyttelyistä, joista vähintään yksi erikoisnäyttelystä (tulokset 18 kk jälkeen) + luonnetesti TAN + Lonkkatulokset A tai B
5 pistettä / 6	ELIITTI B	Jalostustarkastus Jälkeläisnäytön jälkeen: Uros: 6 jälkeläistä, joilla 3 pistettä, vähintään kahdella pennulla Narttu: 6 jälkeläistä, joilla 3 pistettä, vähintään kahdessa pentueessa + Lonkkatulokset A, B tai C
6 pistettä	ELIITTI A	Arvo Suositeltu Jälkeläisnäytön jälkeen: Uros: 6 jälkeläistä, joilla 3 pistettä, vähintään kahdella pennulla Narttu: 6 jälkeläistä, joilla 3 pistettä, vähintään kahdessa pentueessa + Lonkkatulokset A, B tai C

Valtaosa ranskalaisista kasvattajista on pienkasvattajia, ja tätä nykyä johtavien kasvattajien linjat pohjautuvat miltei yksinomaan amerikkalaisiin linjoihin. Ranskalla on kuitenkin oma vahva vanha kantansa. Suomeen on tuotu koiria L'Illide et Odyssee ja des Oursons du Vent kenneleistä. Ranskalainen tietokanta kerää kokoon Euroopan nf-koirien näyttelytuloksia. Tietokanta on nf-yhdistyksen tukema <http://newfs.news.free.fr/>

Italia (Yhdistys perustettu 1976)

Italian nf-yhdistys rekisteröitiin Kennelliittoon viralliseksi järjestöksi vuonna 1979, kolme vuotta yhdistyksen perustamisen jälkeen. Vuodesta 1980 lähtien yhdistys on lähettänyt jäsenilleen neljä kertaa vuodessa ilmestyvän klubilehden. Klubilehden ilmestyminen paransi tiedonvälitystä yhdistyksen ja kasvattajien välillä, joten voidaankin sanoa, että sen ansiosta yhdistys on näin laajalle levinnyt. Yhdistyksen jäsenmäärä nousi 42 perustajajäsenestä vuonna 1976, 104 jäseneseen 1980. Seuraavassa neljässä vuodessa yhdistys sai seitsemänkymmentä uutta jäsentä. Vuonna 1988 jäseniä oli jo 235. Tuhannen pennun rekisteröintiraja rikkoontui vuonna 1993, kun pentuja rekisteröitiin Italian Kennelliittoon 1189, tuolloin jäseniä oli 517. 1995 jäseniä oli 640, ja vuonna 2002 ensimmäisen kerran yhdistyksen jäsenmäärä ylitti tuhannen. Nykyään lehden levikki on 1500. Italialaisten koirien taso on korkea, ja ne ovat saavuttaneet merkittäviä voittoja muun muassa Gold Cupissa ja amerikkalaisissa erikoisnäyttelyissä. Suomalaiseen jalostukseen ovat vaikuttaneet Main Tickle, Cayuga ja Geminorum koirat. Suomessa on vierailut italialaisia nf-koiria, ja vierailijat ovat voittaneet niin erikoisnäyttelyn kuin Helsingin Messukeskuksessa pidettävän voittajanäyttelyn. Italia onkin Tanskan lisäksi Euroopan johtava nf-maa.

Euroopassa Ranskan ja Englannin lisäksi ainoastaan Italiassa on edelleen aitoa vesipelastustoimintaa, ja se näkyy myös näyttelytoiminnan puolella: Italian nf-erikoisnäyttelyissä on erillinen käyttöluokka vesipelastuskoirille. Vesipelastustoiminta on maankattavaa ja työkäyttöön tähtäävää. Viralliset pelastuskoirat harjoittelevat helikoptereilla ja saavat suoritettuaan tarvittavat kokeet partioida uimarannoilla kesäkauden.

Italian Kennelliiton koirarekisteritietokanta: http://www.enci.it/registro_allevatori2.php

Belgia (perustettu uudelleen 2008)

Nf-toiminta alkoi Belgiassa vuosikymmeniä sitten, mutta sisäisten ongelmien vuoksi yhdistys purettiin ja uudistettiin läpikotaisin. Suurin osa nf-harrastajia on hollanninkielisiä, jonka vuoksi myös jalostus on painottunut hollantilaisiin ja saksalaisiin linjoihin amerikkalaisten ja ranskalaisten sijaan. Kuitenkin tunnetuimmat kennelit käyttävät juuri näitä linjoja. Suomeen on tuotu koiria Newf Mermaid, Twillin Gate ja My Big Dream -kenneleistä.

Maassa järjestetään nykyään yksi vapaaehtoinen kasvattajakurssi vuodessa. Kennelliiton tarkastaja käy valvomassa jokaisen Kennelliittoon rekisteröidyn tuontikoiran asumisolot ja käy myös kasvattajien luona kennelnimianomusten ja pentuerekisteröintien yhteydessä.

Jalostuskoirilta vaaditaan lonkka-, kyynär- ja kystinuriatulokset. D- ja E-lonkkaisia ei saa käyttää jalostukseen, ja C-lonkkaiselle saa ainoastaan käyttää A- tai B-lonkkaista kumppania. A- ja B-lonkkaisia saa käyttää vapaasti keskenään. Kolmosen kyynäristä koiraa ei saa käyttää jalostukseen, 2-kyynäristä ainoastaan nollan kanssa, 1 ja 0 saa käyttää vapaasti keskenään. Nf-jalostuskoirat tulee kystinuriatestattuttaa. Sairaita ei saa käyttää jalostukseen, kantajia ainoastaan kystinuriavapaille. Kystinuriavapaita saa käyttää vapaasti keskenään. Kaikki jalostuskoirat ja Kennelliiton valitsema yksi pentu jokaisesta pentueesta on DNA-tunnistettava viimeistään rekisteröinnin yhteydessä.

Sekarotuisia koiria voi käyttää jalostukseen, kunhan se on saanut vähintään kolme ERI:ta Belgian näyttelyistä belgialaisilta tuomareilta. Tulosten jälkeen se voidaan rekisteröidä Kennelliittoon newfoundlandinkoirana. Espanjassa on samanlainen käytäntö.

Yhdysvallat (Yhdistys perustettu 1930)

Yhdysvaltojen nf-yhdistys perustettiin alunperin 1914, mutta se kuitenkin purkautui pian maksamattomien laskujen vuoksi. Jäsenmäärä oli liian pieni ylläpitääkseen yhdistystoimintaa ja yhdistyksen puheenjohtajan kuoli.

Samaan aikaan 1920-luvun alussa perustettiin Northern Newfoundland Club of America. NNCA ei kuitenkaan kuulunut Amerikan Kennelliittoon, joten yhdistys ei ollut virallinen. Tuohon aikaan nf-pentuja rekisteröitiin Kennelliittoon noin 300 pentua vuodessa. Ensimmäiset vesipelastuskokeet järjestettiin NNCA:n alaisina 1929.

Vuotta myöhemmin, 1930, nykyinen Amerikan nf-yhdistys perustettiin. Yhdistys oli alkuun pääosin NNCA:n jäsenistä koostuva Amerikan Kennelliittoon rekisteröity, koko maan kattava yhdistys.

Yhdistyksen julkaisu *Newf Tide* on maailman luetuin nf-lehti. Ensimmäinen yhdistyksen erikoisnäyttely järjestettiin 1940-luvun alussa.

Penturekisteröinti määrä oli ollut tasainen 1960-luvulle asti, jolloin se nousi rajusti. 1960-luvun alussa rekisteröitiin vain 177 pentua, mutta vuosikymmenen loppua kohti määrät kasvoivat rajusti ja vuoteen 1968 mennessä pentuja rekisteröitiin Kennelliittoon jo 980.

Nykyään Yhdysvalloissa rekisteröidään vuosittain yli 3200–3500 nf-koiraa.

Amerikkalaisten koirien laatu on vaihteleva, mutta sieltä löytyy paljon huippukenneleitä. Niiden kasvatit ovat haluttuja muualla maailmassa. Suomalaisiin koiriin ovat vaikuttaneet muun muassa Tuckamore's Big Dipper, Seabrook Chancellor for Tabu, Kloofbear's Lauri Torn Bernoban sekä Pouch Cove ja Kilyka's -kenneleiden kasvatit. Amerikkalainen rotumääritelmä hyväksyy myös harmaan värin.

Osa Amerikkalaisista kasvattajista panostaa pääosin rodun historiallisiin käyttötarkoituksiin: jaossa on kaksi eriasteista vesipelastus- ja karrynvetotitteliä, sekä tokovalion ja jälkivalion arvot. Maassa on myös paljon terapiakoiria, jotka käyvät kouluissa ja vanhainkodeissa. Käyttö- ja näyttelypuolen jako näkyy myös koirien rakenteessa. Käyttökoirat ovat usein kevytrakenteisempia, lyhytkarvaisempia ja muutenkin noutajamaisempia.

Amerikan NF-yhdistys on koonnut kattavan verinäytetietokannan, jonka avulla toivotaan löydettävän lisää geenitestejä, joiden avulla voidaan karsia rotukohtaisia sairauksia sairastavat koirat pois jalostuksesta. Koiranomistajat voivat tunnistusmerkitä koiransa CHIP ID-numerolla, joka takaa että kaikki kyseisen koiran terveystulokset julkaistaan julkisessa tietokannassa.

<http://offa.org>.

NF-yhdistyksen oma tietokanta:

<http://ncadatabase.org/>

Kanada (Yhdistys perustettu 1963)

Vaikka Kanada on newfoundlandinkoirien alkuperämaa, rotu ei ole maassa kovinkaan yleinen. Kanadan nf-yhdistyksen Newf News -lehteä tilataan joka puolelle maailmaa. Kanadassa ainooastaan musta ja valkomusta väritys ovat hyväksytyjä. Valkomustia nf-koiria on maassa suhteellisen paljon. Koirien kanssa harrastetaan näyttelyiden ja vesipelastuksen lisäksi vetotyöskentelyä ja jäljestämistä. Kanadan NF-yhdistys tukee rodunomaisten vesipelastus- ja vetokokeiden järjestämistä ja järjestää läpi vuoden erilaisia harrastuskursseja.

Kanadalaisten nf-koirien laatu on tasokasta, ja kasvattajat käyttävät koiriaan näyttelyissä myös Yhdysvaltojen puolella. Suomalaiseen kantaan ovat vaikuttaneet Mariner's ja Littlecreek kennelien koirat.

Kanadan Kennelliitolla eikä nf-yhdistyksellä ei ole jalostusrajoituksia. Nf-yhdistysten jäseniltä vaaditaan kuitenkin Eettisten säädösten allekirjoittaminen (Code of Ethics). Niissä mainitaan yleisistä käyttäytymissäännöistä ja muun muassa ettei koiria saa pahoinpidellä. Jalostuskoirat tulee testata vapaaksi rodulle yleisimmistä sairauksista, mutta sairauksia ei erikseen mainita.

Kotikoiriksi myytävät koirat rekisteröidään normaalisti Kennelliittoon, mutta ne myydään Kennelliiton Ei jalostukseen -myyntilomakkeella (vrt. omistajatodistus). EJ-koiran voi myöhemmin siirtää jalostuskoiraksi, kunhan sekä ostaja että alkuperäinen myyjä hyväksyvät siirron. EJ-koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä Kennelliittoon. Astutus useammalla (jopa kolmella) uroksella nartun samaan juoksuun on hyväksytty (vrt. Suomen kaksoisastutus).

Lähteet

Haymann Frank: Le Terre-Neuve (1998) / Atout Chien, P.B. Editions.

Kiitokset/Thanks to

Magda Bolt, Karin Butenhoff, Carol Cooper, Inga Fricke, Meeli Kask, Martin Magorrian, Marian Shoemaker, Monika Åkesson

18 LÄHDEKIRJALLISUUTTA JA LISÄTIETOA

Suomen NF-uutiset: päätoimittajat vuosina 1999–2008 Katariina Isoluoto, Marika Mäntylä, Sanna Kuusela, Marja-Leena Ovaskainen. Toimituskunta 2009 -> Marja-Leena Ovaskainen, Niina Sarenius, Kaisa Karjalainen, Kaisa Mattila.

Newfoundlandinkoiraopas: koonnut Minna Kuusela, Nina Simonen.

Rotuesittely: Newfoundlandinkoira on iso ja lempeä vesipelastaja. Paula Lehdistö: Koiramme 7–8.2009. s. 38–45.

Newfoundlandinkoirakirjoja

Adler, Judi: *The Newfoundland Puppy: Early Care, Early Training*. 176-sivuinen pennun hoito-opas. Hauska ja elämänläheinen kirjoitustapa, hauskat piirrokset.

Adler, Judi: *Snippets*. Kuvitettu vitsikirja.

Adler, Judi : *Water Work, Water Play. A Training Guide for Newfoundland Water Rescue Work*. 216-sivuinen vesipelastusharrastuksen auktoriteetin laatima koulutusopas. Hauska ja elämänläheinen kirjoitustapa. Selkeät ja havainnolliset piirrokset. HUOM! Suomen ja Yhdysvaltojen vepe-säännöt eroavat toisistaan.

Adler, Judi: *The Audible Nose: Training your Newfoundland to Track*, 300-sivuinen opas, havainnolliset piirrokset opastavat lukijaa jäljestämisharrastukseen.

Bruno, Emmy. 1997. *The Newfoundland*. Wilsonville. Oregon. Kirjassa on upeat kuvat koiran liikkeistä.

Cooper, Carol: *The Newfoundland*. Englantilainen 300-sivuinen teos, joka tarjoaa uutta tietoa aktiiviharrastajallekin. Kirja pureutuu nimenomaan englantilaisiin koiriin, ja jalostukseen. Laaja kuvitettu Newfoundland taiteissa luku. Historiafriikkien toiveuni.

Drury, Maynard: *This is the Newfoundland: Official Publication of the Newfoundland Club of America*. Esittelee newfoundlandinkoirien historian, paljon vanhoja valokuvia jalostus- ja näyttelykoirista, erittäin yksikohtainen ja laaja teos, 330 sivua, mustavalkoinen.

Drury, Kitty & Linn, Bill: *Newfoundlands*. 194-sivuinen neliväriteos koiran hankinnasta kiinnostuneille. Pääpaino on yleisillä asioilla, rotuosuus 60-sivuinen.

Gothen, Birgitte: *Newfoundlandshunden*. Ruotsinkielinen 156-sivuinen perusteos rodusta kiinnostuneelle, sopii myös aktiiviharrastajalle. Kirjasta on olemassa ohuempi nelivärikuvaversio sekä tanskankielinen alkuperäisteos.

Haymann Frank: *Le Terre-Neuve*. Atout Chien, P.B. Editions.

Kosfoff, Joanna: *Newfoundlands*. Amerikkalainen 100-sivuinen kirja, joka on tarkoitettu rodun hankinnasta kiinnostuneelle. Selkeä perusteos aloittelijallekin. Nelivärikuvat ja selkeät piirroskuvat. Landseer. Suomen Landseeryhdistys 1982–2002. 20-vuotisjuhlakirja. Toimitus Herala, Anu & Nygård, Taina.

Richards, Hedd & Del: *Newfoundlands Today*. Englantilainen laaja ja selkeä perusteos rodusta kiinnostuneelle. Tarjoaa uutta tietoa aktiiviharrastajallekin. Kirjassa on esitelty maailman johtavia kasvattajia. Nelivärikuvat.

Storey, Sarah: *Guide To Owning a Newfoundland*. 64-sivuinen perusteos rodun hankinnasta kiinnostuneille. Upeat nelivärikuvat.

Muuta kirjallisuutta

Aho, Riitta: *Tavoitteena terverakenteinen koira*.

Egtvedt, Morten & Koste, Cecielié 2006: *Naksutinkoulutusta koirallesi*.

Fennel, Jan: *Kuuntelen koiraani*.

Hellemann, Merja: *Koiran ruokinta*.

Kaimio, Tuire: *Koirien käyttäytyminen*.

Kaimio, Tuire: *Pennun kasvatus*.

Karttimo, Ella: *Uuden koiranomistajan käsikirja: Koiranäyttelyt*.

Koskentalo, Helena: *Parempaan pentutulokseen*.

McConnell, Patricia: *Hihnan toisessa päässä*.

Pryor, Karen: *Koira ja Delfiini. Naksutinkoulutusopas*.

Rugaas, Turid: *Kiskomatta paras*.

Rugaas, Turid: *Rauhoittavat signaalit*.

Paatsama, Saki: *Terve ja sairas koira*.